

Об'єднання науковців GlobalNauka

Компанія SeKum Software

Рада Молодих Вчених ДВНЗ «Український
державний хіміко-технологічний
університет» (м. Дніпропетровськ)

Рада Молодих Вчених
Дніпродзержинського державного
технічного університету
(м. Дніпродзержинськ)

Рада Молодих Вчених
Криворізького металургійного інституту
КНУ (м. Кривий Ріг)

Кафедра Вищої математики та фізики
Таврійського державного
агротехнологічного університету
(м. Мелітополь)

КЗО «Спеціалізована середня
загальноосвітня школа №142
еколого-економічного профілю»
(м. Дніпропетровськ)

Всеукраїнська наукова конференція ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ

Збірник статей
15-16 січня 2016 року

м. Дніпропетровськ, 2016

УДК 373.1, 378.1

ББК 74

П 78

Проблеми і перспективи розвитку освіти. Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі: Збірник статей Всеукраїнської наукової конференції 15–16 січня 2016 року. – Дніпропетровськ: GlobalNauka, 2016. – 200 с.

У збірнику представлені наукові матеріали учасників Всеукраїнської наукової конференції «Проблеми і перспективи розвитку освіти. Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі», організатором якої виступили: об'єднання науковців GlobalNauka та компанія SeKum Software за підтримки Ради Молодих Вчених Державного вищого навчального закладу «Український державний хіміко-технологічний університет» (ДВНЗ УДХТУ, м. Дніпропетровськ), Ради Молодих Вчених Дніпродзержинського державного технічного університету (ДДТУ, м. Дніпродзержинськ), Ради Молодих Вчених Криворізького металургійного інституту КНУ (м. Кривий Ріг), Кафедри Вищої математики та фізики Таврійського державного агротехнологічного університету (м. Мелітополь), КЗО «Спеціалізована середня загальноосвітня школа №142 еколого-економічного профілю» (м. Дніпропетровськ).

Збірник сформовано за допомогою програми SeKum BookStudio. Подробиці про використання програмного комплексу у науковій і учбовій діяльності можна дізнатися на сайті <http://skbookstudio.com>. Всі статті збірника доступні для ознайомлення і обговорення на сайті <http://globalnauka.com>

Детальна інформація по нашим проектам розміщена на сайті <http://globalnauka.com/> та у соціальній мережі ВКонтакте <http://vk.com/club94399987>

Відповідальність за якість і достовірність інформації несуть автори публікацій.

© Об'єднання науковців GlobalNauka, автори статей

Голова оргкомітету:

Василенко Інна Анатоліївна – к.т.н., доцент кафедри технології неорганічних речовин та екології, співавтор програмного комплексу для створення електронних навчальних матеріалів ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» (м. Дніпропетровськ).

Оргкомітет:

Куманьов Сергій Олександрович – представник компанії SeKum Software, розробник програмного комплексу для створення електронних навчальних матеріалів;

Скіба Маргарита Іванівна – к.т.н., асистент кафедри технології неорганічних речовин та екології, голова Ради Молодих Вчених ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» (м. Дніпропетровськ);

Неткал Наталія Володимирівна – інженер відділу інтелектуальної власності ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет» (м. Дніпропетровськ);

Іванченко Анна Володимирівна – к.т.н., доцент кафедри хімічної технології неорганічних речовин, голова Ради Молодих Вчених Дніпродзержинського державного технічного університету (м. Дніпродзержинськ);

Засельський Ігор Володимирович – старший викладач кафедри металургійного обладнання, голова Ради Молодих Вчених Криворізького Металургійного Інституту КНУ (м. Кривий Ріг);

Косцова Ірина Германівна – к.п.н., асистент кафедри хімічних технологій палива і вуглецевих матеріалів Криворізького Металургійного Інституту КНУ (м. Кривий Ріг);

Чупринов Євгеній Валерійович – асистент кафедри металургійних технологій Криворізького Металургійного Інституту КНУ (м. Кривий Ріг);

Ломейко Олександр Петрович – проректор з науково-педагогічної роботи, к.т.н., доцент Таврійського державного агротехнологічного університету (м. Мелітополь);

Величко Ігор Георгійович – завідувач кафедри вищої математики та фізики, к.ф.-м.н., доцент Таврійського державного агротехнологічного університету (м. Мелітополь);

Хмеленко Людмила Вікторівна – директор, учитель англійської мови вищої кваліфікаційної категорії «Учитель-методист», «Відмінник освіти» КЗО «Спеціалізована середня загальноосвітня школа №142 еколого-економічного профілю» (м. Дніпропетровськ);

Михайлова Вікторія Дмитрівна – учитель фізкультури вищої кваліфікаційної категорії «Учитель – методист» КЗО «Спеціалізована середня загальноосвітня школа № 142 еколого-економічного профілю» (м. Дніпропетровськ).

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1.

Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі

<i>Акользіна А.М., Марченко О.М., Овчаренко Н.Д., Брунец Т.М., Колеснікова Н.В.</i>	7
ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ І В УКРАЇНІ	
<i>Андрієвська О. В.</i>	13
ШЕСТЬ МИФОВ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ	
<i>Базиль О.О.</i>	18
СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	
<i>Бондаренко А.Ю.</i>	24
ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ СУСПІЛЬНО – ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В СІЛЬСЬКІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	
<i>Братчикова О.В., Скопцова О.А., Маркова Т.Ю., Юрченко Ю.Ю., Івахненко В.М., Пугач О.С.</i>	31
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОСВІТИ	
<i>Василенко І.А., Куманьов С.А.</i>	36
КОМПЬЮТЕРНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ	
<i>Голозубова О.В., Матенко Є.П.</i>	41
ДИСТАНЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ	
<i>Гура І.В., Чуйкова С.В., Ліницька І.В.</i>	46
ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	
<i>Кононенко І.О.</i>	52
ТЕХНОЛОГІЧНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ДОСТУПІ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE	
<i>Корченко Т. А.</i>	59
ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПРЕДМЕТУ «ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА І ПРОГРАМУВАННЯ» З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
<i>Ларіна Р.О., Абрамова Т.С., Маліборська Р.І., Клімова І.А.</i>	65
СТРУКТУРА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З КУРСУ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН	
<i>Михайлова В.Д.</i>	72
ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА З ДІЄВИХ ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	

<i>Моренко О.О.</i>	76
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ ШКОЛЯРІВ.	
<i>Неткал Н.В., Василенко І.А.</i>	82
ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ДЛЯ МАГІСТРІВ. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ.	
<i>Пучковська Т.В.</i>	90
ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖЕВИХ СЕРВІСІВ GOOGLE ТА ONEDRIVE ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ	
<i>Ричкова Л.В., Алексєєнко О.О., Турчина І.О.</i>	98
ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ	
<i>Симоненко А. Л.</i>	103
АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	
<i>Скрипка Л.І., Бондаренко О.М., Фоменко О.Л.</i>	110
ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	
<i>Стиценкова О.В.</i>	117
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ	
<i>Сурсаєва І.С., Сірак І.П., Орлова В.Ф.</i>	123
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ СЕРЕДНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА	
<i>Тарасюк М.Д.</i>	128
СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА – ІНСТРУМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ	
<i>Ткаченко В. М., Зуб Н. Н., Коришуніва І.Н., Угримова О. В.</i>	132
ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПЛАТФОРМА MOODLE В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ	
<i>Туз Н.В., Глазунова А.В.</i>	139
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ MOODLE В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ КОЛЕДЖУ	
<i>Урдзік Т.І.</i>	144
ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ	

РОЗДІЛ 2.

Психолого-педагогічні аспекти інноваційних процесів у навчанні

<i>Бережна Л.В.</i>	152
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТВОРЧОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ	
<i>Бурова В.В.</i>	157
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ	
<i>Волков Д.С., Ноздрін С.В.</i>	162
РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ	
<i>Девда В.Т.</i>	168
ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОКЛУБУ «ЄДНІСТЬ» В УМОВАХ ПІДГОТОВКИ УКРАЇНИ ДО ВСТУПУ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	
<i>Дирда І. А.</i>	173
ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ОСНОВНОМУ ЕТАПІ	
<i>Косцова І.Г., Ляхова І.А., Кассім Д.О., Чупринов Є.В.</i>	176
МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ХІМІЇ СТУДЕНТІВ МЕТАЛУРГІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ	
<i>Мандрика Т. П.</i>	180
ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТНИХ ІННОВАЦІЙ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОЗИТИВНИХ ЗМІН В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
<i>Островська А.Л.</i>	185
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РАМКАХ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	
<i>Сасімова І.А., Немцова І.В., Тютко С.М., Немцова Т.Є.</i>	191
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ КОЛЕДЖУ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	

РОЗДІЛ 1.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ТА ВИЩІЙ ШКОЛІ

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ЗА КОРДОНОМ І В УКРАЇНІ

Акользіна А.М.,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Марченко О.М.,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Овчаренко Н.Д.,
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Брунец Т.М.
спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
Колеснікова Н.В.
спеціаліст вищої категорії,
Коледж переробної та харчової промисловості ХНТУСГ
м. Харків

Дистанційну форму навчання спеціалісти зі стратегічних проблем освіти називають освітньою системою 21 століття. Сьогодні на неї зроблена величезна ставка. Актуальність теми дистанційного навчання полягає в тому, що результати суспільного прогресу, раніше зосереджені в сфері технологій сьогодні концентруються в інформаційній сфері. Настала ера інформатики. Етап її розвитку в даний момент можна характеризувати як телекомунікаційний. Ця область спілкування, інформації та знань. Виходячи з того, що професійні знання старіють дуже швидко, необхідно їх постійне вдосконалення. Дистанційну форму навчання дає сьогодні можливість створення систем масового безперервного самонавчання, загального обміну інформацією, незалежно від тимчасових і просторових поясів. Крім того, системи дистанційної освіти дають рівні можливості всім людям незалежно від соціального стану (школярам, студентам, цивільним і військовим, безробітними тощо) в будь-яких районах країни і за кордоном реалізувати права людини на освіту і отримання інформації. Саме ця система може найбільш адекватно і гнучко реагувати на потреби суспільства і забезпечити реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина країни. Виходячи з названих вище факторів можна зробити висновок, що дистанційне навчання увійде в 21 століття як найефективніша система підготовки та безперервної підтримки високого кваліфікаційного рівня фахівців. Суть досліджуваної проблеми криється у таких аспектах:

1. Тільки зараз прийнята нормативно-правова база дистанційної освіти;
2. Існує тенденція "підстроювання" терміну дистанційного навчання під поняття будь-яких форм освіти (крім очною);

3. Педагогічний зміст цього поняття мало кого турбує, головним стає комерційна сторона справи; с тому необхідно дати чітке визначення дистанційного навчання, розглянути його теоретичні основи для різних рівнів.

Останнім часом проблеми дистанційного навчання приділяється велика увага в педагогічній літературі. У характеристиці використаних першоджерел відзначається науковий підхід (вживання термінології, її розкриття, виведення та обґрунтування основних положень, лаконічність і логічність викладу); проте, спостерігається деяка розбіжність авторів видань різних років з тих чи інших питань.

Що ж слід по-приймати під дистанційним навчанням? Зіставляючи дані статей, можна зробити висновок, що дистанційне навчання – це нова, специфічна форма навчання, дещо відмінна від звичних форм очного або заочного навчання. Вона передбачає інші засоби, методи, організаційні форми навчання, іншу форму взаємодії вчителя та учнів, учнів між собою. Разом з тим як будь-яка форма навчання, будь-яка система навчання вона має той же компонентний склад: цілі, зумовлені соціальним замовленням для всіх форм навчання; зміст, також багато в чому певний діючими програмами для конкретного типу навчального закладу, методи, організаційні форми, засоби навчання. Останні три компоненти в дистанційній формі навчання обумовлені специфікою використовуваної технологічної основи (наприклад, тільки комп'ютерних телекомунікацій, комп'ютерних телекомунікацій в комплексі з друкованими засобами, компакт-дисками, так званої кейс-технологією, тощо). Не слід змішувати заочне і дистанційне навчання. Їх головна відмінність в тому, що при дистанційному навчанні забезпечується систематична і ефективна інтерактивність. Слід розглядати дистанційне навчання як нову форму навчання та відповідно дистанційна освіта (як результат, так і процес, систему) як нову форму навчання. Хоча воно не може розглядатися як система зовсім автономна. Дистанційне навчання будується у відповідності з тими ж цілями і змістом, що і очне навчання. Але форми подачі матеріалу і форми взаємодії вчителя та учнів і учнів між собою різні. Дидактичні принципи організації дистанційного навчання (принципи науковості, системності та систематичності, активності, принципи розвивального навчання, наочності, диференціації та індивідуалізації навчання та інші) ті ж що й в очному навчанні, але відмінна їх реалізація, яка обумовлена специфікою нової форми навчання, можливостями інформаційного середовища Інтернет, її послугами. Таким чином, з одного боку, дистанційне навчання слід розглядати у системі освіти (неодмінно в системі безперервної освіти), припускаючи при цьому спадкоємність окремих її ланок. З іншого, дистанційне навчання необхідно розрізняти як систему і як процес. Як і в інших формах навчання, дистанційне навчання передбачає теоретичне осмислення етапу педагогічного проектування, її змістовної та педагогічної (у плані педагогічних технологій, методів, форм навчання) складових.

Отже завданнями етапу педагогічного проектування є: створення електронних курсів, електронних підручників, комплексів засобів навчання,

розробка педагогічних технологій організації процесу навчання в мережах. Автори статей виділяють ряд характеристик дистанційного навчання. Курси дистанційного навчання припускають ретельне і детальне планування діяльності учня, її організації, чітку постановку завдань і цілей навчання, доставку необхідних навчальних матеріалів, які повинні забезпечувати інтерактивність між учнем та викладачем, зворотний зв'язок між учнем та навчальним матеріалом, надавати можливість групового навчання. Наявність ефективного зворотного зв'язку дозволяє учневі отримувати інформацію про правильність свого просування по шляху від незнання до знання. Мотивація – також найважливіший елемент будь-якого курсу дистанційного навчання. Для її підвищення, важливо застосовувати різноманітні прийоми та засоби. А так само необхідно передбачити інваріантні компоненти при розробці курсів дистанційного навчання.

Цілі дистанційного навчання. Автори статей виділяють наступні мети дистанційного навчання:

1. Професійна підготовка та перепідготовка кадрів;
2. Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за певними спеціальностями;
3. Підготовка школярів по окремих навчальних предметів до здачі іспитів екстерном;
4. Підготовка школярів до вступу в навчальні заклади певного профілю;
5. Поглиблене вивчення теми, розділу зі шкільної програми або поза шкільного курсу;
6. Ліквідація прогалин у знаннях, уміннях, навичках школярів з певних предметів шкільного циклу;
7. Базовий курс шкільної програми для учнів, які не мають можливості з різних причин відвідувати школу взагалі або протягом якогось відрізка часу;
8. Додаткова освіта за інтересами.

Види дистанційного навчання. На основі виконаного аналізу можна зробити висновок, що найбільш поширеними є види дистанційного навчання, що ґрунтуються на:

1. Інтерактивному телебаченні;
2. Комп'ютерних телекомунікаційних мережах (регіональних, глобальних), з різними дидактичними можливостями в залежності від використовуваних конфігурацій (текстових файлів, мультимедійних технологій, відеоконференцій);
3. Поєднання технологій компакт-дисків та мережі Інтернет.

Перевага навчання, що базується на інтерактивному телебаченні, полягає в його можливості безпосереднього візуального контакту з аудиторією, що знаходиться на різних відстанях від викладача. Його негативна сторона полягає в тому, що при такому навчанні практично тиражується звичайне заняття, будь воно побудовано за традиційною методикою або з використанням сучасних педагогічних технологій. Це може бути допустимо тільки при демонстрації унікальних методик, лабораторних дослідів, коли викладачі, і студенти можуть

стати свідками і учасниками використання нових знань, методів у своїй галузі, нових інформаційних технологій, взяти участь у дискусії. Дана форма дистанційного навчання інтерактивна і може вважатися досить перспективною в системі підвищення кваліфікації та підготовки фахівців. Але зараз це надзвичайно дорогі технології.

Наступний спосіб організації дистанційного навчання передбачає використання комп'ютерних телекомунікацій в режимі електронної пошти, телеконференцій, інформаційних ресурсів регіональних мереж і мережі Інтернет. Це самий розповсюджений і не дорогий спосіб дистанційного навчання. При його організації передбачається застосування новітніх засобів телекомунікаційних технологій.

Третій спосіб, припускає використання компакт-дисків у якості базового електронного підручника. Він містить в собі великі дидактичні можливості для вузівського, шкільної освіти і для підвищення кваліфікації фахівців. Перевага компакт-диска в тому, що він поєднує в собі такі якості: інтерактивність, мультимедійність, містить великий обсяг інформації і за рахунок цього в значній мірі оптимізує процес дистанційного навчання.

Моделі дистанційного навчання. У своїх статтях автори розглядають наступні моделі, на яких базується існуюча в цей час мережа відкритого та дистанційного навчання: Перша модель – навчання за типом екстернату. Навчання, орієнтоване на шкільні чи вузівські (екзаменаційні) вимоги і призначене для учнів і студентів, які з якихось причин не можуть відвідувати очні учбові заклади. Друга модель - навчання на базі одного університету. Це вже ціла система навчання для студентів, які навчаються не стаціонарно, а на відстані, заочно (відкриті форми) або дистанційно, тобто на основі нових інформаційних технологій, включаючи комп'ютерні телекомунікації. Такі програми використовуються для отримання різноманітних атестатів освіти. Третя модель – навчання, засноване на співпраці декількох навчальних закладів. Вона передбачає спільну підготовку єдиних програм заочного дистанційного навчання для кількох навчальних закладів з провідним дисциплін (у будь-яких районах країни і за кордоном). Така співпраця у підготовці програм дистанційного навчання дозволяє зробити їх більш якісними і менш дорогими. Перспективна мета програми – дати можливість кожному громадянину країн співдружності, не залишаючи своєї країни і свого дому, отримати будь-яку освіту на базі функціонуючих у країнах співдружності коледжів і університетів. Четверта модель – автономні освітні установи, спеціально створені для цілей відкритого або дистанційного навчання, в яких студенти можуть отримати освіту за різними напрямками. Вони спеціалізуються у створенні мультимедійних курсів. Навчання повністю оплачується організаціями і фірмами, в яких працюють студенти. Найбільшим подібною установою є Відкритий університет у Лондоні, на базі якого в останні роки проходять навчання дистанційно велике число студентів не тільки з Великобританії, але з багатьох країн Співдружності. П'ята модель – навчання

за автономним навчальним системам. Навчання в рамках подібних систем ведеться цілком за допомогою ТБ відеозаписів або радіопрограм, а також додаткових друкованих посібників. Прикладами такого підходу до навчання на відстані можуть служити Американсько-Самоателевізійний проект. Неформальне, інтегроване дистанційне навчання на основі мультимедійних програм. Такі програми орієнтовані на навчання дорослої аудиторії, тих людей, які з якихось причин не змогли закінчити шкільну освіту. Такі проекти можуть бути частиною офіційної освітньої програми, інтегрованими в цю програму (приклади таких програм існують в Колумбії), або спеціально орієнтовані на певну освітню мету (наприклад, Британська програма грамотності), або спеціально націлені на профілактичні програми здоров'я, як, наприклад, програми для країн, що розвиваються.

Як відзначають автори статей, безперечними перевагами дистанційного навчання є:

1. Більш висока ефективність професійної підготовки в порівнянні з вечірньою та заочними формами навчання при більш низькій вартості освітніх послуг;
2. Скорочення термінів навчання;
3. Можливості паралельного навчання в російському і зарубіжному вузах;
4. Незалежність студента від географічного розташування вузу.

Експерименти підтвердили що якість і структура навчальних курсів, так само як і якість викладання при дистанційному навчанні часто набагато краще, ніж при традиційних формах навчання. Нові електронні технології можуть не тільки забезпечити активне залучення учнів у навчальний процес, але і дозволяють керувати цим процесом на відміну від більшості традиційних навчальних середовищ. Інтеграція звуку, руху, образу і тексту створює нову надзвичайно багату за своїми можливостями навчальне середовище, з розвитком якої збільшиться і ступінь залучення учнів у процес навчання. Інтерактивні можливості використовуються в системі дистанційного навчання програм і систем доставки інформації дозволяють налагодити і навіть стимулювати зворотний зв'язок, забезпечити діалог і постійну підтримку, що є неможливим у більшості традиційних систем навчання. Сучасні комп'ютерні телекомунікації здатні забезпечити передачу знань та доступ до різноманітної навчальної інформації нарівні, а іноді і набагато ефективніше, ніж традиційні засоби навчання.

Основні проблеми організації дистанційної форми навчання. Ефективність дистанційного навчання безпосередньо залежить від тих викладачів, хто веде роботу з учнями в Інтернет. Це повинні бути викладачі з універсальною підготовкою: володіють сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, психологічно готові до роботи з учнями в новій навчально-пізнавальній мережевому середовищі. На жаль, у нашій країні не ведеться підготовка фахівців подібного роду. Інша проблема – інфраструктура інформаційного забезпечення студента в мережах. Питання про те, якою має бути структура і композиція навчального матеріалу залишається відкритим.

Поряд з цим ставиться питання про умови доступу до курсів дистанційного навчання. Не вирішено так само питання організації та проведення оцінки знань "дистанційних" учнів. Для його вирішення необхідне створення нормативно-правової бази оцінки знань учнів.

Висновок. Говорячи про дистанційну форму освіти, слід говорити про створення єдиного інформаційно-освітнього простору, куди слід включити всілякі електронні джерела інформації (включаючи мережеві): віртуальні бібліотеки, бази даних, консультаційні служби, електронні навчальні посібники, кіберкласи професора Колимова. У дистанційному навчанні слід розуміти наявність у системі вчителя, підручника і учня. Ця взаємодія вчителя та учнів. Звідси випливає, що головним при організації дистанційної форми навчання є створення електронних курсів, розробка дидактичних основ дистанційного навчання, підготовка педагогів-координаторів. Не слід ототожнювати дистанційну форму з заочною формою навчання, бо тут передбачається постійний контакт з викладачем, з іншими учнями кіберкласа, імітація всіх видів очного навчання, але специфічними формами. Отже, потрібні теоретичні проробки, експериментальні перевірки, серйозні науково-дослідні роботи. На жаль, те, що ми сьогодні бачимо в Інтернеті і в більшості своїй на компакт-дисках, ніяк не відповідає елементарним педагогічним вимогам. Звідси значущість проблеми, пов'язаної з розробкою самих курсів дистанційного навчання та методикою їх використання для різних цілей базового, поглибленого, додаткової освіти. Фактори і приклади наведені вище показують необхідність створення і розширення дистанційної форми навчання в Україні. Це необхідно для розвитку кваліфікованого, інтелектуального, високо професійного і просто здорового суспільства.

Список літератури:

1. Околесов О. П. Системний підхід до побудови електронного курсу для дистанційного навчання // Педагогіка. – 2009. – № 6. – С. 50–56.
2. Полат Е. С. Петров А.Є. Дистанційне навчання: яким йому бути? // Педагогіка. – 2012. – № 7. – С. 29–34.
3. Підкасистий П.І. Тищенко О.Б. Комп'ютерні технології в системі дистанційного навчання // Педагогіка. – 2014. – № 5. – С. 7–12.

ШЕСТЬ МИФОВ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ

*Андриевская О. В.,
Основатель, CEO
компании T&D Manager
(www.tdm.dp.ua)
и Портала дистанционного обучения E-GUIDE by T&D
(www.e-guide.tdm.dp.ua)
г. Днепронетровск
olga@tdm.dp.ua*

В каждой компании наступает момент, когда руководство задумывается о внедрении дистанционного обучения. В последнее время этот вопрос коснулся и учебных заведений. Ведь это очень удобно, с его помощью можно решить так много задач! Подробнее о преимуществах дистанционного обучения для бизнеса можно прочитать в статье «Обучение online» [1].

Но стоит копнуть глубже, как возникает невероятное количество спорных вопросов, не разобравшись в которых, занятые руководители легко махнут рукой на дистанционное обучение и продолжают решать свои задачи по старинке, с огромными затратами по времени и ресурсам.

Поэтому мы решили развенчать основные мифы дистанционного обучения, мешающие его внедрению на общеобразовательном и корпоративном уровнях.

Итак, чего же обычно опасаются?

Первое, и, пожалуй, для многих школ, ВУЗов и мелких компаний самое важное ограничение:

Дистанционное обучение - это дорого!

Не будем сравнивать, как многие другие консалтинговые компании, стоимость дистанционного обучения с заочным, и связанными с этим расходами на проезд и проживание. Назовем реальные цифры.

С разрешения одного из наших заказчиков, мы опубликовали в открытом доступе отрывок из заказанного ими курса «Подготовка к сессии стратегического планирования» [2], который создавался для отдела продаж.

Так вот, бюджет этого отрывка составил:

- Учебная книга: 21 слайд по 100 грн. = 2100 грн.
- Голосовое сопровождение: 387 слов по 1 грн. = 387 грн. (возможна его замена на бесплатный музыкальный фон согласно норм педагогического дизайна).
- Завершающий тест-практика: 7 вопросов по 20 грн. = 140 грн.
- Итого: 2627 грн.

Как видите, деньги не большие. При этом голосовое сопровождение и завершающий тест можно убрать, тогда бюджет будет еще меньше.

Бюджет на создание обучающего курса нужен не такой уж и большой. Особенно если учитывать, что курс создается только один раз, а использоваться может много лет подряд. И даже при внесении корректировок, платить за

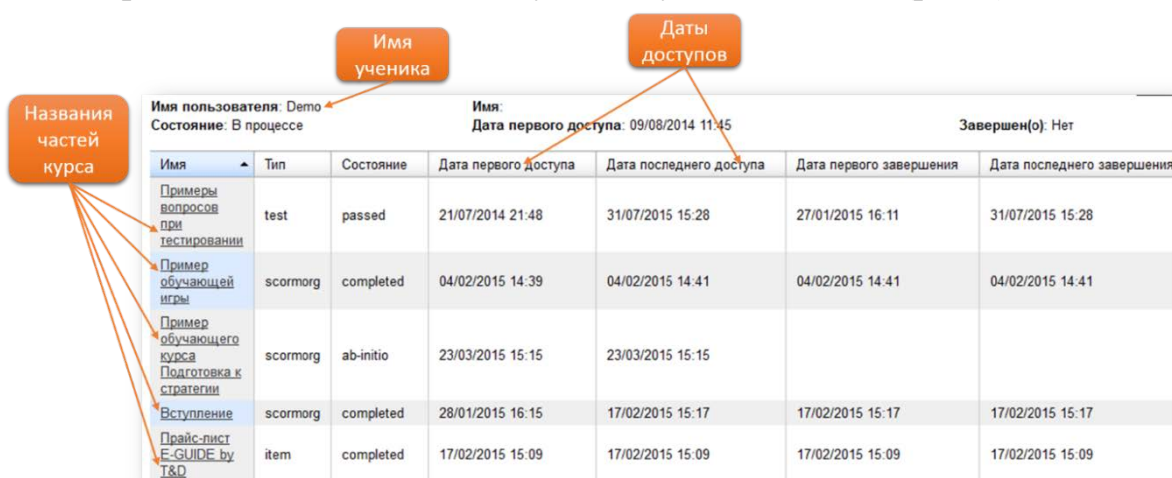
создание нового курса не надо, достаточно оплатить лишь откорректированные или добавленные слайды. Подробный прайс-лист вы можете посмотреть на нашем сайте [3]. Это всё, больше никаких скрытых платежей.

Второй, не менее важный миф, влияющий на принятие решения о внедрении системы дистанционного обучения:

Дистанционное обучение - это не контролируемый процесс

Да, контроль процесса обучения может стать большой проблемой, если в качестве дистанционного обучения использовать просто файлы, выложенные в Интернете.

А вот при использовании специализированных порталов, таких как Портал E-GUIDE by T&D [4], мы точно знаем, когда человек подключался к обучающему курсу, сколько времени он провел за обучением (рис.1, 2), какие тесты прошел, какие ошибки допустил, куда нажимал... (рис.3).

Имя пользователя: Demo
Состояние: В процессе
Имя: Demo
Дата первого доступа: 09/08/2014 11:45
Завершен(о): Нет

Имя	Тип	Состояние	Дата первого доступа	Дата последнего доступа	Дата первого завершения	Дата последнего завершения
Примеры вопросов при тестировании	test	passed	21/07/2014 21:48	31/07/2015 15:28	27/01/2015 16:11	31/07/2015 15:28
Пример обучающей игры	scormorg	completed	04/02/2015 14:39	04/02/2015 14:41	04/02/2015 14:41	04/02/2015 14:41
Пример обучающего курса	scormorg	ab-initio	23/03/2015 15:15	23/03/2015 15:15		
Подготовка к стратегии	scormorg	completed	28/01/2015 16:15	17/02/2015 15:17	17/02/2015 15:17	17/02/2015 15:17
Вступление	scormorg	completed	28/01/2015 16:15	17/02/2015 15:17	17/02/2015 15:17	17/02/2015 15:17
Прайс-лист E-GUIDE by T&D	item	completed	17/02/2015 15:09	17/02/2015 15:09	17/02/2015 15:09	17/02/2015 15:09

Рисунок 1. Обзор доступов на данный курс конкретного ученика

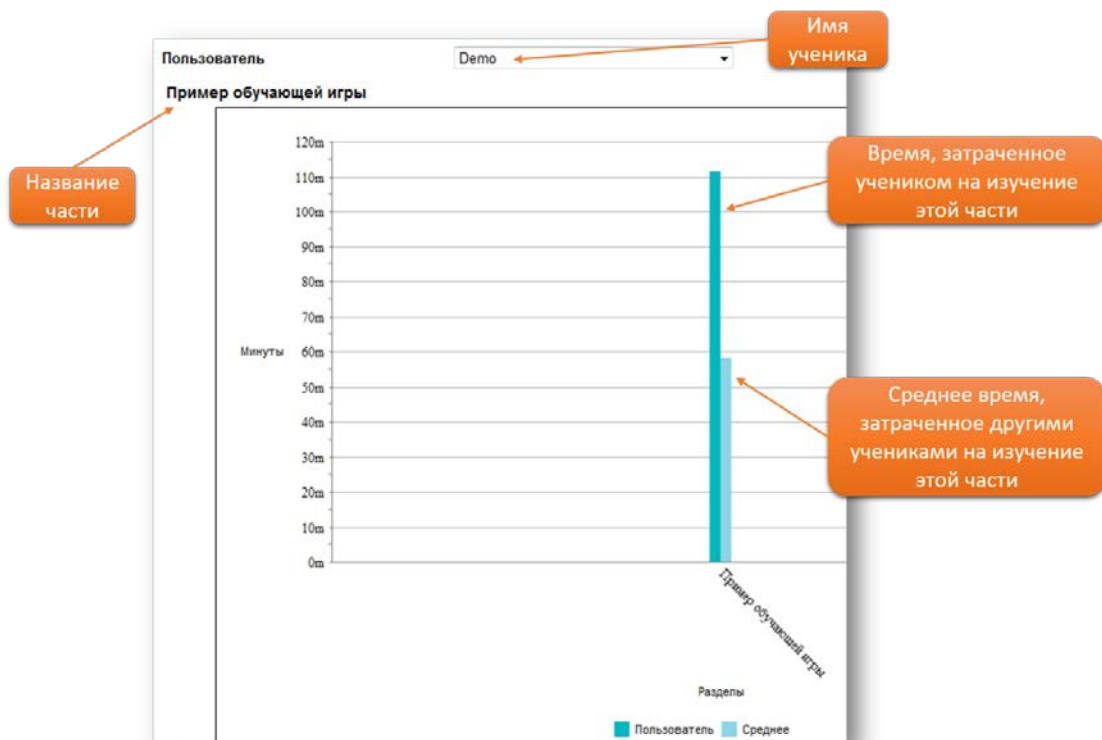

Рисунок 2. Обзор временных затрат конкретного ученика на изучение определенной части курса

1) Тип вопроса: **ЕДИНСТВЕННЫЙ ВЫБОР**

Вопрос: Какое самое большое число при вычитании?

☐ Уменьшаемое
☒ Вычитаемое **Ошибочный**
☐ Разность

Баллы : 0

2) Тип вопроса: **МНОЖЕСТВЕННЫЙ ВЫБОР**

Вопрос: Какие бывают углы?

☐ Прямые
☐ Круглые
☒ Тупые **Правильно**
☐ Умные
☒ Острые **Правильно**
☒ Выпуклые **Ошибочный**

Баллы : 8

Рисунок 3. Подробности тестирования

Количество пройденных учеником частей		Общее количество частей в курсе	
Имя ученика	Состояние	Обучающие Объекты	Объекты
	В процессе	0/0/2	
	Подписан	0/0/2	
	В процессе	1/0/2	
	В процессе	2/0/2	
	В процессе	2/0/2	
	В процессе	1/0/2	
	Подписан	0/0/2	
	В процессе	2/0/2	
	Подписан	0/0/2	
	Подписан	0/0/2	
	В процессе	2/0/2	

Рисунок 4. Отчет об успеваемости

Для того, чтобы управлять массовым обучением, достаточно периодически формировать отчет об успеваемости (рис.4). Он показывает, кто из учеников на данном курсе:

- Подписан (то есть обучение не начал).
- В процессе (то есть начал обучение).
- Завершен (то есть закончил обучение).

А так же количество изученных частей из их общего числа (например, 7 из 9 частей пройдено успешно).

Это все позволяет корректировать скорость обучения для некоторых отстающих от графика учеников.

Управлять индивидуальным обучением еще легче. По итогам обучения вашему студенту формируется сертификат об успешном окончании курса. В нем указывается название курса, дата окончания и количество набранных баллов. То есть если речь идет об обучении по конкретной тематике, то, например, зачет по теме можно привязать к предъявлению этого сертификата.

Третий миф, связанный с дистанционным обучением, гласит:

Дистанционное обучение - это один из вариантов чтения книг

Раньше, когда рынок дистанционного обучения только развивался, это было именно так. Как раз поэтому такое мнение и возникло. Но со временем оно перешло в категорию мифов.

Современные порталы дистанционного обучения позволяют своим ученикам не только читать интерактивные учебные книги, но и играть в обучающие игры, общаться с преподавателем, выполнять домашние задания, обсуждать волнующие вопросы на форуме, смотреть видео-лекции, слушать аудио-комментарии и многое другое.

Давно стало стандартом применение в учебных материалах графиков, таблиц и формул для произведения учениками собственных вычислений. Проверить полученные знания помогают тесты на проверку знаний в реальном времени и контрольные интерактивные вопросы на закрепление материала. Примеры учебных курсов, интерактивных вопросов, игр и тестов на проверку знаний можно посмотреть, зайдя в демо-курс портала E-GUIDE by T&D [4].

Всё это помогает не только более качественно и глубоко изучить новый материал, но и дает возможность прослушать его повторно, чтобы лучше запомнить необходимую информацию.

Если же студенты сходятся во мнении, что онлайн-курс скучный, то это только результат плохой работы преподавателя. На правильно организованных порталах дистанционного обучения скучно не бывает!

Для того, чтобы проконтролировать качество курса и заинтересованность студентов, мы всегда проводим среди них обязательный опрос. Пример ответов из реально проведенного обучения можно посмотреть на рис.5.

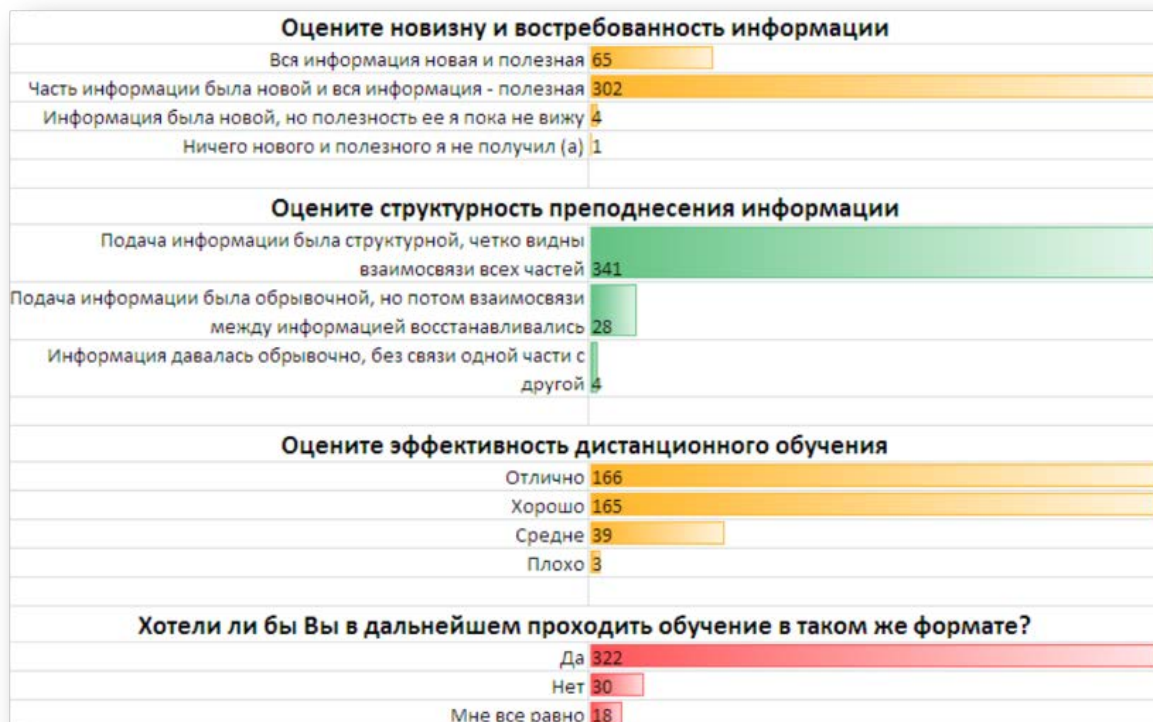

Рисунок 5. Обратная связь от студентов о прошедшем дистанционном обучении

Четвертый миф:

Проконтролировать уровень знаний дистанционно – невозможно!

Опять же, повторимся – такая ситуация может быть верной, если в качестве дистанционного обучения использовать просто файлы, выложенные в Интернете.

А если использовать специализированные порталы дистанционного обучения, такие как Портал E-GUIDE by T&D [4] – эта проблема автоматически превращается не более, чем в миф. Потому, что там есть множество условий в настройках теста, которые не позволят ученикам списывать или советоваться друг с другом. Например:

- Установление / снятие лимита времени на прохождение каждого вопроса или всего теста. То есть у студента просто не будет времени искать ответ в справочнике.

- Установление последовательности вопросов и последовательности ответов (по порядку или перемешать). Это ограничивает возможность

списывания, если кто-то решит быстренько записать номер вопроса и номер ответа.

- Установление / снятие разрешения редактировать ответы. Чтобы не получилась ситуация, когда тест не сдал, но вопросы выписал. А потом нашел в учебниках правильные ответы и все исправил.

- Установление / снятие количества попыток пройти тестирование. Это исключает возможность еще раз просмотреть теоретическую часть курса, найти правильные ответы и исправить тестирование.

- Установление / снятие возможности видеть свои ошибки и правильные ответы. Если речь идет о каком-либо ознакомительном курсе, то эта функция включена. А вот если стоит вопрос «зачет/незачет», то функция выключается, чтобы ученик не сделал скриншоты правильных ответов для своих друзей.

Кроме того, в тестировании могут использоваться дополнительные настройки:

- Установление балльной или процентной системы за правильные или не правильные ответы. Соответственно, и настройка проходного балла.

- Установление вида теста (один вопрос на страницу; весь опросник на страницу).

- Установление / снятие разрешения возвращаться на предыдущие страницы, если вид установили «один вопрос на страницу».

- Установление различных типов вопросов (примеры можно посмотреть в демо-доступе Портала E-GUIDE by T&D)[4].

- Установление / снятие требования ответить на все вопросы без пропусков.

Пятый миф:

Дистанционное обучение – это красивая игрушка, не дающая результатов

Этот миф развенчать можно быстро. Ведь задача обучения – знания, которые остаются в головах у учеников и студентов. Показателем успешности будут результаты тестирования. А его сдать невозможно, не выучив предварительно теоретическую часть, это мы рассмотрели в предыдущем Мифе.

Из нашего опыта можем сказать, что результативность дистанционного обучения составляет... 98,9% (593 из 599 человек)!!! Это те люди, которые изучили все части курса (мы это увидим из статистики, рассмотренной в Мифе №2) и успешно сдали тестирование (то есть набрали проходной балл). Оставшийся 1% – это обычно заболевшие или отчисляющиеся студенты. Главное условие успеха – наличие активного преподавателя или старосты, который будет подгонять отстающих.

Динамику результативности в конкретной группе мы проверяем, сделав срез знаний до прохождения курса и после него.

И, напоследок, миф №6:

При дистанционном обучении плохая организация дисциплины и графика

А это, увы, уже не миф... Ответственный за график и дисциплину – сам ученик. Именно он составляет себе план выполнения заданий, тратит

необходимое количество времени и сил, именно столько, сколько ему удобно. И зачастую учебу побеждает лень или находятся другие, более важные дела...

Но и этот вопрос мы смогли перевести в категорию мифов!

Для того, чтобы правильно рассчитать свои силы, наша компания дает для своих учеников следующие рекомендации:

Предположим, что длительность курса составляет около 3 часов. С учетом того, что учиться будут студенты дневной формы обучения, доступ для прохождения курса мы даем на 3 недели. Это даст возможность запланировать свое обучение таким образом, чтобы результативность основной учебы не пострадала. Например,

3 недели / 3 часа = 1 час в неделю.

1 час в неделю / 5 рабочих дней = около 12 минут в день.

Заккрытие доступа происходит автоматически. Однако мы обязательно проинформируем вас о том, как проходят обучение Ваши группы: уже через 1 неделю после предоставления доступа каждый из старост или преподавателей получит письмо с информацией, кому надо уделить особое внимание. Другими словами, преподаватель или староста сможет «подгонять» лентяев.

И при этом ученик сам выбирает для себя место занятий: дома, на даче, за городом, на полянке или на берегу моря. А это, согласитесь, намного удобней и приятнее, чем сидеть в аудитории!

Список литературы:

1. Статья «Обучение online». Способ доступа URL: http://www.tdm.dp.ua/obuchenie_online.html.

2. Отрывок из курса дистанционного обучения «Подготовка к сессии стратегического планирования». Способ доступа URL: http://www.tdm.dp.ua/mify_distantcionnogo_obucheniya.html

3. Прайс-лист на создание курса дистанционного обучения. Способ доступа URL: http://www.tdm.dp.ua/uslugi_i_stoimost.html

4. Портал дистанционного обучения E-GUIDE by T&D. Способ доступа URL: <http://e-guide.tdm.dp.ua/>

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СУМСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Базиль О.О.,

к.ф.-м.н., старший викладач кафедри моделювання складних систем

Сумський державний університет,

м. Суми,

helena_bazyl@ukr.net

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, розповсюдження мережі Інтернет, приєднання України до Болонського процесу пред'являє нові вимоги до системи освіти. Значну роль в удосконаленні системи освіти, без

сумніву, буде мати електронне навчання, яке найчастіше пов'язують з дистанційним навчанням.

Дистанційне навчання з'явилась в Україні відносно недавно, однак його розвиток йде надзвичайно стрімкими темпами.

Дистанційні технології навчання можна розглядати як природний етап еволюції традиційної системи освіти від дошки з крейдою до електронної дошки й комп'ютерних навчальних систем, від книжкової бібліотеки до електронної, від звичайної аудиторії до віртуальної аудиторії [1].

Сумський державний університет має великий досвід із застосування дистанційного навчання. Наукові дослідження з проблематики дистанційного навчання були розпочаті в університеті ще в 1994 року, а з 2002 року СумДУ став учасником експерименту МОН України із запровадження дистанційної форми навчання. Зараз за дистанційною формою навчання в університеті навчаються студенти 15 спеціальностей, причому з кожним роком розширюється перелік напрямків, за якими ведеться підготовка.

Дистанційне навчання у Сумському державному університеті базується на загальнодержавних та внутрішньо університетських документах:

1. Положенні про дистанційне навчання, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України №466 від 25.04.2013 [2];

2. Вимогах до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямами і спеціальностями, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України №1518 від 30.10.2013 [3];

3. Вимогах до навчально-методичних матеріалів дистанційної форми навчання та критеріїв їх оцінювання (версія 03), введених в дію наказом ректора № 916-I від 18.11.2013 р. [4];

4. Наказі № 988-I від 26.11.2014 р. про запобігання та виявлення академічного плагіату та ін.

Система дистанційного навчання СумДУ (<http://dl.sumdu.edu.ua>) входить до складу електронних навчальних ресурсів університету, які також включають конструктор навчальних матеріалів Lectur.ED (<http://elearning.sumdu.edu.ua>), відкритий освітній ресурс OCW (<http://ocw.sumdu.edu.ua>). Автоматизована система дистанційного навчання СумДУ складається з підсистеми створення і управління навчальним матеріалом, віртуального навчального середовища та системи управління навчальним процесом та розміщується на розробленій співробітниками університету платформі Salamstein. Модель розміщення матеріалів дозволяє дуже легко імпортувати/експортувати створені об'єкти із конструктора Lectur.ED до системи дистанційного навчання і навпаки.

Опрацьовуючи дистанційні курси, студент має свободу у виборі не лише місця, але й часу та темпу роботи, послідовності вивчення дисциплін. Однак, його свобода обмежена термінами початку та завершення навчального року. З урахуванням об'єму теоретичного матеріалу та складності завдань викладач

рекомендує орієнтовні строки їх виконання, формуючи так званий календарний план вивчення дисципліни [5].

Система контролю, реалізована на платформі Salamstein, дозволяє отримати статистику не тільки про активність студентів (кількість та тривалість відвідування матеріалів дистанційного курсу), а й про ефективність засвоєння матеріалу, тобто як добре він розбирається в матеріалі і вміє використовувати отримані знання на практиці.

Основні переваги контролю знань в системах дистанційного навчання можна сформулювати таким чином:

- Об'єктивність. Виключається чинник суб'єктивного підходу з боку екзаменатора. Обробка результатів проводиться за допомогою комп'ютера.
- Демократичність. Всі студенти знаходяться в рівних умовах.
- Масовість і короткочасність. Можливість за певний проміжок часу перевірити знання у більшій кількості чоловік, що складають підсумковий контроль [6].

Дистанційний курс містить: організаційну частину, конспекти лекцій (повнотекстовий, стислий, висновки), питання для самоперевірки та завдання для виконання, в який можуть входити тести, інтерактивні практичні завдання, завдання для дискусій та обговорення, завдання для спільної роботи, практичні та/або лабораторні дослідження, обов'язкові індивідуальні завдання.

Студент при опрацюванні матеріалу дистанційного курсу може виконувати різні види завдань. Такі види завдань, як тести та інтерактивні практичні завдання, зараховуються в системі дистанційного навчання автоматично, якщо студент набрав не менше 60% балів, відведених на виконання завдання. В сумарний бал за виконання враховуються не тільки вірні відповіді, а й неповні або не зовсім точні відповіді.

Усі без виключення результати роботи в системі електронного навчання надійно зберігаються не тільки протягом поточного навчального року і є доступними всім учасникам процесу (студенту, викладачу, методисту), але й протягом всього навчання кожного студента.

Умовою допуску до підсумкового контролю (залік, іспит) є успішне виконання студентом запропонованих поточних навчальних завдань та набранням не менше 60% балів в кожному розділі.

Створені в системі дистанційного навчання засоби дозволяють студентові спостерігати за динамікою вивчення ним як окремо взятого курсу, так і всієї навчальної програми поточного навчального року. Таким чином реалізовано внутрішній зворотній зв'язок із системою, коли інформація, що надходить студентові, використовується ним для самокорекції своєї діяльності [5].

В системі дистанційного навчання СумДУ є можливість створювати тестові питання таких типів: вибір одного варіанта з множини; вибір декількох варіантів з множини; підстановки; пропуски; відповідність; впорядкування об'єктів; порядок слів; закінчення; нечіткі пропуски (допускається неповне співпадання відповіді із еталоном).

Математичний тест – у тексті питання підтримуються змінні, математичні операції, функції (наприклад генерування довільного числа). Відповідь контролюється із заданою відносною чи абсолютною похибкою. Це дає змогу значно розширити варіативність завдань і запобігти вгадуванню правильної відповіді через перебір [5].

Тести відображають всі ключові положення лекційного матеріалу і виступають важливим елементом у процесі пізнавальної діяльності студента щодо сприйняття, осмислення, запам'ятовування навчального матеріалу. Тести виконують як навчальну, так і корекційну функції. Для реалізації функції корекції студентові надається кілька спроб виконання тестів, а також можливість цілеспрямованого звертання до теорії через гіперпосилання на лекційні матеріали [5]. При цьому зазвичай в одному тесті застосовують різні види тестових завдань, які розбиваються по блоках. В одному блоці містяться завдання, які мають одну вагу (наприклад, всі питання, які передбачають вибір однієї відповіді із декількох можливих).

Для забезпечення якості дистанційного контролю знань було розроблено модуль підсумкового тестування. Він має такі особливості:

1. Вхід студента до підсумкового тестування технічно неможливий без присутності уповноваженої особи СумДУ зі спеціалізованим CD та веб-камерою.

2. Підсумковий тест в дистанційному курсі створюється автоматично на основі всіх тестових питань курсу. З кожної теми студент отримує декілька питань, вибраних випадковим чином.

3. Дата проведення підсумкового тесту, час виконання та кількість спроб виконання підсумкового тесту обмежені. Є можливість надати чи припинити доступ до підсумкового тесту окремому студенту.

Інтерфейс системи у режимі тестування наведено на рисунку 1.

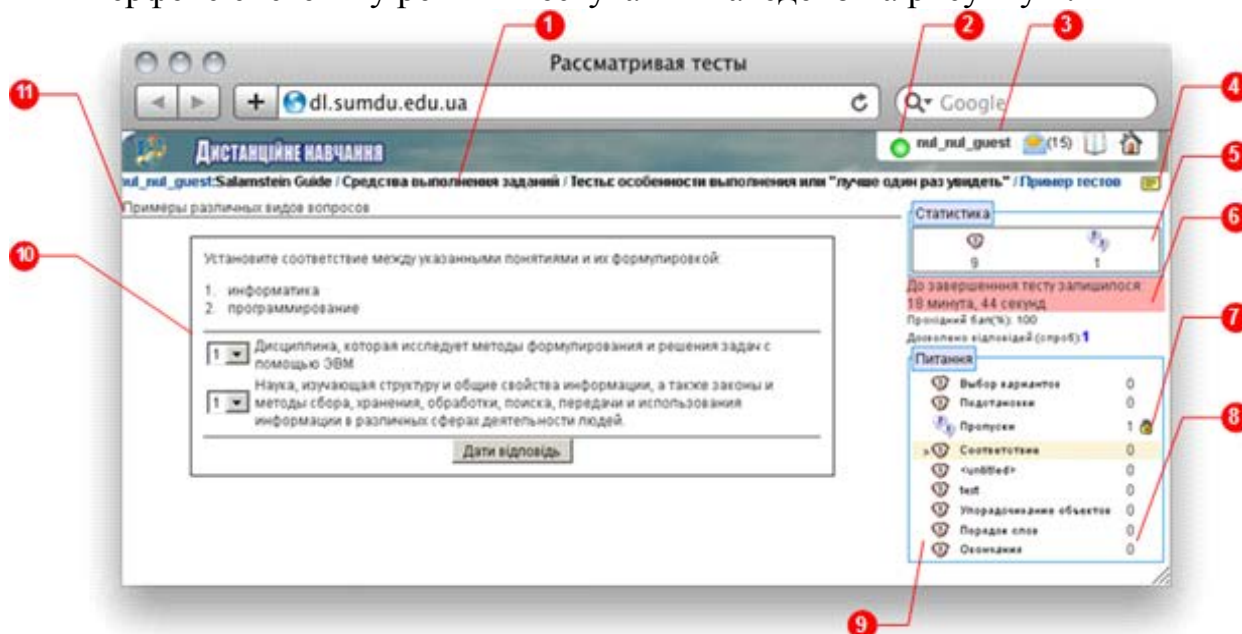

Рисунок 1 – Інтерфейс системи при виконанні тесту [5]:

- 1) ім'я користувача, назву дисципліни, розділ дисципліни, тему та назву тесту;
- 2) індикатор того, що зображення з веб-камери передаються на сервер (використовується лише у підсумковому тестуванні);
- 3) ім'я користувача;
- 4) продивитись/додати коментар до тесту;
- 5) кількість питань загалом/ питань з відповідями. Якщо у властивостях тесту встановлено "інтерактивний" - відображається кількість правильних та хибних відповідей на поточний момент;
- 6) час до закінчення сеансу тестування (використовується лише у підсумковому тестуванні);
- 7) відповіді за цим питанням більше не приймаються;
- 8) кількість спроб дати відповіді на поточне питання;
- 9) перелік питань, зображення стану кожного з них (була чи ні відповідь на запитання; якщо у властивостях тесту стоїть "інтерактивний" – відображається правильність відповіді). Якщо у властивостях тесту стоїть "ділити на секції" у цьому переліку питання групуються за секціями;
- 10) текст питання;
- 11) коментар до секції тестових питань.

При проведенні підсумкового тестування викладач має наступні можливості:

1. Швидкий перегляд фото з анкети для ідентифікації студента.
2. Відображення інформації з веб-камери студента.
3. Збереження кадру з веб-камери студента у базу системи електронного навчання з зазначенням дати й часу.
4. Відображення кількості виконаних тестових питань, вірних і невірних відповідей, часу тестування у псевдо-реальному масштабі часу.
5. Швидкий перегляд результатів роботи студента з дистанційним курсом протягом звітного періоду.
6. Відправлення миттєвого повідомлення студенту стосовно процедури тестування.
7. Можливість примусового завершення сеансу тестування (рис. 2).

Технологія проведення підсумкового тестування, розроблена в Сумському державному університеті, дозволяє викладачу особисто спостерігати за кожним студентом незалежно від його фактичного місця знаходження (одночасно тестування можуть проходити студенти в різних локальних центрах), студенту в зручній формі зі стандартним інтерфейсом підтвердити свої результати самостійного опрацювання навчального матеріалу.

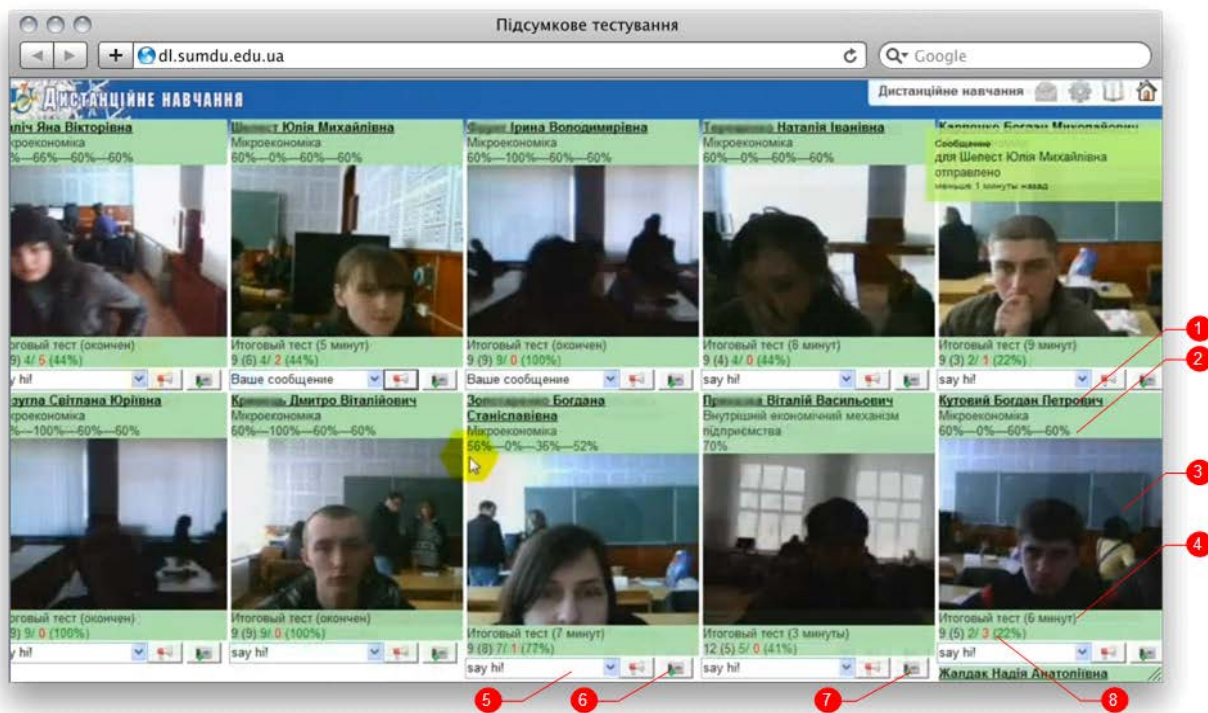

Рисунок 2 – Сторінка підсумкового тестування [5]:

1. Прізвище, ім'я та по батькові студента.
2. Назва дисципліни та відсоток набраних балів за модулями.
3. Зображення з відеокамери.
4. Назва тесту та тривалість сеансу тестування.
5. Репліка, яку можна надіслати студенту.
6. Примусове закінчення сеансу тестування.
7. Збереження зображення з відеокамери до бази.
8. Результативність тестування (кількість питань всього/ з них надано відповідь на ... / вірних та хибних відповідей .../ відсоток вірних відповідей).

Список літератури:

1. Дистанційне навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uhl-edu.kiev.ua/e-litsej/dustanciynе-navchannya/>
2. Положення про дистанційне навчання, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України №466 від 25.04.2013. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>
3. Вимоги до вищих навчальних закладів та закладів післядипломної освіти, наукових, освітньо-наукових установ, що надають освітні послуги за дистанційною формою навчання з підготовки та підвищення кваліфікації фахівців за акредитованими напрямками і спеціальностями, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України №1518 від 30.10.2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1857-13>
4. Вимоги до навчально-методичних матеріалів дистанційної форми навчання та критеріїв їх оцінювання (версія 03), введені в дію наказом ректора № 916-I від 18.11.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elearning.sumdu.edu.ua/s/90-1p1>

5. Васильєв А. В. Застосування електронного навчання для підготовки та підвищення кваліфікації фахівців ІТ-галузі у вищих навчальних закладах : монографія / А. В. Васильєв, Ю. О. Зубань, Ю. М. Коровайченко, С. М. Шкарлет. – Суми: Вид-во СумДУ, 2013. – 138 с.

6. Сосюк А. В. Інтелектуальний автоматизований контроль знань в системах дистанційного навчання // ААЭКС. – 2008, №2(22). Информационно-измерительные системы. – Режим доступа: <http://aaecs.org/sosyuk-av-ntelektualnii-avtomatizovanii-kontrol-znan-v-sistemah-distancinogo-navchannya.html>

ДИСТАНЦІЙНЕ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ СУСПІЛЬНО – ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ В СІЛЬСЬКІЙ ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Бондаренко А.Ю.

директор школи,

учитель вищої категорії, старший учитель

Виноградівська ЗШ І-ІІІ ступенів

П'ятихатської райради Дніпропетровської обл.,

с. Виноградівка

vinogradiwskazsh2011@yandex.ru

У сучасних умовах однією із стратегічних завдань системи освіти стає формування особистості з високим рівнем інтелектуальної культури, орієнтованої на безперервний саморозвиток, що визнає пріоритет загальнолюдських цінностей, здатної забезпечити своєю діяльністю сталий розвиток людства в майбутньому. Забезпечення кожній людині, незалежно від її фізичних, розумових здібностей та місця проживання, можливості використання свого потенціалу є одним із пріоритетних завдань загальноосвітніх закладів. Щоб реалізувати зазначений пріоритет, потрібно здійснити модернізацію та переорієнтацію традиційної освітньої галузі. Одним із шляхів модернізації є широке впровадження інформаційно – комунікаційної технології та окремої її ланки - дистанційного навчання.

Ідея впровадити дистанційне навчання виникла у Великобританії ще в 1926 році, у 1969 було створено перший дистанційний університет [9]. Це дало поштовх для інших навчальних закладів створювати аналогічні проекти і запускати їх у себе. Популярність дистанційного навчання з використанням Інтернет – ресурсів зростає з кожним роком і в багатьох країнах [11].

Інтеграція України у світовий освітній простір вимагає постійного вдосконалення національної системи освіти, пошуку ефективних шляхів підвищення якості освітніх послуг, апробації та впровадження інноваційних педагогічних технологій. Для цього у 2002 році МОН України започаткувало експеримент із дистанційного навчання.

На сьогодні в Україні існує законодавче поле для функціонування дистанційного навчання, зокрема Закон України «Про освіту», Закон України «Про національну програму інформатизації», Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, Положення про дистанційне навчання, Національна програма «Освіта. Україна XXI сторіччя» [4– 8,10,12].

Головна мета дистанційного навчання є надання освітніх послуг шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти [10].

Завдання – забезпечити громадянам можливість реалізувати конституційне право на здобуття освіти незалежно від стану здоров'я, місця проживання та відповідно до їх здібностей.

Нині в Україні простежується тенденція до соціальної диференціації у сфері освіти, соціальною поляризацією молоді. У суспільстві відбувається перерозподіл шансів на отримання молоддю повноцінної освіти. Саме сільські діти належать до числа тих соціальних груп, які спочатку мають обмежені можливості, неоднакові стартові умови, неоднаковий доступ до освіти.

Модернізація сільської школи є однією з найважливіших проблем Української держави.

Сільська школа є тим осередком, який впливає на соціально – економічний розвиток села, підвищення культурного рівня його мешканців, розв'язання демографічних проблем. Практика показує слабку підготовленість сільських школярів, їх не конкурентоздатність порівняно з міськими однолітками. У зв'язку з цим необхідний новий погляд на проблему загальноосвітньої школи сільської місцевості, нові рішення. Щоб уникнути обмеженості доступу сільських учнів до якісної освіти, потрібно зробити освіту сільського учня рівноцінною з міською, створити умови для розвитку і самореалізації кожної особистості.

Отже, застосування дистанційної форми навчання у сільській школі є тією гарною можливістю, щоб отримати знання на лекціях кращих викладачів, працювати з різними джерелами інформації, використовуючи можливості всесвітньої мережі.

Організація навчального процесу дітей шкільного віку за дистанційною формою у сільській місцевості має свої особливості.

По-перше, для реалізації даного проекту потрібно, щоб усі учні мали необхідні технічні засоби. Сьогодні, на жаль, такі засоби мають лише 80 % школярів.

По-друге, підключення до мережі Інтернет мають ще менше осіб, а якщо воно і є, то через низьку швидкість працювати в он-лайн режимі просто не можливо.

По-третє, потрібні певні навички працювати за допомогою Skype та форумів, мати електронну адресу.

По-четверте, дітям початкової та середньої ланки досить складно само організуватися для щоденних самостійних занять.

По-п'яте, низька комп'ютерна грамотність батьків.

Отже, при впровадженні дистанційного навчання у загальноосвітні школи сільської місцевості потрібно враховувати кожен окремий випадок.

Не дивлячись на багато труднощів, дистанційна освіта є цікавою, з'являється можливість підвищити рівень та якість знань незалежно від місця проживання, стану здоров'я тощо. Таке навчання пропонує різноманітний вибір матеріалів, що оновлюється постійно, крім того, супроводжується яскравими малюнками, фотографіями, таблицями, схемами, відеозаписами. Через недостатню кількість друкованих підручників та для їх здешевлення можливе користування електронними підручниками. Поширення дистанційного навчання подолає нерівність у системі освіти.

Світова практика показує, що дистанційна освіта може бути реалізована через три технології:

1. Кейс-технологія.
2. Мережева технологія.
3. TV-технологія [2].

Усі вищезгадані технології не є ідеальними. Одна зручна для читання, інша має високий рівень наочності, третя постійно оновлюється, проте недоліків і проблем вистачає в кожній.

Якщо організувати педагогічний процес із використанням дистанційного навчання, то:

а) для адміністрації школи:

- розширюються можливості для вивчення рівня професійної майстерності вчителів,

- вивчення формування самоосвітньої компетентності учнів,

- підвищуються якість та ефективність управління педагогічним процесом;

б) для педагогів:

- створюються умови для творчого потенціалу, їх адаптації до інноваційного освітнього середовища;

- підвищується рівень комп'ютерної грамотності вчителів;

- забезпечується педагогічний моніторинг, який дозволяє здійснювати облік успішності школярів із виконання ними індивідуальних завдань;

в) для учнів:

- забезпечуються умови для повноцінної самореалізації, самоконтролю, самостимулювання кожного учня;

- підвищується рівень самоосвітньої компетентності;

- формуються знання про те, як планувати свою діяльність;

- удосконалюються вміння працювати з різними джерелами інформації;

- забезпечується постійна мотивація навчальної діяльності.

Дистанційне навчання повинно здійснюватися відповідно до загальнодидактичних та спеціальних принципів [1]. У процесі викладання предметів суспільно – гуманітарного циклу важливе значення має навчально-методичне забезпечення. Необхідно врахувати організацію навчального матеріалу, етапи

його опрацювання; забезпечити єдність освітньої, розвивальної та виховної мети навчання.

Результативність навчання у школі залежить від теоретичних та методичних знань педагога, від якості навчальних програм, від системи організації навчального процесу.

Для того, щоб урок був ефективним, необхідно правильно обрати, методи, прийоми та технології навчання, у якій формі подавати матеріал. Ці проблемні питання є як і в традиційному навчанні, без них не обійтися і в дистанційній освіті.

Дистанційне навчання може здійснюватися в синхронному й асинхронному режимі [10]. Важливим напрямком освіти є розвиток в учнів логічного мислення та усного мовлення. Вміння аналізувати, узагальнювати, порівнювати матеріал є одним із актуальних питань предметів суспільно – гуманітарного циклу. Тому в нагоді стане спілкування через мережу Інтернет в он-лайн режимі для засідання «круглих столів», конференцій, факультативів.

Тема «круглого столу» формулюється заздалегідь, вона повинна мати неоднозначне тлумачення, щоб виникла необхідність її аналізу та обґрунтування з різних аспектів. На таке засідання можна запросити фахівця з певної галузі. Учні готують виступи, доповіді. Учасники заслуховують виступаючих, після чого коментують, аналізують, обмінюються думками. По закінченні дискусії педагог узагальнює все вищесказане і окреслює коло питань для самостійної роботи школяра над проблемою, що обговорювалася.

«Круглі столи» можуть проводитися як в межах одного предмета, так і декількох, наприклад, історія та література. Тоді запрошених фахівців буде більше.

Як показує педагогічний досвід, інтегроване навчання відповідає психічній та фізіологічній природі дитини. Цей метод створює сприятливі умови для формування в неї цілісного сприйняття картини світу. Через інтеграцію, за даними досліджень ученого С.У. Гончаренка, успішно здійснюється особистісно зорієнтований підхід до навчання, оскільки учень сам у змозі обирати «опорні» знання з різних предметів із максимальною орієнтацією на суб'єктивний досвід, який склався у нього під впливом як попереднього навчання, так і більш широкої взаємодії з довкіллям.

Інтегровані відео-лекції є важливим фактором оптимізації процесу навчання та підвищення його результативності.

Цікавими і пізнавальними є «віртуальні екскурсії» по музеям. Наприклад, для вивчення курсу «Вступ до історії» в 5 класі, який є пропедевтичним. Головна мета – підготовка учнів до успішного опанування систематичних курсів історії України та всесвітньої історії, прищеплення інтересу до предмета та мотивації до його вивчення.

Вивчення біографії письменника на уроках літератури буде ефективнішим, якщо учні відвідають музей-садибу митця. Вони побачать, як жив письменник, познайомляться з побутом, його оточенням. Відкриють факти, які не знайдеш ні в одному писемному виданні підручника.

«Віртуальна екскурсія» не обмежує школяра в часі, дає можливість повернутися до музею знову, переглянути експонати, що знаходяться у фондах.

Для формування мовленнєвої компетенції учнів дистанційне навчання надає можливість динамічного телекомунікаційного зв'язку на відстані учня і вчителя, ініціатива може походити від будь-якого суб'єкта навчального процесу. Таке спілкування знімає психологічний стрес, зокрема у дитини з особливими освітніми потребами.

Знання іноземної мови є сьогодні необхідністю і сприяє підвищенню загальноосвітнього рівня, а володіння декількома розкриває перед випускником школи більше можливостей. На жаль, не всі школи укомплектовані відповідними фахівцями в тому числі і сільські. Отже, дистанційне вивчення іноземних мов є виходом із даної ситуації.

Дистанційне навчання іноземної мови із використанням комп'ютерних та телекомунікаційних технологій включає обговорення, інтенсивну розумову активність та колективну діяльність. Сьогодні в Україні пропонуються різноманітні електронні посібники, програми та тренажери. Дистанційне вивчення іноземної мови надає можливість школяреві користуватися освітніми ресурсами, які необхідні йому для оволодіння технікою іншомовного спілкування [13].

Для вдосконалення письма та читання учня доцільним є використання листів через електронну пошту. Учитель через блог-технологію пропонує теоретичний матеріал, питання для самоконтролю, вправи для практичного опрацювання. Учень виконує завдання у зручний для себе час і відсилає на перевірку. Педагог перевіряє, виставляє оцінку і обов'язково коментує її. Якщо учень має певні прогалини з якогось питання, вивченої теми, він зможе ще раз переглянути теоретичну частину матеріалу. Це зручно. Ніхто дитину не підганяє, не обмежує в часі.

Теоретичний матеріал можна подавати через відеозапис уроку або через відео-презентацію у техніці Скрайбінг. Даний вид роликів підвищує інтерес учня до отримання знань, їх практичного застосування. Розповідь із малюнками запам'ятовується краще, бо школярі отримують одночасно й естетичну насолоду. На запам'ятовування матеріалу впливає цікавий зміст пропонованої інформації. Вдале поєднання всіх моментів згодом принесе гарні результати.

Учні можуть включитися в процес створення скрайбінга. Тематика найрізноманітніша: це оживлення віршів, оповідань, сюжетів з історії, правознавчі казки. Працюючи в техніці «скрайбінг», школярі учаться орієнтуватися в інформаційному просторі. У дітей розвиваються інтелектуальні та творчі здібності, вони шукають власні шляхи до розв'язання нестандартних завдань.

Викладання предметів суспільно – гуманітарного циклу неможливе без опрацювання джерел. Уявити вивчення історії без їх прочитання взагалі неможливо. Використання історичних документів дозволяє повною мірою розвивати вміння аналізу та оцінки, формувати навички історичного аналізу та інтерпретації, оскільки історія за своєю суттю є процесом мислення, що

спирається на свідчення минулого. Ознайомлення з ними дозволяє також створити яскраві, виразні образи подій, особистостей, епох, бо, як доводить практика, найкраще запам'ятовується фактичний матеріал, який насичений нюансами історичної епохи. Сьогодні історичні джерела стали доступніші для учнів. Електронні бібліотеки відкривають можливості для такої роботи.

Одним із видів пізнавальної діяльності школярів є робота з наочністю, що формує в них інформаційну компетентність. Переглянути пам'ятки минулого, картини, портрети, фото, попрацювати з історичними картами сьогодні можливо, не виходячи з будинку, завдяки Інтернету. Учителю необов'язково демонструвати при подачі певного матеріалу всю необхідну наочність. Він пропонує учневі посилання в мережі, де розташована інформація. Паралельно пропонує школяреві створити власні посилання з даної теми.

Досить цікавим і продуктивним є використання при дистанційному навчанні веб-квесту. Освітній веб-квест – це сайт в Інтернеті, на якому учні виконують певне завдання. Відбувається інтеграція Інтернету у різні навчальні предмети. Особливість полягає в тому, що вся потрібна інформація знаходиться на різних сайтах. Крім цього учні публікують свої напрацювання на спеціальних веб-сторінках. Отриманий досвід у даному проекті в майбутньому принесе учням свої плоди.

Дистанційне навчання, на відміну від традиційного, має гнучкий індивідуальний графік роботи, при ньому школяреві не обов'язково перескакувати з одного навчального предмета на інший. Розклад уроків у школі обов'язково передбачає чергування занять, деяким учням досить важко «включитися» в наступний урок. Падає продуктивність роботи, зростає психологічне навантаження. При дистанційній освіті можливе вивчення однієї дисципліни протягом дня чи тижня. Таке заглиблення в один навчальний предмет чи спорідненні формує в учня цілісне розуміння і сприйняття теми, розділу чи курсу.

Проаналізувавши плюси і мінуси дистанційної освіти, ми дійшли висновку.

По-перше, дистанційне навчання є тією можливістю, при якій долається нерівність в системі освіти. Актуальним це є для учнів, які проживають у сільській місцевості.

По-друге, перед учнем відкривається значний інформаційний ресурс.

По-третє, відеозаписи матеріалів можна використати для повторного перегляду.

По-четверте, економиться час і кошти.

По-п'яте, дистанційне навчання підходить не всім.

По-шосте, проблемним є контроль знань та ідентифікація учня.

По-сьоме, відсутність «живого» спілкування, а людина – особа суспільна.

Список літератури:

1. Антонів О. Дистанційне вивчення мови: проблеми та методи // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. 2007. Вип. 2. С. 48–54.

2. Дистанційне навчання – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://yurii.ru/ref4/44-30.html>8.
3. Дистанційне навчання у Великій Британії освіти – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: http://osvita.ua/abroad/higher_school/distance-learning/14757.
4. Закон України «Про освіту» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http:// www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua).
5. Закон України «Про національну програму інформатизації» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http: // www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua).
6. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http:// www.udec.ntu-kpi.kiev.ua](http://www.udec.ntu-kpi.kiev.ua).
7. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про створення Українського центру дистанційної освіти» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http: // www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua).
8. Національна програма «Освіта. Україна XXI сторіччя» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http: // www.osvita.org.ua](http://www.osvita.org.ua).
9. На порозі революції: чи витісне он-лайн освіта традиційну освіту – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http://www.kmcp.kiev.ua/index.php/ novini/item/1144-na-porozi-revoljutsiji-chi-vitisne-onlajn-osvita-traditsijnu-osvitu](http://www.kmcp.kiev.ua/index.php/novini/item/1144-na-porozi-revoljutsiji-chi-vitisne-onlajn-osvita-traditsijnu-osvitu).
10. Положення про дистанційне навчання – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http: // zakon 4/rada.gov.ua/laws/ showz0703-13](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13).
11. Світовий досвід розвитку дистанційних форм освіти у вітчизняному контексті – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1693>.
12. Указ Президента України «Про заходи щодо розвитку національної складової глобальної інформаційної мережі Інтернет та забезпечення широкого доступу до цієї мережі в Україні» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http:// www.frchives.com.ua](http://www.frchives.com.ua).
13. Хоменко Л.О., Балалаєва О.Ю. Досвід розробки методів дистанційного навчання іноземних мов у НАУ – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-Journals/nd/2005-1/05klomin.pdf>.
14. Що таке дистанційне навчання? – [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: [http:// dist.knteu/kiev.ua](http://dist.knteu/kiev.ua).

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОСВІТИ

Братчикова О.В.,

Викладач вищої категорії,

Скопцова О.А.,

Викладач вищої категорії

Маркова Т.Ю.,

Викладач вищої категорії,

Юрченко Ю.Ю.,

Викладач першої категорії,

Івахненко В.М.,

Викладач першої категорії

Пугач О.С.,

Викладач першої категорії

*Коледж переробної та харчової промисловості ХНТУСГ
м. Харків*

В теперішній час, коли Internet став необхідною ланкою, яка забезпечує безперервний зв'язок між людьми, повстає питання застосування всесвітньої мережі для розвитку бізнесу, тісного спілкування, навчання, відпочинку.

Можливості світової глобальної мережі Internet з кожним кроком розширюються, інформатизація суспільства зростає, вартість послуг знижується. Це дає можливість застосування новітніх інформаційних та телекомунікаційних технологій.

Університети, академії, інститути, коледжі, тобто всі ті вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації, які зацікавлені у якісній підготовці спеціалістів і фахівців, стали форпостами у впровадженні в освітню практику дистанційного навчання як найбільш перспективної, гуманістичної, інтегральної і орієнтованої на індивідуалізацію форми освітнього процесу.

В умовах економічних відносин і жорсткої конкуренції на ринку праці особливе значення мають знання, навички та досвід. Фахівець ХХІ століття - це людина, яка вільно володіє сучасними інформаційними технологіями, постійно підвищує і вдосконалює свій професійний рівень. Надбання нових знань і навичок, практично корисних і застосовуваних у роботі в епоху інформаційного суспільства значно розширює можливості самореалізації і сприяє кар'єрному росту. Проте одною з головних перешкод, що виникає на шляху тих, хто бажає продовжити навчання (враховуючи, що більшість з них вже працює), є брак часу. Більшість не має можливості приїжджати кожного дня на заняття до навчального закладу. Іншою значною перешкодою є відстань. Якщо навчальний заклад розташований в іншому місті, часто відвідувати заняття також незручно і дорого.

Слід зазначити, що "класична" заочна форма навчання не виправдовує свого призначення. Знання, що отримує студент, часто є поверховими, а самі

заняття непродуктивними. Крім того, навчальний процес продовжується досить довго.

Наслідком процесу інформатизації суспільства та освіти є поява дистанційного навчання як найбільш перспективної, гуманістичної, інтегральної форми освіти, орієнтованої на індивідуалізацію навчання.

Треба зазначити, що головною проблемою розвитку дистанційного навчання є створення нових методів і технологій навчання, що відповідають телекомунікаційному середовищу спілкування. На зміну колишньої моделі навчання повинна прийти нова модель, заснована на наступних положеннях: в центрі технології навчання – студент; суть технології – розвиток здатності до самонавчання; студенти грають активну роль в навчанні; в основі навчальної діяльності – співробітництво.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної теорії та практики дистанційного навчання дозволяє відзначити деякі характерні особливості, притаманні дистанційній освіті: гнучкість, модульність, паралельність, асинхронність, рентабельність, соціальність, тощо.

Природньо, що керівні органи нашої держави, турбуючись за розвиток освіти, за її якість і доступність, за підвищення рівня підготовки майбутніх фахівців, затвердили Положення Кабінету Міністрів про дистанційне навчання виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 затвердження Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004р.

Дистанційне навчання в Україні реалізується через систему навчання (СДН), яка є частиною системи освіти України, з нормативно-правовою організаційно оформленою структурою, кадровим, системотехнічним, технічним та фінансовим забезпеченням, що реалізує дистанційне навчання загальної середньої, професійно-технічної, вищої та післядипломної самоосвіти.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес засвоєння знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності, що відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного навчання у спеціалізованому середовищі, яке створене на основі сучасних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

У процесі дистанційного навчання використовуються дистанційні інформаційні продукти, які є достатніми для навчання за окремими дисциплінами.

Ми вважаю, що виникнення дистанційного навчання є хорошим винаходом суспільства.

Дистанційне навчання це нова організація освіти, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів отримання знань, нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, так на принципах самоосвіти. Воно призначене для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання та стану здоров'я. Дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання матеріалу, здобувати повноцінну вищу освіту або підвищувати кваліфікацію і

має такі переваги, як гнучкість, актуальність, зручність, модульність, економічна ефективність, інтерактивність, відсутність географічних кордонів для здобуття освіти.

Дистанційний метод навчання є більш зручним і значно дешевшим, ніж традиційний, завдяки ефективному використанню навчальних приміщень, полегшеному коригуванню електронних навчальних матеріалів та мультидоступу до них.

Викладачі дистанційних курсів повинні мати універсальну підготовку – володіти сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, бути психологічно готовими до роботи зі студентами у новому навчально-пізнавальному середовищі. Завдяки таким засобам дистанційного навчання, як дискусійні форуми, електронні обговорення засвоєного матеріалу тощо створюється нове навчальне середовище, в якому студенти почувають себе невід'ємною частиною колективу, що посилює мотивацію до навчання. У свою чергу, викладачі повинні володіти методами створення і підтримки такого навчального середовища, розробляти стратегії активної взаємодії між учасниками навчального процесу, підвищувати творчу активність студентів і власну кваліфікацію.

Лише невеличку частинку навчального процесу складає теоретичний матеріал дисциплін, тобто лекції. Основне завдання для викладача, що працює у форматі дистанційного навчання це орієнтація студентів на творчий пошук інформації, уміння самостійного набуття необхідних знань і застосовування їх у вирішенні практичних завдань з використанням сучасних технологій.

Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом. До того ж при дистанційному навчанні змінюється роль і вимоги до викладачів.

Запровадження в навчальний процес нових технологій навчання значно підвищує відповідальність викладача за якість навчально-методичних матеріалів, зміст яких потребує постійного поновлення і вдосконалення, а досвід традиційної організації навчального процесу – адаптації до нової системи комунікацій між викладачем і студентом.

Застосування автоматизованих систем контролю знань, консультування і навчання за допомогою комп'ютерних технологій дозволяє істотно скоротити витрати часу викладача на етапах контролю знань, зняти перенапругу та нервозність студентів в процесі навчання та складання іспитів, зробити процес навчання більш яскравим і привабливим. За таких умов викладач виступає не тільки розробником електронного варіанту навчально-методичного забезпечення своєї дисципліни, а і керівником пізнавальних процесів.

Оперативний зворотній зв'язок із студентами здійснюється за допомогою результатів тестової перевірки знань, що не тільки дає інформацію про успішність і рівень досягнень кожного окремого студента, а і ставить перед

викладачем нові методичні задачі. Для переважної більшості викладачів, що спеціалізуються з дисциплін, не пов'язаних з інформаційними технологіями, актуальною залишається проблема розробки технічних та програмних засобів, а також адаптація традиційних освітніх ресурсів до нових технологій.

Широкий доступ студентів до освітніх ресурсів, не обмежені часом та відстанню навчального закладу. Завжди є можливість працювати з електронними варіантами програмно-методичного забезпечення по тим чи іншим дисциплінам формують відповідний рівень предметного діалогу «викладач-студент». У зв'язку із цим, новою функцією викладача є пошук діалогових комунікацій, що підвищують мотивацію навчання, сприяють розвитку пізнавальних інтересів студентів.

Гнучкість дистанційного навчання полягає у можливості викладання теоретичного матеріалу курсу з урахуванням підготовки та здібностей студентів. Це досягається створенням альтернативних сайтів для одержання більш детальної або додаткової інформації із складних тем, або низки питань-підказок. Актуальність дистанційного навчання проявляється у можливості упровадження новітніх педагогічних, психологічних і методологічних розробок з розбиттям матеріалу на окремі функціонально завершені модулі (теми), які вивчаються у міру засвоєння і відповідають здібностям окремого студента або групи загалом.

Сучасні інформаційно-комп'ютерні технології дуже швидко розвиваються, але єдиної системи інформаційно-програмного середовища у вищій школі поки що немає. У більшості випадків комп'ютерне забезпечення розробляється безпосередньо на конкретно взяту дисципліну і у конкретно взятому навчальному закладі незалежно від рівня акредитації. І, як правило, це сукупність програмного, текстового, методичного, тестового, аудіо та відео супроводу, що практично дублює інформацію з розділів підручників та попередніх методичних розробок.

Для того, щоб навчання було максимально ефективним, його потрібно правильно організувати за допомогою системи обов'язкових організаційних заходів:

По-перше, необхідно встановити рівень базових знань з дисципліни у кожного студента (вхідний контроль), а також виявити їх індивідуальні дані – інтереси, потреби, ціннісні орієнтації.

По-друге, з урахуванням мети і завдань навчальної дисципліни, а також результатів аналізу інформації про ціннісні орієнтації студентів, що була отримана на попередньому організаційному етапі, сформулювати для студентів пакет навчально-методичного забезпечення в електронному вигляді.

По-третє, ознайомити студентів з наявними навчально-методичними матеріалами, надати рекомендації щодо організації та методики роботи з різними складовими цього пакету, а також конкретну інформацію про доступ до інших сайтів, зміст яких буде корисним при самостійній навчально-пізнавальній роботі. Крім того, необхідно довести до відома студентів

заплановані контрольні заходи, пояснити, у якій формі вони будуть проводитись, надати критерії оцінки знань.

Отже, ми спробували розкрити важливість дистанційного навчання, яке виникло як наслідок процесу інформатизації суспільства та освіти, як найбільш перспективна, гуманістична, інтегральна форма освіти, орієнтована на індивідуалізацію навчання.

Таким чином, сутність поняття «дистанційне навчання», яке означає нову організацію освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання, призначено для широких верств населення незалежно від матеріального забезпечення, місця проживання, стану здоров'я.

З'ясовані передумови розвитку дистанційного навчання. Це – бурхливий розвиток інформаційних технологій; неперервне зниження вартості послуг на підключення та використання глобальної мережі Інтернет, її ресурсів і сервісів; суттєве поглиблення процесів упровадження інформаційних технологій в освітню практику; – значне поширення засобів комп'ютерної техніки серед населення.

Дистанційне навчання – це корисне явище нашого сьогодення, яке дає змогу людям, не витрачаючи велику кількість часу, отримати якісну освіту.

Список літератури:

1. Антонов В.М. Сучасні комп'ютерні мережі. – К.: „МК-Прес”, 2005. – 480 с., іл
2. Дибкова Л.М. Інформатика і комп'ютерна техніка: Навчальний посібник. Видання 2-ге, перероблене, доповнене – К.: Академвидав, 2005. – 416с. (Альма-матер).
3. Козырев А.А. Информатика: Учебник для вузов. – СПб.:Изд-во Михайлова В.А.,2004.
4. Колин К.К. Фундаментальные основы информатики:социальная информатика: Учеб. пособие – М.: Деловая книга, 2004.
5. http://www.mnau.edu.ua/files/02_02_01_10/mygovich/2012-mygovich-ossdnu.pdf
6. <http://www.forest.lviv.ua/statti/distance.html>
7. http://inmeds.com.ua/Distance_Learning
8. http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/articles/2010/30_05.pdf

КОМПЬЮТЕРНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Василенко И.А.

к.т.н., доц. кафедры технологии неорганических веществ и экологии

Куманьов С.А.

студент факультету компьютерных наук та інженерії

ГВУЗ «Украинский государственный химико-технологический университет»

г. Днепропетровск

editorial@globalnauka.com

В наше время использования разных компьютерных устройств все больше и больше входит в нашу жизнь и затрагивает все области науки и техники. Не стали исключением и печатные издания (книги, журналы, каталоги, буклеты и др.). Почти каждый из нас имеет мобильные устройства (смартфоны, планшеты и т.п.) с помощью которых можно выходить в сеть Internet или читать книги и журналы. Использование электронных изданий имеет ряд преимуществ:

1. В любое удобное время, вы имеете доступ к различной информации, в том числе и учебной.

2. Не имеет различия, что вы хотите прочитать, тонкий журнал или многотомное научное издание, вес электронной книжки определяется лишь размером ваше мобильного устройства, которое не будет весить больше 600 граммов. Особенно это важно при использовании одновременно большого количества литературы, например, для написания курсовых, дипломных работ, научных статей и диссертаций.

3. Не следует забывать, с чего изготовлена книга и как организованно производство бумаги. Производство требует большой площади, оборудования, сырья и образует большое количество отходов (сточные воды загрязненные органическими и минеральными компонентами). Например, целлюлозно-бумажная промышленность, для получения 1 тонны целлюлозы, потребляет: 5–6 куб. дерева, 350 м³ воды и 2000 кВт/ч энергии.

4. Электронную книгу можно давать читать неограниченному количеству людей, не боясь за ее сохранность и целостность.

Программа дистанционного образования для школьников и студентов предполагает использование электронных учебных материалов различного уровня (учебники, методические пособия, тесты и прочие). В этой области созданы программные комплексы, которые адаптированы под определенные мобильные устройства, но цена на них существенно завышена. Кроме того, мало кто с родителей школьников готов покупать первокласснику планшет, который может быстро повредиться во время активных игр. Здесь, скорее всего, уместные стационарные компьютерные устройства, за которыми школьники могли бы работать во время уроков [1–3].

Кроме школьников в нашей стране учится большое количество студентов (с Украины и других государств), которые уже являются взрослыми и ответственными, все имеют мобильные устройства (смартфоны, планшеты, ноутбуки, нетбуки) для общения и обучения, на многих кафедрах есть

компьютерные классы и библиотека оснащенная доступом к электронному каталогу изданий. И в отличие от школьника, который пользуется 1–2 учебниками для определенной дисциплины, студент использует 50–100 литературных источников для подготовки к лекциям, семинарам, практическим занятиям, подготовки домашних заданий, рефератов, докладов, курсовых проектов и работ, а на последних курсах и дипломных проектов и работ. Также ежедневно необходимо пользоваться методическими указаниями для выполнения лабораторных работ и многочисленными вспомогательными материалами. Иногда необходимая студенту книга может быть доступна только в читальном зале, который не всегда является удобным для обучения, или количество определенных учебников численно ограничено. С другой стороны, преподаватели постоянно должны иметь под рукой полный конспект лекций, методические указания, рейтинговые карточки, многовариантные контрольные работа и тесты, использования и проверка которых усложняется при преподавании дисциплины потоку студентов 100–150 человек.

Поэтому была поставлена задача: разработать программный комплекс для создания интерактивных материалов учебной дисциплины (электронный кейс), которым было бы удобно и просто пользоваться студентам и преподавателям высших учебных заведений во время подготовки к занятиям, самостоятельного изучения курса при дистанционном обучении, студентами заочного отделения, иностранными студентами и студентами, которые пропустили занятие. Так же программный комплекс должен быть адаптирован под основные мобильные платформы для расширения круга пользователей и удобства работы.

Разработанный электронный кейс учебной дисциплины является логически завершенным программно-методическим комплексом, в котором есть четкая взаимосвязь между составляющими блоками. Материалы кейса являются интерактивными и стимулируют самостоятельную работу студента. Программный комплекс разработан в среде Delphi и имеет простой интерфейс [4–5]. Он содержит следующие модули:

1. Структурный модуль – предназначен для ориентации в структуре учебного материала. Этот модуль содержит учебную рабочую программу дисциплины и рейтинговые карточки, для четкого понимания количества часов, выделенных на обучение, содержания учебной дисциплины, видов текущего и итогового контроля знаний.

2. Информационный модуль – предназначен для получения необходимых теоретических знаний по дисциплине. Этот модуль включает конспект лекций, рекомендованную литературу (электронные учебники и учебные пособия), вспомогательный материал в виде фотографий, таблиц, презентаций, научных роликов и фильмов и т.п.

3. Практический модуль – предназначен для закрепления теоретического материала и приобретения практических умений. Этот модуль содержит методические указания для выполнения лабораторных и практических работ, для самостоятельной работы студентов, многовариантные материалы для

выполнения домашних задач, подготовки рефератов, докладов, эссе, курсовых проектов и работ;

4. Контролирующий модуль – предназначен для контроля текущих и остаточных знаний студентов. Модуль содержит многовариантные контрольные работы в виде теоретических и тестовых вопросов, а также расчетных заданий (задач). Этот модуль преимущественно используется преподавателями для быстрого тестирования группы студентов и мгновенной проверки предоставленных ответов.

На примере разработки электронного учебника (информационный модуль) показаны следующие основные этапы его разработки:

1. Разработка формата представления электронного учебника в виде XML-документов, где каждый элемент учебника описывается своими тегами.
2. Разработка программы для создания электронных учебников для ПК.
3. Разработка приложения для работы с учебниками на смартфонах, планшетах и электронных книгах на мобильной платформе Android.
4. Разработка приложения для работы с учебниками на смартфонах и планшетах на мобильной платформе iOS.
5. Разработка программы для работы с учебниками на планшетах, нетбуках и ноутбуках с операционной системой Windows.

Основные модули электронного учебника представлены на рис. 1.

Рисунок 1 – Основные модули электронного учебника

Представленный программный комплекс успешно прошел апробацию в учебном процессе.

Таким образом, разработан программный комплекс для создания интерактивных учебных материалов (электронных кейсов учебных дисциплин) создан с использованием современных методов программирования и адаптирован под основные мобильные платформы (Android, iOS, WindowsPhone и др.). Структура и содержание кейса учебной дисциплины может корректироваться преподавателем в зависимости от требований Министерства образования и личного опыта. Разработанная программа является простой в использовании преподавателями и студентами.

В процессе дистанционного образования учащимся важно не только получать информацию от своего преподавателя, но и выполнять определенные задания, которые будут оценены не только в рамках школы. В качестве таких заданий могут выступать публикации научных и творческих трудов учащихся в сборниках или на конференциях. Обычно такие труды проходят рецензирование независимыми экспертами и публикуются в печатных изданиях и в сети «Internet». В результате учащийся имеет возможность получить рекомендации широкого круга ученых, найти коллег для сотрудничества и обсуждения темы, а так же ознакомиться с научными трудами других авторов всей страны или даже за ее пределами (если конференция или издание является международным). Награждение учеников грамотами и дипломами стимулирует к научной деятельности и способствует прогрессу в выполнении более сложных видов работ. С такой целью было создано объединение ученых GlobalNauka (<http://globalnauka.com>) (рис. 2).

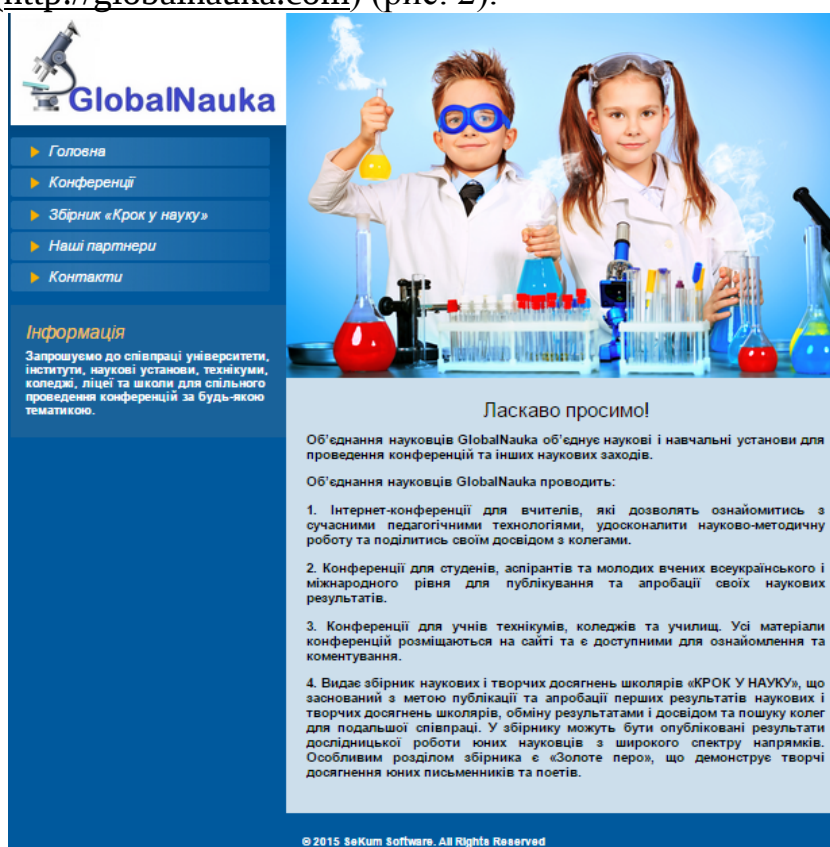

Рисунок 2 – Объединение ученых GlobalNauka
Объединение ученых GlobalNauka предоставляет возможность:

1. Для учеников школ опубликовать свои научные и творческие достижения в сборнике «Крок у науку». Сборник издается в печатном и электронном виде. Печатному изданию присваивается международный код ISBN Книжной Палатой Украины и рассылается в ведущие библиотеки Украины. Электронный вариант сборника размещается на сайте <http://globalnauka.com>. Ученики получают сертификаты авторов, а лучшие работы награждаются дипломами.

2. Для студентов техникумов, колледжей, училищ и ВУЗов, аспирантов и молодых ученых проводятся научные конференции Всеукраинского и Международного уровня в дистанционной форме. Так же предусмотрены сертификаты участников конференции и дипломы.

4. Для учителей общеобразовательных школ, преподавателей ВУЗов и научных учреждений проводятся междисциплинарные научные конференции Всеукраинского и Международного уровня в дистанционной форме.

Таким образом следует отметить, что дистанционное образование это сложный процесс, который должен содержать в себе множество направлений взаимодействия ученика и учителя.

Список литературы:

1. Электронные учебники: рекомендации по разработке, внедрению и использованию интерактивных мультимедийных электронных учебников нового поколения для общего образования на базе современных мобильных электронных устройств [Текст]. М.: Федеральный институт развития образования, 2012. – 84 с.

2. Гайдук Е.А. Проблема организации самостоятельной работы в ВУЗе в представлении студентов [Текст] / Гайдук Е.А. // Молодежь и наука: Сборник материалов VI-й Всероссийской научно-технической конференции студентов, аспирантов и молодых ученых [Электронный ресурс] / отв. ред. О.А. Краев – Красноярск : Сиб. федер. ун-т, 2011.

3. Тавгень И.А. Дистанционное обучение: опыт, проблемы, перспективы [Электронный ресурс] Научное издание 2-е изд., исправл. и доп. / Под редакцией Ю.В.Позняка – Мн.: «Электронная книга БГУ», 2004. – 228 с.

4. Гофман В.Э. Delphi: экспресс-курс [Текст] / Гофман В.Э., Хомоненко А.Д. – СПб.: БХВ-Петербург, 2005. – 288 с.

5. Голощапов А.Л. Google Android: программирование для мобильных устройств / Голощапов А.Л. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011. – 448 с.

ДИСТАНЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: РЕАЛІЇ І ПЕРСПЕКТИВИ

Голозубова О.В.,

викладач

Матенко Є.П.,

викладач

Балаклійська філія Комунального закладу

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради,

м. Балаклія

golozubova@bk.ru

Одним із важливих завдань, які стоять сьогодні перед освітою в Україні, є впровадження, розвиток і підтримка системи навчання протягом життя. Ефективним шляхом вирішення цього завдання є широке використання можливостей дистанційної освіти. Поєднання традиційних форм навчання з формами, заснованими на дистанційних освітніх технологіях, повинні стати головною особливістю сучасного освітнього процесу.

У останні десятиліття дистанційні освітні технології в Україні отримали інтенсивний розвиток, але на цьому шляху існують свої труднощі та бар'єри.

Теоретичні дослідження з питань дистанційного навчання базуються на методологічних працях С. Архангельського, Ю. Бабанського, С. Гончаренка, М. Махмутова, Є. Полота, В. Сагарди, Л. Виготського, П. Гальперіна, Г. Костюка, О. Матюшкіна, Н. Тализіної та інших. Значних зусиль до формування системи дистанційного навчання доклали вчені С. Батишев, М. Згуровський, О. Кірсанов, Ч. Куписевич, І. Огородніков, О. Пехота, Л. Романишина, П. Сікорський, І. Харламов; Е. Тоффлер та інші.

Мета статті – розглянути особливості, переваги, труднощі та перспективи дистанційних освітніх технологій навчання для системи вищої освіти України на сучасному етапі.

В умовах переходу від постіндустріального до інформаційного суспільства, бурхливого розвитку й накопичення інформації виникає потреба у фахівцях, які здатні швидко оновлювати й поповнювати свої знання і вміння.

З іншого боку, в умовах швидкого розвитку й вимог суспільства щодо використання інформаційних технологій (як таких, що швидко розвиваються) і нових галузей та напрямків господарської діяльності, з'являється потреба у перекваліфікації фахівців. Прискорення часу, що спостерігається внаслідок глобалізаційних процесів, також спонукає багатьох отримувати нову освіту або підвищувати свій кваліфікаційний рівень без відриву від основної роботи або дистанційно.

Дистанційне навчання (англ. distant learning) – новий засіб реалізації процесу навчання, в основі якого використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, які дозволяють навчатися на відстані без особистого контакту між викладачем і студентом. Таке навчання відбувається в середовищі, що дозволяє передавати великі обсяги різної інформації на великій

відстані. Дистанційне навчання є одним із головних шляхів інформатизації і автоматизації освіти й використання новітніх технологій у навчанні, служить підвищенню ефективності освіти як такої. Організація якісної дистанційної освіти дозволить примножити освітні потужності і позитивно вплине на інтелектуальний потенціал держави [1, с. 65].

Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному за технологіями дистанційного навчання. Це положення знайшло своє закріплення і в Законі України «Про вищу освіту», прийнятому Верховною Радою України 1 липня 2014 року.

Дистанційне навчання використовує два основних типи технологій. Один з них передбачає безпосередній контакт викладача і учня (синхронний метод), а другий – можливість опосередкованого контакту викладача і учня (асинхронний метод). Використання даних технологій залежить в першу чергу від рівня розвитку інтернет-технологій в країні або регіоні, і в другу чергу від рівня розвитку інформаційних технологій в навчальному закладі, а також від ступеня готовності професорсько-викладацького складу користуватися зазначеними технологіями, що є, можливо, найбільш важливою умовою успіху [6, с. 84].

Найменші технологічні ресурси вимагає опосередковане або асинхронне навчання. Як правило, саме по такому шляху в даний момент в країнах пострадянського простору йде розвиток дистанційного навчання у вищих навчальних закладах. Але, як показує досвід, навіть ті можливості, які надає ця технологія, повністю не використовуються.

Асинхронне (опосередковане) навчання має можливості використовувати такі технології, як самостійне вивчення слухачами або студентами різноманітних навчальних матеріалів та допоміжних матеріалів (курсів лекцій, підручників, посібників – аналогів виданих паперових варіантів, а також повноцінних електронних підручників, об'єднаних в єдиний освітній простір) у віддаленому режимі, тобто вдома, на робочому місці у вільний від роботи, на відпочинку і т. д. [6, с. 87] Саме в такому вигляді дистанційне навчання використовується переважно в українських вишах. Асинхронні технології дозволяють проводити проміжний контроль отриманих учнями знань з допомогою різноманітного перевірного інструментарію (тести, письмові завдання, задачки, творчі завдання, групове проектування тощо). І ці можливості використовуються в вітчизняних вищих навчальних закладах. Варто відзначити, що акцент робиться в основному, на вирішення тестових завдань.

Віддалене консультування викладачем учнів зі складних питань вивчення дисципліни, постановка завдань і творчих завдань за допомогою інструментарію електронної пошти та форумів на даний момент використовується в недостатній мірі, хоча технічні можливості дозволяють з успіхом реалізовувати дану роботу, більше того, студенти через форуми, чати, із задоволенням будуть намагатися «достукатися» до викладачів.

Найбільш болюча проблема для викладачів, пов'язана із здійсненням дистанційного навчання – це облік витраченого на контакти з учнями часу і списання його в навантаження. Складність в тому, що даний вид навчальної роботи відсутній у «Нормах часу для планування й обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів», які затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 07 серпня 2002 р. № 450. Хоча необхідно зазначити, що технічно не представляється складним організувати облік реально витраченого на Інтернет-консультації часу, оскільки відстежити появу конкретного викладача в мережі елементарно, кожен викладач повинен мати свій унікальний логін та пароль доступу, кожна його поява у внутрішній комп'ютерній мережі, і всі зроблені дії фіксуються на сервері з точним зазначенням витраченого на зроблені дії часом.

Опосередковане асинхронне дистанційне навчання має свої важливі переваги. Насамперед, це можливість вільно планувати час особі, яка проходить навчання. Студент або слухач може приступити до вивчення матеріалу у зручний для нього час, дозувати за своїм розсудом обсяг досліджуваного матеріалу і т. д. – але в межах часу, відведеного на вивчення предмета, адже дати проміжного і підсумкового контролю знань встановлюються спочатку. При цьому можливо регулярне звернення за допомогою до викладача по мірі виникнення труднощів у вивченні предметів. Режим звернень також може вибиратися учнем самостійно.

Таким чином, на реалізацію поставлених навчальних завдань, підготовку відповідей на контрольні питання та інші види контролю знань можна з користю витратити більше часу і більш вдумливо підготуватися до підсумкової форми контролю, яка завершує вивчення дисципліни. Це дуже зручно для осіб, які отримують другу вищу освіту, а також здійснюють перепідготовку в рамках бізнес-освіти. Це також зручно для навчального закладу, професорсько-викладацького складу.

Водночас особи, які отримують першу вищу освіту (особливо вчорашні школярі) можуть відчувати соціальний дискомфорт і певну ізоляцію від інших учасників навчального процесу, насамперед, від викладачів. Вони ще не вміють самостійно планувати навчання і здійснювати дистанційне навчання у такому вигляді (асинхронно) для них вкрай небажано, це може призвести (і призводить, як показує досвід вищих навчальних закладів) до низьких результатів успішності.

Синхронні технології безпосереднього дистанційного навчання дозволяють встановити безпосередній (прямий) контакт в режимі реального часу, в тому числі і візуальний, викладача і учня. Ці технології більш соціальні, вони дозволяють провести безпосереднє опитування студентів (здійснити контроль знань), на поставлені питання можна отримати відповіді в режимі реального часу [5, с. 92]. Однак такі технології вимагають певного технічного рівня – зокрема, високої пропускну здатності Інтернет-мережі, наявності сучасних комп'ютерів, веб-камер, різноманітного мультимедійного обладнання як у навчальному закладі, так і в сім'ї студента. Виконання всіх цих умов поки

що проблематичним є як для значної кількості навчальних закладів, так і для сімей студентів, особливо з сільської місцевості. Тим не менш, деякі технології синхронного дистанційного навчання можна використовувати й сьогодні, зокрема технології чатів (текстового спілкування в режимі реального часу) досить стійко працюють на сьогоднішній день.

Синхронні технології дистанційного навчання дозволяють проводити відеолекції й інші види занять – круглі столи, дискусії, консультації, відеоконференції тощо в режимі реального часу. Для даного виду занять вже придуманий спеціальний термін – вебінари. Для цього необхідно наявність у закладі освіти обладнаних аудиторій (мікрофони, web-камери, мультимедійні інтерактивні електронні дошки, програмне забезпечення та інше складне обладнання).

Синхронні технології дистанційного навчання дозволяють проводити більш ретельний, в тому числі візуальний контроль знань, як проміжний так і підсумковий (проведення заліків, екзаменів, захисту курсових робіт, рефератів, індивідуальних і групових проєктів), коли на поставлені питання екзаменатор отримує відповіді негайно.

Синхронні технології дистанційного навчання дозволяють використовувати в режимі реального часу можливість проведення стратегічних ігор на базі центрів ситуаційного моделювання, виконувати групові проєкти, коли учасники проєкту знаходяться в різних географічних точках за сотні кілометрів один від одного [5, с. 342].

Технології синхронного безпосереднього навчання більш відповідають специфіці отримання першої вищої освіти, дозволяють наблизити заочне дистанційне навчання до навчання в очній формі, хоча також мають свої недоліки. Тим не менше, ці технології дистанційного навчання дозволяють здійснити більш щільний контроль навчального процесу, налагодити тісний безпосередній постійний контакт професорсько-викладацького складу і студентів у позасесійний період.

Більшість педагогів-практиків наголошують на тих труднощах, які сьогодні існують в процесі реалізації дистанційних технологій навчання.

По-перше, фінансова підтримка інформаційних технологій. Необхідність постійного оновлення обладнання, програмного забезпечення, а також непередбачуваність довгострокових витрат на обладнання і відсутність зовнішнього фінансування робить неможливість впровадження дистанційних технологій навчання у значній кількості вищих навчальних закладів.

По-друге, відсутність навичок; брак часу на підготовку, перепідготовку професорсько-викладацького складу; вік та слабка комп'ютерна грамотність викладачів. Сьогодні все ще спостерігається неготовність викладацького складу вітчизняних вишів повною мірою зануритися в режим дистанційного навчання на існуючих умовах здійснення навчального процесу. Як правило, у забезпеченні навчальними та іншими матеріалами для дистанційного навчання викладачі обмежуються написанням навчальних матеріалів так званого «першого рівня», тобто курсів лекцій і тестів. Вони не прагнуть працювати над

створенням багатофункціональних електронних підручників, з яких складалася б єдине освітнє середовище, і складних навчальних проєктів. Також не спостерігається прагнення брати участь у онлайн-консультуванні допомогою e-mail, форумів, чатів.

По-третє, безпека та законодавчі аспекти. Перехід до мережевих послуг та доступ до інформації з будь-якого місця і в будь-який час ускладнює проблему захисту даних вишів, гостро постає питання про захист авторських прав.

До очевидних мінусів дистанційних технологій навчання можна віднести також відсутність очного спілкування між студентом і викладачем; нестачу практичних занять; відсутність постійного контролю за студентами, який для української молоді є потужним спонукальним стимулом.

Але не дивлячись ні на що, інтерес до системи дистанційного навчання зростає, і з часом (за прогнозами аналітиків – до 2017 року) понад 70% – більшість освітніх установ зосередять свої зусилля саме на дистанційній формі освіти.

Підводячи підсумки, слід ще раз підкреслити, що використання дистанційних освітніх технологій у вітчизняних вищих навчальних закладах забезпечить: розширення кола споживачів освітніх послуг; забезпечення доступності здобуття вищої освіти; можливість одержання освіти за українськими програмами громадянам зарубіжних країн; реалізацію системи безперервної освіти «через все життя»; індивідуалізацію навчання при масовості освіти.

Саме на ці перспективи вказує Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні [2].

Список літератури:

1. Андреев А.А.. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А.А. Андреев, В.И. Солдаткин. – М.: Издательство МЭСИ, 2009. – 196 с.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджена Постановою МОН України від 20 грудня 2000р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
3. Кузьмінський А. І. Мотиви і принципи організації дистанційного навчання : навч. посібник / А. І. Кузьмінський // Педагогіка вищої школи. – К. : Знання, 2005. – 360 с.
4. Манако А.Ф. Федорівна. Лексикографічна теорія побудови МАНОК-систем та її застосування в інформаційних технологіях дистанційної освіти : Дис... д-ра наук: 05.13.06 / А.Ф. Манако. – К., 2008. – 240 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.setlab.net/?view=manako-dissertation>
5. Нестуля О.О. Модернізація освітньої діяльності університету: завдання, інноваційні технології та досвід впровадження: Навч. посібник. Т. 1–Т. 9 / О.О. Нестуля, В.П. Косаріна, М.Є. Рогоза, Н.І. Огуй, Н.В. Герман. – Полтава: ПУСКУ, 2009. – 797 с.

6. Хуторской А. В. Типы дистанционного обучения / А.В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». – 2003. – 8 декабря. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.eidos.ru/journal/1999/1208-01.htm>.

7. Хмель О.В. Психолого-педагогічні особливості системи дистанційного навчання / О. В. Хмель // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2005. – № 11. – С. 181 – 190.

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Гура І.В.,

*заступник директора з виховної роботи викладач-методист,
спеціаліст вищої категорії*

Чуйкова С.В.,

*завідувач виробничої практики викладач-методист,
спеціаліст вищої категорії*

Ліницька І.В.,

*керівник гуртка, спеціаліст I категорії
Коледж переробної та харчової промисловості ХНТУСГ
м. Харків
kphphtusg@gmail.com*

Без навчання протягом усього життя в сучасному світі не обійтись, адже будь-яка освічена людина має володіти чималим багажем знань. Причому дуже важливо цей багаж постійно оновлювати, інакше важко буде наздогнати стрімкий перебіг життя. А відстати від нього – означає бути неконкурентоспроможним на ринку праці, втратити можливість одержати бажану роботу. Вирішити цю й багато інших проблем допоможе дистанційне навчання. Дистанційна освіта стала справжньою новацією 21 століття.

Завдання сучасного педагога вищої школи – розвивати у студентів пізнавальну потребу, тобто знати, як здобувати знання самотужки, вміти використовувати їх у нестандартній ситуації. Саме тому впровадження в навчальний процес елементів дистанційного навчання є найважливішим етапом освітнього розвитку сучасних студентів.

У дистанційному навчанні використовують традиційні форми навчання, тільки дещо модифіковані. Розглянемо деякі з них. Одна з найважливіших форм навчальних занять – лекція. Лекція – така форма навчання, за якою педагог, викладаючи навчальний матеріал, допомагає студентам сформулювати проблеми; опанувати логіку пізнання; зробити власні відкриття. За умов застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій загальні вимоги до лекції зберігаються. Лекції при дистанційному навчанні можуть проводитися в реальному і нереальному часі, фронтально й індивідуально. Доцільним є проведення «електронних лекцій». Під електронними лекціями прийнято розуміти набір навчальних матеріалів в електронному вигляді, що включає

текст лекцій, демонстраційний матеріал, додаткові відомості з теми лекції, оформлені у вигляді окремих файлів.

Електронні лекції мають свої особливості, які відрізняють їх від традиційних: чітко структурований зміст; блокова схема побудови матеріалу; розвинена гіпертекстова структура; використання додаткових прийомів викладу матеріалу (звук, анімація, графіка). Створити електронну лекцію під силу кожному викладачеві. Достатньо відсканувати потрібний теоретичний матеріал, розмістити в певній послідовності, пов'язати гіперпосиланнями.

Надавати допомогу в самостійному опануванні навчальним матеріалом та керувати роботою студентів допомагають консультації. Вони можуть бути індивідуальні й групові. Консультації із застосуванням засобів інформаційних та телекомунікаційних технологій: телефону, електронної пошти, ICQ, Skype, відео- й телеконференцій. При викладанні всіх навчальних дисциплін після опрацювання певної теми широко використовують семінари. Недолік традиційних семінарських занять полягає в пасивності слухачів, створення видимості активності шляхом попереднього розподілу питань і виступів, відсутність справді творчої дискусії. Семінари за умов застосування інформаційних та телекомунікаційних технологій можуть проводитися за допомогою комп'ютерних відео- й телеконференцій. Семінари можуть проходити у нереальному масштабі часу (off-line) і при цьому викладач може оцінити активність кожного слухача. Якщо конференція не модерується (не керується), то кожен учасник бачить на екрані всі тексти питань і відповідей інших учасників семінару.

Форум – найпоширеніша форма спілкування викладача й студентів у дистанційному навчанні. Форум може бути присвячений будь-якій проблемі або темі. Модератор форуму (мережевий викладач) реалізує дискусію чи обговорення, стимулюючи питаннями, повідомленнями, новою цікавою інформацією. Програмне забезпечення форумів дозволяє приєднати різні файли певного розміру. Кілька форумів можна об'єднати в один великий. Наприклад, під час роботи малої групи студентів над проектом, створюються форуми для кожної окремої групи з метою спілкування під час проведення дослідження над вирішенням поставленого для даної групи завдання, потім – обговорення загальної проблеми проекту усіма учасниками навчального процесу (веб-конференція).

Ще один вид спілкування користувачів мережі в режимі реального часу – чат. Є кілька різновидів чатів: текстовий, голосовий, аудіовідеочат. Найбільш поширений текстовий чат. Голосовий чат дозволяє спілкуватися за допомогою голосу, що під час вивчення, наприклад, іноземної мови у дистанційній формі є важливим моментом. Це реальна можливість мовної практики, яка проводиться у рамках запропонованої для дискусії проблеми, сумісної проектної діяльності, обміну інформацією.

Для організації дослідницької діяльності студентів у мережі Internet використовують веб-квести. Квести створюються для того, щоб студенти вчилися використовувати отриману інформацію з практичною метою. Дана

технологія сприяє розвитку критичного мислення, аналізу, синтезу і оцінки інформації. Робота з веб-квестами може бути запропонована і як домашнє завдання для студентів, які цікавляться дисципліною. Реальне розміщення веб-квестів в мережі у вигляді веб-сайтів, створених самими дітьми, дозволяє значно підвищити мотивацію студентів та досягнення кращих навчальних результатів.

Переваги дистанційного навчання: по-перше, навчання проходить за схемою «24x7» або «anywhere-anytime»? тобто, той хто навчається, може сам обирати час і місце навчання (з дому, з роботи і т.ін.); по-друге, індивідуальний підхід до кожного. Викладач дистанційної форми виступає більше у ролі помічника, наставника, радника. Крім індивідуальної роботи, в системах дистанційного навчання часто організовується робота у невеликих групах. Робота у групах може мати суттєвий вплив на засвоєння навчального матеріалу; по-третє, обмежена тривалість при високій якості навчання.

Ще до переваг дистанційного навчання можна віднести доступність для всіх учасників навчально-виховного процесу, синхронний і асинхронний режими взаємодії його учасників: викладач – студент, студент – студент, студент – навчальна група; можливість залучення до навчання спеціалістів із певних галузей; одночасне з вивченням інших предметів, практичне засвоєння інструментів ІКТ – створення додаткових умов для впровадження ІКТ в освітні системи тощо.

На сучасному рівні освіти в Україні впровадження дистанційного навчання є незамінним і більш ефективним в порівнянні з традиційним ще і в таких випадках:

1) дистанційне навчання (в поєднанні з традиційним) дає змогу викладачам уникнути розбіжностей між рекомендаціями щодо необхідної кількості годин з навчального предмету і фактично прочитаними;

2) навчальний матеріал буде викладений повністю, а не методом ущільнення. Для цього необхідно розміщувати в Internet необхідний навчальний матеріал, а після його вивчення студентами проводити контрольне оцінювання у будь-якій формі;

3) дистанційне навчання є вирішальним і єдино оптимальним шляхом вирішення проблем з викладанням матеріалу під час карантинів чи інших непередбачуваних факторів, які порушують навчально-виховний процес;

4) дистанційне навчання дасть змогу розміщувати результати оцінювання (можливо, за певною домовленістю зі студентами) для всієї аудиторії (інших слухачів та їх батьків), що, в свою чергу, слугуватиме важливим стимулом для отримання якісної освіти студентами і дасть змогу ефективно й постійно здійснювати викладачеві зворотній зв'язок з батьками.

Потрібно відмітити, що найбільш популярним є навчання за програмами, що мають чітке спрямування. Тобто ті, хто навчаються, отримують тільки ті знання й навички, які є необхідними для виконання їхньої роботи. При цьому основна увага в процесі навчання приділяється практичному застосуванню

отриманих знань і розгляду реальних прикладів. Зазвичай тьютори мають великий досвід практичної роботи у своїй галузі.

Необхідні умови для дистанційного навчання: по-перше, доступ до комп'ютера; по-друге, вихід до мережі Internet, а якщо такої можливості немає, можлива кейсова форма: коли студентові видається так званий «кейс», що містить усі необхідні навчальні матеріали й посібники; по-третє, бажання навчатися і вміння працювати самостійно. Це дуже важливо, тому що саме від цих двох рис залежить ефективність усього навчального процесу.

Серед недоліків варто виділити психологічну й «комп'ютерну» невідповідність викладачів. Це пов'язано з традиційною методикою навчання, яка передбачає не віртуальне, а вербальне спілкування між студентом і викладачем.

Дуже значним недоліком є відсутність «живого» спілкування між усіма учасниками навчально-виховного процесу. Потрібно пам'ятати, що «життя в Internet» може привести до так званої емоційної залежності. Крім того, під час дистанційного навчання зникає змога взагалі викладати деякі дисципліни (фізичне виховання, деякі розділи трудового навчання тощо).

Інша проблема – значні грошові витрати для навчального закладу, адже потрібно оновлювати матеріальну базу, комп'ютерну техніку, виділяти приміщення, забезпечувати доступ до Internet викладачів та інше.

До того ж, в Україні й досі не існує чітких технологічних можливостей автентифікації студентів. Низку тестів і завдань для самоконтролю вони можуть виконувати дистанційно, але підсумкові іспити їм доведеться складати «очно».

Взагалі для навчання «на відстані» потрібно мати сильну мотивацію й самоорганізацію, бо, як було сказано, дистанційне навчання – це, передусім, самоосвіта, тобто здатність студента працювати самостійно. Для когось це є перевагою, а для когось, навпаки, – недоліком, – все залежить від людини та її характеру.

Існує певний відсоток людей, для яких єдино можливим способом сприйняття навчального матеріалу є аудиторна форма навчання. Проте, як показують дослідження, як мінімум 80% студентів можуть ефективно сприймати новий матеріал в будь-якій формі. Це означає, що абсолютна більшість людей здатна ефективно навчатися електронним способом, звичайно ж, за умови наявності адекватного навчального контенту (змісту курсів).

За результатами опитування співробітників компаній США тих, що використовують електронне навчання:

87% – вважають краще вчитися в робочий час;

52% – вважають краще навчатися на своєму робочому місці, а не в спеціальному комп'ютерному класі;

84% – хочуть повторно пройти навчання в електронній формі;

38% – віддають перевагу електронній формі навчання замість традиційної.

Можливості, які надає студентам оболонка дистанційної форми:

- своєчасне отримання новин організаційного та навчального характеру від тьюторів, організаторів та адміністратора;
- доступ до навчального розкладу та інформації про навчальні курси;
- доступ до загальної інформації про тьюторів та інших студентів групи з можливістю відображення їх поточної успішності;
- організація доступу до дистанційних курсів (навчальних матеріалів), що були розроблені викладачами;
- організація самостійної роботи (отримання завдань викладачів, їх вирішення, пересилання файлів відповідей та отримання рецензій від викладачів; проходження тестів різних типів);
- контроль знань;
- взаємодія з викладачами та іншими студентами через комунікаційні сторінки, форуми і чати;
- можливість дистанційного виклику інших суб'єктів системи, які також знаходяться в режимі онлайн.

Можливості, які надає викладачам оболонка дистанційної форми:

- отримання новин від адміністратора та інших тьюторів, надсилання новин студентам за тематичними групами;
- отримання інформації про студентів за групами з можливістю відстеження актуального стану результатів самостійної роботи (виконані, просторочені завдання, результати проходження тестів та інше);
- створення, редагування та призначення студентам нових завдань (групових, індивідуальних та вибіркокових) і тестів різних типів;
- створення адаптивних практичних робіт, коли перелік завдань призначається кожному студентові індивідуально залежно від його початкового рівня підготовки;
- підключення нових дистанційних курсів за відповідними розділами дисциплін, призначення слухачам індивідуальних траєкторій вивчення матеріалів;
- формування навчального розкладу вивчення курсу;
- своєчасне отримання повідомлень про нові надходження файлів вирішених студентами завдань;
- оцінювання та рецензування відповідей студентів;
- організація роботи у підгрупах;
- проведення різноманітних опитувань;
- організація взаємодії зі студентами та іншими тьюторами за допомогою комунікаційних сторінок і загальних форумів;
- надання тьюторам можливості відстеження роботи студентів протягом терміну навчання.

Отже, дистанційне навчання в повній мірі не здатне замінити традиційне, але в найближчому майбутньому воно обов'язково стане складовою частиною навчального процесу.

Список літератури:

1. Антонов Г. Дистанційне навчання: мода чи потреба? // Освіта України. – 4 квітня (№25). – с. 10
2. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротинко Н. Г., Рибалко О. В. Технологія розробки дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008. – 324 с.
3. Варзар Т. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності // Українознавство. – 2005. – № 1. – С. 116–119.
4. Дерба Т.О. Дистанційне навчання школярів. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em13/content/09dtossi.Htm>
5. Дистанційне навчання: Тренінг з організації дистанційного навчання на платформі WebСТ. – Режим доступу: <http://www.users.kharkiv.com>. – Заголовок з екрана.
6. Житник Б. Ю. Форми і методи навчання. – Х.: Основа, 2005 – 125с.
7. Жуковська. Д. В. Засади дистанційного навчання школярів. Вісник Житомирського державного університету. Випуск 53. Педагогічні науки. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/VZhDU/2010_53/vip_53_29.Pdf
8. Комп'ютерні системи контролю знань у дистанційному навчанні// Вісник Академії дистанційної освіти. – 2004. – № 2. – С. 68–71.
9. Солодовник А. О., Шарко В. Д. Інформаційний супровід дистанційного курсу "Теорія розв'язання винахідницьких задач". – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://ite.ksu.ks.ua/webfm_send/216
10. Сисоєва С. О. Методологічні проблеми дистанційного навчання // Вісник Академії дистанційної освіти. – 2004. – № 2. – С. 21– 28.
11. Система дистанційної освіти та перевірки знань: Сервер інформаційних технологій кафедри фундаментальних дисциплін АПБУ. – Режим доступу: <http://www.fdapbu.naod.ги>. – Заголовок з екрана.
12. Створення дидактичних матеріалів з дистанційної форми навчання: Інформаційно - методичний збірник / П. М. Таланчук, А. Г. Шевцов, В. Т. Бажан, В. М. Ген-ба. – К.: Ун-т "Україна", 2001. – 48 с.
13. Таналіс М. Дидактичний контекст дистанційного навчання // Вісник Академії дистанційної освіти. – 2004. – № 2. – С. 51–57
14. Шукевич Б. Шляхи поповнення терміносистеми з дистанційного навчання// Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць. Випуск VI / Відп. ред. Л. О. Симоненко. – Київ.: КНЕУ, 2005. – С. 437 – 440.

ТЕХНОЛОГІЧНО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРИЙОМИ НАВЧАННЯ У ДИСТАНЦІЙНОМУ ДОСТУПІ НА ПЛАТФОРМІ MOODLE

Кононенко І.О.,

викладач математики

Токмацького механічного технікуму

Запорізького національного технічного університету,

м. Токмак, Україна

Актуальність і доцільність дослідження технологічно-педагогічних прийомів навчання у дистанційному доступі на платформі Moodle. Дане питання є важливим в зв'язку з потребами часу. Бурхливий розвиток комп'ютерних та інформаційних технологій в останні десятиліття потребує від громадян, а особливо від викладачів та студентів знань, вмінь та навиків користуватися досягненнями в цій області. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом МОН України № 466 від 25.04.2013 дає змогу використання дистанційних технологій в традиційних формах навчання, відповідно до статті 2.1 [6]. Отже, використання дистанційних технологій юридично врегульовано і є в компетенції навчального закладу. Впровадження дистанційних технологій на основі системи Moodle підвищує ефективність навчального процесу, визиває позитивну підтримку зі сторони студентів, дає можливість професійного вдосконалення викладачами педагогічної майстерності впровадження конструктивного підходу в освіті. Адже випускник ХХІ століття живе в світі комп'ютерів, Інтернету, в міжнародному інформаційному просторі, і уміння користуватися інформаційними технологіями забезпечує його життєвий успіх. «У цьому новому цифровому світі педагогам і вихователям слід краще готувати нові покоління «цифрових аборигенів» до вирішення етичних і соціальних проблем, що виникають не тільки у відношенні існуючих цифрових технологій, але і тих, які ще будуть винайдені.» [2]

Аналізуючи свій досвід у вивченні можливостей дистанційного доступу до електронних ресурсів та їх застосуванні у навчанні студентів ТМТ ЗНТУ, приходжу до переосмислення класичної освіти. Створення дистанційного курсу досить часто зустрічається на основі знань і досвіду класичної педагогіки. Але ж існує різноманіття технологій, які доречно застосувати у педагогічній практиці викладача.

Якщо прослідити то в 2010 році студенти моєї групи мали доступ до інтернет ресурсів 72%, а в 2014 році 100%. Студенти, у яких я викладаю математику у 2010 році могли і працювали з інтернет ресурсами 67,6%, а зараз на сайті ТМТ ЗНТУ вже зареєстровано студентів першого курсу 88,2%. Та доступ мають більше, деякі студенти спілкуються в мережесхвильованих спільнотах з викладачами, та поки що не відчували такої потреби користуватися електронними ресурсами ТМТ ЗНТУ, створеними в системі Moodle. Вони користуються альтернативними навчальними матеріалами, що надає бібліотека ТМТ ЗНТУ. Проте деякі сучасні прийоми інтерактивної діяльності будуть недоступні

студентам, які не мають можливості або відмовляються користуватися електронними ресурсами. А саме такі технологічно-педагогічні прийоми сприяють розвитку пізнавальної активності, пробуджують інтерес до навчальної діяльності, сприяють ефективнішому засвоєнню знань, формуванню навиків та вмінь.

Розглянемо поняття. Як зазначає І.М. Дичківська, технологія – це наука про майстерність, що виникає у зв'язку з технічним прогресом [4]. Технологія – це сукупність прийомів, застосовуваних у якій-небудь справі, майстерності, мистецтві (тлумачний словник). Педагогічна технологія – сукупність психолого-педагогічних установок, що визначають спеціальний набір і комбонування форм, методів, способів, прийомів навчання, виховних засобів; вона є організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу (Б. Т. Лихачов)[5]. Педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію форм освіти (ЮНЕСКО). Технологічний педагогічний прийом – це компактний приватний спосіб вирішення конкретної виховної або навчальної задачі. Прийом ніколи не реалізується ізольовано, а входить до складу тієї чи іншої технологічної системи навчання [7].

Технологічно-педагогічні прийоми, які можливо застосовувати в системі Moodle представляють способи вирішення педагогічних завдань, що поєднують сукупність знань про структуру курсу в Moodle, вмінь керуванням модулями, які є в системі, або які можливо додати до системи, чи інтегрувати з іншими засобами інформаційних та мережевих технологій, а також використання елементів педагогіки та педагогічних технологій навчання.

Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment, вимовляється «Мудл») – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище (LMS), має систему управління курсами (CMS), є віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для навчання[3]. Moodle надає викладачам, учням та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, в тому числі дистанційного.

Курс у Moodle представляє собою технологічну навчальну систему, яку викладач може наповнювати електронними навчальними ресурсами та організовувати навчання. Технологічно-педагогічні прийоми є елементами, які дають можливість організувати діяльність студентів в процесі навчання. Така діяльність студента приводить до досягнення мети занять самостійно засвоювати знання, формувати навички та вміння. Та в наш час є потреба в комунікаціях типу студент-студент, викладач-студент, студент-група. І саме в Moodle є можливості організації комунікаційної діяльності. Завдяки чому студент проявляє себе, як особистість, отримує задоволення від самого процесу пізнання, самостверджується.

Запровадження в навчальний процес різних видів діяльності підтримує інтерес студента до навчання. Технологічно-педагогічні прийоми можуть

підтримувати різні види діяльності: пізнання (урок, зовнішній засіб, файли з текстами та презентаціями, анімації, аудіо-розповідь, відео, чарівні перетворення та ін.), гра (пазли, мільйонер, криптекст та ін.), практичної (завдання, геогебра, семінар, глосарій, вікі, гіперпосилання), суспільної (чат, форум, повідомлення, опитування, відеоконференція).

Технологічно-педагогічні прийоми на практиці. Технологічно-педагогічні прийоми є цеглинками з яких вистроюється той чи інший етап заняття. Розглянемо деякі із них. Нехай для пізнання нових знань студентам надається завдання дослідження до теми показникової функції. Для реалізації такої задачі застосовуються технологічні засоби: завдання у Moodle, сховище OneDrive, де зберігаються файли презентації PowerPoint та документи Word. Викладач на сайті додає елемент завдання, де ставить перед студентами мету та завдання з дослідження функції. А також описує, яким чином слід застосувати технологічні засоби: перейти за гіперпосиланням до сховища, де міститься папка з темою «2_8 Показникова функція». Запропонувати студентам переглянути у презентації першу частину «Теорія» та створити документ за зразком «2_8 Бланк-конспект студента», а також скористатися документом «Питання_відповіді_2_8» у режимі редагування, якщо виникнуть запитання.

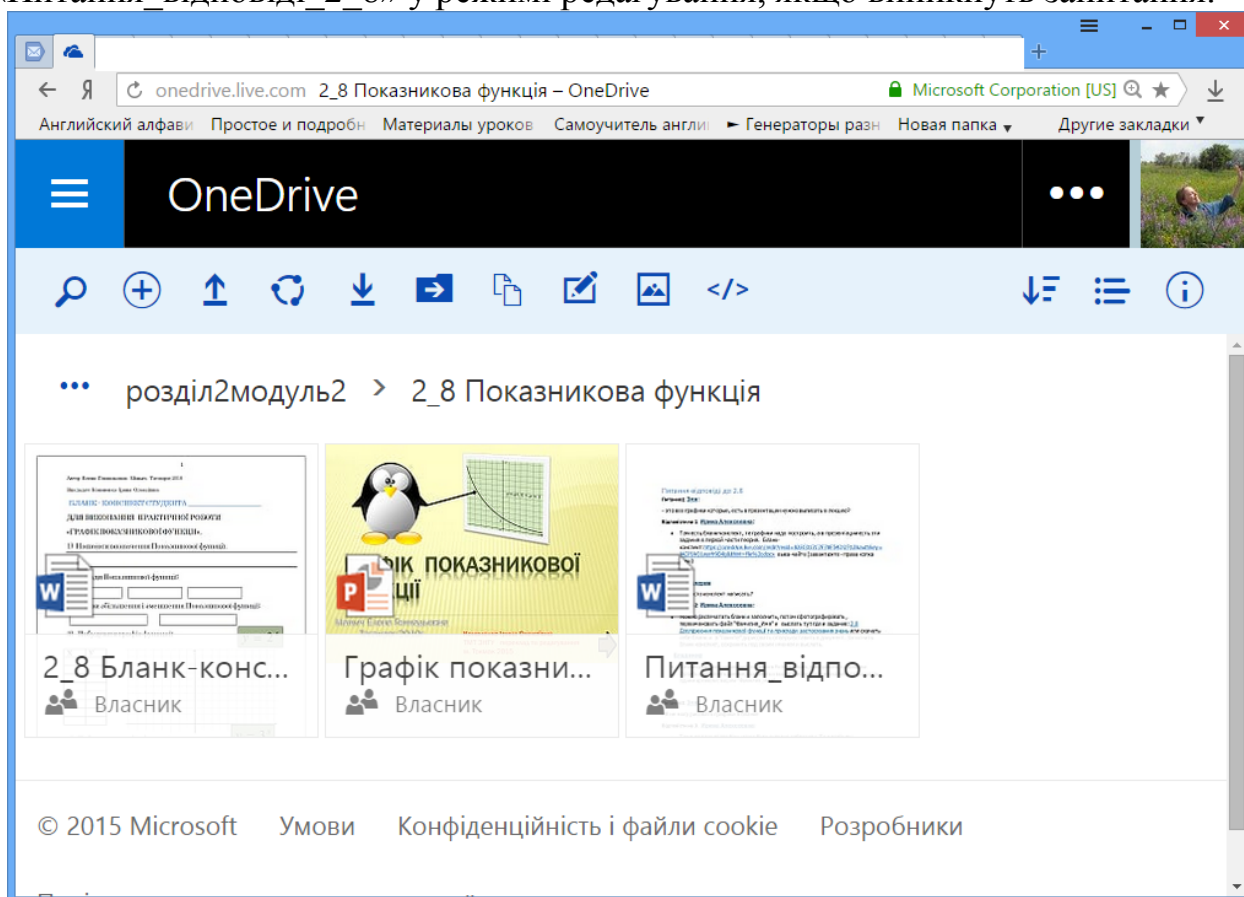

Рисунок 1 – Файли папки «2_8 Показникова функція».

Після виконання дослідницької роботи студенти мають зберігати свої дослідження у вигляді файлу з назвою «Прізвище ім'я». Повернутися до вкладки сайту з завданням і відправити свою роботу-файл для оцінювання. Крім того викладач налаштовує наступний ресурс таким чином, щоб він був не доступний студентам доки не відправлено файл з виконаним дослідженням до

теми показникові функції. Після відправлення файлу студентові доступний ресурс форум, де він може переглянути презентацію з анімацією «Графік показникової функції», там наглядно викладено теорію до теми, і студент може оцінити свою роботу, порівнюючи з даним матеріалом. Студент має проаналізувати та доповнити свій конспект. А також у форумі поділитися з результатами аналізу. Це допоможе іншим студентам звернути увагу на той елемент, що вони лише тепер помітили, працюючи з теорією та спілкуючись на форумі і ще обов'язково як рефлексія поділитися враженнями: які отримали емоції надіслати смайлик, що вдалося, що викликало труднощі. Тому доречно викладачеві створити дві теми у форумі: аналіз дослідження і мої враження від роботи над дослідженням.

Можна проаналізувати, які психологічні та педагогічні аспекти таких технологічно-педагогічних прийомів, і яку приносить користь для студента така робота. По-перше студент в активній діяльності. Здобування знань, розширення навиків застосовувати набуті знання в відповідальності самого студента. Так викладач лише направляє, а шлях від створення уяви про предмет вивчення до більш глибокого пізнання цього предмету студент проходить самостійно. При цьому розвиває комунікативні здібності, спілкуючись зі студентами. Він у них навчається і їх навчає, коли ділиться своїм досвідом пізнання.

Хочу у цій статті звернути увагу більше на технологічно-педагогічні прийоми, якими б могли скористатися викладачі та вчителі. Буду вдячна, якщо ви застосували у своїй роботі серію описаних прийомів, або якийсь елемент і поділитесь зі мною аналізом педагогічних та психологічних аспектів застосування технологічно-педагогічних прийомів, надіславши повідомлення за адресом kononenko.iruna@yandex.ua. Листування, це ще один технологічно-педагогічний прийом. Його можуть застосовувати групи студентів, або окремі студенти, а також викладачі, які виконують якусь спільну роботу. Проходячи тест-самоперевірка від ЮНЕСКО «Структура ІКТ-компетентності вчителів», єдиною слабкою ланкою для мене виявилось соціальна *взаємодія* по питанням використання ІКТ. У даних рекомендаціях пропонують ширше застосовувати спільні проекти з іншими групами студентів, з іншими педагогами як у своєму закладі, так і з студентами і викладачами інших вузів. І пропонуються такі прийоми: листування, створення спільного блогу, форумів, а також використання документу і блокноту із спільним доступом для редагування в OneDrive. Все це доцільно застосовувати і у дистанційному навчанні.

Хочу запропонувати вашій увазі деякі прийоми із застосування GeoGebra.

Програма GeoGebra написана австрійським математиком Маркусом Хохенвартером. Переведена на 39 мов, у тому числі на українську мову. Вона дозволяє створювати «живі» графічні об'єкти. Програму GeoGebra можна інтегрувати в Moodle і додавати, як елемент курсу з готовими графічними рисунками, або в елементі завдання надати можливість студенту виконувати графічні завдання, а ще у цій програмі можна створювати інтерактивні завдання. Так, наприклад, щоб сформувати вміння і навички застосовувати

тригонометричне коло, для визначення положення інтерактивного кута та для засвоєння зв'язку значень синуса та косинуса і положення інтерактивної точки на тригонометричному колі скористалася готовими розробками з сайту <http://tube.geogebra.org> та відредагувала, щоб зображення помістилося на сайті «ТМТ ЗНТУ е-Ресурс». Потім у курсі математика до відповідного розділу «Тригонометричні функції» додала елемент завдання, де в налаштуваннях вказала, що необхідно застосовувати GeoGebra та розмістила посилання до відредагованого файлу. Додала інструкцію для студентів.

The screenshot shows the TMT ZNTU website interface. At the top, there's a header with the site name and user information. Below it is a breadcrumb trail: На головну ► Навчально-виховна діяльність ► фізико-хіміко-математичні ► математика ► математика I/I I.O. ► Розділ 3/ Модуль 1 ► Тригонометрія. The main content area is titled "Тригонометрія" and contains text about using the unit circle to find sine and cosine values. A unit circle diagram is displayed with angles in degrees and radians, and coordinates for specific angles like 210 degrees. The right sidebar shows a notification section and a "Зараз на сайті" section indicating the current number of visitors.

Рисунок 2 – Інтеграція GeoGebra в елементі завдання

Наглядність, динамічність, колір сприяють запам'ятовуванню навчального матеріалу. Якщо зробити клік в клітинці Show all, то з'являться всі значення синуса і косинуса біля кожної точки, що сприяє систематизації та узагальненню знань.

Тест-тренажер має і самооцінюючу функцію, бо коли студент виконає правильно завдання смайлик змінить емоцію на позитивну, а коли не вірно виконано завдання то смайлик засмутиться. Таким чином студент може вважати, що гарно попрацював, якщо всі відповіді стали вірні.

Викладач має постійно навчатися в наш 21 вік, коли технології розвиваються досить швидко і все постійно оновлюється, змінюється, от і я ще лише навчаюся застосовувати GeoGebra. У неї такі грандіозні можливості. Від простого застосування як дошка для зображення рисунків та графіків, написання формул та обчислення значення виразів, тестування і до створення інтерактивних сторінок подібних до Web2.

Тренажер-тест. Розміщення кутів на тригонометричному колі.

Перенесіть червону точку на коло. Жміть кнопку-тест. Далі кнопку, що вище. Ваша задача запам'ятати як можна більше кутів.

<https://tube.geogebra.org/material/simple/id/76626>

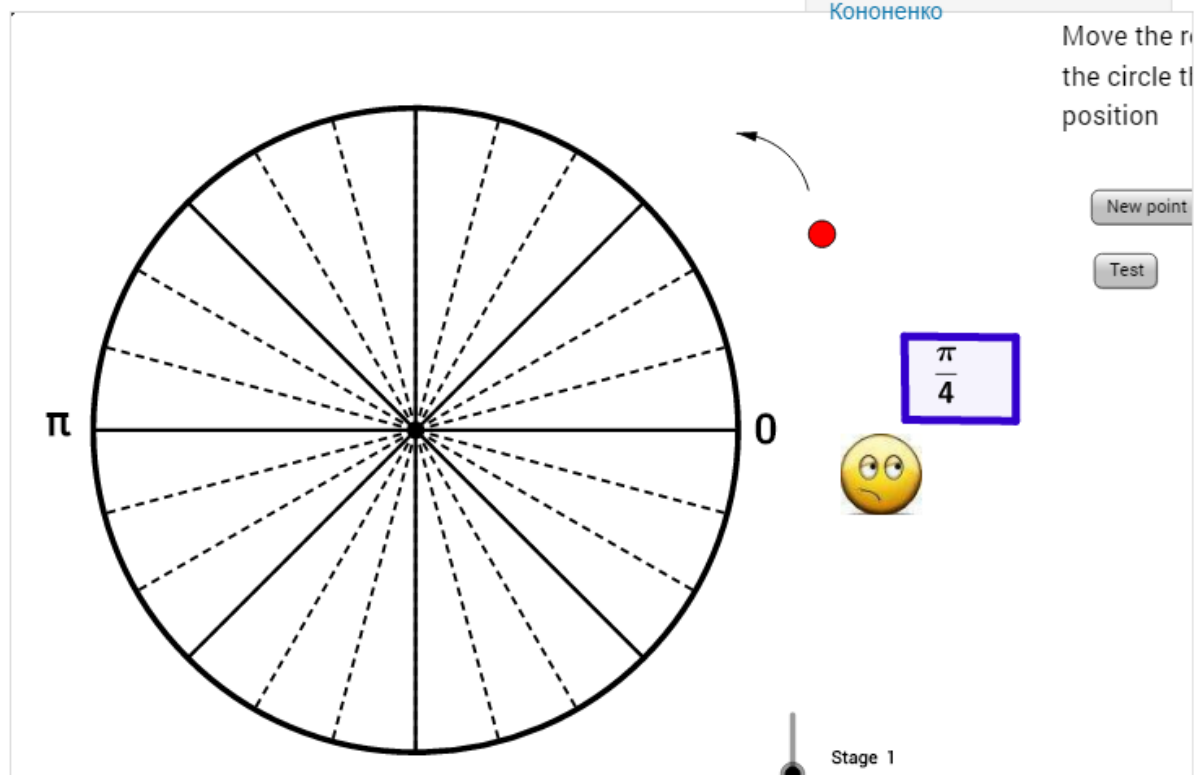

Рисунок 3 – Тренажер-тест в GeoGebra

Існує досить багато сайтів, де розробники Web2 надають можливість викладачам на готових платформах створювати інтерактивні завдання. Гіперпосилання на ці завдання можна додати до дистанційного курсу, а то й вмонтувати інтерактивне завдання у ваш дистанційний курс. Так для засвоєння теми «Координати вектору» я у форумі створила тему інтерактивні завдання і добавила посилання на веб-ігри створенні на сайті <http://learningapps.org>. Студенти у процесі гри засвоюють більш глибоко навчальний матеріал, і важливим критерієм у цьому є інтерес до таких завдань. Їм цікаво і вони активно діють, студенти аналізують коли промах, чому помилився, стараються виграти, при цьому формуються додаткові зв'язки між теоретичними знаннями і практичним їх застосуванням.

Порівняльний аналіз результатів контрольної роботи до теми «Вектори у просторі» за минулий рік, коли викладала без застосування інтерактивних дистанційних ресурсів і з аналізом виконання контрольної роботи цього року, коли застосовувала різні технологічно-педагогічні прийоми показує: середній бал тематичної контрольної роботи минулого року 5,3 і 6,4 цього року; успішність 85% минулого року і 98% цього року; якість знань 31% минулого

року і 37% цього року. Значно кращі результати і з інших тем, де застосовуються сучасні технології навчання. Отже, застосування таких прийомів є ефективним і тому важливо використовувати їх під час створення курсів.

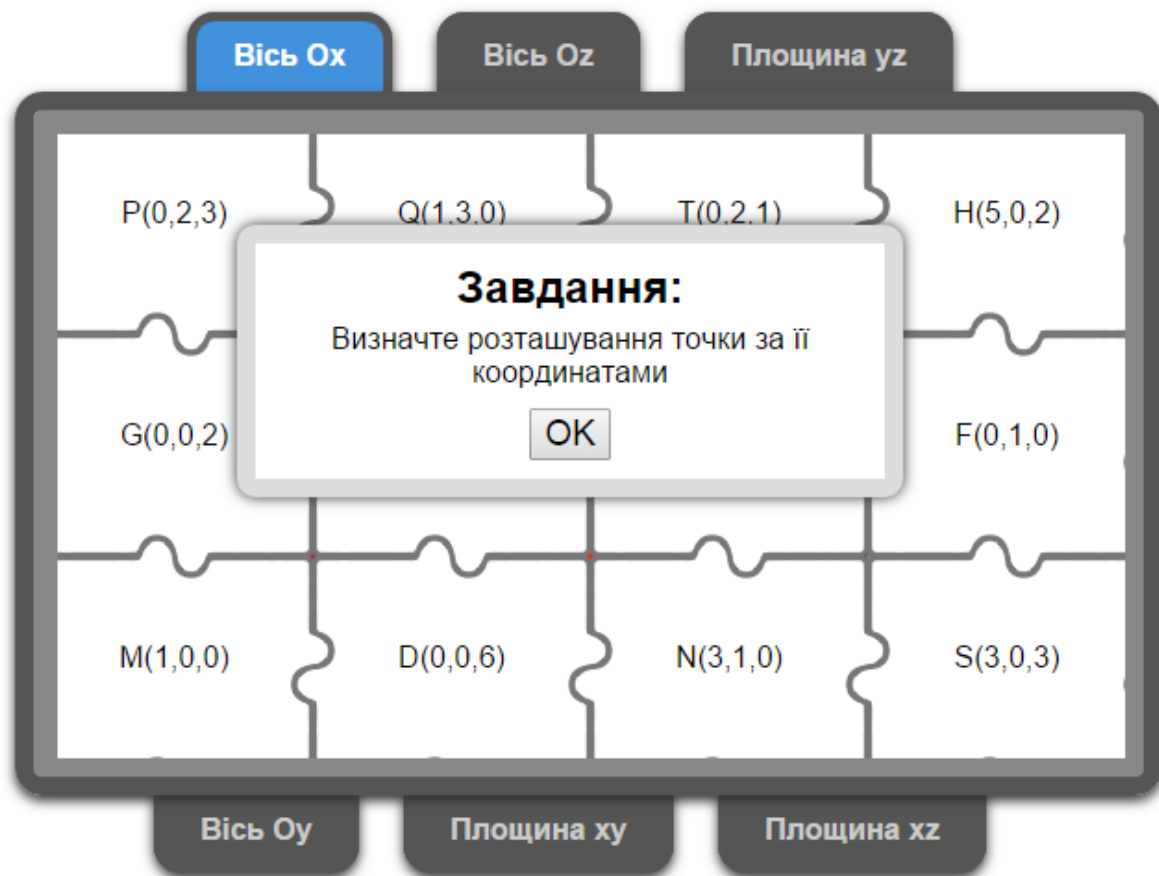

Рисунок 4 – Інтерактивне завдання

Розробниками постійно створюються додаткові плагіни(модулі) і для системи Moodle, з'явилася можливість інтерактивних завдань, подібних до тестування, до вікторин, але ці завдання спонукають до інтерактивних дій: переміщувати об'єкти на певний фон; вставляти із даної бази картинок пропущені слова чи формули; виділяти маркером частину об'єкту, відповідно до поставленого завдання; робити рисунки, як відповіді на питання; чи застосувати mp3-рекордер для аудіо відповіді та аудіо питань; питання із змінними в виразах, значення яких генеруються для кожного студента. Інші завдання, що спонукають студента до діяльності, можна впровадити за допомогою модулів: віртуальні лабораторії програмування, лінгафонний кабінет, мультимедіа-флеш-шаблон, мультимедійна лекція та інший мультимедійний контент.

Досвід використання у дистанційному електронному ресурсі «Математика» класичних прийомів та технологічно-педагогічних прийомів у навчанні з інтерактивним контентом, що спонукає студентів до різних видів діяльності дає підстави стверджувати, що використання в навчальному процесі електронного ресурсу, створеного в системі Moodle, дає змогу підвищити ефективність роботи викладача і студентів і сприяє підвищенню якості освіти. Технічний прогрес, розробка нових програмованих модулів для активізації

діяльності студента потребує від викладача постійного навчання та проявлення творчих підходів у застосуванні нових технологічно-педагогічних прийомів для створення дистанційних курсів.

Список літератури:

1. Moodleplugins – Режим доступу: <https://moodle.org/plugins>
2. Rethinking Education Towards a global common good? - Livre, 2015, UNESCO Publishing, 84 pages – Режим доступу (рус): <http://unesdoc.unesco.org/images/0023/002325/232555r.pdf>
3. Вікіпедія, вільна енциклопедія <https://uk.wikipedia.org/wiki/Moodle>
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник, – К. : Академвидав, 2004, 218с – Режим доступу: <http://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
5. Лихачов Б.Т. Педагогіка: Курс лекцій / навч. посібник для студентів педагог, навч. закладів і слухачів ІПК і ФПК. – 4-е вид., Перераб. і доп. – М.: Юрайт-М., 2001, 607с. – Режим доступу: <http://ibib.ltd.ua/tehnologiya-uchebno-vospitatelnogo-22546.html>
6. Положення про дистанційне навчання, затверджене наказом МОН України № 466 від 25.04.2013 – редакція від 21.08.2015 – Режим доступу: <https://moodle.org/mod/url/view.php?id=8170>
7. Фіцула, М.М. Педагогіка: навч. посібник / М. М. Фіцула. – 3-тє вид., стер. – К. : Академвидав, 2009, 560с – Режим доступу: <http://pedagogy.webukr.net/підручники-з-педагогіки-онлайн/м-м-фіцула-педагогіка>

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ПРЕДМЕТУ «ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА І ПРОГРАМУВАННЯ» З ВИКОРИСТАННЯМ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Корченко Т. А.

*викладач математики, обчислювальної техніки і програмування
Політехнічний коледж Державного вищого навчального закладу
«Криворізький національний університет»,*

м. Кривий Ріг

korchenko.tatjana@gmail.com

В навчальному процесі загальним родовим поняттям в діагностиці навченості виступає «контроль», що означає виявлення, вимірювання і оцінювання знань, умінь та навиків студентів. Виявлення і вимірювання називають перевіркою. Тому перевірка – складова частина контролю, основною дидактичною функцією якого є забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентом. Крім перевірки, контроль містить в собі оцінювання (як процес) і оцінку (як результат) перевірки.[1]

Контроль знань студентів є одним з найважливіших компонентів навчального процесу. Своєчасність його проведення викладачем дозволяє вирішити наступні завдання:

- визначити рівень знань, умінь та навичок студентів з предмету;
- визначити рівень об'єму, глибини і дієвості засвоєних знань студентами;
- отримати інформацію про характер пізнавальної діяльності студентів;
- отримати інформацію про рівень самостійності та активності в навчальному процесі;
- виявити успіхи в навчанні;
- виявити прогалини в знаннях, уміннях та навичках студентів для внесення необхідних коректив у процес навчання;
- зробити висновки щодо ефективності методів, форм та засобів навчання.

Організація контролю знань студентів з предмету «Обчислювальна техніка і програмування» – складний та трудомісткий процес з дидактичної точки зору. Він вимагає від викладача:

- досконалого володіння навчальним матеріалом;
- знання індивідуально-психологічних особливостей студентів;
- знання щодо топології уроків та їх структури;
- знання щодо методів, форм, видів та принципів контролю;
- вміння виділяти основні етапи навчання тем з предмету, кожний з яких підлягатиме контролю з боку викладача;
- вміння використовувати відповідні засоби контролю (підбираються в залежності від мети, завдання уроку та навчального процесу взагалі).

Як показує практика, методи контролю знань студентів в системі традиційного навчання іноді вступають в протиріччя з сучасними вимогами до підготовки висококваліфікованого та конкурентоспроможного спеціаліста, головними їхніми недоліками є:

- не виробляють потребу в самостійному здобуванні знань;
- не спонукають до систематичної роботи над навчальним матеріалом;
- не залучають студентів до самоконтролю;
- не формують суспільно значущі мотиви до навчання. [1]

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дозволив урізноманітнити підходи до організації контролю знань студентів, як невід'ємної частини будь-якого уроку. Так, все більшої популярності набувають технології дистанційного навчання.

За визначенням В. М. Кухаренка, дистанційне навчання – це сукупність педагогічних технологій, що базується на принципах відкритого і комп'ютерного навчання та активних методах навчання у спілкуванні в інформаційно-освітньому просторі, для організації освіти користувачів, розподілених у просторі і часі. [2]

За визначенням О. О. Андрєєва дистанційне навчання – це синтетична, інтегральна, гуманістична форма навчання, що базується на широкому спектрі традиційних і нових інформаційних технологій та їх технічних засобів, які

використовуються для доставки навчального матеріалу, його самостійного вивчення, організації освіти користувачів, розподілених у просторі та часі.

Технології дистанційного навчання – це сукупність знань та відомостей про методи, прийоми, форми та засоби організації освіти користувачів, розподілених у просторі та часі.

Засоби дистанційного навчання – це комплекс текстово-графічних, інформаційно-комунікаційних та навчально-методичних механізмів, пристроїв та програм необхідних для здійснення якісного та ефективного, дидактично забезпеченого та контрольованого, такого що ґрунтується на засадах співробітництва та партнерських стосунків усіх учасників навчального процесу, а також передбачає залучення слухачів до активної самостійної роботи, навчання на відстані. [3]

Мета статті – дослідити та перевірити ефективність використання засобів дистанційного навчання при організації поточного контролю знань студентів на практичних заняттях з предмету «Обчислювальна техніка і програмування» під час очного навчання.

Говорячи про технології дистанційного навчання, не можна упустити саме поняття «дистанційна форма навчання». Аналіз літератури щодо дистанційної форми навчання показує, що дана форма навчання має ряд таких переваг:

- вільний доступ авторизованих користувачів до навчального матеріалу;
- ефективність контролю навчального процесу за рахунок інноваційних технологій;
- практична спрямованість, яка є найефективнішою у формуванні навиків роботи;
- безперервність – дистанційна форма навчання дозволяє проводити підготовку студентів за додатковими спеціальностями без відриву від основного навчання;
- оперативність – завдяки відповідності матеріалів єдиним міжнародним стандартам, а також відсутність накладних витрат на тиражування дистанційних курсів, зміну і оновлення навчальних матеріалів може бути проведено оперативно. [4]

Поряд з перевагами є ряд недоліків дистанційної форми навчання:

- відсутність очного спілкування викладача та студента, а отже не має індивідуального підходу в навчанні і вихованні;
- студенти не завжди самодисципліновані, свідомі і самостійні, як необхідно під час дистанційного навчання;
- для постійного доступу до джерел інформації потрібна гарна технічна оснащеність; [5]
- відсутність негайного зворотного зв'язку між викладачем та студентом, під час вивчення останнім нової теми з предмету чи розв'язуванні практичних завдань;
- проблема ідентифікації студента – виникає питання стосовно того, чи сам студент виконував індивідуальну роботу, тест і т. ін.
- психологічна та «комп'ютерна» непідготовленість викладачів.

Все це призводить до одного висновку, що повністю замінити очну форму навчання на дистанційну в навчальному закладі не можливо, а отже тільки їх інтеграція призведе до позитивних результатів у навчальному процесі.

Мета викладання предмету «Обчислювальна техніка і програмування» полягає у:

- засвоєнні студентами знань у галузі організації та функціонуванні апаратного та програмного забезпечення сучасної обчислювальної техніки;
- вдосконаленні знань, умінь та навичок роботи студентів на персональному комп'ютері та розв'язку задач з використанням прикладного програмного забезпечення;
- засвоєнні основних прийомів алгоритмізації та програмування.

Для її реалізації особливо важлива роль відводиться ефективній організації поточного контролю знань, умінь та навиків студентів, яка б базувалась на використанні засобів дистанційного навчання під час очного навчання.

Одним з таких засобів є електронна програмно-педагогічна система - платформа MOODLE.

MOODLE – система управління вмістом сайту (Content Management System – CMS), спеціально розроблена для створення онлайн-курсів викладачами. MOODLE пропонує широкий спектр можливостей для повноцінної підтримки процесу навчання – різноманітні способи подання навчального матеріалу, перевірки знань і контролю успішності студентів. [3]

На основі даної платформи в Політехнічному коледжі Державного вищого навчального закладу «Криворізький національний університет» з 2014 р. в якості апробації впроваджено дистанційний курс з предмету «Обчислювальна техніка і програмування», доступ до якого можна отримати з офіційного сайту коледжу (<http://politktu.dp.ua>).

Даний курс складається з таких розділів:

1. ДОПОМІЖНІ РЕСУРСИ КУРСУ.

- 1.1 Програмне забезпечення.
- 1.2 Стандарти оформлення практичних робіт.
- 1.3 Допоміжна література.

2. ЛЕКЦІЇ.

3. ПРАКТИЧНІ РОБОТИ.

- 1.1 Перелік та зміст практичних робіт.
- 1.2 Індивідуальні завдання до практичних робіт.
- 1.3 Елементи дистанційного курсу для завантаження робіт студентів.
- 1.4 Тести.

4. САМОСТІЙНІ РОБОТИ.

5. ПРЕЗЕНТАЦІЇ.

Навчальна програма з предмету побудована таким чином, що більшість аудиторних годин відведена на виконання практичних робіт, а частина теоретичного матеріалу відводиться на самостійне опрацювання студентами.

При таких умовах основні задачі викладача під час організації контролю знань студентів на різних етапах практичної роботи наступні:

- актуалізувати знання студентів;
- навчити застосовувати нові знання під час розв'язання типових задач (виконання завдання за зразком) та виробити уміння їх розв'язувати засобами програмного забезпечення;
- провести контроль і корекцію набутих знань та умінь студентів під час розв'язання типових задач;
- виробити уміння та навички самостійно розв'язувати прикладні задачі з використанням програмного забезпечення за рахунок виконання індивідуальних завдань;
- провести контроль і корекцію умінь та навиків студентів набутих під час самостійного розв'язання індивідуальних завдань.

Звісно, що ряд суб'єктивних та об'єктивних факторів ускладнюють процес виконання всіх задач викладачем, особливо коли мова йде про контроль знань, умінь та навичок.

Завдяки залученню у навчальний процес розробленого дистанційного курсу, проблема організації поточного контролю знань студентів вирішується за рахунок таких елементів як:

- тести – найпотужніший модуль платформи MOODE, що дозволяє викладачу створювати набори тестових завдань;
- завдання – модуль, що забезпечує зворотній зв'язок між викладачем та студентом.

В Таблиці 1 наведемо типи тестів та завдань, що використовуються в даному курсі.

Таблиця 1 – Типи тестів та завдань в системі MOODLE

Типи тестів	Типи завдань
Множинний вибір.	Відповідь – у вигляді декількох файлів.
Коротка відповідь.	2. Відповідь – у вигляді тексту.
На відповідність.	3. Відповідь – у вигляді файлу.
Питання на обчислення.	4. Відповідь поза сайтом.

Алгоритм використання елементів дистанційного курсу під час організації поточного контролю знань студентів на різних етапах практичної роботи наступний:

- етап актуалізації знань студентів – піддається контролю з боку викладача за допомогою елементу дистанційного курсу «тестування», викладач повинен бути впевнений, що «порція» матеріалу, яка була попередньо вивчена студентами, засвоєна;
- етап вироблення умінь та навиків самостійно розв'язувати прикладні задачі з використанням програмного забезпечення за рахунок виконання індивідуальних завдань – піддається контролю з боку викладача за допомогою елементу дистанційного курсу «завдання», кожний студент отримує індивідуальне завдання, яке він виконує в домашніх умовах, а потім відправляє на сервер для оцінювання. Проведення контролю на цьому етапі дозволяє визначити рівень набутих студентами знань, умінь та навиків.

Отже, використання дистанційного курсу при організації поточного контролю знань з предмету «Обчислювальна техніка і програмування» під час очного навчання призвів до ряду позитивних змін:

- з'явилась можливість більше часу приділяти контролю та корекції знань студентів на етапі набуття ними навиків розв'язувати типові задачі, що в свою чергу забезпечило отримання кожним студентом відповідної оцінки;
- за рахунок того, що індивідуальні завдання виконуються кожним студентом вдома, зникла потреба у виконанні цих робіт на консультаціях;
- контроль за навчанням студентів став приймати більш індивідуальний характер, викладач може слідкувати за роботою студента, вчасно виявляти пробіли в знаннях та їх корегувати;
- кожний студент має можливість контролювати свою успішність, ліквідувати заборгованості та покращувати свої результати; [5]
- викладач став доступним для студентів не тільки в аудиторії, але й поза нею;
- різноманітні засоби контролю навчального процесу дозволяють створювати викладачу різні механізми оцінки знань, умінь та навиків студентів;
- для перевірки знань можуть бути розроблені тести і завдання, що переслідують різні навчальні цілі: самоперевірки, оцінки ступеня засвоєння знань і т. ін. [4]

Список літератури:

1. Пятишкін-Потанич В. А. Контроль знань учнів//Радянська школа. –1983. – №5. – С.28–31.
2. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навч. посібник/за ред. В. М. Кухаренко, 3-є вид. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Спротенко – Харків: НТУ «ХПШ», «Торсінг», 2002. – 320 с.
3. Линник Ю. М. Засоби дистанційного навчання: інформаційно-методичні рекомендації для слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти/ Юрій Миколайович Линник. – Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. – 48с.
4. <http://elibrary.nubip.edu.ua/5505/1/10css.pdf>
5. Рафальська О.О. Технологія змішаного навчання як інновація дистанційної освіти//Науковий журнал «Комп'ютерно-інтегровані технології: освіта, наука, виробництво», Луцьк, 2013. Випуск №11

СТРУКТУРА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З КУРСУ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН

Ларіна Р.О.,

викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст першої категорії, магістр.

Абрамова Т.С.,

завідувач відділенням харчових технологій,

викладач-методист, спеціаліст вищої категорії.

Маліборська Р.І.,

викладач спеціальних дисциплін,

викладач-методист, спеціаліст вищої категорії.

Клімова І.А.,

голова циклової комісії технології молока і м'яса,

викладач спеціальних дисциплін, спеціаліст вищої категорії.

Коледж переробної та харчової промисловості

Харківського національного технічного

університету сільського господарства імені Петра Василенка.

м. Харків

larina.ruslana @mail.ru

Дистанційний курс – це комплекс навчально-методичних матеріалів та освітніх послуг, створених у віртуальному навчальному середовищі для організації дистанційного навчання на основі інформаційних і комунікаційних технологій.

Основними елементами дистанційного курсу є система навчально-методичних матеріалів та система освітніх послуг, які поділяються за формою і за змістом.

Система навчально-методичних матеріалів включає за формою:

- структуровані електронні і інтерактивні навчальні матеріали, що розміщені у віртуальному навчальному середовищі, для організації навчання через Інтернет;

- друковані матеріали (навчальний посібник, опорний конспект, робочі зошити для лабораторних та практичних робіт, методичні рекомендації для виконання практично-семінарських занять та організації самостійної роботи студентів та слухачів, методичні рекомендації для викладачів), необхідність розроблення яких визначається специфікою курсу;

- додаткові навчальні засоби та носії навчальної інформації (компакт – диски, навчально-методичний інструментарій для пошуку, одержання, засвоєння, систематизації професійних знань і самостійного опрацювання курсу дисциплін, навчальні фільми тощо), що містять довідковий матеріал та енциклопедичні посилання, призначення яких є поглиблення пізнавальних можливостей дистанційного курсу, необхідність розроблення таких засобів згідно із специфікою дисциплін.

Система навчально-методичних матеріалів включає за змістом:

– систему методичних розробок викладача для супроводження навчання з посібником, конспектом, робочим зошитом (найбільш характерні бар'єри при опрацюванні теоретичного матеріалу, коментарі і поради для зняття бар'єру невпевненості; приклади конструювання відкритих питань і можливих варіантів відповідей; питання до дискусій; поради та ін.);

– систему методичних розробок викладача для студентів з коментарями до характерних та проблемних ситуацій у всіх формах навчального процесу (робота з теоретичним матеріалом, як задавати собі питання, щоб з'імітувати діалог з текстом тощо).

Система освітніх послуг включає підсистеми, що спрямовані і передбачають:

– доставку студенту навчальних матеріалів;

– організацію самостійної роботи студента щодо засвоєння навчального матеріалу;

– самооцінювання та контроль знань, умінь і навичок студентів перед навчанням (попередній контроль), у процесі навчання (проміжний контроль) та у кінці навчання (заключний контроль);

– технічну підтримку дистанційного навчання.

Принципи методичної розробки:

– наголос на уміння;

– практика від простих до складних варіантів умінь у варіативних ситуаціях завдань;

– забезпечення підтримки діяльності студента, яка варіюється за формою і змістом згідно з досягненнями і успіхами студента;

– інтеграція технічних і нетехнічних умінь;

– інтеграція теорії з практикою;

– індивідуальна практика;

– поступова зміна рівня складності згідно з адаптацією змісту навчання та індивідуальним підвищенням рівня діяльності в навчанні);

– об'єктивна і систематична оцінка умінь, знань та відносин діяльності;

– використання варіативних навчальних методів тощо.

Дистанційний курс повинен мати структуру, що сприятиме створенню умов до навчання у діяльності та співпраці студента і викладача. Найбільш доцільно використовувати тижневий цикл, у якому кожною особою передбачено час роботи, відпочинку, самовдосконалення та інших справ.

Обов'язковими елементами у структурі дистанційного курсу є:

– «Передмова» – інформаційна сторінка курсу (презентація курсу);

– «Автори курсу» – характеризує викладачів як особистостей;

– «Новини курсу»;

– «Програма курсу» – сторінка містить основні складові курсу;

– «Сторінка тижневого заняття».

Організація структури курсу. На етапі планування дистанційного курсу визначено:

1. Терміни проведення курсу.

2. Мету вивчення курсу та кожного окремого заняття.
3. Всі види діяльності, через які мета курсу може бути досягнута.
4. До кожної мети заняття планується відповідна діяльність, а також дидактичні та методичні засоби (технології), що забезпечують цю діяльність.
5. Визначити, чи потрібно поділяти курс на модулі, які мають таку структуру (рис.1.):
 - назва модуля і основні питання, що розглядаються у модулі;
 - нові терміни, що мають бути засвоєні;
 - проблемні ситуації, що висвітлюються у модулі та за якими може бути організована пошуково-систематична діяльність;
 - інформаційне наповнення, що може складатися з літератури для самоосвіти з методичними вказівками (методичні рекомендації для самостійної роботи студентів);
 - самоконтроль;
 - проблемно – ситуаційний блок, який включає приклади розв'язування проблем та завдання для сумісної роботи;
 - тематичний контроль, який може складатися з тестових завдань, адаптивних тестів та відкритих питань;
 - підсумкові висновки, які спрямовані створювати мотивацію для подальшого розвитку.

Рисунок 1 – Структура модуля

В свою чергу, модуль складається з тем, кожна з яких орієнтовно матиме таку структуру, складові якої виконують певні функції (рис.2.):

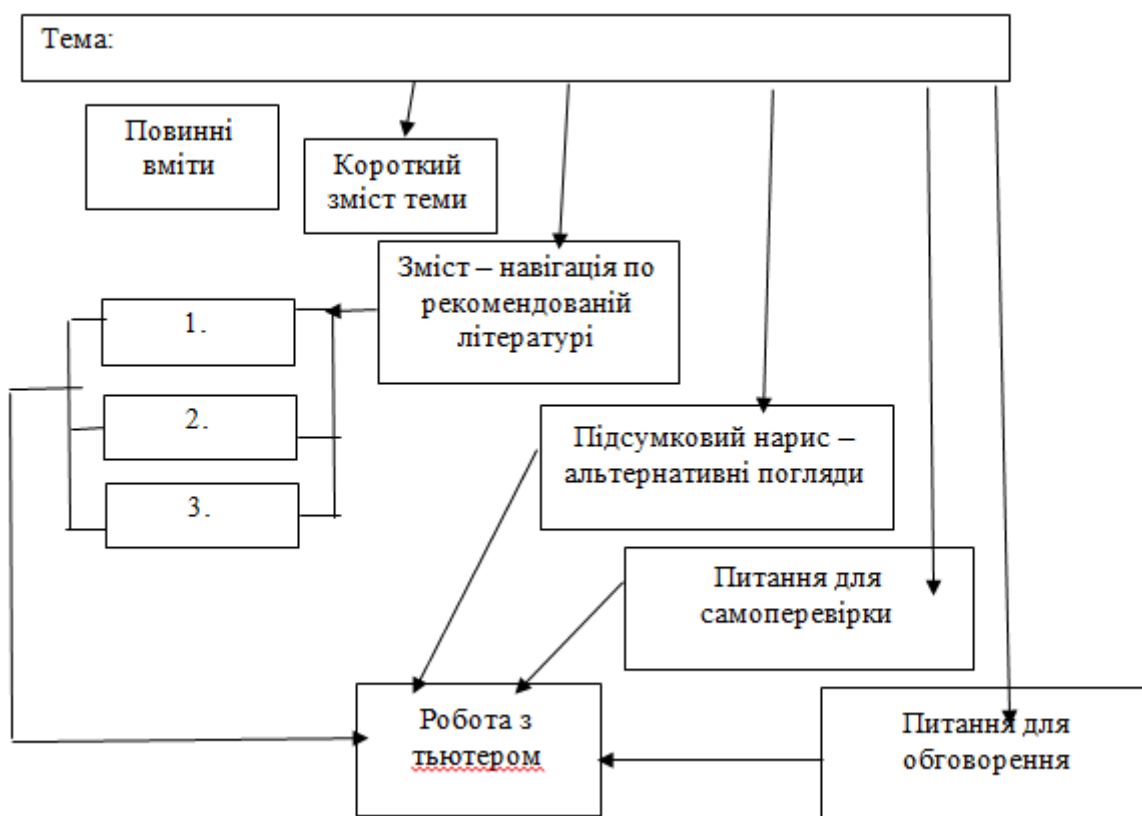

Рисунок 2 – Структура теми курсу

Складання плану курсу у віртуальному навчальному середовищі. При створенні плану курсу потрібно враховувати, що студент читає 4–6 сторінок за годину, а на роботу з одним заняттям витрачає 12 годин.

Потрібно визначити кількість тижнів, необхідних для вивчення курсу. Якщо студенти денної форми навчання вивчають його 14-15 тижнів, дистанційним студентам рекомендується витратити до 12 тижнів.

Розробка презентації курсу. Презентація – це своєрідна реклама курсу. Презентація несе усі потрібні відомості для того, щоб студент міг зацікавитися запропонованими можливостями і визначитися щодо свого бажання навчатися на цьому курсі.

Приклад структури презентації курсу дисципліни «Загальна біохімія»:

- Мета і загальні відомості: призначення курсу, очікувані результати; система подання інформації; на підставі яких попередніх знань складено курс; форми самостійної діяльності; хто може вчитися.

- Поняття про курс: визначення мети і спрямованості курсу; інформаційна компонента курсу, форми її представлення; віртуальне навчальне середовище тощо.

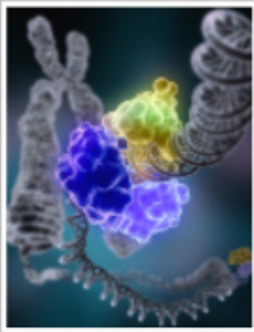
- Поняття про слухачів та їхню діяльність: хто може бути слухачем; що треба знати і вміти перед вивченням курсу і по закінченню його вивчення.

- Поняття про роль викладача як менеджера і консультанта у навчальному процесі: напрямки спільної діяльності; мета постійного спонтанного коригування курсу.

- Характеристика курсу: дані про нього, історичний нарис і факт заснування.
- Автори курсу: прізвище, ім'я по батькові; посада, вчений ступінь та звання; науково-педагогічний стаж, напрями наукових інтересів, в тому числі захоплення.
- Терміни представлення курсу, в тому числі, його окремі етапи: для попереднього ознайомлення; для детального вивчення і отримання результатів певного рівня і якості.
- Експертиза і оцінка курсу. Як оцінюють курс студенти, що його вивчали.

Курс дисципліни

«Загальна біохімія» для аграрних вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації зі спеціальності «Виробництво харчової продукції»

• **Біохімія** – це наука про хімічний склад живих організмів і перетворення в процесі життєдіяльності вхідних у них речовин. Вона є основою наукових уявлень про природу живої матерії, складні закони і механізми, що керують процесами життєдіяльності. Біохімічні процеси і методи використовуються в різних галузях сільськогосподарського виробництва, харчової промисловості: у переробці рослинної і тваринної сировини, забезпечення її збереження, захисті від псування готової продукції, у боротьбі з наслідками несприятливого впливу людини на навколишнє середовище.

Рисунок 3 – Приклад розробки презентації курсу «Загальна біохімія»

• Курс загальної біохімії дає теоретичну основу технологічним процесам в багатьох галузях господарства, пов'язаних з переробкою тваринної та рослинної сировини; охоплює найбільш важливі для даної спеціальності питання про хімічний склад організмів, біохімію вуглеводів, ліпідів, білків, нуклеїнових кислот, рослинних речовин вторинного походження (органічних кислот, дубильних речовин, глікозидів, ефірних масел, алкалоїдів, фітонцидів), ферментів, вітамінів та обмін речовин.

Орієнтовний тематичний план

Назва розділу, теми	Кількість годин			
	всього	зокрема		
		теоретичні	Лабораторно-практичні (семінари)	Самостійне вивчення
Вступ	2	2	-	2
Розділ I. Хімічний склад організмів	46	16	12	18
Тема 1.1. Білки і нуклеїнові кислоти	8	4	2	2
Тема 1.2. Ферменти – біологічні каталізатори	10	2	2	6
Тема 1.3. Вітаміни – харчові фактори	8	4	2	2
Тема 1.4. Ліпіди, жиророзчинні пігменти	8	2	2	4
Тема 1.5. Вуглеводи, їх обмін	6	2	2	2
Тема 1.6. Вода і мінеральні речовини	4	2	2	-
Тема 1.7. Біохімія вищих рослин	2	-	-	2
Розділ III. Обмін речовин і енергії. Взаємозв'язок між обміном жирів, білків, вуглеводів	6	2	2	2
Тема 2.1. Загальні уяви про обмін речовин і енергії в організмі	6	2	2	2

Рисунок 4 – Приклад розробки презентації курсу «Загальна біохімія»

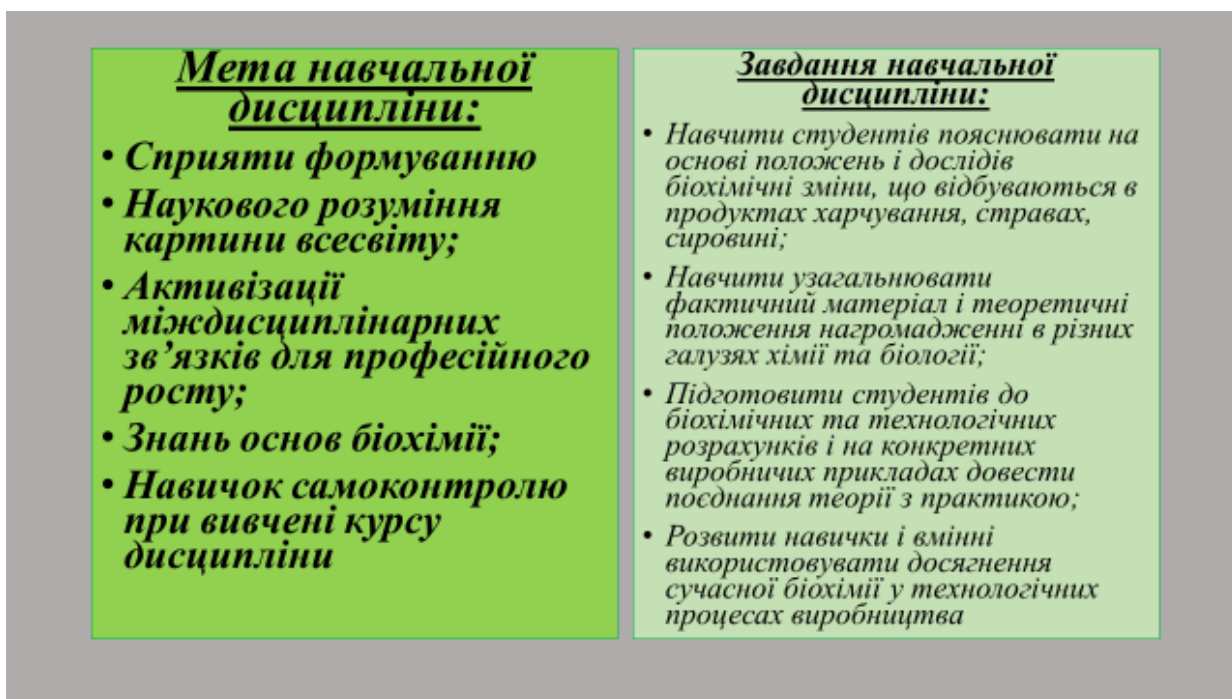

Рисунок 5 – Приклад розробки презентації курсу «Загальна біохімія»

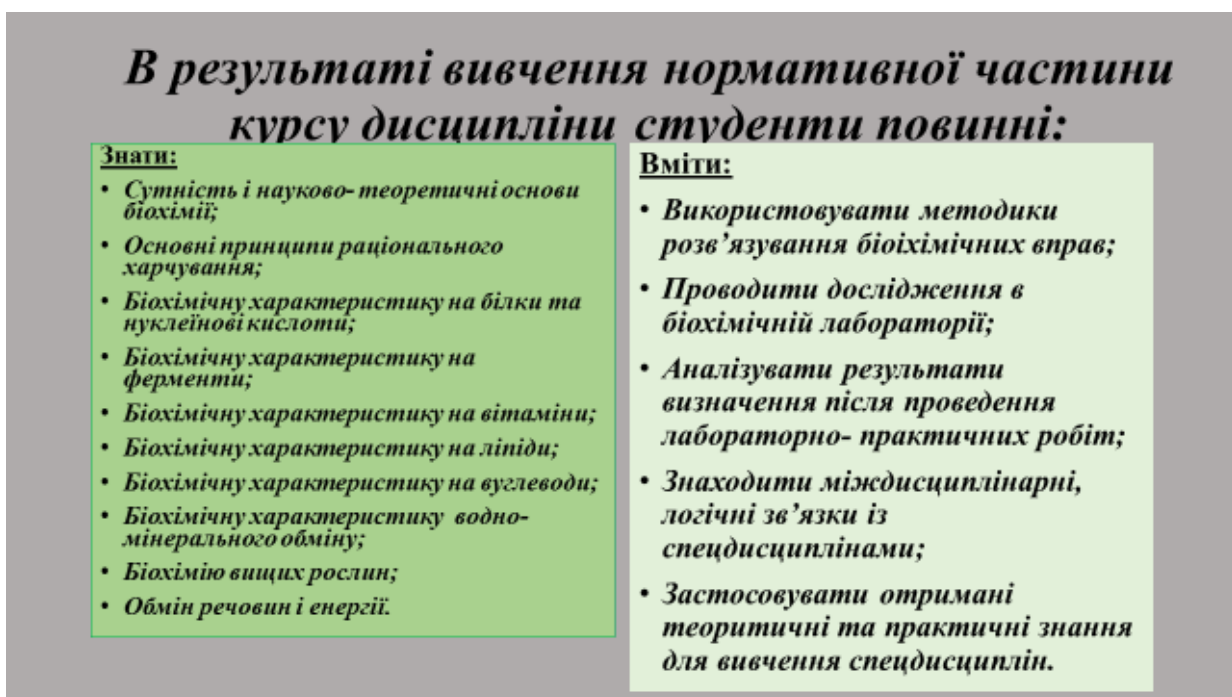

Рисунок 6 – Приклад розробки презентації курсу «Загальна біохімія»

Отже, можна зробити такі висновки, що розробка навчальних матеріалів – це циклічний процес. Недоречно намагатися зробити все одразу. Цікаві нові перспективи зазвичай виникають у процесі розробки курсу. Тому належить сприймати розробку як інтерактивний процес із консультаціями, обговорюванням та оцінкою результатів діяльності.

Дистанційне навчання повинно бути спрямоване на інтереси студента. Рекомендується розробляти матеріали, зовнішньо привабливі для мотивації студентів щодо їхнього використання: використовувати прямий неофіційний

стиль звернення до студента, добре структурувати текстовий зміст, застосовувати дійові та добре підібрані ілюстрації.

Необхідно створювати кінцевий продукт відповідно до опису групи, задля якої призначене навчання. Це допоможе оцінити результати ще перед початком етапу розробки курсу і його доставки.

Список літератури:

1. Андреев А.А. Введение в дистанционное обучение / А.А. Андреев. – М.: Издательство «ВУ», 1997.

2. Долинська Л.В. Викладач–студент: психологія міжособистісних взаємодій: навчально-методичний посібник / Л.В. Долинська, І.С. Булах.– К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. – 206 с.

3. Заика Е.В. Психологические вопросы организации самостоятельной работы студентов в вузах: уч. пособие / Е.В. Заика. – Х.: Издательство ХГУ, 1991. – 71с.

4. Зеер Э.Ф. Личностно ориентированное профессиональное образование: теоретико-методологический аспект / Э.Ф. Зеер.– Екатеринбург: Изд-во Урал. гос. проф.-пед. ун-та, 2001. – 224 с.

5. Ігнатюк О.А. Формування готовності майбутнього інженера до професійного самовдосконалення: теорія і практика: монографія / О.А. Ігнатюк. – Х.: НТУ «ХПІ», 2009. – 432 с.

5. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: навч. посібник – 2 –е вид. доп. / В.М. Кухаренко, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко; за ред. Кухаренка В.М. – Харків: Торсинг. 2001 – 320 с.

6. Кухаренко В.М. Дистанційне навчання – педагогічна технологія 21 сторіччя / В.М. Кухаренко, Н.Г. Сиротенко // Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Зб. наук. праць. Вип. 4. – Київ: НПУ ім. Драгоманова, 2001.

7. Леонтьев А.Н. Психологические вопросы формирования личности студента / А.Н. Леонтьев // Психология в вузе. – 2003. – № 1-2. – С. 232–241.

8. Методики исследования мотивационной сферы [Електронний ресурс]: тест / режим доступу: [http:// testoteka.narod.ru/ms/0.html](http://testoteka.narod.ru/ms/0.html).

9. Національна доктрина розвитку професійно-технічної освіти (Україна ХХІ ст.) // Освіта України №33 від 23 квітня 2002 року. – С.4–6.

10. Психологія самоактивності учнів у виховному процесі: навч.-метод. посіб. / [Боришевський М.Й., Музичук С.Т., Антоненко В.В., Удодова Л.П., Пилипенко Л.І.]. – К.: Інститут змісту і методів навчання; Інститут психології імені Г.С. Костюка АПН України., 1999. – 190с.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА З ДІЄВИХ ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Михайлова В.Д.

Учитель фізкультури вищої кваліфікаційної категорії, «учитель-методист»

*КЗО «Спеціалізована середня загальноосвітня школа № 142
еколого-економічного профілю» Дніпропетровської міської ради.*

м. Дніпропетровськ

mvd @i.ua

Масштаби впливу Internet – технологій та медіа на різні сфери життя зростають з кожним днем. Особливу цінність набуває здатність орієнтуватися в єдиному освітньому просторі та особистому інформаційному полі [1].

Сучасному суспільству потрібна компетентна особистість, здатна брати активну участь у розвитку економіки, науки, культури. Тому сьогодні у шкільній освіті на перший план висувається завдання створення сприятливих умов для виявлення та розвитку здібностей учнів, задоволення їхніх інтересів і потреб, розвитку навчально-пізнавальної активності та творчої самостійності [2].

З використанням комп'ютерних мереж і онлайнових засобів, вчителі шкіл отримали можливість знаходити безліч цінної інформації та використовувати її для підвищення своєї кваліфікації. Результатом практичного застосування вчителем отриманих нових знань стає якісне покращення навчально-виховного процесу.

На безмежних просторах всесвітньої мережі Internet розміщена велика кількість статей, в яких міститься інформація про переваги використання дистанційного навчання у навчально-виховному процесі, таких як: самостійний вибір часу та місця навчання, індивідуальний підхід до кожного учня, обмежена тривалість при високій якості навчання, підвищення мотивації та пізнавальної активності, тощо.

Застосування дистанційного навчання – одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу. Система дистанційного навчання покликана реалізувати права людини на освіту та отримання інформації.

Під дистанційним навчанням розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [3].

Завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття освіти та професійної кваліфікації, підвищення кваліфікації незалежно від статі, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних

переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей [3].

Дистанційне навчання вже активно займає своє, якщо не належне, то відповідне місце у навчально – виховному процесі загальноосвітньої школи. Вчителі активно створюють для учнів поглиблені курси дистанційного навчання з предметів, які викладають. Але, коли заходить мова про такий предмет як фізична культура, багато хто поставив би його останнім в переліку предметів з активним використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Саме тому, з метою спростування цього поширеного переконання, виникла ідея написання цієї статті.

Кожний шкільний предмет здатний суттєво впливати на розвиток особистості учня.

Фізична культура є невід'ємною частиною загальної культури людини. Основне завдання предмету фізична культура полягає у збереженні та зміцненні здоров'я дитини. Це завдання вирішується в комплексному застосуванні педагогічних методів, прийомів та засобів, які вчитель реалізує в процесі роботи з учнями.

Навчальна програма з фізичної культури побудована за модульною системою. Вона складається з двох інваріантних, або обов'язкових модулів: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка і декількох варіативних модулів [4].

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» навчальний заклад формує самостійно з варіативних модулів. При цьому обов'язковим є включення засобів теоретичної і загальнофізичної підготовки, передбачених програмою для даного класу до кожного варіативного модуля [4].

На уроках фізичної культури учні мають набувати необхідного мінімуму знань в галузі правил безпеки під час занять фізичними вправами, гігієни, медицини, оволодівати прийомами самоконтролю за своїм загальним почуттям, усвідомлювати необхідність регулярних занять фізичними вправами, навчатися самостійно складати комплекси вправ для розвитку фізичних якостей тощо.

Вся необхідна теоретична інформація повинна бути донесена до дитини з мінімальним зменшенням моторної щільності уроку, але не на шкоду якості їх засвоєння.

Кожен учень по-різному освоює нові знання. Завдання вчителя полягає в тому, щоб не тільки надати нову інформацію таким чином, аби задовольнити індивідуальний запит кожного учня, а й організувати процес навчання так, щоби дитина з цікавістю і захопленням, активно працюючи, навчилася самостійно знаходити та використовувати потрібну інформацію, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити. Окрім перелічених вище вимог до надання інформації, я хотіла мати можливість якісного контролю знань своїх вихованців.

Вирішення цього завдання я знайшла у використанні «хмарної» платформи «Класна оцінка», розробники якої («Національний аерокосмічний університет ім. Н.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут») потурбувалися про

великий набір інструментів для роботи вчителя, який надає широкі можливості для використання їх у навчально – виховному процесі.

Це повнофункціональна система управління дистанційним навчанням (LMS система), до складу якої входять:

- Конструктор електронного контенту, в тому числі – flash-анімації, для використання на заняттях.

- Flash-конструктор для розробки тестів і презентацій.

- Конструктор для створення тестів (множинний вибір, одиночний вибір, на відповідність і т.д.) і перевірки засвоєння матеріалу.

- Flash-конструктор для роботи з мультимедійними дошками на заняттях.

- Конструктор вебінарів «Віртуальний клас» (до 50 учасників).

- Конструктор «Електронна бібліотека / медіатека».

Ці конструктори дозволяють:

- Створювати навчальні матеріали (урок, різноманітні роботи, глосарій, актуальні питання, тести – звичайні і flash, файловий архів, бібліотека і медіатека).

- Створювати на основі навчальних матеріалів різноманітні види дистанційних курсів (автоматичні, з підтримкою викладачем і т.д.) [5].

- Налаштування прав доступу до створеного контенту здійснюється самим автором, тому він самостійно контролює авторські права на свої матеріали.

Сайт нашої школи, як і багатьох інших навчальних закладів створений на базі освітнього порталу «Класна оцінка» <http://school142.dnepredu.com>.

Для входу на свою сторінку шкільного сайту я використала індивідуальний логін і пароль. В розділі «Дистанційне навчання» створила лекції, в яких розмістила не тільки текстову інформацію, а й відеофільми, ілюстрації та перевірочні тестові завдання для учнів. Після цього оформила курси дистанційного навчання, наповнивши їх створеними лекціями та тестовими завданнями. Курси доступні для учнів тих класів, на які я сама поставила дозвіл.

Оскільки відомо, що для дівчат в підлітковому віці набуває особливої актуальності проблема індивідуального навчання в умовах колективних форм виховання, для них я створила курс «Система домашніх завдань для дівчат старшого шкільного віку». Курс містить у собі мої методичні розробки «Фітнес практикум», «Пілатес», «Пілатес робить стійку», «Щоденник тренувань. М'язова механіка», «Розтяжка».

Ці лекції знайомлять моїх учениць з новітніми системами фітнес-технологій, пропонують комплекси вправ для розвитку фізичних якостей, супроводжуються малюнками, які надають уяву про роботу м'язів людини під час виконання кожної вправи, правильне дихання та правила самоконтролю під час занять. Комплекси вправ підібрані так, щоб їх було зручно виконувати в домашніх умовах.

Кожна учениця отримує власний логін та пароль для входу на свою сторінку шкільного сайту.

Після ознайомлення з лекцією «Фітнес практикум», в якій надано необхідну інформацію про прийоми самоконтролю, зокрема з допомогою вимірювання пульсу, дівчата відповідають на тестові запитання.

На електронну адресу вчителя надходять повідомлення про проходження тесту ученицями. Вчитель може побачити активність курсу, тобто своєчасне виконання завдання ученицями, переглянути проходження тесту кожною ученицею, визначити помилки при виконанні тесту, виставити оцінку в електронний табель.

Після проходження частини курсу та виставлення оцінки дівчата отримують сертифікат на своїй особистій сторінці і оцінку з рівня теоретичних знань в класний журнал.

У минулому залишилися паперові друковані методичні розробки для кожної учениці. Тепер дівчата мають можливість у зручній для них обстановці та у будь-який зручний час засвоювати інформацію, вкрай необхідну у подальшому житті. А на запитання, які у них виникли під час ознайомлення з матеріалом, завжди надасть вичерпну відповідь їх вчитель фізкультури, який у цьому випадку виступає в ролі наставника.

Дистанційне навчання відкриває безліч нових можливостей, але не замінює живого спілкування з вчителем. Навпаки, курси дистанційного навчання сприяють знаходженню нових точок спілкування учнів з наставником.

У 2013 р. наша школа увійшла у всеукраїнську мережу шкіл олімпійської освіти.

Однією з форм підвищення зацікавленості учнів до цієї теми став курс дистанційного навчання «Олімпіоніки».

До нього увійшли лекції «Історія Давньогрецьких Олімпійських Ігор», «Відродження Олімпійських Ігор», «Виступи українських спортсменів на Олімпійських Іграх».

Учні 5–6 класів мають змогу відвідувати факультативні заняття «Основи олімпійських знань», а дистанційний курс «Олімпіоніки» дозволяє всім учням школи долучитися до вивчення цікавих фактів зародження та розвитку Олімпійських ігор.

Відеофільми та яскраві презентації, які розміщені у дистанційному курсі, допомагають вчителю у вихованні учнів в дусі олімпійських ідеалів та цінностей олімпізму, на прикладах поведінки олімпійських чемпіонів наочно демонструвати сутність олімпійського принципу «Fair Play» (чесна гра), патріотизму, любові до своєї рідної держави України.

Така форма роботи стає незамінною під час організації диспутів, круглих столів, вікторин з теми олімпійської освіти.

Підсумовуючи, можу зробити наступний висновок: використання вчителем фізкультури дистанційного навчання відкриває учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, посилює роль методів активного пізнання, підвищує ефективність самостійної роботи, надає нові можливості для творчості, дозволяє реалізовувати принципово нові форми і методи навчання,

сприяє підвищенню мотивації у вивченні предмета, дозволяє розширити коло питань взаємодії учнів та вчителя.

Дистанційне навчання є однією з дієвих форм підвищення якості навчально-виховного процесу з фізичної культури в загальноосвітній школі.

Список літератури:

1. Наказ Головного управління освіти і науки Дніпропетровської ОДА 19 серпня 2011 р. №№ 665/0/212-11. Заявка на проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Використання Інтернет – та медіаосвітніх технологій у навчально-виховному процесі сучасної школи та їх вплив на становлення інноваційної особистості» на базі загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровської області на 2011–2016 роки

2. Теоретико-психологічні проблеми використання інформаційно комунікаційних технологій в умовах сучасної освіти. УДК 159.92:004.01/.08 Матохнюк Л.О. кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та розвитку особистості Вінницького обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників.

3. Наказ МОН України № 466 від 25 квітня 2013 року Про затвердження Положення про дистанційне навчання.

4. Навчальна програма з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів 10–11 класи. Рівень стандарту. (авт. І.Ю. Круцевич та інші за заг. ред. Дятленка С.М. – К. : Літера ЛТД, 2010) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист від 31.08.10 № 1/11-8297)

5. Освітній портал «Класна оцінка» / [Електронний ресурс] – Режим доступу URL: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/site/sistema-sozdaniya-elektro.html>.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ ШКОЛЯРІВ

Моренко О.О.,

учитель математики, інформатики

Комунальний заклад освіти

«Середня загальноосвітня школа №31»

Дніпропетровської міської ради,

м. Дніпропетровськ

sz031@dnepredu.dp.ua

wzooks@gmail.com

Світ, що нас оточує, змінюється кожен мить. Навколишнє різноманіття уособлює хаос, який утворюється з об'єктів. Ми вивчаємо об'єкти, а тому досліджуємо навколишній світ з метою досягнення ідеального стану речей, але з роками ми розуміємо: "Хаос – і є та гармонія, що відтворюється в нашій свідомості". Тому вся наша позитивна діяльність спрямована на здобуття знань, що допоможуть опанувати "хаос" і перетворити його в зручне власне навколишнє оточення шляхом постійних експериментів з моделями тих об'єктів, на які спрямоване наше дослідження.

На мою думку головна мета освіти на сьогодні – це задача навчити людей переносити набуті знання в нові модельні ситуації на прикладах проектної діяльності, сформувані уяву про шляхи пошуку оптимальних рішень; набуті практично-значущих вмінь робити логічні висновки з отриманої корисної інформації під час виконання детального аналізу проекту за допомогою раніше отриманих знань.

За останні декілька років постійно і швидко ростуть кількісні показники потоку інформації, який повинен обробляти кожна людина протягом життя. Зокрема це виявляється в тому, що в корені змінюється навіть методика виконання простих операцій, і тим більше основи наукових знань.

Таке явище, назване інформаційним вибухом, приводить до того, що практично неможливо передбачити напрям подальшого розвитку в сучасному виробництві і спланувати зміст навчання на достатньо довгий термін. Виходом з такої ситуації є підготовка не тільки і не стільки досвідчену людину, скільки людину розвинену, здатну швидко орієнтуватися в потоці інформації, знаходити і виділяти в ньому потрібне, швидко і точно ухвалювати рішення. Існують різні шляхи здобуття знань. Найпродуктивніші та результативніші є методи, що спираються на органічну співпрацю учителя та його учнів.

Постійне зростання інформаційних потоків, інтенсивності інформаційних процесів приводить як до позитивних результатів (прогресу людства), так і до негативних (зниження рівня сприйняття, ослаблення логічного міркування, значне зниження швидкості розвитку наукової думки). Оскільки при традиційному навчанні учитель, який працює з класом (групою), орієнтується в основному на середні показники, він не може забезпечити достатню підтримку всім учням, які мають в цьому потребу.

Вже всім відомо, що навчати потрібно кожного, але навчити можна лише тих, хто вивчає. Тому, частину навчання, я маю на увазі самоосвіту, учні в змозі узяти на себе самі, але при деяких умовах. Лише якщо вони працюватимуть в невеликих групах, там де кожен відповідає за результат навчання і допомагає іншим досягти учбових цілей та при умові постійного та системного спілкуватися з своїми наставниками, батьками з питань самоосвіти. Ось так і формується творча особистість.

Сучасні старшокласники потребують в навчальному процесі чіткішого виділення етапів повного розв'язування практичної задачі з використанням комп'ютера від її постановки до аналізу здобутих результатів. Вони є ініціаторами розробки власних шаблонів, моделей розв'язку задач, що належать до предметних галузей знань - математики, фізики, хімії, біології, історії і ін.

Буває так, що окремі технічні питання учні можуть знати краще, ніж учитель, тобто відбувається взаємний обмін знаннями учня і вчителя. Цього не потрібно цуратись! Суттєво змінюється роль учителя в управлінні навчально-пізнавальною діяльністю учнів і навчальним процесом узагалі, оскільки в умовах інтенсифікації навчання і активізації навчально-пізнавальної діяльності частіше виникають проблемні ситуації і питання, розв'язання яких потребує втручання й участі вчителя, як співавтора з учнем.

Не так легко розвинути в собі рідкісне відчуття аудиторії, стати справжнім актором, що виступає на театральній сцені і чудово відчуває реакцію залу для глядачів, мати постійний контакт із учнями. На практиці мною доведено, що можна навчитися отримувати повне задоволення від свого натхнення. Тому особливо відзначу роль вивчення і використання інформатики в навчальних планах і програмах класів з поглибленим вивченням предметів природничо-математичного циклу. Саме тут я можу підказати учневі, як можна досягти своєї мети. А прикладом реалізації мого творчого потенціалу є освітянський проект – *"Дитина та її інформаційний Всесвіт"*. /більш детально за посиланням/ <http://miwzua.com/index.php/mainhome/arkhiv/47-forum-idej/nasha-planeta-mi/29-st-globalnauka-01>

З власного досвіду використання інтернет ресурсів.

Технології організації взаємного обміну інформацією.

Використання носіїв пам'яті на сьогодні не є актуальним. Зараз активно пропонують застосовувати хмарні технології. Тому для актуального обміну інформацією я і мої учні, а також більшість викладачів школи використовуємо ресурс www.ukr.net на протязі понад восьми років. Переваг багато. По-перше, усі мають власну поштову скриньку. По-друге, усі отримують можливість збереження до 4ГБ електронної інформації. А це – реферати, презентації, проекти, то що. На протязі робочого дня в нашій школі працює швидкоскоросне інтернет з'єднання для тих, хто має потребу у доступі до власних матеріалів, що зберігаються на серверах цього порталу. Це зручно і по-сучасному. Нами опрацьовано і перевірено:

- 1) онлайнове сховище будь-яких файлів;
- 2) можливість завантажити відразу кілька файлів і папок одним архівом;
- 3) кількість і час зберігання файлів не обмежена;
- 4) сервіс безкоштовний;
- 5) загальний доступ до файлів і папок;
- 6) надання доступу до файлів і папок;
- 7) дійсна безпека – *eDisk.Ukr.Net* не можна зламати або зіпсувати;
- 8) учні створюють систему папок як для власного користування, так і для виконання домашніх завдань;
- 9) учні самостійно надають доступ до файлів і папок друзям, вчителям, батькам;
- 10) відбувається постійний обмін файлами між власником та тим, хто зацікавлений в цій інформації;
- 11) для кожного з учнів відкривається викладачами доступ до електронних ресурсів з предметів;
- 12) у кожного учня дома чи у школі є власна електронна бібліотека;
- 13) вчителі не тільки викладають матеріали для своїх учнів, але:
 - ведуть системний облік виконання завдань
 - перевіряють електронні звіти своїх учнів, що позитивно впливає на розвиток інформаційної культури самих викладачів;

– проводять консультації для окремих учнів, обмінюються матеріалами проектів;

– визначають строки та ресурси для виконання домашніх завдань (також і для тих учнів, які з різних причин не змогли бути на уроці);

14) для кожного з класів виділяється окрема поштова скринька, що дає можливість регулярно перевіряти роботи учнів як усіх, так і окремих (дистанційне навчання);

15) перевірка робіт виконується учителем локально після завантаження архіву з завданнями, що отримано від учнів (технологій перевірки існує багато);

16) роботи перевіряються згідно критеріїв та вимог щодо оформлення електронних документів/робіт */більш детально за посиланням .../*

<http://miwzua.com/index.php/mainhome/arkhiv/47-forum-idej/nasha-planeta-mi/30-st-globalnauka-01-01>

Технології організації взаємного спілкування. Спілкування – одна з необхідних умов формування й розвитку суспільства та особистості, є одною з найважливіших у житті ділової людини. Тому технології спілкування потребують правильної організації. Спілкування та обмін різноманітною інформацією у школі можна організувати за допомогою сучасного національного ресурсу – *"Соціальна Мережа ЦеУкраїна"*. Ця соціальна мережа розроблена альтернативно до мережі *"ВКонтакті"* і дуже візуально нагадує її. При реєстрації є приємна особливість за допомогою якої можна просто перенести свої дані з контакту. Мережа доступна за адресою www.ц.укр і по www.cukor.org Вашу сторінку в цій соціальній мережі не помітно зовні для гостей. При такому запиті висвітлюється повідомлення: *"Для перегляду цієї сторінки Ви маєте увійти на сайт."* В цілому непогана мережа розрахована для максимально приємного і легкого переходу з контакту. Не всі сторінки ще заповнені. Внутрішня валюта – цукерки. Присутній рейтинг на сторінці. Є вкладка гості. Контентом для завантаження може слугувати фотографії у форматі JPG, PNG та GIF; аудіо можна завантажувати з комп'ютера або за зовнішнім посиланням у форматі MP3. Про авторські права є застереження. Відеоролик завантажити на пряму в цукр не можливо. Тільки за допомогою посилання з: *Vkontakte, YouTube, Vimeo.Com* Для спілкування з друзями в повідомленнях можна обрати співрозмовника з лівої колонки й розпочати з ним бесіду в онлайн режимі, без оновлення сторінки. Ми як можемо допомагаємо просувати *цукр* – національний ресурс, що є альтернативним до *вКонтакті*. Наприклад, перегляньте декілька цікавих сторінок, основна мета яких допомогти правильно обмінюватись актуальною інформацією:

– <https://ц.укр/miwz> - актуальні новини нашого профілю

– <https://ц.укр/miwzpro> - дошка оголошень

– <https://ц.укр/miwzua> - цікава інформація, аргументи і факти

– *більш детально за посиланням ...*

<http://miwzua.com/index.php/mainhome/arkhiv/47-forum-idej/nasha-planeta-mi/31-st-globalnauka-01-02>

Усі ці сторінки розроблені для того, щоб учні змогли після школи встановити зворотній зв'язок не тільки між собою, але і з викладачами.

Технології організації та супроводження медійних проектів. Наведу приклад реалізованого мною проектного завдання з використанням як власних, так і загальнонавчальних інтернет ресурсів.

Визначення умов завдання. *"Уважно розгляньте послідовність запропонованих слайдів. Прочитайте коментарі до них. Створіть власний відео-файл у форматі WMV (Windows Media Video) з допомогою програми Picasa3, бажано прикріпити власний аудіо-файл з цікавими розповідями, що відповідають змісту проекту. Тривалість відео до 3-4 хвилин. Розмір файлу обмежений. Тією ж програмою Picasa3 завантажити власний фільм на YouTube та надіслати посилання за формою. Строки виконання з 11.08.2015 до 15.09.2015."*

<http://www.miwzua.com/index.php/zd-forum/nashi-proekti/01-moji-kanikuli>

<http://www.miwzua.com/index.php/zd-forum/nashi-proekti/02-video-help-pro>

За вказаним посиланням можна переглянути приклади проектів з вказаної теми, які створені учнями нашої школи із різних класів. А також кожен має можливість отримати доступ до фрагментів уроків з візуального програмування, щоб відтворити власний проект по створенню MFC-аплікацій у середовищі Visual Studio. Відеофрагменти згруповані в зручні флеш-блоки. */більш детально за посиланням/*

<http://miwzua.com/index.php/mainhome/arkhiv/47-forum-idej/nasha-planeta-mi/32-st-globalnauka-01-03>

Технології організації методичного забезпечення навчального процесу школи (допомога вчителю). В сучасних методиках навчання провідна роль віддається не процесам пасивного сприйняття інформації від вчителя або з підручника, а її активним формам пізнання, самостійній переробці освітніх матеріалів, їх використанню, оформленню, розповсюдженню, поширенню власного набутого досвіду. При цьому в більшості методів на перший план виходять завдання пошуку і аналізу інформації, формулювання і оформлення висновків, навички групової роботи. Інформаційних освітніх ресурсів дуже багато і доступ до цих ресурсів вже не є проблемним. Ось чому кожному вчителю необхідна грамотна методична допомога в користуванні усіма можливими джерелами сучасних знань.

Не можна уявити зараз людину, що не розуміє поняття «електронна книга». Тепер в будь-якому планшеті може поміститися більше сотні текстів. Це можуть бути журнали, газети і, звичайно ж, книги. Але з розвитком техніки з'явилося кілька проблем, які кожному користувачеві потрібно вирішувати самостійно. По-перше, зібрання великої кількості книг може просто заплутати. По-друге, зараз немає такого універсального формату, який підтримувався б усіма пристроями.

Обидві проблеми разом вирішує програма *Calibre*. Це своєрідна база різних книг, випущених по всьому світу. *Calibre* відноситься до того виду універсальних і доступних для безкоштовного скачування програм, які беруть на себе всі проблеми і стають незамінним помічником у будь-якій ситуації.

Технологія *"Електронний портфель учителя"* - це комплект документів, що складаються з нормативних та правових документів, методичної літератури, самостійних і контрольних робіт, тестів, анкет, освітніх проєктів, то що. *"Електронний портфель учителя"* як і *"Електронний портфель учня"* - це сучасні інструменти оцінювання пізнавальної і творчої праці особистостей. Технологія "портфоліо" покликана забезпечити досягнення кожним учителем наступної мети – підбір індивідуальних завдань своїм учням та систематизація освітніх матеріалів, шляхом створення сприятливих умов для формування для кожного власного "багажу" знань.

На підставі вищевикладеного можна сказати, що реалізація в рамках електронного підручника методів і засобів, напрацьованих при створенні і експлуатації інформаційних систем, що дозволяють повною мірою використовувати потенціал сучасних технічних засобів навчання, могла б серйозно підвищити ефективність викладання навчальних предметів, готувати людей до життя і роботи в рамках сучасного суспільства.

Електронний підручник перетворюється із засобу програмованого навчання у відкриту інформаційну систему. Істотну роль при цьому може зіграти можливість аналізу і доповнення матеріалів, що входять в підручник. Подібна робота, пов'язана з аналізом і пошуком матеріалу, здатна поліпшити якість засвоєння матеріалу підручника. При цьому програмний комплекс *Calibre*, що реалізовує роботу електронного підручника є важливим, але не єдиним компонентом цього рішення. Істотне значення має технологія його розробки і використання.

При використанні технології, що надає можливості активної обробки матеріалу і методики, орієнтованої на таке застосування, можна чекати істотного поліпшення кількості і якості запам'ятовування матеріалу, зміни відношення до того, що вивчається предмет і формування навиків самостійного пошуку вирішення поставлених завдань. */більш детально за посиланням/*
<http://miwzua.com/index.php/mainhome/arkhiv/47-forum-idej/nasha-planeta-mi/33-st-globalnauka-01-04>

Список літератури:

1. Н.В. Морзе «Методика навчання інформатики» за редакцією М.І. Жалдака, Київ, 2004.
2. Никитин Б.П. Ступеньки творчества, или Развивающие игры. – 3е изд. – М.: Просвещение, 1991. – 160 с.
3. Калинин И.А. принципы создания и методика использования электронного учебного пособия как открытой информационной ситемы, М. Информатизация образования, 2003.
4. Блох А.Я., др. «Методика преподавания математики» составители Черкасов Р.С., др. Москва, 1985.

5. Столяр А.А. Педагогика математики: Учеб. пособ. для студентов физ.-матем. факульт. пед. Институт. – 3-е изд. – Мн.: Выш. шк., 1986. – 416 с.
6. Вільямс Р., Маклін К. Комп'ютери у школі: Перек. з англ. – К.: Рад.шк., 1988. – 295 с.
7. Молодців В.А., Рижикова Н.Б. «Современные открытые уроки информатики», 2003
8. Рыжик В. И. «25 000 уроков математики» Кн. для учителя.— М.: Просвещение, 1993.—240 с
9. Методичні журнали для вчителів
10. Програми середньої загальноосвітньої школи

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА ДЛЯ МАГІСТРІВ. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ.

Неткал Н.В.

інженер відділу інтелектуальної власності

Василенко І.А.

*к.т.н., доц. кафедри технології неорганічних речовин та екології
ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»*

м. Дніпропетровськ

editorial@globalnauka.com

Дистанційне навчання є способом освіти для студентів, які фізично не можуть бути присутні на території навчального закладу. Дослідження у цьому напрямі показали, що програми дистанційного навчання може бути настільки ж ефективним і дієвим, як і звичайні аудиторні програми, а іноді навіть більш ефективними.

Дистанційне навчання являє собою спосіб навчання, який призначений для надання структурованої освіти для студентів, які не мають можливості особисто відвідувати заняття. Дистанційне навчання полегшує доступ до освітніх програм, надає гнучкий графік розкладу занять, що у свою чергу дозволяє більшій кількості студентів здобувати освіту. Навчаючись за програмами магістратури дистанційно, студенти мають можливість отримувати високоякісну освіту в престижних академічних освітніх центрах по всьому світу з мінімальними фінансовими витратами при великому виборі спеціальностей, оскільки більшість ВНЗ Європи та США ввели таку зручну для студентів форму освіти набагато раніше, ніж Україна [1].

Студенти, які навчаються за програмами магістратури дистанційно, мають можливість використовувати для занять сучасні технологічні пристрої, відео- та веб-конференції, відео-інструктаж, відео- і аудіозаписи. Отримати ступінь магістра дистанційно можна за багатьма напрямками: бізнес, фінанси, мистецтво, педагогіка, кіно, інформаційні технології, суспільна охорона здоров'я, соціологія, психологія, фізіологія, діловодство та ін.

Однією з дисциплін, що вивчається магістрами є «Інтелектуальна власність». Мета навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність» – оволодіння знаннями в сфері охорони об'єктів інтелектуальної власності; основних форм, засобів і способів захисту прав інтелектуальної власності; формування у студентів цілісного уявлення про сутність і специфіку прав інтелектуальної власності.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття права інтелектуальної власності;
- систему джерел та принципів права інтелектуальної власності;
- сутність і специфіку авторського права;
- особливості реалізації суміжних прав;
- сутність і структуру промислової власності;
- міжнародні аспекти розвитку інтелектуальної власності;
- особливості захисту права інтелектуальної власності;
- орієнтуватися в сучасних джерелах права інтелектуальної власності.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен вміти:

- прогнозувати і оцінювати можливість підприємства щодо створення і використання об'єктів інтелектуальної власності;
- оформляти договори на придбання, передачу прав та продаж об'єктів інтелектуальної власності;
- організовувати комерційні зв'язки з організаціями з приводу розробки та використання об'єктів інтелектуальної власності;
- описувати сутність і новизну об'єктів інтелектуальної власності;
- застосовувати нормативно-правові акти, що регулюють відносини, що виникають у процесі створення і використання прав інтелектуальної власності [2].

Вивчення цього курсу дозволить запатентувати власні розробки у різних областях знань.

Інтелектуальна власність – багатоаспектне поняття. Це і нові наукові знання, теорії, відкриття, науково-технічна продукція (винаходи, корисні моделі, товарні знаки, фірмові найменування, комерційні таємниці, виробничі секрети), і права авторів оригінальних наукових, літературних та художніх творів (у тому числі програмного забезпечення, баз даних), і права, суміжні з авторськими (права виконавців, права виробників фонограм тощо).

За часи незалежності в Україні суттєво змінилося відношення до інтелектуальної власності. Якщо за радянських часів виключне право розпоряджатися інтелектуальною власністю належало державі, то тепер воно належить, насамперед, творцю цієї власності. Ця важлива норма відтворена в основному Законі – Конституції України, згідно якої: «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності...» [3].

Відсутність у багатьох фахівців знань з інтелектуальної власності та думка, що склалася серед керівників підприємств, про можливість створення конкурентоспроможної продукції без патентних служб, призводить у кінцевому

результаті до втрати такими підприємствами позицій на ринку та зменшення їх експортних можливостей [4].

Сучасні підприємства, організації та фірми, як свідчить досвід, потребують фахівців з вищою освітою, які б зналися на інноваційних технологіях та управлінні інтелектуальною власністю.

Враховуючи те, що економічні перетворення в країні призведуть до більшого зростання питомої ваги об'єктів інтелектуальної власності серед інших об'єктів власності, це спонукатиме власників шукати кваліфікованої правової допомоги у цій сфері.

Схема перетворення інноваційного продукту в інноваційну продукцію представлена на рис. 1 [5].

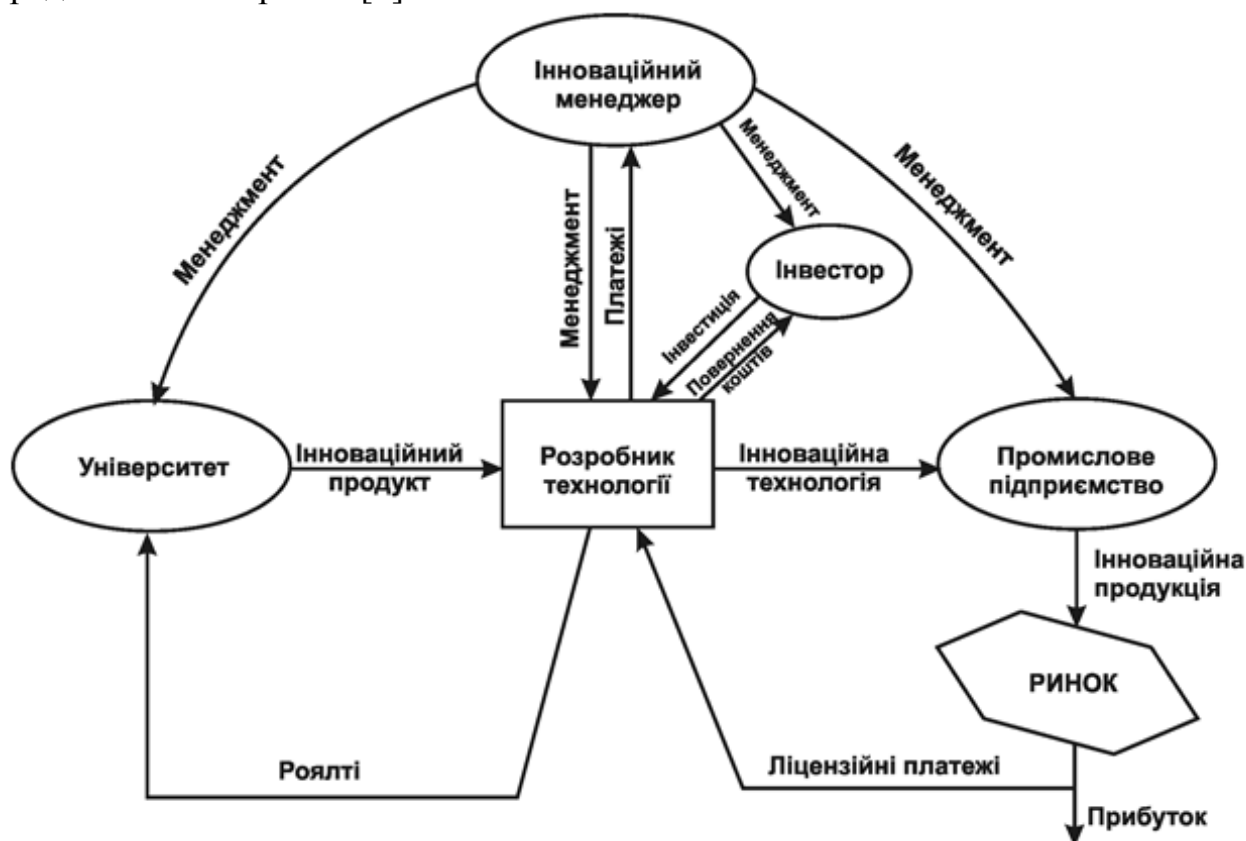

Рисунок 1 – Схема перетворення інноваційного продукту в інноваційну продукцію

Будь-яку інноваційну продукцію виготовляють за конкретною технологією, що має забезпечувати задану якість продукції, а також її конкурентоспроможність. З іншого боку, для створення такої технології необхідно спочатку розробити об'єкти права інтелектуальної власності, здатні забезпечити необхідні характеристики технології. Технологія містить у своєму складі багато об'єктів інтелектуальної власності: винаходи, корисні моделі, комерційну таємницю, об'єкти авторського права (технологічну й технічну документацію тощо). На неї може поширюватися також дія торговельної марки та інших об'єктів інтелектуальної власності. Тому технологію можна розглядати як комплексний об'єкт інтелектуальної власності.

Із збільшенням на ринку продуктів інтелектуальної власності розширюється мережа установ, які ними займаються. Випускник магістратури з цієї спеціальності може знайти місце роботи у Державному департаменті

інтелектуальної власності, патентної організації, агенції з охорони авторських прав, у видавництвах, творчих спілках, наукових інститутах, юридичних фірмах. Фахівці з інтелектуальної власності можуть займатися також і приватною практикою (як патентного повіреного або юриста-консультанта).

Корпус представників у справах інтелектуальної власності є невід'ємною частиною Національної системи інтелектуальної власності. Згідно з чинним законодавством патентними повіреними забезпечується представництво фізичних і юридичних осіб у Державній службі та установах, що входять до сфери її управління.

Професійна діяльність оцінювачів об'єктів інтелектуальної власності є необхідною та значимою, зокрема для впровадження об'єктів інтелектуальної власності в інноваційний процес.

Інформаційні, консалтингові структури та структури з трансферу технологій є невід'ємними складовими інфраструктури Національної системи інтелектуальної власності, за участю яких здійснюється реалізація життєвого циклу об'єкта інтелектуальної власності. Стрімке зростання значимості знань та інформації в економічному і соціальному розвитку, з одного боку, та ще недостатнє розуміння цього факту широким загалом, з іншого боку, диктує гостру необхідність у активізації та стимулюванні заходів щодо впровадження результатів творчої, інтелектуальної діяльності.

Консультативна робота у сфері промислової власності на підприємствах, установах, організаціях: професійна консультація потрібна при захисті від недобросовісної конкуренції, у випадку укладання ліцензійних договорів, при отриманні прав на ноу-хау. Часто такі консультації надаються і на початковій стадії, коли виникає сумнів у відповідності об'єкта, права на який заявляються, вимогам охороноздатності. Оскільки ця робота потребує індивідуального підходу в кожному конкретному випадку, вона потребує і спеціальних знань [6].

Процедура отримання прав інтелектуальної власності на промисловий об'єкт викликає потребу у кваліфікованій правовій допомозі. Це пов'язано зі складністю процедури отримання прав на об'єкти інтелектуальної власності, наявністю великої кількості формальних вимог як до документів, що подаються, так і до процедур і дій у процесі розгляду заявки на об'єкти інтелектуальної власності.

Місією магістерської програми «Інтелектуальна власність» є підготовка професіоналів, що володіють інноваційним мисленням і здатних ефективно управляти інтелектуальною власністю на всіх етапах її життєвого циклу.

Фахівець з інтелектуальної власності може:

- виявляти об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності;
- оцінити вартість інтелектуального продукту;
- визначати обмеження майнових прав інтелектуальної власності;
- проводити системний аналіз документів, які засвідчують авторство або право власності, а також які регулюють відносини, пов'язані з об'єктами права

інтелектуальної власності, що створені у зв'язку з виконанням службового завдання.

– допомогти підприємствам здійснити трансфер (передачу) технологій, оформити авторські та суміжні права і т. д.

Ці вміння визначають невичерпні можливості використання спеціалістів цього профілю в будь якій сфері суспільної діяльності.

Студентам магістратури за спеціальністю «Інтелектуальна власність» викладаються наступні дисципліни:

- основи наукових досліджень;
- інформаційне забезпечення в сфері інтелектуальної власності;
- патентне право;
- право товарних знаків;
- авторське право та суміжні права;
- економіка інтелектуальної власності;
- передача (трансфер) технологій;
- інноваційний менеджмент;
- правова охорона нетрадиційних об'єктів інтелектуальної власності;
- інтелектуальна власність в Інтернеті;
- конкурентне право;
- судова експертиза та ін.

Додатково студенти можуть вивчати міжнародну правову охорону в області інтелектуальної власності, патентне право зарубіжних країн, патентно-кон'юнктурні дослідження, конкурентне право зарубіжних країн, франчайзинг, захист прав інтелектуальної власності.

Значне сприяння процесу отримання освіти для студентів здійснює Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), що вперше запровадила систему дистанційної освіти у сфері інтелектуальної власності. Така система, крім очевидних переваг та економії матеріальних ресурсів, є надзвичайно ефективною через можливість долучитися до знань у галузі охорони і захисту інтелектуальної власності, що акумульовані ВОІВ. Особливого значення дистанційне навчання набуває в тих країнах, де розвиток законодавства в сфері інтелектуальної власності перебуває поки що не на найвищому рівні. Такий вид навчання дозволяє громадянам долучитись до досягнень сучасного права інтелектуальної власності і стати фахівцем міжнародного рівня навіть за відсутності в державі походження відповідних для цього передумов. Слід зазначити, що дистанційна освіта є доступною для широких верств населення і дозволяє студентам, працюючи поєднувати її з роботою чи з навчанням в інших навчальних закладах.

Випускники спеціальності «Інтелектуальна власність» мають можливість пройти дистанційний курс навчання за програмою Всесвітньої академії Всесвітньої організації інтелектуальної власності DL 101 «Вступ в інтелектуальну власність» і отримати сертифікат Академії (Женева, Швейцарія) [7].

Всесвітня організація інтелектуальної власності спільно з Російським Агентством по патентам і товарним знакам (Роспатентом) пропонує пройти безкоштовне дистанційне навчання за програмою, розробленою Всесвітньою Академією ВОІВ DL 101 «Основи інтелектуальної власності», курс розрахований на російськомовних студентів, до яких відносяться і більшість українців. Програма включає наступні модулі:

- Керівництво по вивченню;
- Вступ;
- Авторське право;
- Суміжні права;
- Товарні знаки;
- Географічні зазначення;
- Промислові зразки;
- Патенти;
- Договори з систем міжнародної реєстрації, адміністративні функції яких виконує ВОІВ;
- Недобросовісна конкуренція;
- Охорона нових сортів рослин;
- Обговорення та резюме.

Програма дає можливість отримати ґрунтовні знання, що відносяться до інтелектуальної власності.

На основі цієї програми та її подібних може бути розроблений власний дистанційний курс для студентів-магістрів ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», що буде включати основні етапи вивчення дисципліни, контролю знань та написання власного патенту за матеріалами досліджень.

У межах підготовки за спеціальністю «Інтелектуальна власність» може бути передбачена можливість вивчення дисциплін такого спрямування:

- трансфер технологій;
- економіка інтелектуальної власності;
- право інтелектуальної власності в мережі Інтернет;
- управління інтелектуальною власністю;
- правова охорона прав на винаходи та корисні моделі;
- охорона прав на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності (сорти рослин, породи тварин, топографії інтегральних мікросхем, комерційна таємниця, наукові відкриття);
- договори в праві інтелектуальної власності;
- інтелектуальна власність в інноваційній діяльності;
- патентна інформація;
- патентування за кордоном;
- набуття прав інтелектуальної власності;
- розпорядження правами інтелектуальної власності;
- захист інтелектуальної власності.

Крім теоретичної підготовки, фахівець з питань інтелектуальної власності отримує практичні навички щодо здійснення наступних видів діяльності.

Діяльність щодо отримання та підтримання чинності прав промислової власності: подання заявок, ведення ділової переписки з патентним відомством; супроводження процедури експертизи, підтримання чинності патенту тощо. Формою здійснення такої діяльності є складання певних документів та їх подача до патентного відомства в термін і в порядку, встановленому нормативними актами.

Під час підготовки у межах магістерської програми «Інтелектуальна власність» студенти отримують знання та практичні навички з питань процедури передання майнових прав інтелектуальної власності, специфіки захисту прав суб'єктів інтелектуальної власності від протиправних посягань з боку третіх осіб.

Практичні заняття охоплюють широке коло робіт різного характеру: підготовку виступів, уміння самостійно провадити виявлення, оформлення й захист створених винаходів, промислових зразків, товарних знаків і раціоналізаторських пропозицій. При цьому студенти повинні усвідомлювати, що в процесі своєї майбутньої роботи їм доведеться брати участь у різних видах діяльності у сфері виробництва і послуг, у державному і приватному секторах економіки, але суттєвих відмінностей у галузі інтелектуальної власності щодо цих видів діяльності немає [4].

Важливим навиком у сфері захисту інтелектуальної власності для випускників спеціальності «Інтелектуальна власність» має бути правильне складання заявки, яке відповідає всім вимогам охороноздатності винаходів, корисних моделей, промислових зразків і товарних знаків, інших об'єктів промислової власності, що є одним із головних етапів при оформленні прав на об'єкти промислової власності, а її засвоєння потребує послідовного вивчення теоретичних положень у поєднанні з вирішенням практичних завдань [6].

Особливістю підготовки магістрів з напрямку «Інтелектуальна власність» є її зв'язок з економічними дисциплінами. До галузевого стандарту включені такі дисципліни, як: економіка інтелектуальної власності; маркетинг інтелектуальної власності; управління інтелектуальною власністю.

Такий підхід формує у студентів уявлення про інтелектуальну власність як цінне джерело доходів. Використання таких об'єктів в економіці, необхідність захисту і комерціалізації інтелектуальних продуктів діяльності ринкових суб'єктів, вимагають детального вивчення економічної вигоди результатів такого впровадження.

Формування системи теоретичних та практичних знань у галузі правової охорони інтелектуальної власності, оволодіння методами оцінки вартості прав на об'єкти права інтелектуальної власності, управління правами інтелектуальної власності, їх передачі, а також захисту прав інтелектуальної власності дозволить студентам використовувати свої знання на практиці.

Серед таких практичних навичок особливо цінним видається вміння проводити діяльність, спрямовану на отримання прибутку від використання

об'єктів інтелектуальної власності, розумно використовувати вітчизняні та міжнародні закони і правові акти для перетворення інтелектуальної власності в потужний інструмент фінансового успіху та економічного зростання нашої держави.

Усвідомлення принципів управління інтелектуальною власністю, оволодіння методами формування портфеля інтелектуальної власності та проведення технологічного аудиту, формування ресурсів фінансового забезпечення інноваційної діяльності дозволяють ефективно використовувати в господарському обігу об'єкти інтелектуальної власності.

Україна має в своєму розпорядженні чималий потенціал об'єктів інтелектуальної власності, проте значно поступається розвинутим країнам у їх комерційному використанні. Для подолання відставання об'єкти інтелектуальної власності активно вводяться в цивільний обіг, що часто супроводжується переміщенням їх через митний кордон.

Випускник магістерської програми отримує ґрунтовні знання про нормативно-правове регулювання порядку переміщення товарів, що містять у собі об'єкти права інтелектуальної власності, через митний кордон, визначення ефективних заходів, спрямованих на призупинення та запобігання переміщенню контрафактної продукції та інші порушення прав інтелектуальної власності при переміщенні через митний кордон. Ознайомлення з митним реєстром та порядком внесення до нього даних про той чи інший об'єкт інтелектуальної власності дозволяє своєчасно запобігти незаконному ввезенню товарів на територію України.

Здійснення освітнього процесу в галузі інтелектуальної власності неможливе без сучасних новітніх технологій в освіті, що передбачає розроблення системи контролю та стимулювання навчання студентів, постійне впровадження нових та ефективних засобів електронного навчання (e-learning), розширення інформаційної бази, доступ студентів до системи Інтернет як джерела інформації, постійне удосконалення контролю за самостійною роботою студентів, широке використання комп'ютерної техніки та сучасних інформаційних технологій, створення електронної бібліотеки та поповнення її бази.

Здобуття освіти у сфері інтелектуальної власності передбачає написання магістерської роботи, її представлення та захист. Такий вид підготовки передбачає обрання студентами того напрямку дослідження, який лежить у сфері їх практичного чи наукового інтересу, його всебічний розгляд, вивчення відповідної практики. Це, в свою чергу, створює передумови для проведення подальших наукових досліджень, виведення їх на новий науковий рівень.

Список літератури:

1. Дистанційна освіта [Електронний ресурс] / Освітній портал. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua>.
2. Мікульонок І.О. Основи інтелектуальної власності [Текст] : навч. посіб. / І.О. Мікульонок. – К.: Політехніка, 2005. – 232 с.

3. Цибульов П.М. Основи інтелектуальної власності [Текст] : навч. посіб. / П.М. Цибульов. – К.: Інс.-т інтел. власн. і права, 2005. – 108 с.
4. Вачевський М.В. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності [Текст] : підручник / М.В. Вачевський, В.Г. Кремень, В.М. Мадзігон, В.Г. Скотний, Г.Є. Левченко, О.М. Вачевський; за ред. проф. М.В. Вачевського. – К.: ВД Професіонал, 2005. – 448 с.
5. Цибульов П.М. Дисципліна «Введення до управління системою (підсистемою) інтелектуальної власності» циклу нормативної частини підготовки магістра зі спеціальності специфічних категорій 8.000002 «Інтелектуальна власність» [Електронний ресурс]: методично-демонстраційні матеріали / П.М. Цибульов; Державний Інститут інтелектуальної власності. – Електрон. дан., презентація – К. : Держ. інст.-т інтелектуальної власності, 2008. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. – Систем. вимоги : Pentium ; 32 Mb RAM ; Windows 95, 98, 2000, 2003, XP ; MS Word 97-2000, CD-ROM дисковод, зв. карта; миша. – Диск поміщено в контейнер 14x12,5 см. – Назва з контейнера.
6. Бошицький Ю.Л. Інтелектуальна власність в сучасній Україні – актуальні питання модернізації та правового регулювання [Текст] / Ю.Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 213 – 217.
7. Всемирная организация интеллектуальной собственности [Электронный ресурс] / Всемирная организация интеллектуальной собственности. – Режим доступа : <http://www.wipo.int/portal/ru> .

ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖЕВИХ СЕРВІСІВ GOOGLE ТА ONEDRIVE ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

*Пучковська Т.В.,
учитель інформатики
Нововолинської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 2
м. Нововолинськ
novschool2@gmail.com*

Інформатизація освіти в Україні – один із найважливіших механізмів, що зачіпає основні напрямки модернізації освітньої системи. Сучасні інформаційні технології відкривають нові перспективи для підвищення ефективності освітнього процесу. Велика роль надається методам активного пізнання, самоосвіті, дистанційним методам та програмам навчання.

Інтернет сьогодні – це засіб розповсюдження інформації, середовище співпраці та спілкування людей, а також – це найбільша та найпопулярніша комп'ютерна мережа, яка відкриває широкі можливості ефективного її використання в процесі здобуття знань. Надання різноманітних освітніх послуг, навчальної інформації, відкриття широких можливостей використання різноманітних ресурсів мережі Інтернет, включаючи дистанційні курси,

навчальні майданчики, бібліотеки, текстові сховища, інтерактивні енциклопедії та словники, перекладачі, віртуальні музеї та виставки – все це сприяє підготовці високоосвіченої комунікативної людини, яка необхідна сучасному суспільству.

Використання у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів освітніх дистанційних мережевих технологій спрямовує переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня. Сучасна молода людина об'єктивно змушена бути більш мобільною, інформованою, критично і творчо мислячою, а значить – і більш вмотивованою до самонавчання і саморозвитку.

Накопичений досвід застосування мережевих ресурсів у різноманітних сферах освіти показав, що цей вид інформаційних технологій дає змогу:

- організовувати спільні проекти досліджень учнів в межах однієї та кількох шкіл, наукових і навчальних центрів окремого регіону та різних країн. Такий підхід забезпечує справжню дослідницьку, творчу, практичну, самостійну діяльність школярів з використанням розмаїття засобів і форм самостійної, пізнавальної та практичної творчої роботи;

- надавати оперативну консультаційну допомогу під час навчального процесу;

- швидко обмінюватися інформацією, ідеями, планами з питань і тем, що цікавлять, розширюючи при цьому свій кругозір та підвищуючи культурний рівень;

- формувати в учнів, вчителів комунікативні вміння, культуру спілкування, залучаючи до процесу спільного пошуку, до дискусій, до порівняння різних думок;

- навчати пошуку інформації, аналізу та систематизації її за допомогою комп'ютерних технологій;

- забезпечувати культурний, гуманітарний розвиток учня.

Дистанційне навчання – це одна з форм організації навчального процесу під час якого заняття проводяться з використанням сучасних мережевих ресурсів.

Одним із основних завдань сучасної школи є розвиток творчих та інтелектуальних здібностей учнів. Для виконання цих завдань усе більшої популярності набуває використання нетрадиційних методик навчання, серед яких – проектні технології. А оскільки Інтернет – це світова інформаційна мережа з величезними можливостями, то поєднання дистанційної освіти із

проектними технологіями дає чудовий результат у розвитку дослідницьких, пошукових та творчих здібностей школярів.

Дистанційні курси для учнів школи дозволяють забезпечити гнучкість та інтерактивність у навчанні, сприяють більш повному розкриттю потенціалу дитини через фактично необмежені можливості у доступі до різноманітної інформації, зокрема мультимедійного змісту. Саме дистанційна форма навчання відкриває доступ до повноцінної освіти для школярів, які пропускають заняття з ряду причин (змагання, конкурси, хвороба, карантин) та особливо для тих, хто за станом здоров'я навчається індивідуально.

Разом з тим, у використанні дистанційних технологій в навчальному процесі у звичайному загальноосвітньому закладі є певні особливості.

Перш за все змінюється роль вчителя, який часто виступає у ролі консультанта. Викладений теоретичний матеріал складає лише невелику частку дистанційного курсу, процес навчання орієнтує слухачів на творчий пошук інформації, вміння самостійно набувати необхідні знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань. Викладачі дистанційних курсів повинні бути психологічно готовим до роботи з учнями у новому навчально-пізнавальному середовищі.

Упровадження дистанційного навчання неможливе без застосування інформаційно-комп'ютерних мережевих технологій як інструменту, що допомагає розширити можливості як учнів, так і вчителів. Для вчителя-консультанта досить важливими стають такі якості, як здатність застосовувати інноваційні методи навчання, високий рівень технічної грамотності, прагнення до самоосвіти та вдосконалення практичних навичок використання нових послуг, які надаються мережевими ресурсами.

Однією з негативних особливостей дистанційного навчання для вчителя загальноосвітньої школи є неможливість контролю за діяльністю учня, адже дитині важко стимулювати себе до самостійного навчання. Інтернет це також ігри та розваги, при цьому учень не знаходиться під постійним наглядом вчителя чи батьків і часто відволікається від навчання. Тому доцільно суміщати дистанційні курси із звичайними шкільними уроками. На уроках можна займатися підготовчою роботою, шукати інформацію, виконувати певні завдання дистанційного курсу в класі, проводити захист робіт тощо.

Стрімкий розвиток Інтернет технологій створює необхідне підґрунтя до появи нових навчальних сервісів. Мережеві моделі навчання розвиваються стрімкими темпами саме завдяки мережевим технологіям.

Сучасним мережевим сервісам притаманна низка особливостей:

- Використання відкритих та вільно розповсюджуваних програмних ресурсів. Як правило, мережеві соціальні сервіси є безкоштовними, що дає змогу користувачам вільно використовувати їх засоби та ресурси для обміну інформацією.

- Можливість самостійного створення та наповнення власних дистанційних курсів. Соціальні сервіси надають чудові можливості для створення матеріалів та публікації їх в мережі.

– Колективне навчання. Мережа Інтернет відкриває можливості участі учасників дистанційного навчання у інтерактивних конференціях, вебінарах.

– Отримання нових знань, умінь та навичок. До послуг користувача Інтернету нові форми діяльності, які пов'язані не лише з пошуком нової інформації в мережі, але із створенням та редагуванням власних об'єктів: текстів, фотографій, програм, аудіо та відео контенту.

Серед великого різноманіття соціальних сервісів особливу увагу слід надати Google сервісам. Крім основного свого призначення – звичайного пошуку, Google пропонує ряд сервісів та послуг для різних потреб користувача.

Дім і офіс

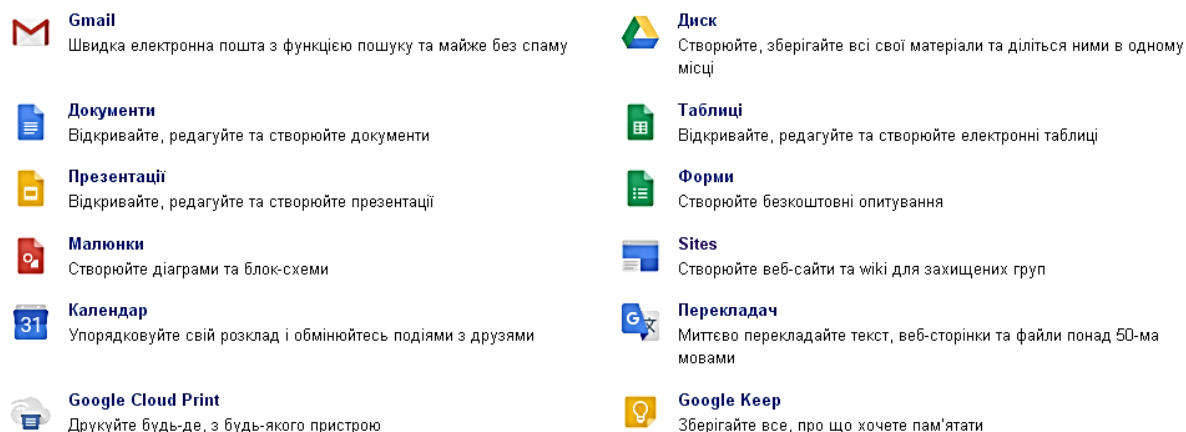

Рисунок 1 – Сервіси Google «Дім та офіс»

Сервіси Google орієнтовані на мережеву взаємодію людей, тому серед ресурсів даного середовища багато технологій для спілкування і співпраці. Названі мережеві технології дають можливість створювати навчальні ситуації, в яких учні можуть освоювати й відпрацьовувати навички, серед яких:

– інформаційна грамотність – вміння шукати та аналізувати інформацію, порівнювати різні джерела, розпізнавати потрібну інформацію;

– медійна грамотність – здатність розпізнавати і використовувати різні типи медіа-ресурсів;

– організаційна грамотність – здатність планувати свій час, розуміти взаємозв'язки, що існують між людьми, групами, організаціями;

– комунікативна грамотність – навички ефективного спілкування та співпраці;

– продуктивна грамотність – здатність до створення якісних продуктів, використання відповідних засобів, які дозволяють це зробити.

Використовуючи зазначені сервіси вчитель може створити дистанційні курси до деяких тем, які вивчаються у школі, але потребують поглиблення, чи погано засвоюються учнями, або мають іншу необхідність у вивченні їх дистанційно. Також доцільно використовувати мережеві технології для дослідницької, творчої проектної роботи.

Рисунок 2 –Дистанційні курси автора статті

Освоєння сервісів Google істотно полегшується тим, що більшість із них мають подібну організацію і, оволодівши принципами роботи та можливостями одного із сервісів, наприклад, документів, можна застосувати ці знання для вивчення наступних сервісів (таблиць, презентацій, форм).

До переваг сервісів Google можна віднести: простоту у використанні; обов'язкову авторизацію; безкоштовність; відкритість; адаптацію та сумісність (браузери); широту можливостей; навчання (наявність докладної довідки); оригінальність, «власне обличчя, стиль»; мовну політику (багатомовність); помірні та реальні технічні вимоги до ПК; компактність та універсальність.

Мережевий сервіс у якому наявні усі засоби для формування практичних навичок учнів щодо використання послуг Інтернету є сервіси служби OneDrive.

OneDrive – це безкоштовне онлайнове сховище в хмарі, яке можна отримати разом із обліковим записом Microsoft. Воно працює як додатковий жорсткий диск, доступний на будь-яких пристроях. Тут зручно зберігати фотографії, відео й документи, надаючи до них доступ кому й коли завгодно.

Сервіси служби OneDrive дають змогу:

- Працювати з файлами до яких надано доступ.
- Завантажувати одразу декілька фотографій, відео та інших файлів.
- Спільно працювати над файлами, надсилати запрошення до їх перегляду або посилання на них, публікувати файли у соціальних мережах.
- Доступу до файлів у OneDrive з інших програм.
- Відкривати файли з OneDrive в інших програмах та зберігати їх на своєму комп'ютері.

Вхід на даний ресурс виконується за допомогою служби Windows ID, сервісу ідентифікації та аутентифікації, що надається системою Windows Live.

Як було зазначено, у службі OneDrive можна переглядати та редагувати, спільно працювати над документами Office у браузері на будь-якому комп'ютері, який підключено до Інтернету. Таким чином учні можуть

працювати з документами не лише на уроках, але й дома, що можна використати для дистанційного навчання, для колективної роботи над творчими проектами.

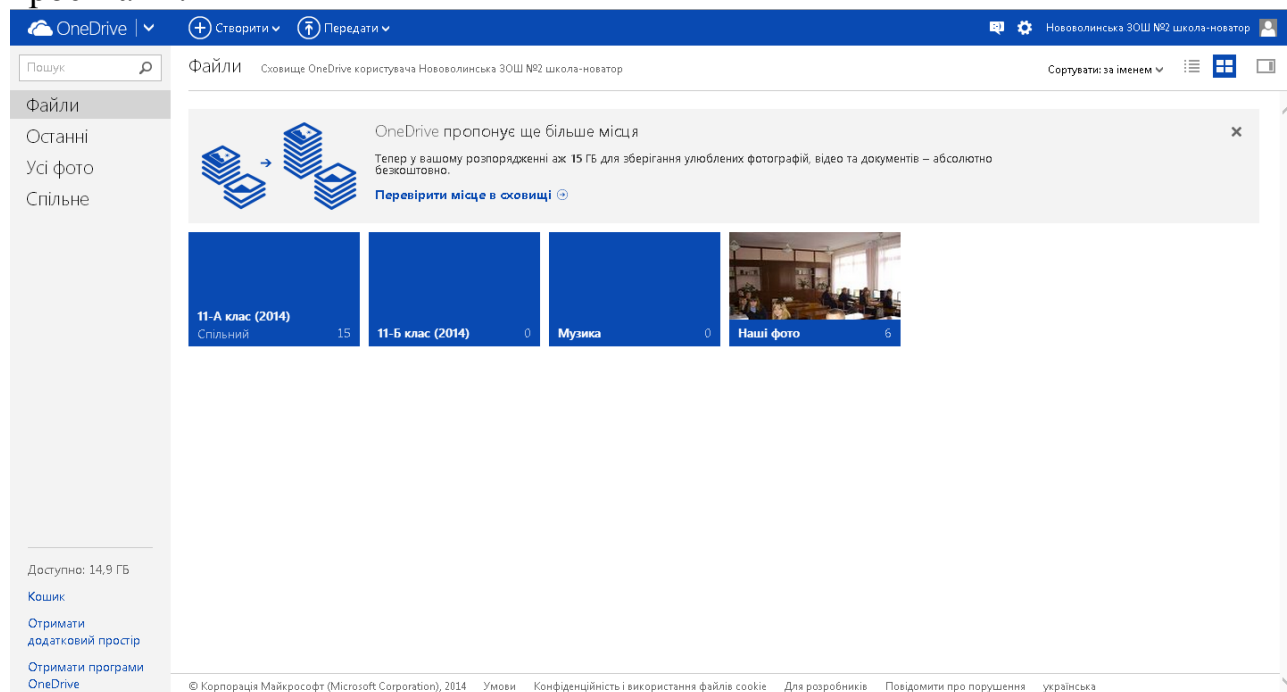

Рисунок 3 – Сторінка профілю у сервісі OneDrive

Алгоритм роботи у даному ресурсі може бути такий: на підготовчому етапі вчитель створює профіль класу, підбирає теми проектів, готує необхідну документацію (завдання для учнів, вимоги до файлів і т.д.) → учні отримують завдання та пояснення від вчителя щодо роботи зі службами OneDrive → пошук, систематизація та узагальнення інформації учасниками проекту → створення файлів (це може бути документ, презентація, публікація, буклет, фільм) засобами сервісу OneDrive чи за допомогою інших програм та розміщення їх у папці спільного профілю → відкриття власного профілю учня → робота над завданнями наступної теми чи продовження роботи над отриманими раніше завданнями → захист і демонстрація результатів проекту (для підтвердження існування профілю учні роблять знімок екрану чи відкривають його на шкільних комп'ютерах).

Учнівські файли розміщуються на сторінці «Файли». При потребі вчитель може створити папки для різних класів або проектів. Для ідентифікації, файли учні називають своїми прізвищами.

На сучасному рівні освіти в Україні впровадження дистанційного навчання є більш ефективним у поєднанні з традиційним в наступних випадках:

- дистанційне навчання в поєднанні з традиційним дає змогу учителям уникнути розбіжності між рекомендаціями у навчальних планах щодо виділеної кількості годин з навчального предмету і фактично необхідними для повноцінного засвоєння учнями необхідного рівня знань;

- при потребі (карантин, хвороба чи інші непередбачувані фактори, які порушують навчальний процес) навчальний матеріал буде викладений повністю, а не методом ущільнення як це часто робиться.

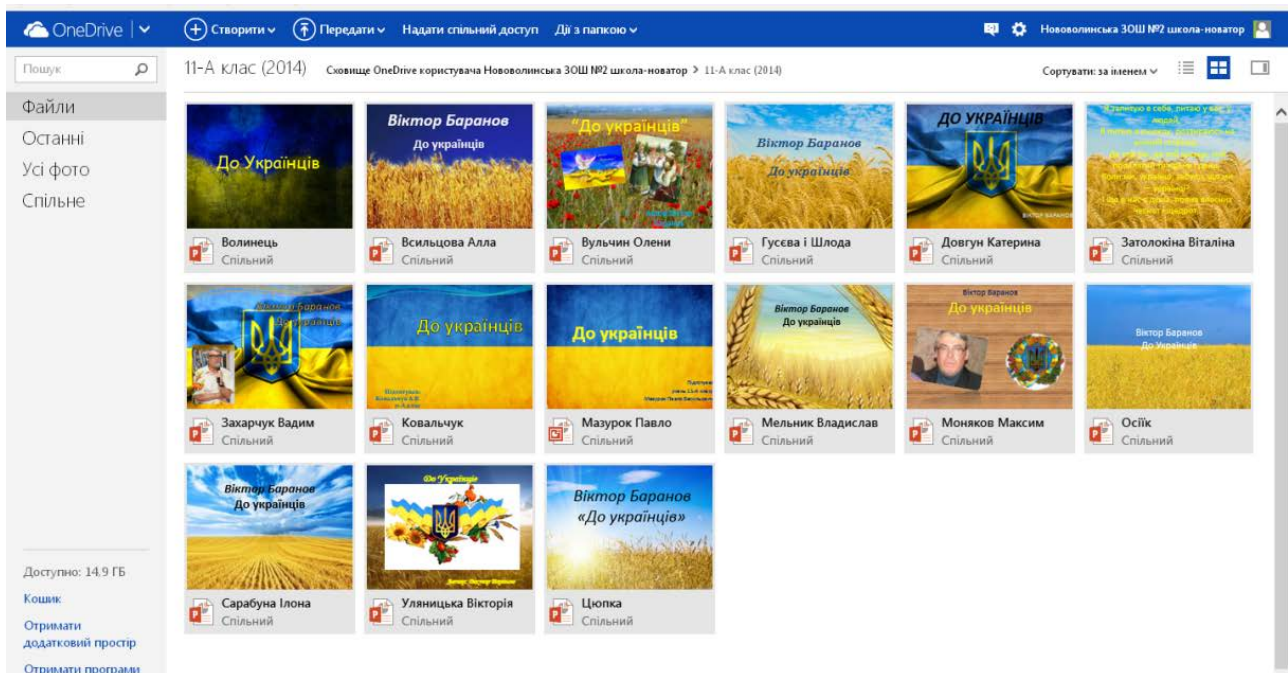

Рисунок 4 – Сторінка з презентаціями учнів 11-А класу

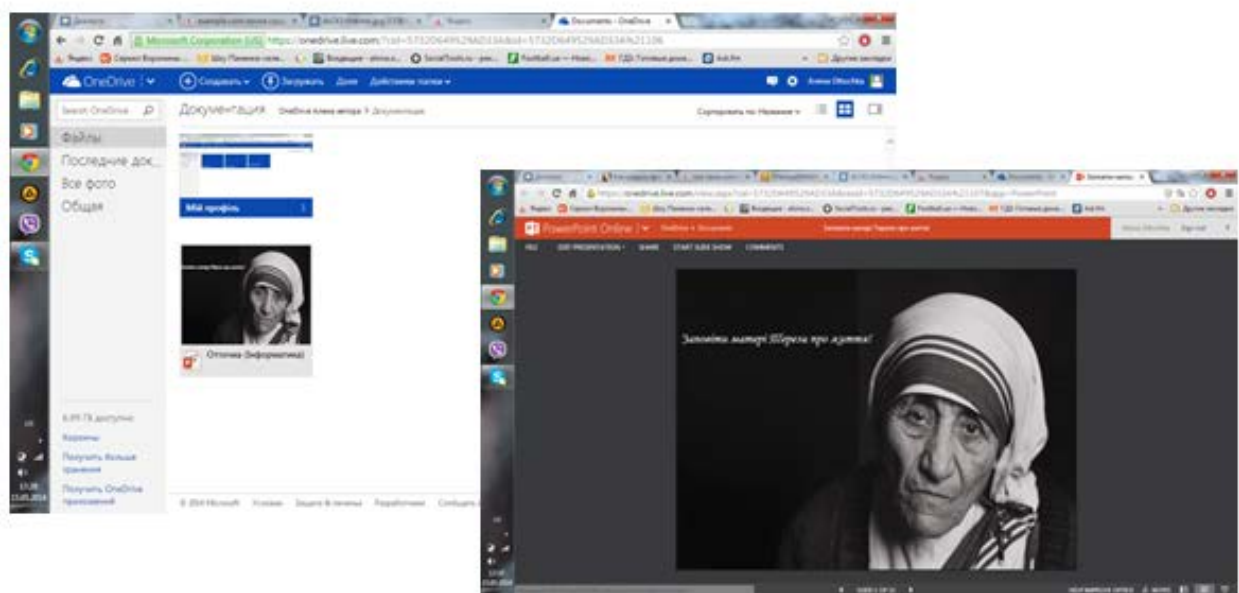

Рисунок 5 – Приклад сторінки профілю та одного із творчих проєктів, створеного ученицею

Дистанційне навчання значно урізноманітнює методи навчання, дає змогу зацікавити учнів, дозволяє учневі проявити себе, а вчителю отримати чудові творчі роботи як доказ результативності своєї праці.

Реалізація системи дистанційного навчання у педагогічній практиці дозволяє розв'язати низку завдань, які можуть бути сформульовані так:

**Завдання
дистанційного
навчання**

забезпечення доступності різних навчальних методів та технологій;

здобування загальної освіти в зручній і відповідній очікуванням того, хто навчається і хто навчає, формі;

підвищення ефективності системи освіти;

розвиток творчих інтелектуальних здібностей людини за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх ресурсів і програм, у тому числі доступних в Інтернеті;

розвиток комунікативної діяльності учнів на базі спільних інтересів, передусім загальноосвітніх і професійних;

сприяння розвитку профільної школи.

Звичайно можливості Інтернету, орієнтовані на навчальні технології, самі собою не можуть замінити існуючий процес навчання у загальноосвітньому навчальному закладі. Та мережеві технології завжди будуть відігравати роль певного доповнення до основних методів навчання, технічну підтримку і слугуватимуть потужним джерелом інформації.

Список літератури:

1. Андрусенко Т.Б., Кальной С.П., Стрижак О.Є., Яценко Г. - Підтримка творчого розвитку школярів на основі забезпечення доступу до інтелектуальних інформаційних ресурсів. – Нова Педагогічна думка, №1, 2008. с.95–97
2. Антонов Г. Дистанційне навчання: мода чи потреба? // Освіта України. – 2003. – 4 квітня (№ 25). – С. 10.
3. Балик Н.Р., Шмигер Г.П. Технології Веб 2.0 в освіті. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 128 с.
4. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротинко Н. Г., Рибалко О. В. Технологія розробки дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008. – 324 с.
5. Кальний С.П., Стрижак О.Є. – Система надання дистанційних послуг для підтримки позашкільної пізнавальної діяльності обдарованої дитини / Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Обдаровані діти – інтелектуальний потенціал держави», 22–23 вересня 2009 р., К.: Вид-во ОІД АПНУ, с.80–85.
6. Ковальська К. Р. Дистанційне навчання як перспективна форма розвитку предметно-орієнтованих професійних компетентностей учителів. // Режим дост.: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/>
7. Кухаренко В. М. Експеримент „Дистанційне навчання для середньої школи” //Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2007. – № 4. – С. 21–24.
8. Наволокова Н.П. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій. –

Х.: Вид. група «Основа», 2009. – 176 с.

9. Продукти Google [Електронний ресурс] // – Режим дост.: <https://www.google.com.ua/intl/uk/about/products/>

10. Продукти OneDrive [Електронний ресурс] // – Режим дост.: <https://onedrive.live.com/about/uk-ua/>

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Ричкова Л.В.,

к.п.н., доцент

*Харківського національного
автомобільно-дорожнього університету*

Алексєєнко О.О.,

вчитель географії

Турчина І.О.,

вчитель математики та інформатики

Харківської загальноосвітньої школи

I-III ступенів № 36 Харківської міської ради Харківської області

м. Харків

h_sc36@ukr.net

Сучасний етап розбудови методичної роботи загальноосвітнього навчального закладу характеризується оновленням змісту, форм та методів. Дистанційна освіта розвивається дуже швидко, але більшість сучасних вчителів не мають спеціальної підготовки з цього питання. Відповідаючи на виклики сьогодення, школа змушена реагувати. Необхідність оволодіння вчителями теоретичними та практичними основами дистанційної освіти обумовила перебудову систему методичної роботи у школі. Було розроблено систему заходів по формуванню готовності вчителя до запровадження дистанційного навчання. Аналіз цієї системи заходів, які було інтегровано у систему методичної роботи закладу, ми провели використовуючи сукупність підходів: системно – структурний, функціональний та факторний.

Системно-структурний аналіз пов'язано з постановкою мети, обґрунтуванням змісту та прогнозуванням результатів запровадження як окремих заходів, так і в цілому системи роботи по формуванню готовності вчителя до реалізації дистанційного навчання.

Факторний аналіз дозволяє обґрунтувати вагомість тих чи інших заходів, їх вплив на педагогічну культуру вчителя, ефективність самоосвітнього процесу, готовність до інноваційної діяльності кожного педагога. Сукупність особистісного, людського та матеріально-технічного факторів ми застосували три аналізи окремих заходів в системі методичної роботи по підготовці вчителя до дистанційного навчання.

Функціональний підхід, який пов'язано із виявлення та обґрунтування сукупності функцій, які реалізуються на кожному етапі методичної роботи по формуванню готовності до запровадження дистанційного навчання як в діяльності вчителя, так і в діяльності адміністрації закладу.

Для підготовчого, оперативного та заключного етапів були розроблені відповідні заходи. На підготовчому етапі: самоосвіта вчителя з питань дистанційної освіти, роботи практичного психолога над мотивацією вчителя до самовдосконалення в контексті розбудови дистанційного навчання, діагностика утруднень вчителя при підготовці та запровадженні дистанційного навчання, розробка внутрішкільної програми «Дистанційне навчання» творчою групою вчителів.

Оперативний етап – реалізація програми «Дистанційне навчання» , яка включала наступні заходи:

- участь вчителів школи у міських, районних конкурсах на кращій дистанційний курс;
- захист дистанційних наробок на засіданні методичної ради школи, експертиза дистанційних курсів освітньої мережі;
- запровадження елементів технології дистанційного навчання в практику навчання;
- моніторинг рівня оволодіння вчителями навичками розробки дистанційних курсів, відвідування семінарів, курсів з дистанційного навчання;
- проведення майстер-класів по розробці дистанційного навчання;
- публікація набутого досвіду по запровадженню дистанційного навчання.

На заключному етапі було проведено діагностику готовності вчителя до дистанційного навчання, розроблено технологією управлінського супроводу програми.

Метою підготовчого етапу є створення в закладі умов, за яких кожним вчителем буде усвідомлена можливість та необхідність оволодіння дистанційною освітою, систематизація утруднень, що виникають у педагогів; упорядкування та інтеграція запланованих заходів по розбудові дистанційного навчання в систему науково-методичної роботи школи. Без самоосвітньої діяльності вчителя розв'язати проблему готовності неможливо. Але форми самоосвіти необхідно удосконалювати. Ефективною виявилася робота по залученню вчителів до самоосвіти через різноманітні дистанційні курси фахової, педагогічної, психологічної спрямованості. Вивчення вимог до змісту технічної підтримки дистанційного курсу – теж можливо через самоосвіту вчителя.

Управлінський супровід на підготовчому етапі було реалізовано як через традиційні плани самоосвіти з проблем дистанційного навчання, так і інноваційні – презентація наробок вищого навчального закладу по дистанційному навчанню під час кругових столів: відвідування центру дистанційного навчання тощо.

Психологічний супровід підготовчого етапу включав різноманітні діагностичні методики, індивідуальні та групові консультації, тренінги.

Виявивши та проаналізувавши утруднення, які виникали у вчителів при організації самоосвітньої діяльності з питань дистанційного навчання, практичний психолог мав можливість для кожного педагога розробити індивідуальну траєкторію щодо мотивації для подальшої роботи, корекції діяльності.

Результатом підготовчого етапу ми вважаємо оволодіння педагогами теоретичними основами дистанційного навчання; диференцію педагогічного колективу за ступенем готовності до запровадження в практику роботи дистанційного навчання; готовність окремих вчителів до участі в конкурсах на кращий дистанційний курс.

В структуру методичної роботи школи завжди включені питання залучення вчителів до інноваційної діяльності. Проблема дистанційної освіти в контексті науково-методичної роботи досить нова. Розробка внутрішкільної програми «Дистанційна освіта» мала на меті упорядкувати ці питання. Реалізація внутрішньої шкільної програми «Дистанційна освіта» здійснювалася на оперативному етапі, мета якого – активізація вчителів та залучення їх до розробки дистанційних курсів, до участі у фахових конкурсах з проблем дистанційної освіти, створення банку дистанційних курсів. Управлінській супровід на оперативному етапі передбачає розробку положення про шкільний конкурс на кращий дистанційний курс, ознайомлення із ним педагогів; організацією та проведення шкільного конкурсу; залучення кращих вчителів до участі у районному та міському конкурсі на кращий дистанційний курс.

Конкурс-захист на кращу модель інформатизації закладу освіти «Шкільний інформаційний світ», який щорічно проводиться Департаментом освіти Харківської міської ради, має декілька номінацій, серед яких і «Дистанційна освіта». Залучення вчителів до участі у шкільному етапі конкурсу, узагальнення наробок педагогічного колективу в цілому та презентація досвіду закладу на міському рівні у номінації «Дистанційна освіта» - шлях, яким пройшло багато педагогічних колективів.

Управлінський супровід реалізації програми «Дистанційна освіта» передбачає проведення моніторингових досліджень. Моніторинг запровадження дистанційної освіти у школі та рівень готовності вчителів включає: вивчення стану функціонування системи методичної роботи з питань дистанційної освіти, прогнозування стратегій, що необхідні для розвитку вчителя з цього питання; відстеження результативності заходів по запровадженню дистанційної освіти у школі.

Напрями вдосконалення освітньої практики закладу із підготовки вчителів до запровадження дистанційного навчання є такими:

- бачення педагогічним колективом стратегії розвитку цього напрямку методичної роботи в контексті стратегії розвитку школи взагалі;
- моніторинг можливості педагогічного колективу в здійсненні інноваційних підходів з питань дистанційного навчання;
- аналіз ефективного використання ресурсів, розбудова експериментальної роботи вчителів з питань дистанційної освіти [1].

Практична діяльність методичної служби школи з питань підготовки вчителя до дистанційної освіти включає: створення творчих груп, що забезпечують впровадження дистанційних курсів, їх розробку; оцінювання цієї діяльності та моніторинг за певними показниками. Діагностика професійної компетентності педагогічного працівника має включати показник готовності до запровадження дистанційної освіти. Оцінювання рівня професійної підготовленості та прогнозування динаміки особистого професійного розвитку кожного вчителя з питань дистанційної освіти можливо на базі аналітичних даних, здобутих за допомогою діагностування. Встановлення «діагнозу» - це не тільки оцінка реальних знань і вмінь, а і виявлення недоліків, ускладнень у практичній діяльності та їх причин, що, на наш погляд, є пріоритетним. Усвідомлення результатів діагностування створює передумови для критичного осмислення й оцінювання особистого професійного досвіду, що, у свою чергу, стає провідною умовою професійного розвитку педагогічних працівників, але, як відомо, залишається не вирішеною проблема сукупності показників. Разом з тим, розробка науково обґрунтованих, достовірних і достатньо простих критеріїв для широкого практичного використання є актуальною й визначає зміст подальшої роботи з проблеми дослідження.

Важливим є психологічне супроводження розгортання інноваційної діяльності. Над проблемами психологічної готовності педагогів до інноваційних процесів, створення комфортних соціально - психологічних умов для розвитку, розробкою методик діагностування вихідних показників та кінцевих результатів діяльності працюють методисти та науковці різних закладів [2;3].

Висока якість освіти, ефективність впроваджуваних інновацій, грамотна експериментальна перевірка їх, відпрацювання оптимальних критеріїв оцінювання нововведень, цілеспрямована робота над професійним зростанням педагогів – усе це залежить від рівня організації методичної роботи в загальноосвітньому навчальному закладі. Умовами продуктивної діяльності шкільної методичної служби є: створення багаторівневої структури різних видів і форм методичної роботи, визначення спільної мети їх діяльності, формулювання специфічних завдань і визначення відповідних функціональних обов'язків структурних підрозділів кожного рівня.

Залучення вчителів до самоосвіти з питань розбудови дистанційного навчання можливе через консалт-курси – дистанційну модель післядипломної освіти вчителів, головна мета якої трансформування наукової інформації та перетворення її на знання, форма співтворчості теоретиків освіти та практиків. Основу змісту цих курсів складає:

- ознайомлення із сутністю дистанційного навчання, змістом цієї педагогічної інновації та роллю вчителя в ній;
- з'ясування відмінностей між традиційним та дистанційним навчанням;
- засвоєння технології застосування дистанційних курсів у навчально-виховному процесі.

Підвищення рівня готовності вчителів до запровадження дистанційного навчання сприятиме реалізації таких принципів: соціальна детермінація, науковість, системність, демократизація, гуманізація, оптимізація, наступність та перспективність, цілеспрямованість, зв'язок з життям та передовим досвідом, керованість, аналітичне прогнозування, регулювання та координація, забезпечення психофізичних та санітарно-гігієнічних умов праці й відпочинку учасників освітнього процесу, добір і раціональна розстановка кадрів, стимулювання.

Запровадження дистанційного навчання у навчально-виховний процес загальноосвітнього закладу впливатиме на ті функції, які вчителі реалізують у практичній діяльності:

- структурування змісту освіти, вибір його відповідно до вимог дистанційного курсу з навчального предмету;
- структурування власної діяльності з використанням дистанційних технологій навчання, доцільних форм організації пізнавальної діяльності в межах дистанційної освіти;
- створення та реалізація мотиваційної моделі навчання та розвитку учнів засобами дистанційної освіти;
- діагностика результатів навчання, виховання й розвитку учнів;
- здійснення оперативної допомоги учням (корекція та спонукання до самокорекції);
- самоаналіз та самокорекція власної діяльності за її результатами.

Специфічні особливості проблеми підготовки вчителя до запровадження дистанційного навчання впливають з його призначення – створення умов для задоволення освітніх потреб учасників навчально-виховного процесу відповідно до їх природних здібностей та можливостей.

Список літератури:

1. Оцінювання якості роботи школи: Порадник. – Львів: ЛМГО «Інститут політичних технологій», 2001. – 102 с.
2. Даниленко Л.І. Управління процесом здійснення інноваційної діяльності в системі загальної середньої освіти // Післядипломна освіта в Україні. – 2003. – Вересень. – 174 с.
3. Сучасні підходи до організації науково-методичної роботи з освітянами Київщини: Інформаційно-методичний вісник / за заг. ред. Н.І.Клокар. – Біла Церква: КОПОПК, 2003. – 126 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Симоненко А. Л.,

спеціаліст вищої категорії, викладач

англійської мови

Токмацький механічний технікум

*Запорізького національного
технічного університету,*

м. Токмак

alla777beauty@mail.ru

В процесі руху до індустріального суспільства в освіті стали застосовуватись такі поняття, як відкрита освіта, електронне навчання, віртуальна освіта, а ідеї неперервної освіти дорослих, освіти через все життя, освіти інвалідів та інших верств населення, яким були недоступні за тими або іншими причинами шкільна, вища та професійна освіта, отримали широке розповсюдження завдяки новим технологіям [8, с. 68]. Висуваються й нові вимоги безпосередньо до процесу освіти. На відміну від принципу «освіта на все життя», з'явився новий, – «освіта через все життя», який враховує все зростаючу потребу сучасної людини в оновленні своїх професійних знань, щоб залишатися затребуваним на ринку праці. Спеціаліст сьогодення повинен вміти адаптуватись до умов стрімкого розвитку науково-технічних засобів, у зв'язку з чим він стикається з необхідністю перенавчання. В той же час традиційна система освіти найчастіше виявляється нездатною вирішити цю проблему, оскільки той, хто навчається, має відвідувати навчальний заклад, що зовсім не йде на користь іншим його обов'язкам. Тому в систему освіти було запроваджено втілення дистанційної освіти, яка дозволяє суб'єкту навчання отримувати знання, не відвідуючи навчального закладу [4, с.71]. Сьогодні дистанційна форма навчання успішно використовується у вищій освіті, при професійній підготовці та перепідготовці кадрів, для підвищення та удосконалення професійного рівня спеціалістів, для самоосвіти [5, с. 88].

Зростання і падіння глобальної економіки спонукають людей до подальшого навчання і покращення їхнього резюме [12, с.1]. Знайти баланс між роботою, сім'єю, громадськими зобов'язаннями та навчанням є важкою задачею. Тому перед сучасним суспільством стало дуже важливе завдання, актуальність якого вже не викликає жодних сумнівів, а саме – створення перспективної системи освіти, здатної підготувати населення до життя в нових умовах. А розширення міжнародних контактів громадян нашої держави викликало підвищення інтересу саме до вивчення англійської мови. Зокрема комп'ютеризація галузі комунікацій визначає новий рівень вимог до володіння англійською мовою як у сфері усного мовлення (наприклад, ведення розмови під час телеконференцій у режимі реального часу), так і писемного (вміння обмінюватися письмовими повідомленнями на рівні, наближеному до носія мови) [3, с. 27]. Дистанційне навчання виявилось здатним вирішити проблеми,

пов'язані з різними обмеженнями та збільшити кількість користувачів освітніх послуг. Дистанційна освіта включає в себе такі особливості, які, безсумнівно, можна розглядати як її переваги: а) гнучкість: студенти, як правило, не відвідують регулярних занять, а навчальну програму можна досить просто корегувати в режимі реального часу, виходячи з результатів і побажань суб'єктів навчання [7, с. 2]; б) модульність: в основу програм дистанційної освіти закладено модульний принцип, який дозволяє скласти такий навчальний план, який буде відповідати індивідуальним можливостям того, хто навчається; попитом користуються курси прискореного навчання [12, с. 12]; в) паралельність: здебільшого дистанційними курсами цікавляться ті, хто вже має одну освіту, але прагне до вдосконалення. Це ідеальне рішення для зайнятих людей. У більшості університетів така форма навчання дає можливість опановувати знання вдома і навіть сесію складати через Інтернет [10, с. 11]; г) дистанційність: відстань між навчальним закладом і тим, хто навчається, не є перешкодою; ґ) масовість: кількість суб'єктів навчання необмежена та кожен має доступ до інформації. Проектна робота в online режимі суттєво мотивує студентів, особливо якщо спонукати їх до співпраці з іншими студентами по всьому світу [11, с. 115], що є можливим завдяки Інтернету; д) рентабельність: можна заощадити гроші, не відвідуючи навчальний заклад, що є дешевшим способом отримання освіти на відміну від інших, і це має високу економічну ефективність; е) соціальність: передбачає відсутність соціальної напруги не тільки залежно від матеріального становища того, хто навчається. Можна також не соромитись свого зовнішнього вигляду, або якихось фізичних вад [12, с. 12]. Багато людей вважають це суттєвим плюсом дистанційного навчання; є) інтернаціональність: дистанційне навчання сприяє експорту та імпорту освітніх послуг. Слід також зауважити, що багато матеріалу вже розроблено і є доступним – від безкоштовних планів уроків до комерційних сайтів з різноманітним контентом [11, с. 152]. Різновидами віртуального навчання є такі: E – learning, до якого належать електронні підручники, освітні послуги й технології; M – learning як форма дистанційного навчання з використанням мобільних пристроїв, які забезпечують постійний бездротовий доступ до Інтернету; Edutainment – навчання через розваги, прикладами якого є науково-популярні фільми та телеканали, відповідні Інтернет-сторінки, мультимедійні презентації, наукові виставки й фестивалі [7, с. 3, 4].

Розглянемо сфери застосування можливостей дистанційного навчання стосовно англійської мови. Більшість викладачів, які працюють в системі дистанційної освіти, пропонують використання системи Moodle, проте деякі віддають перевагу в роботі використанню програми Skype [2, с. 45]. Інтернет-ресурси можна використовувати в різних видах навчальної діяльності, і основними видами інтеграції Інтернет-ресурсів у початковий процес є такі: використання готових матеріалів для навчання; застосування комунікативних служб для участі в обговоренні по заданій темі; створення та використання веб-сторінок та веб-сайтів; задля самостійної підготовки до здачі кваліфікаційного екзамену екстерном [9, с. 91]. Наведемо приклади видів роботи, які

використовуються при дистанційному навчанні англійської мови. Зазвичай спочатку надається матеріал з лексичної теми, який включає в себе тематичні тексти для опрацювання. Найпоширеніші формати дистанційного навчання включають в себе: читання матеріалу і виконання тесту; читання матеріалу, обговорення його в online режимі з однокласниками, подальше виконання завдань або проектної роботи у певний термін; читання матеріалу та участь у вебінарі, де можна послухати інструктора (викладача) або підключитись до співбесіди з ним та з однокласниками [12, с. 10]. Види завдань можуть бути такими: a) Mark the correct variant; b) Match the correct definitions to the words; c) Mark the response which best fits the situation; d) Mark the question which best fits the situation; e) Mark the word that best completes the sentence; f) Mark the tense form that best completes the sentence; g) Mark the variant that best completes the sentence; h) Make up the sentences with the following words and expressions; i) Answer the questions; j) Write a short essay on the topic, та інші. Щодо граматики, викладач має можливість надати теоретичний матеріал з прикладами, як у відео, так і в текстовому форматі, після чого надаються вправи, які дозволяють перевірити засвоєння матеріалу. Розглянемо приклад уроку з граматики «Речення дії. Ствердження і заперечення.» :

A) Простий теперішній час Present Simple tense вживається для вираження дії, яка відбувається постійно (usually - звичайно, always - завжди, often - часто, seldom - рідко, every day - кожен день і т.д.) або повторюється відносно теперішнього часу. В цьому часі ми констатуємо факт, а не передаємо дію як процес.

Стверджувальна форма речень в простому теперішньому часі утворюється дуже просто. Коли ми говоримо про себе або про когось у множині, то ми беремо займенник (I - я, you - ти, you - ви, we - ми, they - вони) і для передачі безпосередньо дії беремо дієслово в такому вигляді, в якому воно надається в словнику, тобто, без частки to (наприклад, run - бігти, speak - говорити, read - читати, discuss –обговорювати і т.д.). Наведемо приклади:

I usually get up at six o'clock in the morning. – Я зазвичай прокидаюсь о шостій ранку.

You swim in the river every day. – Ти плаваєш в річці щодня.

You play basket-ball once a week. – Ви граєте в баскетбол один раз на тиждень.

We go in for sports. – Ми займаємося спортом.

They sing very well. – Вони співають дуже добре.

Коли мова йде про нього (he) або про неї (she), або про якийсь предмет (it), в стверджувальних реченнях відбуваються зміни з дієсловом, з тим словом, яке передає дію, - до нього додається закінчення - s або -es (залежно від того, на яку букву закінчується слово). Наприклад:

He always comes home at six. – Він завжди приходить додому о 6-й. (До дієслова come – «приходити» ми додали закінчення –s).

She lives in a big city. – Вона живе у великому місті.

It rains rather often. – Дощ йде доволі часто.

Б) При побудові заперечення, незалежно від того, про кого буде йти мова, з дієсловом жодних змін відбуватись не буде. Вони відбудуться перед ним, а саме: для передачі заперечення вводяться *do not* і *does not* (це допоміжне дієслово *do* і заперечна частка *not*). Саме ці слова і вкажуть нам на різницю, про кого буде йти мова при запереченні якоїсь дії.

Говорячи про себе або про когось у множині, між підметом (про кого йде мова, відповідає на питання хто? що?) і присудком (дія, відповідає на питання що робити?), ми вводимо форму *do not*. Наприклад:

I do not drink coffee in the evening. – Я не п'ю кофе ввечері. В даному реченні *I* – підмет, *do not* - заперечення, *drink* - присудок (дієслово, яке передає основний смисл речення), після чого йдуть інші члени речення, другорядні, які відповідають на питання куди?, навіщо?, де? і т.д.

You do not like this film. – Тобі не подобається цей фільм.

You do not read newspapers. – Ви не читаете газет.

They do not work here. – Вони не працюють тут.

В розмовному мовленні часто використовується скорочена форма від *do not* – *don't*. Наприклад:

I don't usually get to school by bus. – Я зазвичай не їджу до школи автобусом.

You don't eat ice-cream. – Ти не їси морозива.

You don't play tennis on weekends. – Ви не граєте в теніс по вихідним.

They don't come home at 7. – Вони не приходять додому о 7-й.

Якщо ми хочемо сказати, що він або вона (*he, she, it*) не виконують якоїсь дії, то ми тепер будемо використовувати форму *does not* , так само між підметом і присудком. Можна сказати, що ми беремо закінчення *-s* , яке ми додавали до дієслова (слово, яке передає дію) у стверджувальній формі і просто переносимо його на слово *do* , а саме смислове дієслово (яке передає основну дію того, про кого йдеться в реченні) залишаємо у його словниковій формі, тобто, без частки *to* і без закінчення *-s*. Розберемо все на прикладах:

Задля того, щоб зробити ствердження *He travels much* запереченням, ми заберемо від дієслова *travel* закінчення *-s* і переставимо його до слова *do* і отримаємо такий результат: *He does not travel much*.

Nick does not go to bed at 10. – Нік не лягає спати о 10-й.

He does not make many mistakes. – Він не робить багато помилок.

This girl does not speak French. – Ця дівчина не говорить французькою.

She does not want to become a doctor. – Вона не хоче ставати лікарем.

It does not snow in autumn. – Сніг не йде восени.

Використовуємо скорочену форму : *does not* перетворюється на *doesn't* (з'єднуємо два слова и замість букви *-o* ставимо апостроф). Наприклад:

He doesn't work on Fridays. – Він не працює по п'ятницям.

Andy doesn't drink green tea. – Енді не п'є зелений чай.

She doesn't skate. – Вона не катається на ковзанах.

Helen doesn't wear suits. – Хелен не носить костюмів.

It doesn't cost much. – Це коштує не дорого.

Виконайте наступні вправи на закріплення правил побудови стверджувальних і заперечних речень в простому теперішньому часі Present Simple tense.

Exercise 1.

Прочитайте текст про графік життя і роботи рок-музиканта, про який він розповідає від своєї особи та передайте його розповідь від третьої особи, тобто, про нього (замість І ми будемо говорити he , а до дієслів додамо закінчення -s або-es) :

“ I usually go to work at 10 p.m. and I play until 4 a.m. I always take a break at midnight. I eat at an all-night restaurant. Then I take a taxi home. I go to bed at six in the morning and sleep until three in the afternoon. I work only three nights a week – Friday, Saturday and Sunday.”

Exercise 2.

Розкрийте дужки і виберіть правильну форму дієслова в простому теперішньому часі, залежно від того, про кого буде йти мова (із закінченням -s чи без нього) :

I always (get) up at six o'clock. Nick usually (make) breakfast himself. We (work) every day. Students usually (speak) English at the English lessons. My brother (know) French very well. This man (like) to walk with his dog in the park. My friends and I often (play) football at the stadium. My father generally (come) home from work rather late in the evening. My mother (work) in the office. Helen (leave) for the seaside with her parents every summer. I (read) much during my holidays.

Exercise 3.

Оберіть потрібну заперечну форму для дієслів, перетворюючи дані стверджувальні речення в заперечні, тобто, додавши перед дієсловом do not або does not :

My brother (get up) early on Sundays. Nick (watch) TV news in the morning. Helen (understand) English grammar rules very well. My relatives often (pass) their free time in the country. They (study) French at school. I (like) to sleep in the fresh air. We (spend) much time together. I usually (drink) tea in the morning. It often (rain) in autumn. She (work) on Saturdays. You (know) him very well.

Exercise 4.

Перекладіть дані речення з англійської мови на українську і поставте їх у заперечну форму, виконуючи всі необхідні зміни (поставити do not або does not і, за необхідності, видалити закінчення –s (-es) від основного смислового дієслова, коли мова буде йти про нього або про неї) :

The children eat ice-cream every Sunday. Her cousin dances very well. Our granny grows tomatoes. We always remember this rule. It snows in December rather often. I teach Mathematics at the technical school. We remember our first teacher. My parents speak English fluently. These pupils make many mistakes in the dictations. My family lives in a new house. His father works at a factory. A nice picture hangs on this wall. I always buy milk products here. She gets to school by

bus. They usually go to bed very late. Helen cleans her room every day. Nick helps her with her studies. They travel much.

Exercise 5.

Перекладіть на англійську мову наступні ствердження і заперечення в простому теперішньому часі Present Simple tense:

Я вивчаю англійську мову. Нік також вивчає англійську мову. Ми не працюємо на заводі. Я не купляю хліб в цьому магазині. Мої батьки працюють в лікарні. Ця дівчина співає дуже добре. Мій брат не вивчає французької. Його друзі часто грають в футбол на подвір'ї. Він не ходить до кінотеатру. Нік грає в комп'ютерні ігри кожного вечора. Я читаю англійські книги та газети. Ви граєте в шахи дуже добре. Вони не їздять на море часто. Заняття в школі зазвичай починаються о 8-й. На уроках ми читаємо і говоримо англійською. Ми не граємо в теніс.

Exercise 6.

Прочитайте і перекладіть невелику розповідь про себе, і, спираючись на цей зразок, складіть свою власну розповідь, змінивши не тільки імена, але й види транспорту, місця, діючих осіб і т.д. Постарайтесь, як це дано у прикладі, складати не тільки стверджувальні, але й заперечні речення:

Hi. I am Helen. I live with my parents. We live in a big city. They have an apartment. I usually walk to my place of work. I do not need a car. My mother does not walk to her work. She uses public transport. Sometimes she takes a bus, sometimes she takes the subway. My father is a pensioner. He does not go to work. He does a lot of work at home. I also have a brother and a sister. My brother lives in this city, too. He lives alone. He does not need a car. He usually gets to his work by bus. My sister with her husband and two children live in the country. The children go to school by bus. My sister and her husband do not get to work by bus. They get there by car. [6].

Підводячи підсумки, слід зауважити, що якість навчання все ж залежить не від формату уроку, а від методики викладача, від його майстерності подачі матеріалу та вміння його перевірити. Метою будь-якого комплексу вправ, розробленого викладачем для дистанційного навчання англійської мови є формування у студентів навичок володіння професійно спрямованою лексикою, необхідних для спілкування в електронному середовищі. Це передбачає формування таких властивостей навички як гнучкість, стійкість та автоматизованість [1, с. 36]. При цьому найважливішими вимогами до вправ є такі, як комунікативність, вмотивованість, створення навчально-комунікативної ситуації, новизна та професійна спрямованість. Основною перевагою дистанційної форми навчання з англійської мови над очною є її зручність: самостійний вибір часу і місця навчання, заміна конспектів електронними ресурсами та новітніми методами навчання, можливість отримувати консультації викладача в режимі online, що є суттєво необхідним при вивченні англійської мови для корегування знань і спрямування їх у правильне русло. Важливо підкреслити, що поява та входження в сучасний освітній простір якісно нових засобів представлення та обміну інформацією дає змогу

розглядати їх не тільки як ефективний засіб підтримки навчального процесу, а й як техніку формування навичок самостійної роботи разом із збільшенням професійної мотивації, бо дистанційне навчання – це, передусім, самоосвіта, тобто здатність суб'єкта навчання працювати самостійно, підвищувати свій інтелектуальний та творчий потенціал, навчатися самостійно приймати рішення. Всі ці ідеї та освітні інновації, будучи перенесеними у площину практичної реалізації, підкреслюють актуальність питання дистанційної освіти при вивченні англійської мови і є здатними його вирішити.

Список літератури:

1. Беленька Т. Л. Структура і зміст дистанційного курсу англійської мови для самостійної роботи майбутніх економістів / Т. Л. Беленька // Іноземні мови. – 2007. – №2.
2. Мартиненко О. Є. Дистанційне навчання іноземних мов з використанням програми SKYPE / О. Є. Мартиненко // Іноземні мови. – 2014. – №3.
3. Муліна Н. І. Включене дистанційне навчання англійської мови студентів вищих технічних закладів освіти / Н. І. Муліна // Іноземні мови. – 2000. – №2.
4. Назаренко А. Л., Дугарцыренова В. А. Дистанционное обучение иностранным языкам: принципы, преимущества и проблемы / А. Л. Назаренко, В. А. Дугарцыренова // Вестник Московского университета. – 2005. – №1.
5. Олексієвець Дмитро. Переваги та недоліки дистанційного навчання / Дмитро Олексієвець // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2013. – №3.
6. Симоненко А. Л. Учим английский с Аллой Симоненко / А. Л. Симоненко // [Электронный ресурс]: <https://www.youtube.com/channel/UCglhtMLrRr0gOv8EzDnqvEA> - 2015.
7. Торяник Л. Б. Використання інформаційних технологій для підвищення ефективності освітнього процесу / Л. Б. Торяник // Англійська мова та література. – 2012. – №12.
8. Третьякова Ю. Застосування технологій дистанційного навчання для підвищення якості засвоєння навчального матеріалу / Ю. Третьякова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – №2.
9. Раздорская Н.В. Использование Интернет-ресурсов при работе с общественно-политическими информационными материалами на японском языке / Н. В. Раздорская // Иностранные языки в школе. – 2007. – №1.
10. Риборак-Білінська Катерина. Для освіти відстань – не перешкода / Катерина Риборак-Білінська // Освіта України. – 2013. – №41.
11. Gavin Dudeney. The Internet and the language Classroom. Second edition / Gavin Dudeney // The Internet and the Language Classroom: A Practical Guide for Teachers (Cambridge handbooks for Language Teachers). Cambridge University Press, 2007.
12. Kevin Johnson and Susan Manning. Online Education for Dummies / Kevin Johnson and Susan Manning. Foreword by Jonathan Finkelstein // Online Education for Dummies. Publisher: For Dummies, 2009.

ЕЛЕКТРОННА БІБЛІОТЕКА В СИСТЕМІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Скрипка Л.І.,

*директор, відмінник освіти України,
викладач-методист, спеціаліст вищої категорії*
kphphntusg@gmail.com

Бондаренко О.М.,

*заступник директора з навчальної роботи,
викладач-методист, спеціаліст вищої категорії*
kphphntusg@gmail.com

Фоменко О.Л.,

*зав. бібліотекою
Коледж переробної та харчової промисловості ХНТУСГ
м. Харків*
oksf2010@mail.ru

Сучасні тенденції в освіті вимагають великої гнучкості та динамічності в організації навчального процесу. На сьогодні загальновизнано, що система освіти вступила у вищу фазу свого розвитку, завдяки інтенсивному освоєнню можливостей нових інформаційних технологій. За останні роки розвиток інформаційних технологій зробив актуальною проблему модернізації системи освіти. Суть такої модернізації найбільше відбилася в концепції дистанційної освіти, яка, завдяки такому глобальному явищу як Інтернет, охоплює широкі шари суспільства та стає найважливішим фактором його розвитку. Особливого значення така модернізація системи освіти набуває в Україні.

Один із сучасних підходів до одержання вищої освіти пов'язаний з технологіями дистанційного навчання [9, с. 28]. Поняття „дистанційне навчання” трактується як комплекс освітніх послуг, що надаються на будь-якій відстані від освітніх установ з використанням електронної та інформаційної технологій (електронної пошти, аудіо-, відео-, комп'ютерної, телеконференцій) [10, с. 229–230].

Глобальна мережа Інтернет є основою дистанційної освіти і як її засіб, і як її інструмент, надаючи широкі можливості для навчання. З безлічі визначень дистанційного навчання, що використовували зарубіжні та вітчизняні вчені в галузі освітніх технологій, можна зупинитися на такому лаконічному узагальненні: «Дистанційне навчання – це технологія, в якій використовуються традиційні та інноваційні засоби і форми навчання, що базуються на комп'ютерних та телекомунікаційних (насамперед Інтернет) технологіях» [12, с. 47]. У Концепції розвитку дистанційної освіти України дається таке визначення: «Дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірньою, заочною та екстернатом, що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання складаються з педагогічних та інформаційних технологій дистанційного

навчання»[12, с. 48]. Таким чином, навчальну дисципліну, засновану на дистанційних формах і методах навчання, можна визначити як специфічний учбово-методичний комплекс, який включає комп'ютерні, телекомунікаційні, методичні та організаційні складові єдиного навчального процесу, що проходить у декількох географічно рознесених навчальних групах за участю декількох викладачів (тьюторів), можливо, навіть з різних вищих навчальних закладів. Отже дистанційна освіта – це альтернатива традиційній заочній формі навчання, що базується на Інтернет-технологіях.

Сьогодні в умовах інформатизації все більшої популярності набуває дистанційна освіта як особливий процес здобуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітніми або освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до державних стандартів освіти. Дистанційне навчання є однією з форм здобування освіти, яка практично повністю базується на застосуванні комп'ютерних технологій.

Проблемам дистанційного навчання присвячено роботи А. Бернадського, Т. Жулід, О. Мельничук, І. Раєвського, С. Сазонова, які аналізують засоби та методику мережевого дистанційного навчання, можливості дистанційної освіти на базі нових інформаційних технологій [9, с. 28]. Але поза увагою дослідників перебуває аспект дистанційного навчання із використанням бібліотек як осередків навчального та інформаційного розвитку студентів. Тому мета статті – проаналізувати роль бібліотек у дистанційному навчанні студентів вищих навчальних закладів.

Бібліотека сьогодні виступає як складова частина інформаційної структури суспільства, комунікативного і соціально-культурного центру. На сучасному етапі розвитку інформаційного суспільства головна роль бібліотек – це створення необхідних умов для користувача, щоб він зміг якісно, повно й оперативно одержувати потрібне джерело інформації як на традиційних, так і на новітніх носіях інформації. При цьому бібліотеки повинні виконувати свої основні завдання: забезпечення навчального процесу, духовного розвитку особистості, виховання, формування світоглядної орієнтації, високих моральних якостей й активної життєвої позиції користувачів.

Як відомо, навчальному процесу будь-яких освітніх установ потрібна інформаційна підтримка. Для отримання наукових, навчальних, методичних посібників та інших необхідних матеріалів студенти або викладачі використовують фонди бібліотек різних типів, перш за все, вузівських та публічних. Бібліотека бере активну участь у розвитку інтелектуального і морального потенціалу студентів. Це досягається наданням реальної можливості для ознайомлення з культурною спадщиною і новітніми науковими здобутками [1, с. 41]. Загальновідомо, що найголовнішою функцією бібліотек є інформування, що передбачає розкриття змісту фондів та зовнішніх ресурсів.

Характерною ознакою сьогодення є збільшення виробництва інформації в електронному вигляді. Цьому сприяє розвиток інформаційних технологій, що базуються на засобах комп'ютерної техніки та телекомунікаційного зв'язку.

Значна частина інформації, яка виробляється та існує в електронному вигляді, потрапляє до бібліотек. У потоці надходжень до книгосховищ збільшується відсоток інформаційних продуктів на електронних носіях. Це бази даних з різноманітною за тематикою та видовим складом інформацією, мультимедійні продукти багатовидового змісту, програмні продукти; з традиційними виданнями також надходять програмні та мультимедійні додатки на дисках.

Бібліотеки стають виробниками власних електронних інформаційних ресурсів. На базі масивів бібліографічної, реферативної, аналітичної інформації формуються різноманітні бібліотечні інформаційні продукти: електронні каталоги і картотеки, бібліографічні покажчики та реферативні видання, в електронному вигляді створюється наукова і методична література. Здійснюються роботи з оцифровування першоджерел із бібліотечних фондів та формування колекцій електронних документів. У практику бібліотек поряд з видавничою діяльністю входить тиражування на компакт-дисках окремих інформаційних продуктів та електронних ресурсів. Активізується формування електронних бібліотек, що вимагає певної організації електронної інформації, обліку й технологічного опрацювання електронних документів [5, с. 38].

У світлі викладеного роль бібліотеки в сучасній освітній системі надзвичайно зростає і важливим стимулом для цього служить упровадження дистанційного навчання. У системі дистанційної освіти бібліотека стає складовою підсистемою інформаційно-бібліотечного забезпечення навчання, саме вона об'єднує джерела знань (інформацію та документи), а також засоби та методи доступу до них. Без цієї освітньої ланки дистанційна форма навчання нездійсненна. З огляду на той факт, що засіб представлення електронних ресурсів бібліотеки, як і доступ до них, базується на Інтернет-технологіях, відповідно зростають і вимоги до бібліотек у плані професійної здатності максимально використовувати можливості (ресурси та сервіси) Інтернет для досягнення більш ефективного обслуговування своїх користувачів.

Створення електронних бібліотек – досить масштабне завдання, що вимагає об'єднання зусиль фахівців з різних галузей – інформатики, обчислювальної техніки, інформаційних і телекомунікаційних технологій, бібліотечної, архівної справи тощо. Особливе значення має використання електронних бібліотек у справі навчання та виховання молоді, підвищення рівня культури суспільства [11, с. 46].

Надзвичайно важливим є розуміння того, що електронна бібліотека не є аналогом традиційної бібліотеки. Електронні бібліотеки відрізняються від традиційних різними видами носіїв інформації, різними технологічними процесами формування, організаційними формами створення та обслуговування користувачів, різними правами на інформаційні продукти та правами на їх поширення, засобами звернення користувачів до ресурсів та послуг.

Електронна бібліотека – це документальна автоматизована інформаційна система, у якій документи (статті, монографії, звіти, реферати і т.п.) зберігаються, як правило, у повнотекстовому вигляді на електронних машинних

носіях і можуть надаватися користувачам по їхніх запитах через телекомунікаційні мережі.

Основними функціями електронних бібліотек є:

- задовольняти інформаційні потреби користувачів (суспільства);
- надавати інформаційні послуги (пошук, анотації, інформація про нові надходження та ін.);
- організовувати інформацію таким чином, щоб її було зручно використовувати (каталогізація та зручна навігація);
- керувати місцезнаходженням інформації та здійснювати передачу інформації користувачам та їх посередникам;
- забезпечувати інтеграцію інформаційних ресурсів.

Останнім часом будь-яку базу даних також починають прирівнювати до електронних бібліотек. Але розуміння під електронною бібліотекою будь-якої колекції інформаційних об'єктів, позбавляє її системності та значно звужує поняття про бібліотеку як таку. При цьому підході повністю ігноруються такі ознаки бібліотеки як стратегія формування інформаційних фондів, каталогізація, наявність бібліографічного опису тощо.

Діяльність електронної бібліотеки має відповідати основним принципам бібліотечної справи, як галузі інформаційної, культурної, освітньої діяльності суспільства, що включає:

- створення і розвиток мережі бібліотек;
- формування та обробку бібліотечних фондів;
- організацію бібліотечного, інформаційного та довідково-бібліографічного обслуговування користувачів бібліотек;
- підготовку бібліотечних кадрів;
- наукове та методичне забезпечення розвитку бібліотеки.

Основне завдання електронної бібліотеки – інтеграція і структурування електронних інформаційних ресурсів (локальних і онлайнових) з метою забезпечення в них ефективної навігації. Під першим розуміється об'єднання ресурсів з метою використання (за допомогою зручних уніфікованих систем) різної інформації зі збереженням її властивостей, особливостей відображення і користувацьких можливостей маніпулювання нею. Під іншим – можливість користувача знаходити необхідну інформацію з найбільшою повнотою і точністю при найменших витратах зусиль [13, с. 123].

Найпоширенішою формою організації інформації в електронній бібліотеці є колекції електронних документів, що являють собою систематизовану сукупність інформаційних ресурсів, об'єднаних певними критеріями: зміст, джерела, призначення, коло користувачів, засіб доступу тощо.

За умов активного використання мережі Інтернет як єдиного комунікаційного середовища інформаційні матеріали в цифрових форматах набувають підвищеного попиту з боку студентів, які отримують освіту за допомогою дистанційної форми навчання. Це потребує якісного вдосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування, яка базуватиметься саме на електронних інформаційних ресурсах бібліотеки. Можна наголосити на

тому, що бібліотеки сьогодні трансформують свою діяльність на основі можливостей новітніх технологій та забезпечують такими інформаційними ресурсами студентів дистанційної форми навчання [5, с. 40].

Дистанційне навчання передбачає особистісну креативну діяльність студентів, забезпечення їх інформаційними ресурсами. Тому в процесі його запровадження підвищується та трансформується роль бібліотек – вузівських і публічних, а також змінюються функції бібліотекарів. Раніше всі освітні ресурси, в тому числі бібліотечні, надавалися студенту у навчальному закладі – за місцем навчання. Головна ідея трансформації бібліотечного обслуговування для потреб дистанційної освіти полягає в тому, що інформаційні ресурси мають бути доступними студенту та викладачу на відстані, незалежно від місцезнаходження останніх.

Розробляючи систему бібліотечного обслуговування дистанційної освіти, бібліотекарі замислюються над шляхами інтегрування традиційних бібліотечних послуг з електронними засобами представлення й доставки документів, проведення бібліотечно-інформаційного навчання. Студенти, які навчаються на відстані, мають право на весь спектр бібліотечних послуг – від довідково-бібліографічного обслуговування, бібліотечно-бібліографічного навчання та використання баз даних – до міжбібліотечного абонементу.

Бібліотека має налагодити взаємодію між різними структурними підрозділами навчального закладу – адміністрацією, викладачами, технічними спеціалістами. Це зумовлено вимогами навчальних програм, потребами навчальної та науково-дослідної діяльності викладачів і студентів, важливістю поглиблення їхньої інформаційної грамотності. До функцій бібліотекаря-адміністратора дистанційного навчання входить: визначення інформаційних потреб викладачів і студентів, кола необхідних їм ресурсів; розробка політики комплектування фондів відповідно до потреб дистанційної освіти; участь у розробці програм навчальних курсів; популяризація можливостей бібліотеки в організації дистанційної освіти [8, с. 20].

У бібліотеці навчального закладу виділяється місце для консультацій, довідкових фондів, точок доступу до електронних ресурсів, міжбібліотечного абонементу, бібліотечних працівників, залучених до організації дистанційної освіти.

Особлива увага має приділятися віртуальним засобам – розробці спеціальних веб-сторінок, можливостям доступу до інформації в Інтернеті тощо. Як правило, на цих сторінках розміщено інформацію про онлайн-каталог, є можливість отримання доступу до нього і до баз даних, Інтернет-ресурсів, навчальні матеріали про те, як користуватися бібліотекою, електронним каталогом, шукати інформацію в базах даних, робити посилання на статтю, книгу чи електронну публікацію тощо. Через веб-сайт є можливість зв'язатися з бібліографом, надіслати йому запит та отримати відповідь електронною поштою.

Організуючи бібліотечне обслуговування цієї категорії користувачів, бібліотека має забезпечити ресурси для фізичного та електронного доступу. Це

необхідно для виконання студентами навчальних і науково-дослідних завдань; викладання та науково-дослідної роботи; сприяння безперервній освіті; задоволення інших інформаційних потреб усіх залучених до дистанційної освіти.

Для дистанційного навчання особливе значення мають такі форми бібліотечно-інформаційного обслуговування:

- довідково-бібліографічне;
- електронний бібліографічний та інформаційний пошук;
- консультативні послуги;
- бібліотечно-інформаційне навчання;
- міжбібліотечний абонемент та доставка документів (з урахуванням вимоги копірайту);
- інформування про можливості бібліотеки.

Бібліотекарі повинні забезпечити оволодіння студентами навичками пошуку, оцінки та використання інформації, тому підвищується значення бібліотечно-інформаційного навчання тих, хто збирається чи вже навчається дистанційно [8, с. 21].

Якщо для вивчення певного дистанційного курсу інформаційних ресурсів певної бібліотеки не достатньо, на сайті бібліотеки розробляється організація доступу на корисні зібрання посилань, закладок інших бібліотек регіону, держави або посилання до інформації, розсіяної по всьому світу, яка функціонально призначена для пошуку інтерактивних навчальних ресурсів за напрямком освіти студента. Надаються величезні можливості скористатися ресурсами мережі Інтернет, щоб зробити засвоєння навчального матеріалу ефективним, залучити студентів до самостійного навчання.

Взагалі, використання дистанційних форм і методів навчання сприяє індивідуалізації процесу професійного становлення, спонукає студентів до самостійної роботи, формує у них інформаційну культуру, налаштовує на оволодіння інноваційними засобами здобуття та застосування інформації. Засоби комп'ютерної телекомунікації дозволяють забезпечити навчальний процес навчально-методичними матеріалами, зворотним зв'язком викладачів і студентів, доступом до вітчизняних та закордонних інформаційних та довідкових систем, доступом до електронних бібліотек, інформаційних ресурсів провідних вітчизняних та закордонних електронних газет і журналів.

Отже, бібліотека надає якісне інформаційно-бібліотечне обслуговування користувачів, можливості доступу до власних інформаційних ресурсів через мережу Інтернет, які несуть вагомий внесок у дистанційне навчання студентів вищих навчальних закладів. Збільшується посилення впливу бібліотек як центру неформальних комунікацій шляхом організації віртуальних конференцій, семінарів, міжособистісного спілкування читачів.

Таким чином, творчий підхід дозволяє студентам максимально ефективно використовувати у своїй роботі багаті бібліотечно-інформаційні ресурси, що представляють сучасні комп'ютерні технології [5, с. 67].

Розвиток інформаційної бази вніс зміни в діяльність сучасної книгозбірні, що цілком закономірно. Водночас і бібліотечно-інформаційна робота набула нового змісту. Такі форми обслуговування, як оперативне інформування, вибірне поширення інформації, ретроспективний пошук та інші, почали виконуватися за допомогою мережевих локальних та інтернет-ресурсів, у тому числі і повнотекстових автентичних баз даних.

Потрібно визнати, що електронні документи, нові інформаційні технології розкривають перед бібліотеками досить гарні перспективи. Проте, й друковані видання, як і раніш, зберігають свою значущість [6, с. 10].

Сьогодні необхідне комплексне обслуговування користувачів, гармонійне поєднання традиційних та електронних інформаційних ресурсів у найбільш зручних для користувачів пропорціях. Саме це сприятиме найповнішому задоволенню вимог користувачів та формуванню позитивного іміджу бібліотеки.

Список літератури:

1. Апшай Н. Функції бібліотеки вищого навчального закладу / Надія Апшай // Вісник книжкової палати. – 2004. – № 7. – С. 40–41.
2. Беззуб І. Електронні бібліотеки в сучасній освіті [Електронний ресурс] / І. Беззуб // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2015. – Вип. 41. – С. 479–495. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2015_41_37.pdf
3. Бондаренко В. Електронні бібліотеки в контексті дистантного обслуговування користувачів / В. Бондаренко // Вісник книжкової палати. – 2015. – № 6. – С. 15–18.
4. Дика С. П. Дистанційне навчання та проблеми його впровадження в процес сучасної освіти [Електронний ресурс] / С. П. Дика // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. – 2012. – Вип. 29. – С. 365–370. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Sitimn_2012_29_67.pdf
5. Кормилець Ю. В. Електронна бібліотека Луганського національного університету імені Тараса Шевченка : сучасний стан та перспективи розвитку: магістер. робота за спец. 8. 020 105 «Документознавство та інформаційна діяльність» / Кормилець Юлія Вікторівна. – Луганськ : [Б. в.], 2009. – 73 с.
6. Лопата О. Електронні ресурси: порядок доступу та їх використання читачами наукової бібліотеки / Олена Лопата // Бібліотечний вісник. – 2010. – № 3. – С. 8–15.
7. Малиновський О. Б. Електронні бібліотеки : мультимедійна складова [Електронний ресурс] / О. Б. Малиновський // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Інформаційні системи та мережі. – 2014. – № 783. – С. 450–457. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/VNULPICM_2014_783_51.pdf
8. Пашкова В. Роль бібліотек в організації дистанційного навчання / В. Пашкова // Бібліотечна планета. – 2003. – № 1. – С. 20–21.

9. Пішванова В. Роль бібліотек у дистанційному навчанні молоді / Валерія Пішванова // Вісник книжкової палати. – 2006. – № 10. – С. 28–30.

10. Сучасний словник іншомовних слів : близько 20 тис. слів і словосполучень / уклад. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк. – К. : Довіра, 2006. – 789 с.

11. Філіпова Л. Я. Значення електронної бібліотеки для розвитку дистанційної освіти / Л. Я. Філіпова // Сучасна бібліотека – науково-інформаційний центр освіти майбутнього : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Харків, 23-24 верес. 2008 р.) / М-во культури і туризму України, Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [редкол. : В. Д. Ракитянська та ін.; уклад. О. П. Куніч]. – Х., 2009. – С. 46–50.

12. Філіпова Л. Я. Електронна бібліотека в системі дистанційної освіти [Текст] // Вісн. ХДАК : зб. наук. пр. Вип. 14 / ХДАК. – Х., 2004. – С. 133–140.

13. Шемаєва Г.В. Формування електронних бібліотек як напрям розвитку наукових комунікацій / Г.В. Шемаєва // Сучасна бібліотека – науково-інформаційний центр освіти майбутнього: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Харків, 23–24 верес. 2008 р.) / М-во культури і туризму України, Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; [редкол. : В. Д. Ракитянська та ін. ; уклад. О. П. Куніч]. – Х., 2009. – С. 122–126.

14. Шкаріна В. Електронні бібліографічні ресурси наукової бібліотеки [Електронний ресурс] / В. Шкаріна // Наукові праці Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – 2014. – Вип. 40. – С. 247–260. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/npnbuimviv_2014_40_22.pdf

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

Стиценкова О.В.,

*учитель фізики кваліфікаційної категорії «старший учитель»,
КЗ «Нікопольська середня загальноосвітня школа І-ІІІ ст. № 9»,
м. Нікополь,
elenavik@i.ua*

На сучасному етапі розвитку шкільної освіти широко впроваджуються в навчальний процес інформаційно-комунікаційні технології. Необхідність такого впровадження зумовлена бурхливим розповсюдженням комп'ютерних технологій, які впливають на виховання дитини та на сприйняття нею навколишнього світу, а також змінюють характер її практичної діяльності.

В цих умовах сам процес навчання школярів істотно не змінюється, бо будь-яка педагогічна технологія є інформаційною, так як її основу складає процес подання інформації учителем, перетворення та засвоєння дитиною нових знань. Використання ж комп'ютера робить цей процес мобільним, диференційованим, індивідуальним. Інтеграція інформаційних технологій в навчальну діяльність дозволяє педагогу підвищувати соціальну мобільність школяра, адаптувати його до зовнішнього інформаційного середовища,

перевести дитину в режим саморозвитку, перетворюючи її із об'єкта педагогічного впливу в повноправний суб'єкт навчального процесу.

При проведенні сучасного уроку викладач використовує технічні засоби навчання – аудіо- і відеозаписи, презентації, навчальні програми, електронні підручники. Але при цьому виникають труднощі і недоліки й недоліки – складність інтегрування комп'ютера в поурочну структуру занять, недостатній контакт з дітьми. Існує ймовірність переходу від розвивального навчання до наочно-ілюстративних методів. Величезний вибір наочності в Інтернеті у ході підготовки до уроку призводить до необґрунтованого збільшення її кількості, втрачається час, відведений на розвиваючі форми роботи.

Виникає суперечність-сучасна освіта неможлива без комп'ютера і Інтернету, але й Інтернет не може замінити існуючий процес навчання. Вирішенням цієї проблеми, згідно з Концепцією дистанційної освіти в Україні, є поєднання традиційних і дистанційних форм і методів навчання для розвитку безперервної освіти, її доступності та особистісної інформації.

Аналіз наукової психолого-педагогічної літератури свідчить про значну увагу науковців до проблеми впровадження дистанційних технологій у навчальний процес освітніх закладів різних типів. Не всі концепції, запропоновані вченими, можуть бути використані при організації дистанційного навчання в школах.

Р. Делінг зводить до мінімуму роль викладача і навчального закладу при дистанційному навчанні. Завдання закладу освіти – допомогти учневі, коли він не може впоратися з вирішенням поставлених задач. Якщо ж учень може вчитися самостійно і незалежно, то функція навчального закладу – це надання інформації і можливості користуватися бібліотекою. Такий підхід при організації дистанційного навчання в школі неефективний. Зважаючи на психологічні особливості підліткового віку, діяльність учня потребує контролю і хоч мінімального керівництва. Також потрібно пам'ятати, що можливі негативні наслідки, пов'язані з активним вторгненням у природний внутрішній світ людини штучних, ілюзорних вражень від екранних віртуальних сюжетів та взаємодії з ними. Небезпека може полягати і в нехтуванні допустимими нормами безпечних режимів роботи з комп'ютером. У зв'язку з цим зростає актуальність досліджень психолого-педагогічного впливу та медичних наслідків при застосуванні технічних засобів і різних Інтернет-ресурсів для фізичного та психічного розвитку учнів. Тому, впровадження елементів дистанційної освіти у навчальний процес має здійснюватися виважено, ретельно підготовленим і продуманим. Отже, повністю зняти «опікунську» функцію з викладача в умовах школи неможливо. Так вважає і російська дослідниця Є.С.Полат стверджуючи, що використовувати термін «дистанційна освіта» не можна, якщо мова йде про самостійну роботу того, хто навчається.

За Ч.Ведемейером, система дистанційного навчання буде ефективною, якщо вона дійова в будь-якому місці, де є хоч один учень; пропонує більш можливостей в роботі з курсами, їх форматом і методологіями; використовує всі навчальні медіа-засоби; покращує можливості для адаптації курсів до

індивідуальних особливостей школяра; оцінює досягнення, не піднімаючи бар'єрів, які стосуються місця, швидкості чи послідовності навчання учнів.

Отже, дистанційна освіта школяра повинна бути організована таким чином, щоб дозволяла максимально зручно для дитини створити індивідуальну траєкторію навчання. Учень сам визначає час і послідовність вивчення навчальної дисципліни. Повинна існувати можливість неодноразово проводити досліди, експерименти, лабораторні роботи. В шкільній дистанцій освіті необхідно чітко розробити взаємозв'язок між учнем і викладачем. Вчитель допомагає у формулюванні навчальних цілей, у роботі з джерелами інформації та оцінюванні досягнутих результатів, постійно оновлює зміст освіти. Учень контактує з викладачем в зручний для себе час, використовуючи форум, чат, електронну пошту.

Дистанційне навчання змінює форму діяльності викладача. Вчитель повинен організовувати самостійну навчальну діяльність учнів, не давати знання, а навчити методам їх добування, застосування, вчити використовувати новітні технології.

За російським вченим А. Хуторським, можна виділити п'ять моделей організації дистанційного навчання учнів: «школа – Інтернет», «школа – Інтернет – школа», «той, хто навчається – Інтернет – викладач», «той, хто навчається – Інтернет – дистанційний центр», «той, хто навчається – Інтернет...». Останні дві моделі використовуються старшокласниками маленьких міст і селищ в період підготовки для вступу в вищий навчальний заклад. Шкільний вчитель в цих моделях дистанційної освіти може виступати в ролі радника, а не керівника чи контролера. Перші дві моделі – «школа – Інтернет» і «школа – Інтернет – школа» - це сплав традиційних форм навчання і дистанційної освіти, коли на позаурочний час виносяться розв'язок додаткових завдань, проведення експериментів і непрограмних лабораторних робіт, підготовка до олімпіад, проведення факультативних курсів. Модель – «той, хто навчається – Інтернет – викладач» використовується для роботи з обдарованими учнями і дітьми з обмеженими можливостями, а також у роботі з класом під час карантину.

Для ефективної реалізації дистанційної освіти дуже важливим є вибір online-інтерактивного навчального середовища. Пошуком такого середовища і роботою в ньому педагоги нашої школи займаються на протязі останніх чотирьох років. Однією із перших спроб і, на мій погляд, найбільш вдалою стало розташування віртуального класу для реалізації моделі «той, хто навчається – Інтернет – викладач» в освітньому навчальному Інтернет-середовищі WIZIQ(Індія). WIZIQ надає такі можливості, як живе спілкування (аудіо/відео), дошка з інтегрованими математичними документами, редагування форматів PowerPoint, PDF, Flash, Word, Excel і відеофайлів. Основу даного сервісу складає Flash, що легко дозволяє використовувати всі функції у вікні браузера. Учні можуть розмовляти з іншими, працювати на дошці; не тільки дивитися, але й змінювати презентації, PDF, Flashфайли. В учителя є можливість перетворити учнів на пасивних слухачів на час лекції, а потім дати висловитися. Завдяки WIZIQ вчитель отримує повноцінну систему для

навчання без установки додаткового програмного забезпечення. Вчитель може взаємодіяти з учнями за допомогою дошки, чату, відео, аудіо. Заняття проводяться як індивідуальні, так і групові. У школяра з'являється можливість отримати нові знання, знаходячись дома, пройти тестування, поставити питання фахівцеві, побувати на уроці в реальному часі. Це актуально для дітей, що захворіли або не мають можливості відвідувати школу.

Робота в on-line інтерактивному навчальному середовищі вимагає від учителя виконання багатьох різних ролей:

- Розробник навчальних програм. Педагог розробляє програму таким чином, щоб навчальні завдання, необхідні ресурси і час приводили до досягнення очікуваних результатів, що були поставлені на початку роботи.
- Презентатор. Презентація – це одностороння, яка передбачає передачу інформації від педагога до аудиторії та підкріплюється візуальними засобами.
- Фасилітатор. На відміну від презентатора, він пропонує процес, який допомагає учням засвоїти знання. Крім того, фасилітатор сприяє тому, щоб звучали різні думки, точки зору у групі.
- Наставник. Допомагає учням переносити здобуті знання у практику. Заохочує рефлексивну практику.
- Менеджер. Вносить зміни до навчального процесу. Забезпечує необхідними ресурсами.
- Агент змін. Заохочує та проводить постійний аналіз і рефлексію.[8]

Етапи формування on-line інтерактивного навчального середовища в школі: організаційний, технологічний і корекційний. Організаційний етап передбачає такі кроки: діагностика і налагодження комп'ютерної техніки в школі, створення web-сайту школи, електронних скриньок учасників процесу, електронного щоденнику, складання списку адрес навчальних web-сайтів, відеокурсів, електронних підручників, створення комп'ютерних програм; навчання вчителів і учнів. Технологічний із розробки і проведення on-line уроків, напрацювання навичок спілкування в віртуальному середовищі. На корекційному етапі відбувається обговорення і аналіз проведених уроків, відбір ефективних методів подачі матеріалу і контролю знань, планування подальшої роботи для покращання дистанційної освіти.

Наступним кроком впровадження дистанційної освіти в нашій школі стала участь в проекті «Обласна електронна школа «Школа, відкрита для всіх»». Організатори проекту вважають активне використання дистанційних освітніх технологій одним із шляхів удосконалення освітнього середовища. Впровадження проекту здійснюється на принципах співпраці зі школою для досягнення загальної мети- якісної освіти. Контент «Електронної школи» містить тексти лекцій, медіа-уроки, інтерактивні тексти, тренажери, словники, віртуальні лабораторії, корисні посилання та ін.[10] Наповнення ресурсу відбувається силами вчителів області. Зокрема, мені припало розробляти навчальні матеріали з фізики. Крім того, на платформі з відкритим кодом доступу «Класна оцінка» створений цикл для дистанційного навчання за програмою 11 класу з фізики.

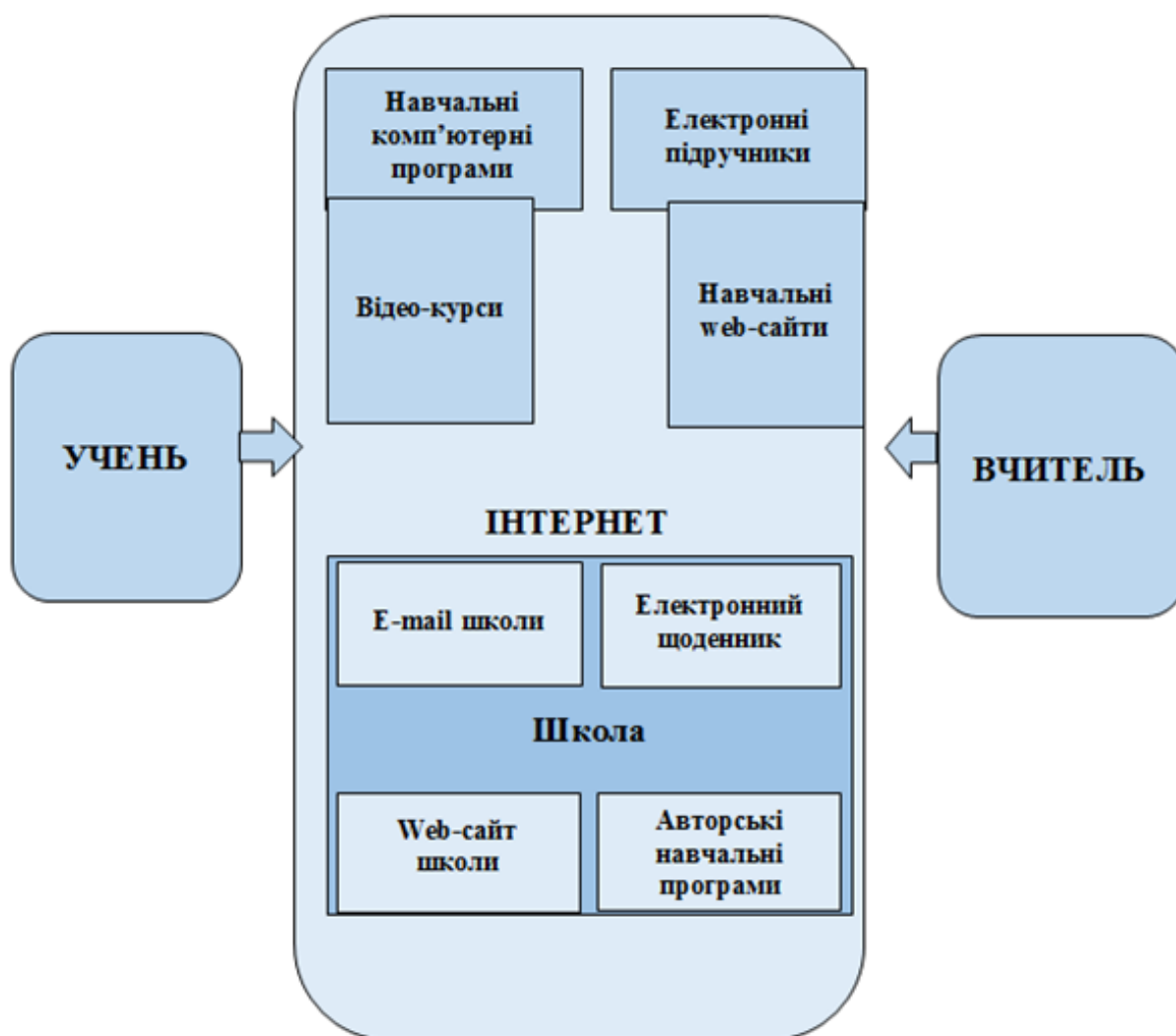

Рисунок 1 – Схема організації on-line інтерактивного навчального середовища в школі

Другий рік ми працюємо з додатком GOOGLE «Classroom», яке призначено для того, щоб вчителі і учні могли підтримувати зв'язок незалежно від їх місця розташування. У Класі викладачі можуть легко і швидко створювати і перевіряти завдання в електронній формі. На сторінці завдань видно, що задав викладач. Учням досить просто натиснути на завдання, щоб приступити до його виконання. Інформація про здані роботи оновлюється в режимі реального часу, і викладач може оперативно перевірити всі роботи, поставити оцінки і додати свої коментарі. Ресурс «Classroom» дуже зручний для роботи з учнями при підготовці до ЗНО або предметної олімпіади.

Отже, дистанційна освіта, впроваджуючи інформаційно-комунікаційні технології в навчання школярів, має такі переваги над іншими формами освіти:

- підвищення якості знань учнів за рахунок використання активних методів навчання, які характеризуються високою залученістю в навчальний процес школярів;
- можливість забезпечення диференційного підходу до учнів, так як є вибір складності завдань, що виконуються, контролюється рівень отриманих знань;

– забезпечуються умови для адаптації дитини в сучасному інформаційному суспільстві, відбувається виховання особистості, здатної самореалізуватися в умовах соціальних вимог;

– розширюються можливості використання інтернет-ресурсів.

За резолюцією ЄС з упровадження «План дій 2005 еЄвропа», впровадження дистанційного навчання – один із головних напрямів у сучасній освіті, який розширює рамки її отримання всіма без винятку учнями та створює умови для навчання упродовж усього життя. Шкільний вчитель, включаючи в свою роботу елементи дистанційної освіти, намагається навчити дитину жити в інформаційному суспільстві та використовувати всі можливості сучасного світу.

Список літератури:

1. Білоусова В. О. Теорія і методика гуманізації відносин старшокласників у позаурочній діяльності загальноосвітньої школи: моногр. / В. О. Білоусова. – К.: ІЗММ, 1997. – 192 с.

2. Биков В. Ю. Відкрита освіта і відкрите навчальне середовище / В. Ю. Биков // Теорія і практика управління соціальними системами. – Харків: НТУ "ХПІ". – 2008. – № 2. – С.116–123.

3. Буряк В. Умови та засоби самоосвіти / В. Буряк // Вища школа. – 2002. – №6. – С. 18–27.

4. Демченко О. М. Самостійна пізнавальна діяльність як дидактична проблема / О.М. Демченко // Педагогічні науки: зб. наук. пр. – Суми: Сумськ. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, 2002. – Ч.1. – С.272–280.

5. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

6. Жевакіна Н. В. Особливості дидактичного забезпечення самостійної роботи в умовах дистанційного навчання / Н. В. Жевакіна // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту імені Тараса Шевченка. – 2007. – № 6. – С. 87 – 94.

7. Згуровский М. З. Развитие системы дистанционного образования в Украине / М.З. Згуровский // Higher Education Open and Distance Learning Knowledge Base for Decision-Markers/Materials of Meeting of the IITE Focal Points in the CIS and Baltic Countries/ Kiev IITE, 2003.

8. Інноваційні методи навчання та викладання [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ru.osvita.ua/school/theory/1663>.

9. Концепція розвитку технологій дистанційного навчання в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://pulib.if.ua/part/9961>.

10. Науково-педагогічний проект "Обласна електронна школа "Школа відкрита для всіх". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://dnepredu.com/uk/site/elektronna-shkola>.

11. Полат Е. С. Теория и практика дистанционного обучения / Е. С. Полат // Инфо. – 2001. – № 5. – С. 37–43.

12. Смульсон М. Л. Середовище дистанційного навчання: психологічні засади проектування [Електронний ресурс] / М.Л. Смульсон – Режим

доступу http://www.psychscience.com.ua/departament/oklad.php?mova=ua&scho=zasyady/smulson_sreda.

13. Хуторской А. В. Современная дидактика: [учебник для вузов] / Хуторской А.В. – СПб.: Питер, 2001. – 544 с.

14. Delling R.M. Briefwechsel als Bestandteil und Vorläufer des Fernstudiums (Ziff papiere 19) / R.M. Delling. – Hagen: Fernuniversität (ZIFF), 1978. – 24 p.

15. Wedemeyer C. Learning at the Backdoor: Reflections on non-traditional learning in the lifespan / C. Wedemeyer. – Madison: University of Wisconsin Press, 1981. – 298 p.

ВИКОРИТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ СЕРЕДНЬОГО МЕДИЧНОГО ПРАЦІВНИКА

Сурсаєва І.С.

Спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, методист коледжу

Сірак І.П.

Спеціаліст вищої категорії, заступник директора з виробничої роботи

Орлова В.Ф.

Спеціаліст, викладач основ екології та географії

Вінницький медичний коледж ім. акад. Д.К. Заболотного

м. Вінниця

v.f.orlova@gmail.com

Розвиток Інтернету в перші два десятиліття ХХІ сторіччя супроводжується появою величезної кількості різноманітних веб-сервісів, що підтримують різні потреби й активність користувачів мережі, й розглядають їх як авторів та співавторів мережевого контенту. Нині в мережі Інтернет наявна низка соціальних сервісів, за допомогою яких можна здійснити активне спілкування між учасниками навчального процесу, організувати процес колективного створення та обговорення навчальних Інтернет-продуктів.

Термін “дистанційне навчання” означає таку організацію навчального процесу, коли студент навчається самостійно за розробленою викладачем програмою і відділений від нього у просторі чи в часі, однак може вести діалог з ним за допомогою засобів телекомунікації. Всі існуючі технології дистанційного навчання можна умовно розділити на три категорії: не інтерактивні – друковані матеріали, аудіо й відеоносії; інтерактивні комп’ютерні технології навчання – електронні підручники, тестові методики контролю знань, засоби мультимедіа; відеоконференції – сучасні засоби телекомунікації через аудіоканали, відеоканали та комп’ютерні мережі.

Незважаючи на стрімкий розвиток засобів телекомунікації, використання супутникових каналів зв’язку, передача відеозображення через комп’ютерні мережі ввійшло у практику дистанційного навчання в Україні лише нещодавно. Це пояснюється відсутністю розвиненої інфраструктури зв’язку, високою вартістю обладнання й каналів зв’язку.

Використання відеокaset є одним із унікальних способів дистанційного навчання, найчастіше – як набір навчальних матеріалів, здатний замінити традиційні лекції. Відносно малі затрати на тиражування навчальних відеоматеріалів і широкі можливості для їх перегляду роблять цей спосіб навчання досить популярним.

Електронна пошта економічно й технологічно є найефективнішим способом дистанційного навчання. Вона використовується для передачі змісту навчальних курсів у формі творчих завдань чи консультацій, забезпечення зворотного зв'язку студента й викладача. Однак, її педагогічний ефект обмежений неможливістю їх прямого діалогу.

Відеоконференції з використанням комп'ютерних мереж, на відміну від трансльованих через супутникові канали зв'язку, є дешевшими, тому їх можна використовувати для проведення семінарів у мікрогрупах із 5-7 осіб, індивідуальних консультацій, обговорення фундаментальних проблем навчального курсу. Ця технологія проведення конференції, крім вербального й візуального контактів, створює можливість спільного управління екраном комп'ютера з метою створення схем, малюнків, передачі фотографічного й друкованого матеріалу тощо.

Останнім часом в умовах постійного розвитку технологій ми просто змушені йти в ногу з часом та впроваджувати сучасні форми роботи. Протягом минулого та поточного навчального року наші викладачі активно використовують таку форму спілкування як відеоконференції, для проведення нарад, семінарів, регіональних методичних об'єднань медичних коледжів Вінницької області тощо. Це дає можливість частіше зустрічатися для обговорення актуальних питань та заощадити час і кошти.

Мережеві технології та мережа Інтернет. Ефективне застосування Інтернету та мережевих технологій в навчальному процесі за певних умов може виступати певною компенсацією при збільшенні обсягу знань і зменшенні часу на його отримання та засвоєння. На сьогодні мережеві технології дозволяють педагогам організовувати навчальний процес безвідносно до положення в часі і просторі в наступних напрямках:

- пошук релевантної інформації;
- забезпечення вільного доступу до навчальних ресурсів і послуг;
- організація групової (колективної) навчальної діяльності;
- обмін даними та матеріалами в навчальних цілях;
- спільне опрацювання даних та робота з матеріалами освітнього спрямування;
- створення умов для ефективної дистанційної комунікації між суб'єктами освітнього процесу;
- поширення (оприлюднення) результатів (продуктів) навчальної діяльності;
- забезпечення суб'єктів освітнього процесу різноманітними інструментами для самостійного створення мережевих ресурсів навчального призначення та відповідного контенту [1, с. 76; 3, с.12-13].

На сьогодні викладачі коледжу активно займаються питанням використання всесвітньої мережі Інтернет у роботі зі студентами.

В методичній роботі адміністрації, методичного кабінету та всього викладацького складу коледжу проводиться робота в напрямку сучасних технологій, прикладом є участь керівників та викладачів коледжу у 6-му інтернет-марафоні від ВГ «Основа» за такими тематиками:

- Професія майбутнього - вчитель. – Гришина Інна Іванівна, директор ВГ “Основа”. Для педагогів усіх категорій;

- Проведення сучасного уроку з використанням електронної презентації. – Величко Сергій, керівник проекту «Електронний конструктор уроку». Для педагогів усіх категорій;

- Організація кооперативної діяльності учнів засобами мережевих технологій". – Десятов Дмитро Леонідович, к, пед,наук, доцент кафедри суспільствознавчої освіти Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Для учителів усіх категорій;

- Організація та проведення методичної роботи з викладачами: нові вектори – Татаринів Михайло Вікторович. Для керівників навчальних закладів та їх заступників;

- Проектні технології на уроці. – Коновалова Марина Валентинівна, головний редактор журналу «Російська мова в школах України». Для педагогів усіх категорій;

- Навчальне відео на уроці – Богданов Сергій Володимирович, спеціаліст з інформаційних технологій. Для педагогів усіх категорій;

- Психолого-педагогічний супровід управлінської діяльності. Конфлікти і страхи – Грузін Тетяна Борисівна, директор Мануйлівського НВК “ЗОШ І-ІІІ ступенів - дитячий садочок”. Для керівників навчальних закладів та їх заступників;

- Методичний банк або як розібратися у потоці інформації – Кудлай Наталія Володимирівна, керівник Для педагогів усіх категорій;

- Інтерактивне навчання: плюси і мінуси – Мокрогуз Олександр Петрович, завідувач кафедри суспільних дисциплін та методики їх викладання, канд. пед. наук. Для педагогів усіх категорій;

- Методи інтерактивного навчання. – Руденко Тетяна Іванівна, викладач вищої категорії. Для вчителів усіх категорій;

- Розвиток творчих здібностей учителя. Новий рівень – Юдіна Марія Володимирівна, головний редактор журналу “Позашкільна робота”. Для педагогів усіх категорій.

Однією із форм дистанційної роботи викладачів у нашому навчальному закладі зі студентами є організація навчально-виховного процесу за допомогою залучення соціальних мереж та мережі Інтернет. Наприклад такі викладачі як Панасюк М.П., Круглікова С.С., Ісакова О.Л., Орлова В.Ф., Петляк І.Б., Єрмощенко В.А., Челідзе Ю.В., використовують соціальні мережі та мережу Інтернет як форму позааудиторної роботи зі студентами: створюють власні предметні спільноти, де розміщують власні методичні матеріали (методичні

розробки лекційних практичних занять, рекомендації до виконання самостійних робіт, мультимедійні презентації тощо), електронні версії підручників, пости навчального та виховного характеру тощо.

Важливим елементом такої роботи також є створення на власних сайтах (чи використання вже наявних матеріалів) опитувальників з тем. Тобто створюється база електронних тестів та задач, які студенти можуть розв'язувати у вільний час за умов наявності доступу до мережі Інтернет з будь якого гаджета: персонального комп'ютера, ноутбука, планшета, телефона, сидячи в кафе чи їдучи в громадському транспорті, що дає можливість перевіряти свої знання в комфортних умовах, не відриваючи себе від загальних справ. Така форма роботи зі студентом дає можливість детальніше ознайомити його із матеріалом у комфортних для нього умовах, що забезпечує формування нових можливостей взаємодія між викладачем та студентом.

Переваги й недоліки дистанційної освіти краще бачити у порівнянні з іншими формами навчання: стаціонар (очна), вечірня, заочна, екстернат (самоосвіта). У наведеному переліку кожна наступна після очної освіти форма навчання характеризується зменшенням зовнішньої регламентації навчальної діяльності і, відповідно, зростанням ролі внутрішньої дисципліни й відповідальності. Дистанційна освіта має елементи всіх названих форм навчання і базується, як ми з'ясували, на основі інформаційних технологій і систем мультимедіа. Чітких меж між заочною і дистанційною освітою практично немає. Дистанційну освіту можна розглядати як спосіб заочного навчання чи екстернату. За умови поширення й розвитку технологій дистанційної освіти, вони також можуть ефективно використовуватися на стаціонарі чи вечірньому відділенні.

Дистанційне навчання забезпечує систематичну й ефективну інтерактивність, причому не лише між викладачем і студентами, а й між студентами, незалежно від того, на якому носії представлений основний зміст навчання (у мережі чи на CD-диску). Взаємодія здійснюється на основі комп'ютерних телекомунікацій. Тут є в наявності всі ознаки навчально-виховного процесу (викладач, підручник, засоби навчання, відповідні методи навчання й організаційні форми), чого не можна сказати про заочну форму навчання. Акцент же на самостійні види діяльності в даний час вважається пріоритетним не тільки у дистанційній і заочній формах навчання, а й в очній. Стосовно відкритої освіти, як сказав американський теоретик заочної форми освіти Б. Холмберг, це не стільки форма навчання, скільки спосіб мислення. На сьогодні навчальні заклади все більше уваги приділяють дистанційним формам навчання.

Часто дистанційне навчання розглядається як нова форма навчання і відповідно дистанційна освіта (як результат навчання, як система) як нова форма освіти [2]. Термін “дистанційне навчання” підкреслює основну характерну ознаку даної діяльності – інтерактивність, взаємодія не лише з програмою, а й з викладачем та іншими студентами. Звідси випливає, що нова форма навчання не може бути системою, абсолютно автономною, ізольованою

від інших форм навчання. Дистанційне навчання будується відповідно до тих же цілей, що й очне (якщо використовуються аналогічні освітні програми), з тим же змістом. Але форма подачі матеріалу, форма взаємодії викладача й студентів і студентів між собою будуть іншими. Дидактичні принципи організації дистанційного навчання у своїй основі (принципи науковості, системності і систематичності, активності, принципи розвиваючого навчання, наочності, диференціації й індивідуалізації навчання тощо) також повинні бути тими ж, але реалізуються вони специфічними способами, обумовленими специфікою нової форми навчання, можливостями інформаційної мережі Інтернет, її ресурсами. З'являються навіть спроби ввести поняття дистантної чи дистанційної педагогіки (А.В. Хуторской). Однак, не можна змішувати можливості послуг Інтернет (наприклад, електронної пошти, телеконференцій, Web-технологій), що широко використовуються в науково-дослідній і практичній діяльності вчених, аспірантів, адміністративних працівників, і науку педагогіку. Навряд чи можна всерйоз говорити про дистанційну екологію, біологію тільки тому, що фахівці цих наук користуються послугами Інтернету.

Якщо розглядати дистанційне навчання як нову форму навчання, логічно зробити висновок, що в цій системі крім викладача й студентів повинен бути підручник, навчальні посібники, тобто засоби навчання як компоненти даної системи. Звідси випливає необхідність серйозного наукового підходу до розробки спеціальних курсів (підручників) для системи дистанційного навчання. Зрозуміло, у даному випадку мова йде в основному про електронні засоби навчання, у першу чергу мережні.

Головною формою навчання виступає орієнтація студентів та викладачів на самостійну роботу та самоосвіта, адже навчити людину неможливо, можна лише навчитися. Студент має бути не просто зацікавлений і хотіти учитися, а готовий і здатний докласти всіх зусиль до того, щоб навчитися вчитись. Подальші його зусилля в освіті примножують його сили завдяки формуванню внутрішньої мотивації: зрозуміти ту чи іншу проблему, оволодіти тим чи іншим предметом, знайти рішення тощо. Студент має навчитися аналізувати свої знання, не просто присвоювати досвід інших, а будувати свій, що набагато важче. Досвід інших слід не стільки привласнювати, скільки брати з нього уроки. Незважаючи на існування теорії і практики навчальної діяльності (Л.В. Занков, Д.Б. Ельконін і В.В. Давидов, А.В. Фурман, І.С. Якиманська та інші), середня школа недостатньо формує в учнів навчальну діяльність, тому завданням вищого навчального закладу є завершення формування навчальної діяльності. Студенти мають оволодіти видами і структурою знань, мистецтвом читання й наукою розуміння не лише тексту, а й самого себе.

Однією із форм дистанційного навчання викладачів коледжу є проходження дистанційних курсів підвищення кваліфікації на базі Полтавського університету економіки і торгівлі Міжгалузевого інституту підвищення кваліфікації та перепідготовки спеціалістів, також на сьогодні проводиться робота з організації участі викладачів коледжу, які викладають

спецдисципліни у дистанційних курсах підвищення кваліфікації на базі НМУ ім. О.О.Богомольця.

Таким чином, для всіх форм навчання, в тому числі й дистанційного навчання, необхідна психологічно-педагогічна пропедевтика, призначення якої полягає у засвоєнні основ навчальної діяльності – принципів, навичок, правил гри. Звичайно, в умовах очного навчання таке засвоєння є хоча й стихійним, але швидшим, ніж за інших форм навчання.

Список літератури:

1. Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України : Матеріали наукової конференції. – Київ : ІТЗН НАПН України, 2011.

2. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учебное пособие для студентов педагогических вузов и системы повышения квалификации педагогических кадров / Под ред. Е.С. Полат . – М.: Издательский центр “Академия” , 2001.

3. Зинченко В.П. Дистанционное образование : к постановке проблемы // Педагогика . – 2000. – №2.

СОЦІАЛЬНА МЕРЕЖА – ІНСТРУМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ

Тарасюк М.Д.

вчитель інформатики,

Житомирська загальноосвітня

школа I-III ступенів №17,

м. Житомир,

zhitomirskazosh17@ukr.net

Соціальні мережі нараховують мільярдну кількість користувачів. Що вони роблять? Відповідь на це питання проста – спілкуються із друзями в онлайн режимі, діляться інформацією, ведуть власний бізнес. Але віртуальний світ настільки поглинає дитину, що в реальному вона не може нічого вдіяти. При появі вчителя на уроці вже виникає напруження, а коли починається спілкування, в більшості випадках, дитина пасивна в розмові. Навіть, якщо взяти звичайну ситуацію спілкування між однолітками, то також буде виникати напруження. Це зумовлює багато причин: вчитель не може подати матеріал; агресія, що не забезпечує комунікацію; не очікування успіху, тощо. Про освіту можна сказати наступне: в таких мережах дуже багато сервісів, що не дають можливість людині думати, а лише навпаки притупляють її розвиток. Такими прикладами є додатки готових домашніх завдань на сайті «vk.com». Тепер представимо сайти для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання в 2012-2016 році: просто сухо надається інформація, головним чинником є просто накопичення великої кількості інформації. Виникає потреба в репетиторі. Майбутні абітурієнти повинні вже із шкільних років платити за

своє навчання. Таким чином їх спонукають тільки до навчання за кошти. Тому доцільність налагодження контакту між вчителем і учнем: в подачі для дитини необхідної інформації, в комфортних для неї умовах, в тому світі, в якому вона існує.

Мета полягає у вивченні впровадження дистанційної освіти за допомогою соціальних мереж для учнів шкіл України.

Основна мета: підвищити педагогічну кваліфікацію в питаннях формування комунікаційної компетентності учнів різновікових груп.

Завдання:

1. Створити соціальну мережу для учнів, що надала змогу їм самостійно готуватись до екзаменів та уроків.

2. Встановити словесний контакт між вчителем та учнем за допомогою соціальної мережі, що буде фундаментом для переходу на живе спілкування.

3. Підвищити рівень компетентності вчителів предметників.

Об'єкт дослідження – соціальна мережа, як можливість підготовки до ЗНО та продовження навчання в комфортних умовах для дитини.

Предмет дослідження – соціальна мережа в нашій реальності.

Даний проект проходить апробацію в Житомирській загальноосвітній школі I-III ступенів №17. Основна методика досліджень – спостереження за учнями 10-11-их класів, вікова група 16-17 років.

Нами представлено модель мережі для спілкування між випускниками Житомирської області та розроблено сервіси для створення онлайн-уроків для підготовки до випускних та вступних екзаменів. Також надано можливість провідним спеціалістам для реєстрації та викладання предметів учням не виходячи із дому. Адміністратор повністю контролює матеріал, що намагаються розмістити та допомагає у створенні тестів. Кожен тест для онлайн мережі може доповнюватись графічними, відео зображеннями та є можливість вписувати відповідь самостійно, також можливі завдання на асоціації. Створено онлайн-адміністраторську панель для додавання та створення тестів.

Підготовка по екзаменам з одного предмету необмежена, також можна готуватись і до інших предметів в залежності від доданих матеріалів і долучившихся вчителів.

Для школи така робота є корисною тим, що під час призупинення навчального процесу вчителі можуть проводити уроки як в онлайн режимі так і в режимі запису. Вчитель тільки викладає матеріал, а учень навчається дома під час перегляду вебінару, а також може прописати вчителю повідомлення з запитанням і одразу отримати відповідь. Кожен користувач має можливість пройти підготовчі тести з ЗНО різних років (не тільки з математики, але і з інших предметів). Модератор повністю контролює процес розміщення будь-якої інформації користувачем, тому на сайті крім освітньої інформації нічого зайвого і бути не може. Анкетні дані кожного зареєстрованого користувача обмежені і також є розділення на категорію учні та вчителі. Батьки можуть отримувати смс повідомлення на свій мобільний телефон по досягненням своїх

дітей, кожен вчитель веде електронний щоденник (за бажанням). Нам вдалося поєднати навчання та технології.

Особливості системи:

1. Кожен учасник повинен зареєструватися на сайті;
2. Після реєстрації ви можете ввести свій логін і пароль;
3. Ваш профіль.

Коли ваш профіль активний, ви можете додавати фото, видалити фото, додавати людей в свої друзі. Адміністратор повністю контролює користувачів сайтом – як подається гіперпосилання на відео уроки, як проводиться обговорення в чаті під час перегляду уроків. Одним із сервісів є онлайн тестування, причому адміністратор може вносити корективи в тестове завдання за допомогою редактора тесту. В тестах можна робити графічні питання та варіанти відповідей, вводити математичні символи, у відповідні поля вводити відповіді, а також надана можливість до тесту додавати додаткові елементи у формі відео. Адміністратор може скласти будь-який тест на ваше замовлення або надати вам таку можливість. Тести можуть бути різнопланові: з варіантами відповідей, відповідь можна вписувати набором клавіатури, встановлювати відповідність, тощо.

Вчитель може додати кілька варіантів відповіді (до 7), та вибрати тип тестування, а саме: питання з одною правильною відповіддю, з кількома правильними відповідями, та питання на яке потрібно відповісти без варіантів відповіді.

Для початку потрібно вибрати тип запитання (з одним варіантом відповіді, з кількома варіантами відповіді, з вводом відповіді у текстове поле).

Для вибору правильної відповіді потрібно натиснути на кнопку біля поля для вводу варіанту відповіді.

Адміністратор може розширити кількість варіантів відповідей натиснувши «Еще варианты ответа».

Також, вчитель може додавати відео та зображення до тесту. Після заповнення форми необхідно натиснути «Добавить». Після цього тест буде додано, та адміністратора переадресує до списку усіх тестів в темі у якій він додавав тест.

Для перегляду результатів учнів які пройшли тести необхідно перейти в меню «Результаты тестов». Також, вчитель може видалити результат учня. Адміністраторами виступають учні ЗОШ №17 та сам розробник проекту, що намагаються освоїти професію модератора.

Особливістю роботи є онлайн трансляція, де в певний час учень може продивитись урок в реальному часі. Вчитель за допомогою веб-камери може презентувати себе, як знаючого спеціаліста-професіонала, користувач може задати питання в чаті і одразу отримати відповідь на поставлене запитання.

Така форм роботи дає можливість вчителю економити час на поясненні матеріалу. Деякі люди запитували: «...якщо учень під час пояснення зайнятий своїми справами, то і результату роботи не буде?». І ми відповідали так: «Дитина, що хоче вчитися буде слухати матеріал і коли на уроках вчитель буде

запитувати, одразу буде зрозуміло хто матеріал не опрацьовував». Таким чином ми можемо стверджувати, що дитина на такому сайті повинна мати зацікавленість у навчанні, інакше її данні будуть знищені і доступ заблоковано модератором чи адміністратором.

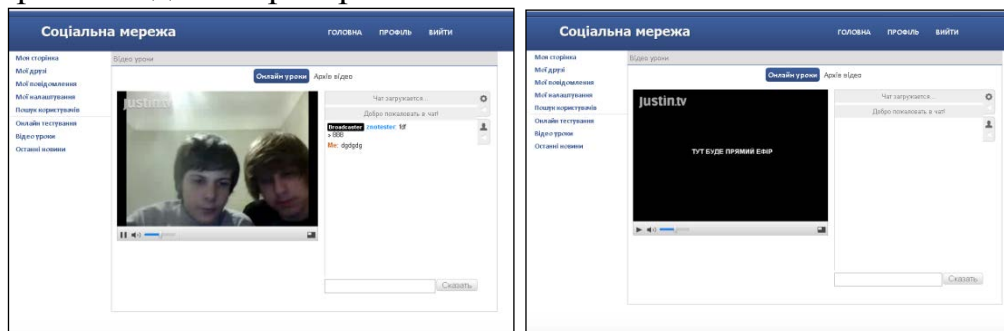

Рисунок 1 – Так виглядає профіль відеотрансляції

Також кожен учасник мережі може додавати загальні новини і для цього створено відповідну форму.

Ще одним напрямком в нашій роботі ми вибрали можливість повідомляти батьків про успішність їх дітей. Зареєстрований користувач, в нашому випадку це або дитина, або батьки дитини повинні дати дозвіл на висилання оцінок. На своїй сторінці вони ставлять галочку у формі підтвердження згоди на розсилку оцінок. Вчителі ведуть електронний журнал в нашій мережі. Їм не обов'язково реєструватися, достатньо мати доступ до адміністраторської панелі на заповнення оцінок. Після того, коли вчитель поставив оцінку, один із батьків получити СМС повідомлення про успіхи дитини.

Ми рекомендуємо використовувати сучасні браузері. Наш проект не вибагливий до користувача. Вам достатньо мати мережу Інтернет для роботи в групі. Сама робота створена таким чином, щоб інформація була конкретно – дані про користувача, можливість додавання лише фото на аватар, система уроків, тощо. Для налаштування сайту в локальній мережі, необхідно настроїти локальний сервер з можливостями підтримки баз «Mysql».

Параметри дисплею повинні бути 1280×1024. Адміністратор може видалити користувача, що несе неправдиву і некорисну інформацію, як із самого сайту так і з чату. Проект підходить до будь-якого типу ПК. Таким чином він є універсальним. Вся система переходу здійснюється по гіперпосиланням.

Одже підведемо підсумок. Нами були досліджені самі популярні соціальні мережі світу для створення свого власного сайту. Головний чинник якого є спілкування між учнями випускних класів тільки по питанням освіти та підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Також представлено сервіс для перегляду онлайн уроків та уроків, які вчитель проводить в реальному часі використовуючи тільки веб-камеру. На відміну від інших соціальних мереж наш сервіс не має опитувань, а має онлайнві тести для підготовки до іспитів. Тестуюча група оцінила проект, як вже відомий всім «Контакт». Але по функціональним можливостям вони суттєво відрізняються і цей факт був підтверджений тестуванням на базі Житомирської ЗОШ №17.

Також ми надали можливість дитині відчувати, що процес пізнання цікавий і вона може не тільки працювати в створених для цього умовах, а й тепер перейти на новий рівень – адаптація до нових умов для неї – школа (проаналізувати своє ставлення, інтерес до навчання та спілкування).

Жива комунікація невід’ємна від інформаційних технологій, тому на сучасному етапі розвитку технічних і програмних засобів інформаційні технології називають інформаційно-комунікаційними. Але емоційну сферу комп’ютер замінити не може і тому все буде залежати від компетенції вчителя.

Список літератури:

1. Власенко О.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для контролю рівня навчальних досягнень [Електронний ресурс] / О.В.Власенко // Інформаційно-комунікаційні технології в освіті та наукових дослідженнях.

2. Деркач Ю. Неформальна освіта як умова неперервного навчання молоді / Ю.Деркач // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. – 2008. – Вип.23. – С.17–22.

3. Еволюція соціальних мереж [Електронний ресурс]. – Режим доступу: nordspr.com.ua/profeo/Social_networks_evolution_ukr.doc.

4. Соціальні мережі в Інтернеті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://forum.forua.org/index.php?topic=103.0>.

ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ПЛАТФОРМА MOODLE В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Ткаченко В. М.,

*специалист высшей
категории, преподаватель-методист*

Зуб Н. Н.,

специалист высшей категории

Коришнова И.Н.,

специалист высшей категории

Угримова О. В.,

специалист

*Коледж переробної та харчової промисловості
Харківського національного технічного університету сільського
господарства імені Петра Василенка,*

м. Харків

nata.zub.1973@mail.ru

kphphntusg@gmail.com

Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – Модульная объектно- ориентированная динамическая обучающая среда. Подроб. см. [2].

«Moodle – система управления курсами (электронное обучение), также известная как система управления обучением или виртуальная обучающая

среда. Среда представляет собой свободное (распространяющееся по лицензии (GNU GPL) веб-приложение, предоставляющее возможность создавать сайты для он-лайн обучения. Система реализует философию «педагогике социального конструкционизма» и ориентирована, прежде всего, на организацию взаимодействия между преподавателем и учениками, хотя подходит и для организации традиционных дистанционных курсов, а также поддержки очного обучения» [1].

Функции Moodle:

- администрирование учебного процесса;
- предъявление различного информационного и учебно-методического материала, предназначенного как для обучения студентов, так и контроля результатов выполнения ими учебных работ;
- осуществление контроля и мониторинга результатов дистанционной учебной деятельности студентов;
- обеспечение коммуникации участников учебного процесса.

Moodle имеет модульную структуру, которая позволяет при организации обучения дисциплине “Иностранный язык” учесть ее специфику – формирование умений в разных видах языковой деятельности. Также позволяет обеспечить администрирование учебного процесса как в рамках одной группы, так и всего вуза, как относительно преподавания иностранного языка, так и всех дисциплин.

Технологическая платформа Moodle обладает функциями обеспечения одновременной работы нескольких преподавателей в своих группах в рамках одного учебного курса, позволяет не только размещать учебные материалы, но и организовать продуктивную учебную деятельность студентов (индивидуальную или коллективную) в дистанционном режиме. Для этого преподавателями с помощью программного обеспечения Moodle создаются специальные задания, обеспечивающие выполнение студентами обучающих тестов, письменных заданий, создание аудиозаписей, участие в обсуждении проблем на форуме. Результаты выполнения заданий благодаря техническим возможностям платформы могут контролироваться машинным способом или преподавателем в ручном режиме. Оценки за выполнение заданий автоматически попадают в административный журнал оценок курса обучения. Все работы студентов собираются в портфолио и доступны как студенту, так и преподавателю на протяжении всего курса обучения иностранным языкам.

Благодаря платформе Moodle можно решить ряд задач, а именно:

- 1) разработка и внедрение в учебный процесс определенных видов учебной работы;
- 2) определение возможных форм контроля учебной деятельности (внешний / внутренний; аудиторный / дистанционный; машинный / ручной);
- 3) объем учебной нагрузки (в часах) как студента, так и преподавателя.
- 4) перенесение части аудиторной работы, которая может быть проконтролирована преподавателем во внеаудиторное время, что способствует

экономии аудиторного времени в пользу тех видов работ, которые целесообразно проводить на очном занятии.

5) результаты выполненных студентами во внеаудиторное время заданий фиксируются с помощью системы Moodle, они могут быть проверены преподавателем также во внеаудиторное время.

Система Moodle является пакетом программного обеспечения для создания курсов дистанционного обучения и web-сайтов. К основным особенностям системы относится то, что:

- система спроектирована с учётом достижений современной педагогики с акцентом на взаимодействие между учениками (обсуждения);
- она может использоваться как для дистанционного, так и для очного обучения; она имеет простой и эффективный web-интерфейс;
- дизайн имеет модульную структуру и легко модифицируется;
- подключаемые языковые пакеты позволяют добиться полной локализации (на данный момент поддерживается 43 языка);
- студенты могут редактировать свои учетные записи, добавлять фотографии и изменять многочисленные личные данные и реквизиты;
- каждый пользователь может указать своё локальное время, при этом все даты в системе будут переведены для него в местное время (время сообщений в форумах, сроки выполнения заданий и т. д.);
- поддерживаются различные структуры курсов: «календарный», «форум» «тематический»;
- каждый курс может быть дополнительно защищен с помощью кодового слова;
- имеется богатый набор модулей-составляющих для курсов – Чат, Опрос, Форум, Глоссарий, Рабочая тетрадь, Урок, Тест, Анкета, Scorm, Survey, Wiki, Семинар, Ресурс (в виде текстовой или веб-страницы или в виде каталога);
- изменения, произошедшие в курсе со времени последнего входа пользователя в систему, могут отображаться на первой странице курса;
- почти все набираемые тексты (ресурсы, сообщения в форум, записи в тетради...) могут редактироваться встроенным WYSIWYG RichText – редактором;
- все оценки (из Форумов, Рабочих тетрадей, Тестов и Заданий) могут быть собраны на одной странице (либо в виде файла);
- доступен полный отчет по вхождению пользователя в систему и по работе, с графиками и деталями работы над различными модулями (последний вход, количество прочтений, сообщения, записи в тетрадях);
- возможна настройка E-mail-рассылки новостей, форумов, оценок и комментариев преподавателей.

Варьируя сочетания различных элементов курса, преподаватель организует изучение материала таким образом, чтобы формы обучения соответствовали целям и задачам конкретных занятий. Остановимся более подробно на каждом из них:

1) глоссарий – позволяет организовать работу с терминами, при этом словарные статьи могут создавать не только преподаватели, но и студенты. Термины, занесенные в глоссарий, подсвечиваются во всех материалах курсов и являются гиперссылками на соответствующие статьи глоссария. Система позволяет создавать как глоссарий курса, так и глобальный глоссарий, доступный участникам всех курсов;

2) ресурс – любой материал для самостоятельного изучения, проведения исследования, обсуждения: текст, иллюстрация, web-страница, аудио или видео файл и др. Для создания web-страниц в систему встроен визуальный редактор, который позволяет преподавателю, не знающему языка разметки HTML, с легкостью создавать web- страницы, включающие элементы форматирования, иллюстрации, таблицы;

3) задания – это вид деятельности студента, результатом которой обычно становится создание и загрузка на сервер файла любого формата или создание текста непосредственно в системе Moodle.

Преподаватель может оперативно проверить сданные студентом файлы или тексты, прокомментировать их и, при необходимости, предложить доработать в каких-то направлениях. Если преподаватель считает это необходимым, он может открыть ссылки на файлы, сданные участниками курса, и сделать эти работы предметом обсуждения в форуме. Такая схема очень удобна, например, для творческих курсов. Если это разрешено преподавателем, каждый студент может сдавать файлы неоднократно – по результатам их проверки; это дает возможность оперативно корректировать работу обучающегося, добиваться полного решения учебной задачи. Все созданные в системе тексты, файлы, загруженные студентом на сервер, хранятся в портфолио;

4) форум предназначен для учебного обсуждения проблем, для проведения консультаций. Форум можно использовать и для загрузки студентами файлов – в таком случае вокруг этих файлов можно построить учебное обсуждение, дать возможность самим обучающимся оценить работы друг друга. При добавлении нового форума преподаватель имеет возможность выбрать его тип из нескольких: обычный форум с обсуждением одной темы, доступный для всех общий форум или форум с одной линией обсуждения для каждого пользователя.

Сообщения из форума могут, по усмотрению преподавателя, автоматически рассылаться ученикам по электронной почте через 30 минут после их добавления (в течение этого времени сообщение можно отредактировать или удалить). Все сообщения студента в форуме хранятся в портфолио. Moodle поддерживает очень полезную функцию коллективного редактирования текстов (элемент курса «Wiki»);

5) лекция – позволяет организовать пошаговое изучение учебного материала. Массив материала можно разбить на дидактические единицы, в конце каждой из них дать контрольные вопросы на усвоение материала. Система, настроенная преподавателем, позаботится о том, чтобы по

результатам контроля перевести ученика на следующий уровень изучения материала или вернуть к предыдущему. Этот элемент курса удобен еще и тем, что он позволяет проводить оценивание работы учеников в автоматическом режиме: преподаватель лишь задает системе параметры оценивания, после чего система сама выводит для каждого студента общую за лекцию оценку, заносит ее в ведомость;

б) тесты – могут содержать вопросы различных типов: вопросы в закрытой форме (множественный выбор), случайный вопрос, числовой, с ответами Да/Нет; с коротким ответом, с вложенным ответом, с созданием соответствия и др. Вопросы тестов сохраняются в базе данных и могут повторно использоваться в одном или разных курсах. На прохождение теста может быть дано несколько попыток. Существует возможность установить лимит времени на работу с тестом. Преподаватель может поставить оценку по результатам работы с тестом или только показать правильные ответы на вопросы теста.

Использование электронной образовательной среды Moodle позволяет проводить обучение в индивидуальном темпе (скорость изучения предоставленного материала устанавливается самим студентом в зависимости от личных обстоятельств и потребностей); предоставляет свободу и гибкость (студент может самостоятельно планировать время, место и продолжительность занятий); обеспечивает доступность (образовательный ресурс доступен независимо от географического и временного положения студента и образовательного учреждения), мобильность (эффективная реализация обратной связи между преподавателем и студентом является одним из основных требований и оснований успешности процесса обучения), технологичность (использование в образовательном процессе новейших достижений информационных и телекоммуникационных технологий) и творчество (создание комфортных условий для творческого самовыражения обучаемого). Одной из главных задач, которая стоит перед преподавателем, становится правильная организация учебного процесса. При разработке своего учебного курса преподаватель должен:

1) сформировать учебно-методическое обеспечение курса: определить основные и дополнительные учебные материалы, а также электронные ресурсы для аудиторной и внеаудиторной работы;

2) определить, какие виды речевой деятельности, типы упражнений будут выполняться в аудитории, а какие – самостоятельно. В частности, при изучении иностранного языка языковые упражнения необходимо выносить на самостоятельную работу во внеаудиторное время, поскольку, с одной стороны, они являются затратными по времени, а с другой – студенты на старших курсах имеют в достаточной мере сформированные навыки и умения для работы с различными видами упражнений. К таковым относятся имитативные, подстановочные упражнения, упражнения на трансформацию, расширение (сокращение) предложения, подбор аналогов, заполнение пропусков, конструирование фразы из структурных элементов и др. [7, с. 231]. Студенты самостоятельно выполняют эти упражнения, размещенные на платформе

Moodle, которая помогает преподавателю модерировать учебный процесс, своевременно давать советы по выполнению заданий, а также отслеживать и контролировать самостоятельную деятельность студентов. Работа в аудитории предполагает в основном коммуникативную деятельность, поэтому студенты работают преимущественно с речевыми упражнениями, развивающими продуктивные умения, особенно в области говорения. К речевым упражнениям относятся вопросно-ответные, репликовые, а также условная беседа, пересказ прочитанного, драматизация текста или ситуации общения, описание, дискуссия, устный рассказ;

3) осуществлять контроль и самоконтроль студентов. При этом мотивирующим фактором может быть и сама электронная обучающая среда Moodle, позволяющая построить учебный процесс доступно, логично структурировать все его этапы и организовать контроль для студентов [6]. Отладив процесс выполнения заданий на платформе, студенты быстро привыкают к тому, что их деятельность регулярно отслеживается преподавателем. Последний перед началом занятия, проверив наличие размещенных заданий на платформе, знает, кто, поработав предварительно самостоятельно дома, готов к продуктивной работе в аудитории. Это и является мотивирующим фактором для студентов. Они знают, какие задачи стоят перед ними и как достичь определенного результата. Формой итогового контроля может быть устная презентация небольшого исследовательского проекта, что позволяет студентам продемонстрировать свои профессиональные, коммуникативные, языковые и иные компетенции.

Необходимо отметить, что использование электронной среды Moodle возможно и для создания авторских учебных курсов, и может рассматриваться, например, как профориентационный ресурс. Главной целью подобного ресурса может быть активизация познавательной деятельности ученика, формирование у него стремления к самостоятельному выбору профессии с учетом полученных знаний о себе, своих способностях и перспективах их развития, выявление среди учащихся молодых талантливых лидеров, способных творчески мыслить, самостоятельно улучшать качество своего образования и развивать свой творческий потенциал. Организация данного процесса на иностранном языке может иметь следующий алгоритм:

1 этап. Данный этап предполагает регистрацию участников на сайте с целью прохождения тестирования в рамках следующего этапа.

2 этап. Тестирование. После регистрации в личном кабинете учащемуся необходимо пройти тестирование, которое включает в себя блоки вопросов по профильным предметам, а также блок вопросов по любому иностранному языку (вопросы могут быть созданы и размещены по всем видам речевой деятельности). За каждый правильный ответ в тестировании участник получает определенное количество баллов. Время прохождения тестирования ограничивается одной или несколькими попытками.

3 этап. Видео-резюме. На заключительном этапе конкурса участники готовят видео-резюме на иностранном языке. Видео-резюме – это бизнес-

портрет будущего специалиста, который дает возможность заочно продемонстрировать свои личные и деловые качества. Заранее определяются общие требования, предъявляемые к оформлению видео-резюме, например, электронный формат презентации, продолжительность, форма презентации, нестандартность подхода к заданию, доступность изложения материала и др.

4 этап. Оценка жюри конкурсных работ.

5 этап. Объявление результатов.

Подводя итог вышесказанному, можно с большой степенью уверенности утверждать, что платформа Moodle как основной способ организации обучения, как форма коммуникации преподавателя и студента, близкая к партнерству, представляет собой современную комфортную обучающую электронную среду, ориентированную на студентов и усиливающую их внутреннюю мотивацию. Применение виртуальной образовательной платформы Moodle в обучении иностранному языку способствует повышению эффективности этого процесса и, несомненно, является перспективным при формировании у студентов компетенций, связанных с использованием иностранного языка в их будущей профессиональной деятельности.

Опыт внедрения платформы Moodle описан в статье Н. П. Абубакировой: “Наш опыт по внедрению дистанционного компонента в систему очного обучения иностранному языку в масштабах кафедры иностранных языков показал, что этот процесс не может произойти одномоментно. Во-первых, обучение ИЯ с помощью технологической платформы Moodle требует достаточно высокого уровня компетентности преподавательского состава в использовании этого технического средства; во-вторых, преподавателями иностранного языка должна проводиться большая методическая работа по созданию соответствующих учебно-методических материалов для обеспечения виртуальной среды изучаемого ИЯ. На сегодняшний день кафедрой иностранных языков МФТИ выделены три варианта использования платформы Moodle по изучению ИЯ. Они обоснованы техническими возможностями этой платформы и выбором тех или иных учебных действий студента, которые могут быть перенесены в дистанционный режим.” [3].

Таким образом, использование дистанционного обучения в преподавании иностранным языкам позволяет не только обеспечить доступ к необходимым информационным ресурсам, но и создать новое образовательное пространство, активизировать учебно-познавательную деятельность обучающихся, повысить эффективность обучения и интерес ко всем культуроведческим аспектам обучения языку.

Список литературы:

1. Корень А. В. Использование электронной образовательной среды Moodle в создании интерактивных учебных курсов нового поколения. Территория новых возможностей // Вестник Владивостокского государственного университета экономики и сервиса. Владивосток: Изд-во ВГУЭС. 2013. Т. 1. URL:

http://imbe.vvsu.ru/fin/pubs/article/details/material/14020/ispolzovanie_elektronnoy_obrazovatelnoy_sredy

2. About Moodle. – URL: http://docs.moodle.org/26/en/About_Moodle

3. Н. П. Абубакирова Опыт использования дистанционного обучения как составляющая учебного процесса по иностранному языку в не языковом ВУЗе. Вестник МГЛУ. Выпуск 12 (698) / 2014

4. Яроцкая Л. В. Контроль процесса формирования межкультурной компетенции // Приоритетные направления в обучении иностранным языкам. – М. : ИПК МГЛУ Рема, 2011. – С. 163–174. – (Вестн. Моск. гос. лингвист. ун-та; вып. 12 (618). Сер. Педагогические науки).

5. Павлова И. П. Проблемы развивающего обучения иностранным языкам: традиции и новации // Развивающее обучение в системе иноязычной подготовки: проблемы, инновации, перспективы. – М. : ИПК МГЛУ «Рема», 2009. – С. 9–30. – (Вестн. Моск. гос. лингв. ун-та; вып. 567. Сер. Педагогические науки).

6. Рыманова И. Е. Использование среды Moodle для обучения профессиональному иностранному языку

7. Щукин А. Н. Обучение иностранным языкам. Теория и практика.

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ MOODLE В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ КОЛЕДЖУ

Туз Н.В.,

викладач I категорії відділення «Технології хліба»

Глазунова А.В.,

викладач I категорії відділення «Технології хліба»

Коледжу переробної та харчової промисловості

ХНТУСГ ім. П. Василенка

м. Харків

nata.goncharova1@mail.ru

Перехід до інформаційного суспільства вимагає від системи освіти вирішення принципово нового завдання підготовки студентів, пристосованих до швидко мінливих реалій навколишньої дійсності, здатних не тільки сприймати, зберігати і відтворювати інформацію, а і продукувати нову, управляти інформаційними даними і ефективно їх обробляти.

Сучасний етап розвитку суспільства, науки характеризується тенденціями інформатизації, глобалізації, переходом до інформаційного суспільства тощо. Такі зміни в основному стосуються сфери освіти, оскільки саме освітній процес стоїть у центрі гармонійного та ефективного розвитку суспільства, держави.

За останні 10 років завдяки тотальній інформатизації дистанційне навчання отримало дуже широке поширення. Застосування дистанційних технологій в навчанні дозволяє підвищити ефективність навчального процесу, рівень

інформованості та підготовки студентів, систематизувати знання, індивідуалізувати навчання. Це дає поштовх до розвитку навичок самостійного навчання, певну грамотність при роботі з джерелами інформації, що також є необхідною умовою для подальшого професійного зростання майбутнього фахівця.

Ефективним засобом використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному процесі сучасних навчальних закладів є розробка та впровадження дистанційних навчальних курсів, які допомагають студентові, майбутньому фахівцеві, на більш якісному рівні оволодіти відповідними професійно значущими компетенціями, удосконалити свої навички та уміння, розширити світогляд.

Кожне століття вносить свої корективи в методику викладання. Використання дистанційних навчальних технологій – одна з основних тенденцій розвитку вищої освіти сьогодення.

Словосполучення «дистанційна освіта» (ДО) міцно увійшло у світовий освітній лексикон. Протягом останніх трьох десятирічь ДО стала глобальним явищем освітньої та інформаційної культури, змінивши «обличчя освіти» у багатьох країнах світу. Виникла і бурхливо розвивається ціла індустрія освітніх послуг, об'єднаних загальною назвою «дистанційна освіта». На сьогодні на всіх континентах, розташовано близько тисячі центрів дистанційної освіти. За різними програмами професійної освіти тут навчається близько дванадцяти мільйонів студентів, що складає 13-14% від загального числа студентів у світі.

Розвиток дистанційної освіти визнано одним із ключових напрямків основних освітніх програм ЮНЕСКО «Освіта для всіх», «Освіта через усе життя», «Освіта без меж», а також середньотерміновими стратегіями ЮНЕСКО у 1996-2001 роках. Сприяння розвитку ДО визначено пріоритетним завданням у статті 126 Маастрихтського установчого договору Європейського союзу (<http://www.eurotreaties.com/maastrichtec.pdf>).

Стратегічна мета дистанційного навчання – надати можливість отримати освіту будь-якого рівня на основі використання нових інформаційно-комунікаційних технологій, незалежно від місця проживання, віку, соціального статусу і стану здоров'я.

Основний принцип системи полягає у особистісноорієнтованому навчанні. Специфіка дистанційної форми навчання дозволяє реалізовувати концепції особистісноорієнтованого і одночасно, проблемного підходу в оволодінні матеріалом [4]. Студенти можуть займатися по індивідуальному розкладу у зручний час, вони мають право обирати комфортне місце для навчання, забезпечуються комплектом спеціальних матеріалів, має право на можливість контакту з викладачем [1].

Система дистанційного навчання призначена для планування проведення і керування всіма навчальними заходами в організації, включаючи навчання в денній і в дистанційній формах [6].

Система дистанційного навчання відрізняється від традиційних форм навчання. Відмінності полягають [2; 3; 5; 9]:

- в більш високій динамічності, пов'язаної з гнучкістю вибору тих хто навчається на навчальних курсах;
- в більшому обсязі самостійної діяльності тих хто навчається;
- у використанні всіляких форм навчально-методичного забезпечення;
- у наближенні споживачів освітніх послуг до середовища навчання;
- в більш усвідомленому рівні мотивації споживачів освітніх послуг;
- у створенні комфортних умов для поглибленого вивчення конкретних проблем, забезпечення альтернативних способів отримання інформації;
- в наявності інтерактивної комунікації.

Дистанційне навчання має такі характерні риси [7; 8]:

Гнучкість: студенти, слухачі, що одержують дистанційну освіту, в основному навчаються у зручний для себе час та у зручному місці.

Модульність: в основу програми дистанційної освіти покладається модульний принцип; кожний окремий курс створює цілісне уявлення про окрему предметну область, що дозволяє з набору незалежних курсів-модулів сформувавши навчальну програму, що відповідає індивідуальним чи груповим потребам.

Паралельність: навчання здійснюється одночасно з професійною діяльністю (або з навчанням за іншим напрямком), тобто без відриву від виробництва або іншого виду діяльності.

Велика аудиторія: одночасне звернення до багатьох джерел навчальної інформації великої кількості студентів та слухачів, спілкування за допомогою телекомунікаційного зв'язку студентів між собою та з викладачами.

Економічність: ефективне використання навчальних площ та технічних засобів, концентроване і уніфіковане представлення інформації, використання і розвиток комп'ютерного моделювання повинні призвести до зниження витрат на підготовку фахівців.

Технологічність: використання в навчальному процесі нових досягнень інформаційних технологій, які сприяють входженню людини у світовий інформаційний простір.

Соціальна рівність: рівні можливості одержання освіти незалежно від місця проживання, стану здоров'я і соціального статусу.

Інтернаціональність: можливість одержати освіту у навчальних закладах іноземних держав, не виїжджаючи зі своєї країни та надавати освітні послуги іноземним громадянам і співвітчизникам, що проживають за кордоном.

Нова роль викладача: дистанційна освіта розширює і оновлює роль викладача, робить його наставником-консультантом, який повинен координувати пізнавальний процес, постійно удосконалювати ті курси, які він викладає, підвищувати творчу активність і кваліфікацію відповідно до нововведень та інновацій.

Позитивний вплив на студента (слухача): підвищення творчого та інтелектуального потенціалу людини, що одержує дистанційну освіту, за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних

інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно приймати відповідальні рішення.

Якість: якість дистанційної освіти не поступається якості очної форми навчання, оскільки для підготовки дидактичних засобів залучається найкращий професорсько-викладацький склад і використовуються найсучасніші навчально-методичні матеріали; передбачається введення спеціалізованого контролю якості дистанційної освіти на відповідність її освітнім стандартам.

Передові технології, які є основою дистанційного навчання, дозволяють наступне:

- Зробити освіту відкритою і доступною для тих хто навчається незалежно від місця їх проживання;
- Здобувати освіту представникам різних верств і груп населення, незалежно від їх соціального стану та стану здоров'я;
- Комбінувати різні спеціальності;
- Комбінувати різні форми освіти;
- Надати навчальним курсам та програмам гнучкість;
- Поліпшити сприйняття навчального матеріалу;
- Підвищити якість освіти;
- Поєднувати роботу і навчання;
- Зробити освіту безперервною.

В сучасних умовах розроблено значну кількість технологічних платформ – систем управління навчанням, що передбачає реалізацію дистанційних навчальних технологій.

Аналіз літературного огляду дозволив встановити, що для впровадження мережових технологій у професійну підготовку майбутніх фахівців найбільш перспективним є використання систем управління навчанням LMS (Learning Management Systems), загальноновизнаним лідером серед яких є інформаційне середовище Moodle, освітні можливості якого останнім часом активно досліджуються і обговорюються на наукових конференціях та семінарах.

Головною відмінністю Moodle є підтримка сучасних стандартів електронного мережевого навчання E – learning 2.0 та орієнтація на педагогіку конструктивізму, яка передбачає активне залучення студентів у процес формування знань та взаємодію між собою.

Moodle передбачає широкі можливості з підтримки навчального сайту, користувачів, створених навчальних курсів. Викладач, маючи власний логін та пароль, має можливість у зручний для себе час оновлювати навчальні матеріали, які знаходяться на сторінці, перевіряти контрольні завдання, доводити до відома студентів необхідну інформацію.

Студент може використовувати усі навчальні матеріали для самостійного опрацювання. Для доступу до навчальних матеріалів та контрольних завдань йому надається пароль, який зберігається протягом усього періоду навчання.

Система Moodle дає широкі можливості для проведення електронного контролю за якістю знань, яких набувають студенти. Ця система може якісно

змінити проведення не тільки поточного та кінцевого контролю, але і організацію самостійної роботи та проведення практичних і лекційних занять.

Переваги навчання за допомогою електронних систем не підлягають сумніву. Викладання за допомогою системи Moodle, на наш погляд, стає наближеним до системи викладання, запровадженої у найвідоміших університетах світу. Самостійність у навчанні, відповідальність за власну освітню діяльність, вміння організовувати свій робочий час і розподіляти навантаження є основними характеристиками організації навчання в найсучасніших навчальних закладах світу.

Сьогодні в різних вузах країни, зокрема в Коледжі переробної та харчової промисловості ХНТУСГ ім. П. Василенко розпочинається робота з переходу від застосування окремих інформаційних технологій до створення електронного навчального середовища. Причини, які викликали необхідність створення такого масштабного навчально-технічного проекту, полягають в потребі усучаснити процес навчання, створити умови для мобільного навчання.

В умовах використання електронних навчальних систем змінюється ставлення студентів до навчання. Стає неможливим пропустити заняття або не виконати завдання завдяки проведенню електронних тестів і контрольних робіт, які передбачають самостійне виконання усіх завдань протягом обмеженого часу.

Підвищення зацікавленості у навчальній діяльності, опанування навичками роботи в електронному просторі, пошуку інформації та її самостійної обробки дають змогу розвиватися особистості студента і викладача, як сучасного та мобільного фахівця.

Використання дистанційних технологій активізує самоосвітню діяльність студентів, підвищує інтенсивність і системність навчальної роботи, регулює контроль навчальної діяльності студентів протягом семестрів, посилює мотивацію студентів до вивчення навчального матеріалу, що зрештою призводить до підвищення якості підготовки майбутніх фахівців у галузі переробної та харчової промисловості.

Список літератури:

1. Артемова О.Г., Мальцева Н.А. Проблемы использования дистанционного обучения – современные образовательные технологии и методы их внедрения в систему обучения: Материалы научно-методической конференции. Вязьма: ВФ ГОУ МГИУ, 2011. 282 с.

2. Дистанционный курс "Организация дистанционного обучения в образовательном учреждении". Электронный ресурс. Режим доступа: <http://nikulicheva.narod.ru/reflexs.htm>.

3. Дистанционное обучение: Учебное пособие / Под ред. Е. С. Полат. — М.: ВЛАДОС, 1998.

4. Дырдина Е.В., Запорожко В.В., Кирьякова А.В. Информационно-коммуникационные технологии в компетентностно-ориентированном образовании: учебно-методическое пособие. Оренбург: ООО ИПК "Университет", 2012. 227 с.

5. Загашев И. О., Заир-Бек С. И. Критическое мышление. Технология развития. — СПб: Альянс "Дельта", 2003.
6. Кравченко Г.В., Волженина Н.В. Работа в системе Moodle: руководство пользователя: учебное пособие. Барнаул: Изд-во АлтГУ, 2012. 122 с.
7. Компания Competentum. Электронный ресурс: <http://competentum.ru/>
8. Попов В. П. Поиск новых методов обучения в период перехода к дистанционным технологиям // Среднее профессиональное образование. — 2000. — № 2].
9. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.02.2001р. №91 «Про створення Координаційної ради Міністерства освіти і науки України з питань дистанційної освіти»;
10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки від 9 січня 2007 року № 537-V;
11. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні від 15 травня 2013 року № 386-р.

ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ

Урдзік Т.І.

*вчитель фізики, «Старший вчитель»,
вчитель вищої кваліфікаційної категорії,
Комунальний заклад освіти Кисляньська середня загальноосвітня школа,
Синельниківський район, с. Кислянка
urdzik2012@yandex.ru*

Згідно з Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні, та Проекту Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, Наказу МОН України від 29.12.2009 р. №1231 «Про впровадження науково-педагогічного проекту «Дистанційне навчання учнів»» велика роль приділяється інформатизації освіти.

Приоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних ІКТ технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу через організацію дистанційного навчання. [4]

Електронне навчання є однією з прогресивних форм освіти широких верств населення. Воно є одним із головних шляхів інформатизації і автоматизації освіти та використання новітніх технологій у навчанні, служить підвищенню ефективності освіти. Організація якісної дистанційної освіти позитивно впливає на інтелектуальний потенціал держави.

Протягом останніх десятиріч дистанційна освіта (ДО) стала глобальним явищем освітньої та інформаційної культури. До нинішнього часу дистанційна форма освіти не використовувалася широко в освітньому процесі шкіл, коледжів, гімназій та інших середньо-спеціальних навчальних закладів.

Головним завданням ДН є розвиток творчих та інтелектуальних здібностей людини за допомогою відкритого і вільного використання всіх освітніх

ресурсів і програм, у тому числі, доступних в Інтернеті. А оскільки Інтернет – це світова інформаційна мережа, то вона може бути одним із засобів ДН, тому що її дані допоможуть учням створити повну інформаційну картину з питань, що їх цікавлять.

З розвитком Інтернету отримує подальший розвиток і технологічну реалізацію ідея відкритої освіти. Така форма освітнього процесу залучає учнів у відкриті системи інформаційних баз даних, знімає просторово-часове обмеження в роботі з різними джерелами інформації, що досить актуальне в сучасному постіндустріальному, інформаційному суспільстві. Відкрита освіта передбачає використання нових засобів телекомунікацій, залучаючи школяра до широкого відкритого інформаційного світу, також вона дозволяє молодій людині нової соціальної формації повніше реалізувати свої потенційні можливості. Без такого підходу неможливий розвиток індивідуальності, а в цілому – неможлива й еволюція всього суспільства.

Використовуючи системи супутникового телебачення учні мають можливість здійснювати освітні проекти в сфері педагогічної освіти.

Учні, що одержують дистанційну освіту, в основному не відвідують регулярних занять, а навчаються у зручний для себе час та у зручному місці.

На сьогодні спеціальну освіту здобувають 54,1 тис. дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку, у 396 спеціальних загальноосвітніх навчальних закладах, з яких 336 – спеціальні загальноосвітні школи-інтернати та 60 – спеціальні школи з подовженим днем. 6,3 тис. дітей, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку, навчаються у спеціальних класах загальноосвітніх шкіл.[3]

Проголошуючи рівноправність в одержанні освіти в Україні, треба бути реалістами: в житті все набагато складніше. Плата за навчання, наявні обмеження в здоров'ї, життєві, сімейні та інші обставини для багатьох на сьогодні стають не перешкодою на шляху до отримання повноцінної, якісної освіти. І однією з найбільш вразливих категорій населення залишаються люди з особливими потребами, інваліди. Проте нині у них з'явилася ще одна надія і можливість змінити ситуацію на краще. Такий шанс їм дає запровадження дистанційного навчання, як освіти майбутнього.

Одним із найбільш динамічно розвинутих напрямів відкритої освіти є дистанційна освіта (ДО), яка дозволяє реалізувати такі принципи. (рис. 1)

Головне в організації дистанційних форм навчання – створення електронних курсів, розробка дидактичних основ дистанційного навчання, підготовка педагогів-координаторів.

Дистанційне навчання – форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників віч-на-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли

у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою) [2]

Рисунок 1 – Принципи дистанційної освіти

У рамках дистанційної форми навчання виділяють такі модифікації, які потребують відповідної апробації. (рис. 2)

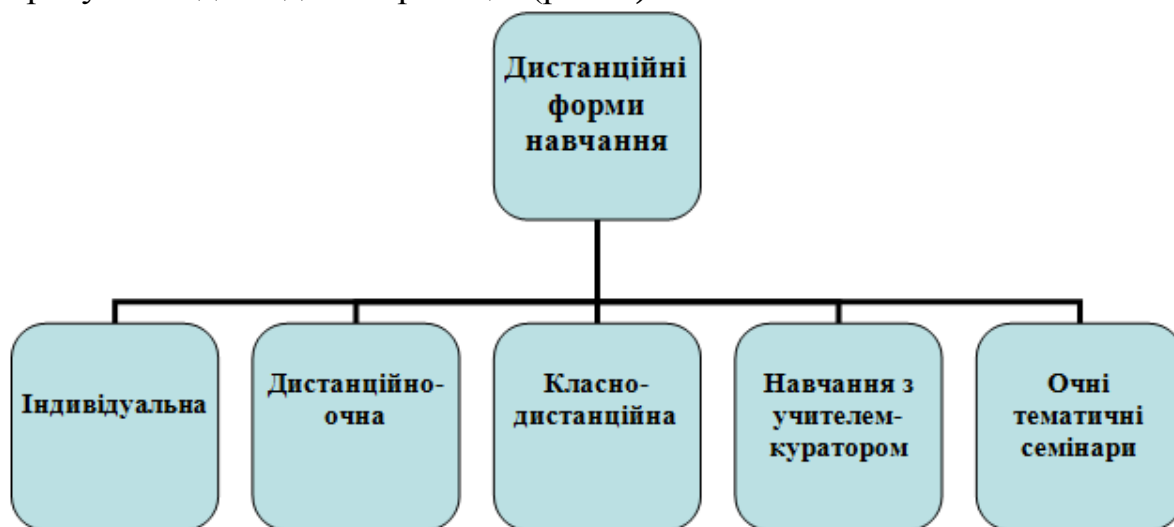

Рисунок 2 – Дистанційні форми навчання

1. Дистанційна форма навчання. Учень індивідуально записується на курс та навчається дистанційно за методикою відповідного навчального центру.

2. Дистанційно-очна форма навчання. Учень вивчає предмет у школі та має можливість додатково вивчати його дистанційно. Тьютором може бути шкільний учитель або викладач іншого закладу (тьютор – це дистанційний викладач). За такої форми навчання дистанційні матеріали органічно залучаються в традиційний навчальний процес.

3. Класно-дистанційна форма. Учні одного класу (однієї школи) вивчають предмет за дистанційною формою. Вони мають можливість спілкуватися зі своїм учителем. Кількість очних уроків зменшується, вони перетворюються на очні консультації. У ролі тьютора виступає вчитель своєї школи.

4. Дистанційна форма навчання з учителем-куратором. Учні навчаються дистанційно, а тьютор з іншої школи. Причому шкільний вчитель з предмету дистанційного навчання є вчителем-куратором, він виконує функції консультанта на місці (роз'яснює школярам деталі дистанційного навчання та незрозумілі місця з предмету).

5. Учні беруть участь в окремих тематичних семінарах, які обговорюються на очних заняттях.

Отже, ми бачимо, що можливі різні форми дистанційного навчання, саме це і забезпечить особистісно-орієнтований підхід у навчанні. І дуже корисною буде в освіті реалізація дистанційного навчання, оскільки вона дозволить розв'язати низку завдань. (схема 3)

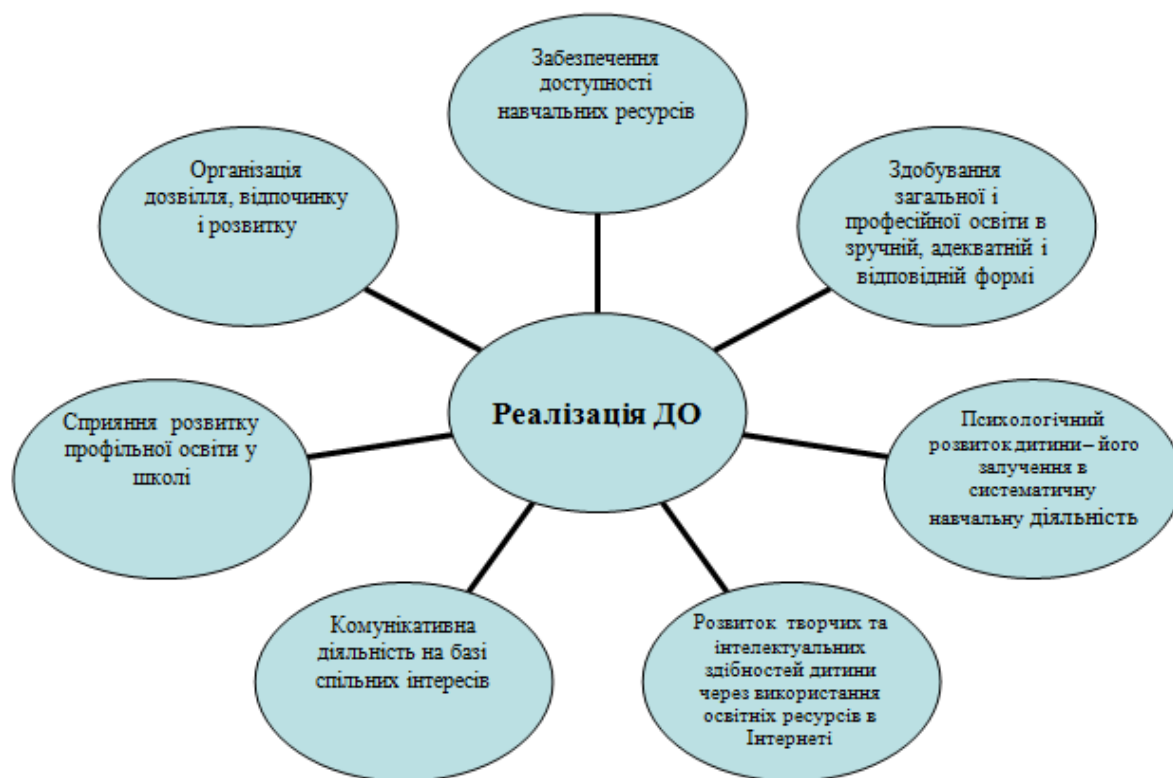

Рисунок 3 – Реалізація дистанційної освіти

Для ДН дуже важливий зв'язок з учнем, тому що сучасне дистанційне навчання направлене на особистісно-орієнтований підхід до учнів. Під час очного навчання кожен має можливість поставити питання й одразу отримати відповідь. Учень, що знаходиться на відстані, не має такої можливості. З часом у нього може згаснути інтерес до самостійного навчання, розсіюватися увага. Дитині важко стимулювати себе. Необхідно створити умови для повноцінної самореалізації учня, прояву успішності, самоствердження, підвищення його самооцінки.

Створення комфортних умов полягає у відборі відповідного змісту з предмету, розширення його інформаційного поля за рахунок міжпредметної

інтеграції з урахуванням індивідуальних особливостей, інтересів і нахилів. Предметний зміст при цьому набуває практико-зорієнтований характер і забезпечує не тільки вміння розв'язувати міжпредметні завдання, пов'язані з предметним змістом, але і сприяє становленню інформаційної, комунікативної компетентності школярів, наприклад через розв'язання ситуативних завдань, участі у проектній діяльності, дискусіях.

Крім того, для успішного здійснення процесу дистанційного навчання мережевий викладач і педагог-куратор мають володіти технологічними аспектами організації освітньої діяльності школярів, які містять у собі різні прийоми спілкування. (схема 4)

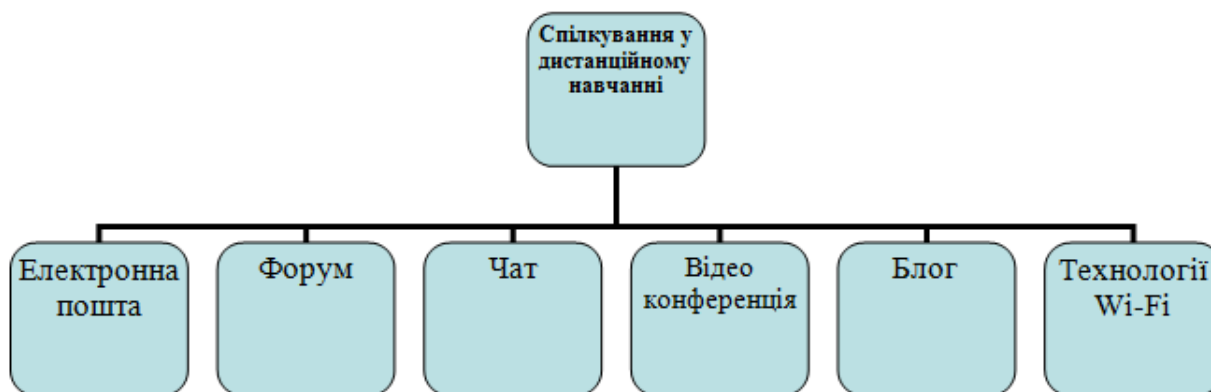

Рисунок 4 – Прийоми спілкування дистанційного навчання

Проаналізувавши сучасні педагогічні технології стверджую, що вони дають загальну картину можливостей організації повноцінної, якісної освіти школярів у інформаційно-освітньому середовищі. Інтернет-навчання – це нова форма освіти, націлена не тільки на формування знань, навичок і вмінь у певній галузі, але і на формування особистих якостей школярів: дисциплінованості, самостійності, відповідальності, співпраці.

Особисті якості школярів можна сформувати, використовуючи завдання, які мають бути націлені на перевірку ефективності та результативності самостійного вивчення школярами змістової частини предмету. Завдання має бути складене так, щоб знання, які перевіряють уміння і навички відповідали вимогам програми навчання. Завдання може складатися з кількох питань, підзавдань, бажано, щоб рівень завдань варіювався. У такому випадку мережевий викладач і педагог-куратор отримують можливість надавати різним учням різноманітні завдання (залежно від результатів попереднього тестування або навчання, швидкості виконання завдань школярами, особистих побажань і інтересів учнів).

Рекомендую розроблення і залучення до програми ДН кількох варіантів однотипних завдань для надання різним учням. Використання таких підходів до складання завдань дозволить індивідуалізувати навчання. Як завдання учням можна запропонувати: набір тестових завдань з вибором відповіді (або їх різновиди); похідні питання, на які учні можуть давати будь-які відповіді, створюючи відповідні текстові чи інші електронні документи, що пересилаються для оцінювання викладачеві; завдання, виконання яких вимагає

від учнів проектної діяльності; завдання для виконання в межах лабораторних чи практичних робіт; завдання, плани, сценарії і матеріали для проведення навчальних ігор, дискусій; теми для підсумкових курсових робіт. Це досягається різними засобами дистанційного навчання. (схема 5)

Рисунок 5 – Засоби дистанційного навчання

Довгий час зміст навчання у вітчизняній середній школі було уніфіковано, не враховувались реальні потреби і життєві прагнення окремих школярів, їх індивідуальність. Після ухвалення нового закону про освіту ситуація принципово змінилася. Основний акцент у системі освіти зараз робиться на інтелектуальний і моральний розвиток особистості, що передбачає необхідність формування критичного мислення, бути самостійним, уміти вчитися, вміти працювати з інформацією. Ясно, що існуюча структура освіти старшої ступені школи ефективно реалізувати ці завдання не в змозі. Тому в старших класах школи передбачається профільне навчання учнів. Основна ідея оновлення старшої ступені загальної освіти полягає в тому, що освіта тут має стати більш індивідуалізованою, функціональною та ефективною.

Природно, виникає питання, як організувати навчальний процес у старших класах таким чином, щоб учні мали можливість в більшій мірі задовольнити свої запити, краще підготуватися до продовження навчання в обраному ними освітньому закладі, усвідомити, наскільки правильно зроблений вибір. За прогнозами ЮНЕСКО, у XXI столітті діти будуть проводити в школі лише 30-40% часу, 40% - буде відведено на дистанційне навчання, а решта – на самостійне. Саме тому важливо особливо ретельно підійти до розробки теоретичних основ дистанційного навчання. [4]

Труднощі при упровадженні дистанційних форм навчання в школі можуть бути такими:

- відсутність навичок використання ІКТ та теоретична підготовка викладачів;
- фінансування державою системи додаткової освіти, курси перепідготовки вчителів, освітні програми;
- відсутність достатнього досвіду як в організаторів, так і у виконавців робіт;
- відсутність достатньої науково-методичної та нормативно-правової бази в галузі дистанційного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах.

Системна робота, спрямована на впровадження дистанційного навчання в школі, є нагальною потребою часу.

Як форми контролю в дистанційній освіті використовується дистанційно організовані іспити, співбесіди, практичні, курсові й проектні роботи, екстернатна форма навчання, комп'ютерні інтелектуальні тестуючі системи, підготовка до ЗНО.

Рішення проблеми контролю якості дистанційного навчання, його відповідальність освітнім стандартам має принципове значення для успіху всієї системи дистанційного навчання.

Інтерактивне спілкування учнів між собою та вчителем дозволяє зробити процес навчання цікавим, захоплюючим, сприяє інтелектуальному, творчому саморозвитку учня.

Результативністю даної форми навчальної роботи є:

- широке охоплення навчальною діяльністю учнів за невеликий проміжок часу;
- спілкування в Інтернеті, обмін думками й інформацією сприяє розвитку навичок комунікацій, пошуку компромісних рішень;
- можливо вчитися так, як тобі зручно – на своїй швидкості сприйняття;
- підвищення творчого та інтелектуального потенціалу за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, використання сучасних інформаційних та телекомунікаційних технологій, вміння самостійно прийняти відповідні рішення;
- якісна індивідуальна освіта – запорука успішної кар'єри;
- дистанційні навчальні програми розраховані на різні категорії учнів, зокрема на дітей з відхиленням у розвитку психічних функцій.

Реалізуючи стратегії оновлення освіти, спираючись на аналіз великої кількості джерел, необхідно зазначити три напрямки реалізації цієї стратегії:

- розробка теоретичних моделей діагностики та моніторингу якості освіти;
- розробка системи критеріїв та засобів діагностики, а також моніторингу якості освіти;
- розробка організаційно-управлінських моделей і технологій управління якістю освіти.

Ці напрямки дають розуміння значення виділених в концепції розвитку дистанційної освіти завдань і пріоритетів. Дистанційна освіта актуальна, тому

що здатна найбільш адекватно і гнучко реагувати на освітні потреби суспільства і забезпечувати реалізацію конституційного права на освіту кожного громадянина країни.

Список літератури:

1. Положення про ДН: Наказ Міністерства освіти України №40 від 21.01.2004. – (Нормативні директивні правові документи)
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні: Міністерство освіти і науки України, 2000. – (Нормативні директивні правові документи).
3. Матеріали колегії МОН України від 17 .08. 2006 р.
4. Журнал Соціальне партнерство, № 11 (12), 2005.
5. Наказ МОН України від 29.12.2009 р.№1231 «Про впровадження науково-педагогічного проекту «Дистанційне навчання учнів»» велика роль приділяється інформатизації освіти.

РОЗДІЛ 2.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У НАВЧАННІ

УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТВОРЧОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ОСВІТИ

Бережна Л.В.

Директор школи

учитель–методист

Криворізька загальноосвітня школа I-III ступенів №69

м. Кривий Ріг

kzschool69@gmail.com

Стаття здійснює підготовчу функцію для визначення змісту й напрямів досліджень в області управління розвитком творчості педагогів. Успішне вирішення освітніх завдань залежить від впровадження інноваційних технологій. Сьогодні необхідною умовою розвитку сучасної освіти є її гнучкість і мобільність, упровадження технологій, що сприяють активізації й трансформації освітнього процесу. Освіті належить роль провідного фактора в забезпеченні розвитку людини. Вона є складовою якості життя людини, стратегічною основою розвитку особистості, запорукою її саморозвитку. Освіта є триєдиним процесом, що складається із засвоєння досвіду, виховання якостей поведінки, розумового розвитку дитини. Нині необхідно розуміти фактор мінливості та динамізму зовнішнього середовища, створювати оптимальні основи роботи закладу, здійснювати пошук різноманітних резервів оновлення ідей розвитку школи. В наш час відбувається багато змін, які впливають на інноваційний потенціал, і які слід урахувувати при управлінні його розвитком. Це і розширення варіантів використання ресурсів для досягнення цілей інноваційної діяльності, і внесення якісних змін в управлінські процеси, функції, форми, методи, засоби тощо.

Сучасне інформаційне суспільство зумовило появу нових підходів у теорії управління, в основу яких покладено застосування інноваційних технологій [6]. Нові умови, зумовлюють нові вимоги, потребують адекватної діяльності. Головна увага має приділятися їх вивченню на рівні школи, як генератора інноваційних процесів. Освіта в закладі зосереджуватиметься на дитині, а не на академічних знаннях, для чого вчителі підтримуватимуть і розвиватимуть потенціал кожного учня. Місія кожного навчального закладу також полягає в тому, щоб створити освітнє середовище, де свобода педагогічної думки й ідеї стануть головним секретом позитивного іміджу закладу. Навчання в інноваційній системі має спиратися на досвід учнів, на знання, отримані ними із життя. Пріоритетним напрямом XXI ст. є всебічний розвиток школярів, їхніх творчих здібностей, підготовка до активної діяльності в будь-якій сфері життя. Сучасному учневі необхідно не просто ознайомитися та засвоїти знання, а й

легко зуміти зорієнтуватися у всьому обсязі шкільного курсу. Сьогодні від учня вимагається вміння аналізувати, систематизувати, формувати власну обґрунтовану думку на основі базових знань. Сучасна дійсність ставить також перед педагогом завдання, поновлення й поповнення своїх знань. Головне завдання школи – не нав'язувати дитині її особистісного розвитку, а надавати їй якнайбільше можливостей для саморозвитку. Кінцевою метою навчання в школі є розв'язання найважливішого в житті завдання – знайти самого себе, своє покликання, виявити власні можливості.

Сьогодні значно зросла актуальність розв'язання таких питань, як упровадження інноваційних технологій, управління навчально-виховним процесом, удосконалення змісту загальної середньої освіти, розвиток особистості дитини. Усе це є доказом необхідності втілення концепції розвитку школи нового типу, комплексно – цільової програми її інноваційного розвитку. У світлі визначення магістральних завдань, які ставлять переорієнтація процесу навчання на розвиток особистості учня, було визначено роль вчителя. Динаміка сучасних змін надзвичайно велика. Чимало змін обумовлені передаванням й використанням інформації. Школа як соціальний інститут особливо чутливо має реагувати на ці зміни. Тому і зросла потреба в учителях, які здатні модернізувати зміст своєї діяльності шляхом творчого вдосконалення, використання досягнень науки. Сучасна школа потребує педагога нового типу – учителя дослідника. Для школи потрібні педагоги, які шукають і знаходять найбільш ефективні шляхи вирішення завдань навчання, виховання та розвитку учнів. Сьогодення вимагає творчого вчителя, який є носієм освітніх та суспільних змін. Його необхідно спонукати до роздумів про свою роботу, до самоаналізу, форм саморозвитку. Зовсім іншу роль в інноваційному навчанні відіграє сучасний вчитель. Він допомагає вчитися, і вчиться саме у тих, кому допомагає. Головна функція сучасного вчителя полягає в організації та стимулюванні навчального процесу, спрямованого на розвиток особистості учня [3]. Учителю, як технологу навчального процесу, необхідно орієнтуватися в широкому спектрі сучасних інноваційних технологій, ідей, напрямів, не витрачаючи часу на відкриття вже відомого. Сучасний педагог повинен трансформувати своє мислення відповідно до потреб сучасної практики і динамічних змін, що відбуваються в світі. Вчитель має переконати учня, що він джерело можливостей. Саме вчитель, необхідний каталізатор процесу формування особистості. Вчитель – майстер, це той, хто зобов'язаний переконати учня у власних силах, довести, що він має все для успішного навчання.

Доводиться думка про те, що факторами виникнення педагогічної інновації є творча особистість, наукова ідея й експеримент. Актуальною проблемою, яку необхідно вирішувати, є застосування педагогами інноваційних педагогічних технологій із високим компетентністним потенціалом. Упровадження компетентнісного підходу спонукає вчителів шукати шляхи й способи зробити процес навчання більш практично спрямованим, наближеним до життя. Навчання – це створення умов для розвитку особистості, воно є

розвиваючим, індивідуально орієнтованим. Дитина є суб'єктом освітнього процесу, де вона саморозвивається й самореалізується. Учень навчаючись у школі, повинен не просто накопичувати знання, а й уміти їх застосовувати на практиці. У інноваційному навчанні головною дійовою особою є учень. Це є принциповою відмінністю інноваційного навчання. Сучасна школа має допомогти учням відчувати себе впевненими, адаптуватись до соціальних змін у суспільстві, бути психологічно стійкими, розвивати здатність до самоорганізації. Відома така істина: хороше педагогічне середовище, складається тоді, коли освітяни зацікавлені в колективному пошуку вирішення проблем [1]. Сучасне управління в освітній галузі можна порівняти з діяльністю менеджера. Для досягнення успіху він створює умови, що формують продукт, який користується попитом. Побічним продуктом інновацій, як процесу творчої діяльності, є зростання педагогічної майстерності вчителя, рівня його культури, мислення, світогляду. Учитель сучасної школи повинен бути не просто спеціалістом високого рівня, але й забезпечувати варіативність, практичну орієнтацію освітнього процесу, вміти формувати здібності і компетентності, необхідні для продовження навчання у відповідній сфері професійної освіти.

Кардинальне реформування освітньої галузі, спричинило виникнення соціального попиту на вчителя, який не тільки опанував стратегічні прийоми педагогічної професії, але й проходить стан становлення як суб'єкта освітніх нововведень. Роль такого вчителя – соціально значима. Учитель плануючи навчальний процес, має планувати навчальну діяльність на кінцевий результат. Сучасність потребує від нього не тільки нових форм і методів роботи, а й переосмислення світогляду, створення духовного освітнього середовища. Сучасні вимоги до педагога на перше місце ставлять систематичну самостійну роботу з розвитку професійної компетентності, поглиблення його теоретичних знань і практичних умінь. Сьогодні педагога слід повернути від виконавчої дисципліни до дисципліни самостійного творчого мислення, максимально використовуючи творчий потенціал педагогів. Дуже важливо, щоб учитель був творчою, саморозвиненою особистістю, він має навчатися всього постійно, але завжди залишатися й учнем. Постійне підвищення фахової компетентності дорослих учасників освітнього процесу є центральним завданням модернізації освіти, провідним принципом державної політики. Робота школи завжди була орієнтована на соціальне замовлення. Загальна середня освіта забезпечується реалізацією Державного стандарту [5]. Успіх інноваційних реформ, в першу чергу залежить від учителя, його творчого потенціалу, готовності до безперервної самоосвіти, гуманістичної особистості. Від роботи таких вчителів, від їх професіоналізму переважно залежить і досягнення учнів. Важливо, щоб вчитель навчився ставити учню умови необхідності самого рішення, бо творчого учня, виховає лише творчий вчитель. Головне сьогодні – гармонійний розвиток особистості учня, виховання його у звичайній школі з усіма її проблемами сьогодення, створення умов для його розвитку, орієнтації на життєвий успіх.

На сьогоднішній день зміни, що відбуваються в освіті, вимагають створення спеціальних умов, які сприятимуть здійсненню певної оцінки результативності навчально – виховного процесу. У період перебудовування системи освіти гостро виникає потреба удосконалення професійної майстерності вчителя та забезпечення успіху в навчанні учнів [2]. Сьогодні в закладі освіти, головним є учень, навчальна діяльність якого об'єктивно спрямована на освіту та формування своєї особистості. Дійсно, життя висунуло практично-соціальний запит на виховання творчої особистості учня, який може творчо генерувати ідеї, творчо приймати рішення і потім творчо їх виконувати. Проте сьогодні неможливо керувати педагогічними процесами без попередньої прогностичної оцінки результатів, порівняння останніх, із прогнозованими результатами [4]. Прямим продуктом результатів, шляхом творчого пошуку можуть бути нові навчальні технології, оригінальні ідеї, нестандартний підхід в управлінні, форми та методи виховання. Саме поєднання різних концепцій навчання і виховання дозволяє досягти плідних результатів. В основі розвитку освіти лежить інноваційний процес створення та засвоєння нового, тобто процес руху до якісного нового стану. Здійснюючи розвиток школи, пов'язаний зі створенням нового, адміністрація, вчителі керуються саме інноваційним процесом. Маючи чітке уявлення про зміст і критерії педагогічних інновацій, володіючи їх застосуванням, учителі послідовно впроваджують їх у свою практику. Відповідно, інноваційність має характеризувати професійну діяльність кожного вчителя. Саме вчитель є головною рушійною силою інноваційної діяльності, це вчитель, який має свій стиль, свою систему роботи. Він є носієм конкретних нововведень, бо має широкі можливості й необмежене поле діяльності, оскільки на практиці переконується в ефективності наявних методик навчання й може коригувати їх, створювати нові методики. Головне для нього – інтерес. Інтерес є орієнтиром діяльності педагога, під його впливом відбувається формування направленості особистості вчителя на усвідомлення цілей діяльності. Професійні мотиви, об'єднані з високим рівнем креативності, забезпечують оптимальний результат педагогічної діяльності.

Сьогодні відбувається формування нового педагогічного менталітету. Технологічний підхід в освіті відкриває нові можливості для передбачення, управління педагогічними процесами й гарантованого досягнення поставлених цілей. Адже, педагогічна справа – це виробництво, і роботи її треба за технологією виробництва. Саме співтворчість і співпраця створюють сприятливу атмосферу та збагачують мотивацію навчання. Вчитель має організувати процес навчання, як схему руху від незнання до знання, від менш досконалого, до більш досконалого. Правильно організована навчальна діяльність учнів може забезпечити усвідомлене і міцне засвоєння знань, ідей. Роль вчителя в класі складається не тільки в організації власної активності учнів, але й у керуванні цією активністю. Акцент має бути зміщено з організаційних форм і методів на творчу імпровізацію вчителя, на його можливість удосконалювати та застосовувати властиві, лише йому відомі підходи до навчання. Кожен вчитель має відпрацювати власну систему роботи,

передбачати якісні зміни в викладацькій діяльності, підвищувати рівень професійної майстерності.

Отже, сучасне суспільство відкрило широкі можливості до побудови динамічної системи діяльності, яка базується на освітньому менеджменті, який в свою чергу є специфічним видом практичної діяльності. Робота всіх освітніх ланок полягає в розв'язанні проблем професійного самовизначення педагогічних працівників, пошуку і активізації резервів управлінського персоналу, психологічному забезпеченні досягнення довготривалих цілей. Досягти успіху може лише той учитель, рівень якого відповідає сучасним вимогам, який вільно адаптується до нових тенденцій життя. Чим потужніший життєвий ресурс людини, тим легше їй подолати кризові настрої, оволодіти конструктивно – перетворювальною позицією. Розвиток сучасної педагогіки та школи, потребує інноваційних підходів до вирішення задач навчання та виховання. Фактично це йде мова про створення «більш ефективної педагогіки». Педагогіка – це не теоретична наука, а безпосередній контакт «учитель – учень». Кращий учитель - це вітчизняний учитель. Сьогодні суспільству потрібна особистість, яка могла б самостійно діяти, приймати рішення, робити вибір і відповідати за нього. Переорієнтація сучасної освіти на особистість учня, підняття ролі вчителя, створила сприятливі умови для розробки та застосування нових педагогічних технологій. Педагогам сучасного навчального закладу необхідно знайти такі технології навчання й виховання, щоб вони відповідали потребам сьогодення. Освітня реформа тоді матиме успіх, коли кожен педагог стане реформатором власного досвіду. Вчителі, перш ніж використати досягнення педагогічної технології, повинні вивчити якомога більше різноманітних педагогічних досягнень.

Список літератури:

1. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту: Навч. посіб. – К: Либідь, 2004 – 231с.
2. Клепко С.С. Модернізаційні процеси в сучасній освіті. –К.: Шкільний світ, 2008. – 97с.
3. Кравченко М.О. Кадрова складова інноваційного потенціалу // Маркетинг в Україні. – 2001, – №1, с.23
4. Крижко В.В. Менеджмент в освіті / В.В. Крижко, Є.М. Павлютонков. – К. 1998. – 92с.
5. Постанова КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ від 14 січня 2004 р. № 24 "ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ базової і повної середньої освіти"
6. Севрук А.І. Інформаційний ресурс управління якістю освіти // Шкільні технології. – 2004. – №6. С.14

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Бурова В.В.,

*заступник директора з навчально-виховної роботи
Херсонського навчально-виховного комплексу
«Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа
I-III ступенів» №15 Херсонської міської ради,
м. Херсон
Burav4ik2009@mail.ru*

Обдарованість дитини проявляється, насамперед, у творчій діяльності й зумовлюється її мотивацією до навчання, характерними віковими особливостями розвитку особистості, що потребує від психологів і педагогів глибокого вивчення психолого-педагогічних аспектів означених процесів.

Успішне вирішення завдань навчання, виховання й розвитку обдарованих дітей безпосередньо пов'язані з питанням удосконалення підготовки вчителів, які мають володіти певним обсягом знань про природу дитячої обдарованості; повинні вміти спілкуватися з такими дітьми, організовувати їх навчально-пізнавальну діяльність; намагатися бачити в кожному творчу індивідуальність.

Загалом проблеми, пов'язані з розвитком у молодших школярів творчих здібностей та обдарувань розглядалися О. Барановим [5], Д. Богоявленскою [6], М. Бучіним [8], І. Вільгою [9], Ю. Гільбух [10], С. Заброцькою [12], О. Загребельною [13] тощо.

Технології, методи, прийоми організації роботи з обдарованими учнями досліджували Г. Апостолова [2], Г. Балл [3], С. Бражников [7], І. Дементьєва [11], А. Калашнікова [14] та ін. На їх погляд технології, що мають сприяти формуванню спеціальних умінь і навичок, типів мислення, характеризуються суб'єктно-суб'єктною взаємодією учасників навчально-виховного процесу, оригінальністю змісту завдань, інтеграцією навчального і виховного впливів на особистість, продуктивністю, виробленням адекватної «Я-концепції» та самооцінки [1].

Метою нашої статті є визначення умов розвитку обдарованих учнів початкової школи та аналіз впливу окремих освітніх технологій на ефективність означеного процесу.

На сучасному етапі група дослідників (Дж. Гілфорд, Г. Гарднер, Р. Стернберг, Дж. Рензулі, С. Марленд та ін.), якими розроблено теоретичні концепції обдарованості, не прийшла до єдиної висновку щодо повного і точного визначення феномену «обдарованість». Так, психолог Дж. Рензулі вважає, що «обдарованість - результат сполучення трьох характеристик: інтелектуальних здібностей, що перевищують середній рівень; творчого підходу і наполегливості» [15]. У свою чергу, А. Шведел і Р. Стернберг вважають, що обдарованість дорослої людини пов'язана з досвідом раннього дитинства, і пропонують концепцію обдарованості як властивості, що формується поступово [19].

У визначенні сутності поняття «обдарованість» дітей ми поділяємо думку М. Левітова, який вважав, що стосовно до молодших школярів – це діяльність, унаслідок якої здійснюється щось нове, оригінальне, що відображає індивідуальну спрямованість особистості [5]. Звідси нахили до обдарувань можна розглядати як сукупність властивостей і якостей особистості, які дозволяють здійснювати пошук, використовуючи при цьому нестандартні засоби, здогадку розв'язувати інтелектуальні проблеми з установкою на відкриття нового, невідомого для себе. Таким чином головною метою діяльності навчального закладу є створення найсприятливіших умов для максимального розкриття обдарованості та реалізації творчих нахилів дітей, а саме:

- проведення уроків з використанням елементів інтерактивного навчання, використанням комп'ютерної техніки, творчих, тематичних, індивідуальних завдань, які спрямовані на розширення та поглиблення знань;
- розробка та використання домашніх диференційованих завдань творчого характеру;
- організація поглибленого вивчення предметів (державна та іноземна мови);
- проведенні індивідуальних занять з метою систематичної підготовки учнів до участі в інтелектуальних конкурсах, турнірах, олімпіадах;
- залученні дітей до виховних позаурочних занять творчого спрямування.

Окрім того, педагогам необхідно постійно підвищувати свою майстерність у організації роботи з обдарованими школярами, ефективно використовувати результати педагогічної діагностики, глибоко розуміти її сутність, застосовувати технології розвивального навчання, вести пошук оптимальних засобів індивідуалізації навчально-виховного процесу. Саме вчитель надає перший імпульс розвитку обдарованого учня, створюючи морально-психологічні умови для його продуктивної навчальної діяльності, створює йому позитивно орієнтовану популярність, збуджує внутрішні імпульси для інтелектуальної роботи [1].

Обдаровану дитину іноді порівнюють з губкою, що поглинає найрізноманітнішу інформацію та відчуття [3]. Усе сприймаючи й на все реагуючи, така дитина проявляє надмірне захоплення в усьому – в емоційних реакціях, інтелектуальних заняттях, суперництві з братами й сестрами, протистоянні дорослим; вона надмірно рухлива, невгамовна, особливо чутлива до почуттів, звуків, дотиків, запахів тощо [7]. Прагнення обдарованих учнів дослідити навчальний матеріал, знайти логіку є такою ж важливою рисою, як і здатність усвідомлювати альтернативні рішення.

Роль учителя є суттєвою в процесі розвитку дитини. Нелегко знайти правильний індивідуальний підхід до учнів, у яких сильніше і яскравіше, ніж в інших, виявляються ознаки розумової обдарованості. Під час роботи з такими учнями важливо уникати крайнощів; не варто надмірно втручатися в становлення інтелектуальних здібностей, але й не можна вважати, що розвиток дитини не потребує особливої уваги і підтримки. Завдання вчителя, як зазначає

3. Хоменко, – «пробудження і виховування власної активності молодшої людини, її пізнавальних і творчих потреб, створення атмосфери здорової конкуренції, яка буде сприяти зростанню інтересу до предмета і бажанню оволодіти знаннями, розширенню знань з даної теми» [18, с. 27].

У своїй книзі «Навчання обдарованих дітей у звичайному класі» С. Вайнбріннер пропонує вчителям технологію навчання обдарованих у класах із змішаними здібностями [19]. Відомо, що обдаровані діти здебільшого програмовий матеріал вивчають самостійно, що й спричинює втрату їхнього інтересу активно працювати на уроках. Тому сутність її технології полягає в підвищенні мотивації навчально-пізнавальної діяльності обдарованих учнів на заняттях уроці, унаслідок чого передбачається, що вони працюватимуть продуктивніше і матимуть більше позитивних ставлень щодо відвідування школи. Тому методи навчання обдарованих дітей мають відповідати рівню інтелектуального та соціального розвитку, віковим можливостям, що допомагатиме педагогу здійснювати своєчасне виявлення різних варіантів розвитку здібностей дитини. Учитель початкової школи має виявляти повагу до бажань дітей самостійно працювати, стримуватися від втручання у процес творчої діяльності, надавати дитині свободу вибору, заохочувати роботу над виконанням творчих завдань, уникати будь-якого типу тиску, організовувати безпосереднє спілкування всіх учнів, а не лише обдарованих. Важливо також бути доброзичливим і чуйним; знати психологічні особливості обдарованих дітей, розуміти їхні потреби та інтереси; мати високий рівень інтелектуального розвитку, широке коло інтересів і вмінь; бути готовим до перегляду своїх поглядів і постійного самовдосконалення [17].

Складовими технології розвитку обдарованих учнів у складі змішаного учнівського колективу є наступні методи. Так, на початку вивчення теми задля ознайомлення вчителя з навчальними потребами обдарованих дітей їм надається змога спробувати розв'язати декілька найскладніших вправ, перш ніж виконувати решту завдання. Якщо діти з ними успішно впораються, то здобувають рівень «А», після чого їм дозволяється використати час, що залишився, для заняття тим видом діяльності, який є, на їхню думку, цікавіший і потрібніший, звісно, під контролем учителя. Цей метод можна використовувати на різних уроках: математиці, мові, читанні, метою яких є закріплення умінь і навичок на практиці під час вивчення якогось правила, поняття.

Другим методом цієї технології є ущільнення навчальної програми, адже обдаровані діти швидше засвоюють програмовий матеріал, ніж їх ровесники, тому в них часто залишається багато вільного часу. Тому учням пропонується «відкуповувати» шкільний час, який вчителі планують для вивчення нового матеріалу [15]. Перед тим, як розпочати ущільнення, потрібно визначити здібності, які мають певні учні, і довіряти досягненням, які вони здобули, самостійно навчаючись. Потім треба вирішити, як використовувати «вільний час», щоб це не стало тягарем для обдарованих дітей, для їхніх однокласників

чи вчителя. Програма може бути ущільнена лише в тих її частинах, де учні мають міцні знання, уміння та навички.

З розвитком обдарованої дитини тісно пов'язують технологію використання на уроці навчально-творчих завдань, у процесі вирішення яких учні створюють певний творчий продукт [16]. Творчий продукт розуміється як оформлений результат діяльності учня, наприклад: написання оповідань, казок, віршів, створення малюнків, виробів. Для його створення у школярів мають бути розвинені такі вміння, як: упредметнення (стоїть посеред хати : чотири ноги, одна голова - стіл); протиставлення (біле, а не сніг, солодке, а не мед - цукор); порівняння фокальних об'єктів (ознаки випадкових об'єктів переносяться на той, який має бути вдосконалений); придумування тощо.

Завдання, які пропонуються школярам, повинні бути спрямовані не лише на відпрацювання правила або алгоритму, а містити й такі компоненти, які вимагають здогадки, нестандартного підходу, творчого мислення тощо. З цією метою бажано запропонувати учням завдання, котрі мають декілька рівноцінних і загальноприйнятих вирішень. Їх виконання дає змогу учневі розвивати творчий підхід, самостійно приймати рішення у використанні того або іншого прийому чи засобу тощо. У школярів поступово виробляється творчий стиль діяльності, здійснюється розвиток уяви, формується здатність втілювати свої задуми в реальність.

Ефективність роботи щодо розвитку обдарувань у молодших школярів передбачає також створення емоційної, доброзичливої атмосфери в процесі виконання учнями будь-яких творчих завдань; організацію діяльності учнів з розв'язання творчих завдань з опорою на їхні інтереси, потреби, потенційні можливості, здібності тощо; пробудження в кожного школяра дослідницької активності, поглиблення інтересу до творчої діяльності, спонукання до успішних дій та досягнення поставленої навчальної мети.

Отже, щоб сприяти розвитку обдарованих дітей, навчально-виховний процес має бути насиченим такою творчою діяльністю, яка б забезпечувала повне задоволення їхніх потреб, надавала їм максимальну свободу для творчого просування, пробуджувала прагнення досягти успіху. Адже переживання успіху викликає позитивне ставлення до творчої діяльності, сприяє набуттю певного життєвого досвіду, навичок самостійної діяльності і поведінки, більш чіткого усвідомлення навчальної мети та завдань щодо її втілення. Унаслідок цього з ранніх шкільних років у дітей формується свідоме прагнення до самоосвіти, самовдосконалення, самоаналізу, набуття відповідних умінь і навичок щодо творчого розв'язання проблем, тобто поступово здійснюється становлення тих властивостей і якостей, які є складовими обдарованості особистості.

Список літератури:

1. Анджейчак А. Психолого-педагогічні умови формування творчої особистості дитини в освітньо-виховних закладах // Обдарована дитина. – 2000. – № 5. – С. 8–13.

2. Апостолова Г.В. Робота з обдарованими дітьми//Обдарована дитина. – 2006. – №1. – С. 12.
3. Балл Г.О. Про визначальні характеристики здібностей і принципи їх врахування у навчально-виховній роботі // Психологія. – К.: Дніпро, 1992. – Вип.32.
4. Банько Н.В., Сечина Л.И., Отачук Г.И. Развиваем творческое мышление младших школьников//Педагогічна скарбниця Донецчини. – 1998. – №2.
5. Баранов А.А. Развитие творческих способностей у младших школьников в изобразительной и игровой деятельности.// Развитие творческих способностей студентов и школьников на занятиях изобразительным искусством.: Межвузовский сборник научных трудов – Ростов-на-Дону, 1986. – С.115–123.
6. Богоявленская Д.Б. Пути к творчеству. – М.: Знание, 1981. – 96 с.
7. Бражников С.Н. Диагностика одаренности: проблемы и подходы//Одаренный ребенок. – 2008. – №2. – С.38–49.
8. Бучін М.С. Інтелектуальна активність і розвиток учнів//Психологічні засади гуманізації загальної середньої освіти.-Рівне: ГПХВ «Світанкова зоря», 1995. – С. 30–36.
9. Вільга І. Врахування сталих індивідуальних рис особистості як аспект гуманізації навчання і виховання // Педагогіка і психологія, 1998.– № 2.– С. 61–67.
10. Гильбух Ю.З. Внимание: одаренные дети. – М.:Знание, 1991. – 90с.
11. Дементьева І.П. Програма роботи з обдарованими дітьми //Обдарована дитина. – 2007. – №6. – С.7.
12. Заброцька С.Г. Обдарованість-риса тільки обраних? //Обдарована дитина. – 2007. – №5. – С.48
13. Загребельна О.О. Дослідження проявів інтелектуальної та творчої обдарованості: теоретичний аналіз//Обдарована дитина. – 2008. – №8. – С.63.
14. Калашнікова А.М. Робота з обдарованими дітьми//Обдарована дитина. – 2007. – №2. – С.23.
15. Рензулли Дж., Рис О. Модель обогащающего школьного обучения // Основные концепции одаренности и творчества (под ред. Д.Б. Богоявленской). – М. 1997.
16. Соловйова В.С. Творчі завдання для обдарованих дітей // Поч. навч. та виховання. – 2008. – №22–24
17. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям // Вибрані твори: в 5-ти Т. – /Василь Олександрович Сухомлинський. – К.:Радянська школа. – 1976. – Т.2.
18. Хоменко, З. І. Психологічні особливості роботи вчителя з обдарованими дітьми / З. І. Хоменко. – С.26–29.
19. <http://www.central.edu> – на заметку учителю: стратегии обучения одарённых.

РОЛЬ ІНДИВІДУАЛЬНО-ТИПОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Волков Д.С.

кандидат психологічних наук

доцент кафедри загальної та медичної психології

Ноздрін С.В.

аспірант кафедри загальної та медичної психології

Державний вищий навчальний заклад

«Дніпропетровський національний університет ім. О. Гончара»

м. Дніпропетровськ

d_volkov66@i.ua, serhiinozdrin@gmail.com

Актуальність дослідження. Останні роки система вищої освіти в Україні перебувала у стані, що не задовольняв повністю вимогам, які постають в умовах розбудови державності, культурного та духовного відродження українського народу [12; 13]. У зв'язку з цим, Україна вибрала європейський шлях розвитку. Наразі Україна чітко окреслила орієнтири на входження в освітній та науковий простір Європи та всього світу, активно здійснює законодавчу модернізацію освітньої системи у контексті міжнародних стандартів, наполегливо працює над приєднанням до європейського освітнього простору [6; 23].

У зв'язку з вищевказаним треба зауважити, що навчання у вищому закладі освіти для сучасної молоді людини є один з найважливіших періодів її життєдіяльності, особистісного зростання та становлення як фахівця з вищою освітою. За час навчання в університеті у житті студентів відбуваються значні зміни як психологічного, так і соціального плану. Зокрема, відбувається якісний стрибок від позиції школяра до соціально-психологічної позиції майбутнього фахівця з вищою освітою [18].

Мета даної статті полягає у теоретичному аналізі проблеми індивідуально-типологічних властивостей, що впливають на розвиток когнітивних процесів студентів вищих навчальних закладів у процесі адаптації молоді людини до навчальної діяльності.

Роль індивідуальних властивостей людини у процесі виконання будь-якої діяльності постійно піднімається різними авторами протягом розвитку психологічної науки (Б. Г. Ананьєв, В. Г. Зархін, А. В. Кучменко, В. А. Суздальєва, М. Р. Щукін, та ін.). Дослідження представників різних психологічних напрямків висувують різноманітні теорії, які з різних сторін розкривають унікальність функціонування людської психіки. Питання про особливості роботи головного мозку, властивостей нервової системи, функціонування психічних процесів, а також про їх тісний взаємозв'язок і вплив на успішність у діяльності залишається відкритим і повністю не вивченим.

Спираючись на дослідження таких вчених, як Б. Г. Ананьєв, П. Я. Гальперін, С. Л. Рубінштейн та ін., зауважимо, що важливим фактором

успішної діяльності, зокрема, адаптації до умов навчального процесу вищої школи, розвитку професійної цілеспрямованості та особистісних рис студентів, впливають індивідуально-психологічні особливості, зокрема, показники роботи нервової системи, темпераментно-характерологічні показники, психічні процеси та стани, рівень стресостійкості та мотивації людини [10; 17; 22].

Багато науковців (Є. П. Ільїн, І. П. Павлов, Ж. Піаже, Б. М. Теплов тощо) вивчали особливості впливу роботи вищої нервової діяльності на різні аспекти життєдіяльності, але й досі є питання, які потребують дослідження [5; 10; 16]. Великий внесок у вивчення особливостей роботи вищої нервової діяльності внесли І. П. Павлов, І. М. Сеченов, П. Ф. Лесгафт, які розкрили вплив роботи нервової системи на здатність до навчання [10; 17].

У своїх дослідженнях Є. П. Ільїн обґрунтовує точку зору про вплив типологічних характеристик людини на ефективність і надійність її діяльності [10]. Автор виявив, що певне поєднання типологічних особливостей властивостей нервової системи обумовлює ряд факторів, пов'язаних з надійністю діяльності людини: виникнення несприятливих емоційних станів, прояв вольових якостей і психомоторних здібностей. Автором також виявлено, що стійкість до несприятливих станів визначається комплексом особливостей прояву різних властивостей нервової системи. На думку дослідника, одна і та ж типологічна особливість може забезпечити стійкість до одного стану і полегшити виникнення іншого стану [10]. Автором встановлено, що в умовах слабо вираженого емоційного напруження ефективність діяльності може підвищуватися в осіб з різними типологічними особливостями, однак при великому емоційному напруженні (напруженості) раніше порушується діяльність в осіб зі слабкою нервовою системою, що підтверджують дослідженнями інших дослідників (М. В. Бодунов, С. А. Ізюмова, М. Р. Щукін та ін.) [8; 21].

Ю. А. Цагареллі встановив, що слабкість нервових процесів формує у індивіда підвищену тривожність, емоційну нестійкість, знижену активність у діяльності тощо [10]. Навіть такий важливий для діяльності момент, як формування професійної самооцінки, багато в чому залежить від нейродинамічних характеристик людини. Особи з тенденцією до слабкості нервових процесів відчують більше труднощів у формуванні адекватної самооцінки, а для осіб з дуже високими показниками сили нервової системи підвищена вірогідність встановлення негнучкої неадекватно високої самооцінки [18].

Дослідження М. Д. Дворяшиної та Н. С. Копеїна показали, що чим вища лабільність нервової системи, тим кращі показники успішності у навчанні і навпаки [20]. М. Р. Щукін вказує, що особам з інертністю нервових процесів притаманне більш повільне засвоєння інформації. Однак, програючи у швидкості, інертні можуть працювати точніше, виконувати завдання ретельніше [7]. В. А. Суздалева прийшла до висновку, що швидкість асоціативних і розумових процесів пов'язана з лабільністю і рухливістю нервової системи [19]. Цю думку підтверджує і С. А. Ізюмова, яка виявила той

факт, що смислова переробка інформації краще здійснюється особами з високою лабільністю й слабкою нервовою системою [19]. Особи зі слабкою нервовою системою запам'ятовують більше смислових одиниць тексту та їх зв'язків. Згідно М. К. Акімової, такі індивіди краще справляються з рішенням логічних задач [1].

Також, показники сили нервової системи відіграють важливу роль у виконанні ряду розумових дій. С. А. Ізюмова довела, що фіксування інформації ефективніше у осіб з сильною нервовою системою, інертністю нервових процесів і переважанням першої сигнальної системи за І. П. Павловим [8; 9]. М. В. Бодунов дослідив, що швидкість рішення невербальних розумових завдань також більше в осіб з сильною нервовою системою [20]. Є. П. Гусевою та І. А. Львовичіною встановлено, що серед обдарованих учнів з математики більш високі інтелектуальні показники мають особи з сильною нервовою системою [4; 14]. Автори пояснюють це спокоєм, флегматичністю, раціональністю і реалістичністю цих осіб.

Виявлено, що особи зі слабкою нервовою системою, яка найчастіше супроводжується і високим нейротизмом, в жорстких умовах ведення діяльності програють особам з сильною нервовою системою. Наприклад, М. А. Акімова виявила, що при лімітуванні часу розумові завдання виконують краще особи із сильною нервовою системою [1]. За даними А. А. Болбочану, особи зі слабкою нервовою системою можуть утримувати увагу менш тривалий час, ніж особи із сильною нервовою системою [3].

Особливості прояву нервової системи при лімітуванні часу при виконанні різних видів завдань розкрив у своїх дослідженнях В. Г. Зархін. Автор визначив, що особи з високою лабільністю нервової системи витрачають менше часу на виконання завдань, але в той же час їх успішність достовірно не відрізняється від показаної особами з інертністю нервової системи, якщо час вирішення завдань не лімітується [7].

Особливо впливають на успішність у діяльності функціональні стани, що виникають під час виконання завдання. Один з них – стан монотонії, що виникає як наслідок одноманітної роботи і пов'язаний з появою нудьги, ослабленням уваги і активності, що може виникати і під час навчальної діяльності студентів. Так, В. І. Різдяна зазначає, що за загальним рівнем успішності інтелектуально-сенсорної монотонної діяльності осіб, які володіють слабкою нервовою системою, випереджають тих, у кого вона сильна [20].

Залежність успішності розумової діяльності від ситуації, пов'язаної з рівнем нервово емоційної напруги, вивчена А. В. Кучменко. Автор виявив, що ситуації, які не викликають сильної напруги, підвищують продуктивність уваги у осіб зі слабкою нервовою системою, в результаті чого типологічні відмінності за успішністю між «сильними» і «слабкими» нівелюються. При великій когнітивній напрузі осіб з сильною нервовою системою продуктивність уваги підвищується, а у осіб зі слабкою нервовою системою знижується. Стресові ситуації викликають збільшення помилок у тих і інших, але більшою мірою – у осіб із слабкою нервовою системою [14].

М. В. Ласко зазначає, що відмінності у прояві інтелектуальних функцій, що залежать від сили нервової системи, виявляються в основному при сильній мотивації. Тоді перцептивні і мнемічні функції активніше у осіб зі слабкою нервовою системою, а конструктивні завдання краще вирішуються людьми з сильною нервовою системою [2]. М. К. Акімова та В. Т. Козлова виділили ситуації, при яких виникають труднощі у осіб зі слабкою та інертною нервовою системою, наголошуючи на те, що робота нервової системи є механізмом залежних один від одного процесів, які в загальному виявленні впливають на психічні процеси та стани, темпераментні та характерологічні особливості тощо [15].

І. П. Павлов, досліджуючи властивості нервової системи, науково обґрунтував наявність у людини чотирьох типів темпераменту, опираючись на показники сили, врівноваженості, рухливості і інертності нервових процесів. Відповідно, темперамент як прояв властивостей нервової системи відображається у діяльності і є прямим показником активності вищих нервових процесів людини [10; 17]. Відповідно, як зазначає І. П. Павлов, темперамент відіграє важливу роль під час організації навчальної та трудової діяльності [17]. Темперамент відображає рівень виконання людиною певного виду діяльності, швидкість виконання завдань або засвоєння матеріалу [10; 22]. Я. Стреляу зауважив, що кожен з типів темпераменту має свої як позитивні, так і негативні сторони [22]. М. А. Акімова та В. П. Єгорова вважають, що темперамент як прояв властивостей нервової системи відображається у діяльності і є прямим показником активності вищих нервових процесів людини [1; 5].

Властивість екстра- інтроверсії прийнято вважати професійно важливим насамперед для групових видів діяльності або професій, пов'язаних зі спілкуванням, роботою з людьми. Але ця характеристика може мати значення і в навчальній діяльності [19]. Дослідження вказують, що інтроверсія пов'язана з більш високим рівнем активації кори головного мозку в спокої, тому інтроверти виконують діяльність, що дозволяє уникати надмірної зовнішньої стимуляції. Екстраверти ж прагнуть до такої стимуляції, виконують діяльність, що дає можливість додаткових рухів, емоційно-мотивуючої включеності. Відомо, що інтроверти більш стійкі до монотонії, сенсорної депривації, краще справляються з роботою, що вимагає підвищеної пильності, точності. У той же час в напружених робочих ситуаціях вони проявляють велику схильність до тривожних реакцій, що негативно впливає на успішність діяльності. Екстраверти ж менш точні, орієнтуються більше на швидкість, менш уважні до дрібниць, але більш стійкі в напружених робочих ситуаціях. При груповій роботі необхідно враховувати велику сугестивність і конформність екстравертів [10; 14; 18].

Спираючись на принципи детермінізму та наведені вище дослідження, зауважимо, що властивості нервової системи детермінують роботу психічних процесів. Показники лабільності та сили нервової системи впливають на роботу пам'яті, уваги та мислення, що може характеризувати загальну працездатність когнітивних функцій студентів у навчальній діяльності. Показники екстра-

інтроверсії, як вказано вище, можуть обумовлювати якість роботи мовленнєвих та комунікативних функцій особистості.

Таким чином, деякі поєднання основних властивостей нервової системи сприяють більш вираженого прояву ряду психічних функцій, які можна розглядати як значущі для різних видів діяльності, зокрема, і навчальній, що впливають на її ефективність, надійність і продуктивність. Наведені вище дослідження свідчать, про вплив типологічних особливостей нервової системи на різних видів діяльності, зокрема, й навчальної діяльності студентів. Ці дослідження, нашу думку, підтверджують наше припущення про важливість дослідження індивідуальних особливостей особистості як детермінантів продуктивності та ефективності досліджуваних когнітивних функцій.

Висновки. Період юності є найнасиченішим на події у житті людини. На період юності у людини припадають студентські роки, які відіграють важливу роль у становленні людини як розвинутої зрілої особистості та майбутнього фахівця з вищою освітою.

Спираючись на дослідження різних авторів, ми вважаємо доцільним досліджувати індивідуально-типологічні особливості студентів, що навчаються за Болонською системою. Враховуючи індивідуально-типологічні особливості студентів, з метою кращої організації навчального процесу, професорсько-викладацький склад зможе допомогти студентам успішно адаптується до навчальної діяльності вищої школи та впевнено оволодівати професійними знаннями, уміннями та навичками.

Враховуючи сучасний стан освіти в Україні, запровадження європейських стандартів навчання згідно нового Закону України «Про вищу освіту» та наявність випадків неуспішності в адаптації та навчанні студентів у вищій школі, вважаємо за необхідним діагностувати індивідуально-типологічні особливості студентів перед початком та по завершенню навчального семестру для надання індивідуальної допомоги у підвищенні успішності у навчанні, покращенні стану здоров'я та правильної адаптації студентів під час навчання у вищій школі.

Таким чином, сучасні умови життя спонукають змінювати застарілі моделі навчальної діяльності у вищій школі, переглядати методи діагностики стану здоров'я людини та створювати новітні методи та програми для покращення життя молодого покоління в Україні.

Список літератури:

1. Акимов М. К. Соотношение скорости и точности реакции выбора с основными свойствами нервной системы // Новые исследования в психологии и возрастной физиологии. – М.: Москва, 2000. – №1. – 216 с.
2. Березовин Н. А. Адаптация студентов к жизнедеятельности вуза: психолого-педагогические аспекты // Избранные научные работы. – М.: МГУ, 2009. – 202 с.
3. Болбочану А. А. Проявление силы нервной системы в некоторых особенностях умственной работоспособности у детей 9–10 лет // Индивидуальные особенности психического и соматического развития и их

роль в управлении деятельностью человека: Тезисы докладов Всесоюзного симпозиума. – Пермь, 1982. С. 21–22.

4. Голубева Е. А., Гусева Е. П. Свойства нервной системы как фактор продуктивности непроизвольного и произвольного внимания // Проблемы дифференциальной психофизиологии. – М.: Просвещение., 2000. – 288 с.

5. Егорова В. П. Психология индивидуальных различий / В. П. Егорова – М.: Просвещение, 2007. – 230 с.

6. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

7. Зархин В. Г. Об одном исследовании индивидуально психологических особенностей учащихся при обучении с помощью ЭВМ // Дифференциальная психофизиология и ее генетические аспекты. Тезисы докладов. М., 1975. С. 51–54.

8. Изюмова С. А. Индивидуально-типологические особенности школьников с литературными и математическими способностями // Психологический журнал. 1993 г. № 1. С. 22–29.

9. Изюмова С. А. О специфических особенностях познавательных способностей школьников с разной дифференциацией обучения // Системное исследование индивидуальности. Пермь, 1991. С. 136–137.

10. Ильин Е. П. Психология индивидуальных различий / Е. П. Ильин. – СПб: Питер, 2004. – 701 с.

11. Коваленко В. М., Корнацький В. М. Регіональні особливості рівня здоров'я народу України / В. М. Коваленко, В. М. Корнацький. – К.: Київ, 2011. – 211 с.

12. Кондратова Н. О. Проблеми адаптації студентів ВНЗ: зміст, форми, психологічна специфіка // Психологія. – К.: НПУ, 1999. – 196 с.

13. Ляхова І. Ю., Учитель О. Є. Використання системного аналізу процесу адаптації студентів-першокурсників // Рідна школа. – К.: Наука, 2001. – №1. – 116 с.

14. Макаренко Н. В., Вороновська В. І., Панченко В. М. Зв'язок індивідуальних психофізіологічних властивостей з успішністю навчання у ВНЗ // Психологічний журнал. – К.: Педагогіка, 1991. – № 8. 184 с.

15. Мамаєв Л. М., Дегтярьова Л. М., Добрик Л. О. Адаптація студентів-випускників ліцею в умовах вищої школи // Нові технології навчання. – Н.: Нове слово, 1996. – 253 с.

16. Охромій, Г. В. Багатофакторна система реабілітації, прогнозування інвалідності і комплексної профілактики інфаркту міокарда [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. мед. наук. Багатофакторна система реабілітації, прогнозування інвалідності і комплексної профілактики інфаркту міокарда канд. мед. наук.: 07.12.2008/ Охромій Г.В.; Нац. мед. акад. післядипломної освіти. – К., 2008. – 38 с.

17. Павлов И. П. Полное собрание сочинений в 6 томах / И. П. Павлов. М.: Изд. Академии наук СССР, 1952. – С. 362–377.

18. Плотнікова О. В. Важливість вивчення індивідуальних особливостей першокурсників у період дидактичної адаптації // Рідна школа. К.: Наука, 2001. – №10. – 96 с.
19. Резнік Т. І. Психологічний зміст труднощів у навчанні студентів-першокурсників // Практична психологія та соціальна робота. – К.: Євротекст, 2002. – 254 с.
20. Рождественская В. И. Индивидуальные различия работоспособности / В. И. Рождественская. – М.: Педагогика, 1980.
21. Сікорський І. А. Про явище стомлення при розумовій роботі / І. А. Сікорський. – К.: Київ, 2000. – 236 с.
22. Стреляу Я. Роль темперамента в психическом развитии / Я. Стреляу. М.: Владос, 1982. – 312 с.
23. Фізична культура і здоров'я: історія, сьогодення, майбутнє (до 100-річчя першого київського диплома вчителя фізичної культури): Матер. міжнар. наук.-прак. конфер., 18-19 жовт. 2012 р. / редкол.: В. О. Огневюк, Л. Л. Хоружа, Н. М. Віннікова, Т. Г. Дибя, Т. В. Нестерова. – К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 340 с.

ДІЯЛЬНІСТЬ ЄВРОКЛУБУ «ЄДНІСТЬ» В УМОВАХ ПІДГОТОВКИ УКРАЇНИ ДО ВСТУПУ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Девда В.Т.

директор школи, вчитель географії,

вчитель-методист

Бронницька СЗШ I-II ступенів

с. Бронниця, Вінницька область

bronshkola@ukr.net

Ми живемо в незалежній, демократичній державі, яка є невід'ємною частиною Європи, незамінною її складовою. Ми повинні жити європейським життям, брати участь у міжнародних проектах, вільно перетинати кордони європейських держав.

Але не все так просто. Щоб все це стало реальністю, Україні треба вступити до Євросоюзу, а для цього виконати низку умов. Які саме умови? Які євроінтеграційні процеси вже в дії? Як зробити Україну процвітаючою європейською державою за рівнем життя?

Саме ці актуальні, суперечливі питання зацікавили нас. За ініціативи директора школи Девди В.Т. та вчителя англійської мови Данилюк Т.В. 25 лютого 2009 року у нашій школі було створено євроклуб «Єдність», головною метою якого є поглиблення знань учнів про історію європейських країн, особливості звичаїв та традицій, культурну спадщину цих народів, освіти, утвердження розуміння необхідності вивчення іноземних мов, встановлення гарних стосунків з однолітками за кордоном та європейськими організаціями України, підтримання курсу країни та інтеграції в європейську спільноту.

Назва євроклубу «Єдність» говорить сама за себе – учні та педагоги об'єдналися разом, щоб своїм натхненням та творчістю будувати своє майбутнє. Такий євроклуб перший в Могилів-Подільському районі. Членами євроклубу стали здібні, активні та творчі учні 6–9 класів, які достатньо володіють англійською мовою, відповідальні та зацікавлені в ідеї європейської інтеграції України. Президентом євроклубу та головою ради обираються учні – старшокласники.

В євроклубі працює чотири відділи, кожен з яких має свої безпосередні функції. Відділ творчого розвитку організовує та проводить тематичні свята євроклубу, такі як «День Євросоюзу», «День Європи» та інші. З інтеграційними процесами, які відбуваються в Україні знайомить відділ економіки та євроінтеграції. Україна багата своїми звичаями, традиціями, відомими талановитими людьми. Про це не дадуть забути євроклубівці відділу реалізації національної свідомості та духовності. А про все, що відбувається в євроклубі повідомляє організаційно- редакційний відділ. Зібрана інформація міститься в шкільному місячному друкованому віснику «На хвилях шкільного життя».

Хоч і заснований шкільний євроклуб не так давно, але вже маємо свої надбання. Члени євроклубу щороку беруть участь у різноманітних конкурсах. Яскравим прикладом є участь у конкурсі до Дня Європи, який організувало Товариство «Україна – Польща – Німеччина». Наші члени євроклубу поїхали на підсумковий фестиваль до міста Вінниці та отримали дипломи переможців.

Окрім цього, одним із провідних завдань роботи євроклубу є встановлення дружніх стосунків з іншими євроклубами області. Цьому виду діяльності ми приділяємо найбільше уваги. Насамперед тому, що спілкування з однолітками дає змогу розкрити особистість.

Так, навесні 2009 року було проведено дружню зустріч з євроклубами Березівської СЗШ І–ІІІ ст. та Гонтівської СЗШ І–ІІІ ст. Чернівецького району. За круглим столом обговорювались питання про суть євроінтеграційних процесів в Україні, необхідність їх проведення в найближчий час. Здібні євроклубівці вчилися висловлювати власну думку, проявляли активність в інформаційно – комунікаційній діяльності.

Наступним кроком до встановлення дружніх стосунків була зустріч двох євроклубів 2010 року у Вендичанській СЗШ І–ІІІ ст. – гімназії нашого Могилів-Подільського району, де велася розмова про європейські цінності, рівень життя в багатьох країнах Європи, які є дійсними членами ЄС.

2011 рік залишив приємні спогади від спілкування з євроклубівцями Лучинецької СЗШ І–ІІІ ст. Муровано -Куриловецького району. Саме інноваційні підходи до організації дискусії дали змогу побачити високий рівень обізнаності більшості талановитих школярів з теперішнім станом ЄС, його проблемами та шляхами їх вирішення.

У 2012 році євроклубу «Єдність» вдалося організувати годину спілкування з ровесниками Миколаївської СЗШ І–ІІІ ступенів Козятинського району. Що нас, бронничан, спонукало відвідати саме цю школу, адже вона розташована аж за 120 км від нашого села? «Насамперед, завдяки нашому координатору, директору навчального закладу, Володимирові Танасійовичу, нам вдалося дізнатись, що саме Миколаївка – єдине село у Вінницькій області, де живуть нащадки чехів-переселенців, які 140 років тому поселились в цій чудовій місцині. Найбільше нас вразила гостинність з боку педагогів та юних миколаївців, а також матеріали шкільного музею, бережливе ставлення до свого минулого і сьогодення».

В свою чергу у 2013 році школа приймала гостей у відповідь. У травні на базі Бронницької СЗШ І–ІІ ступенів було проведено круглий стіл за участю членів євроклубів Миколаївської СЗШ І–ІІІ ст Козятинського району та Лучинецької СЗШ І–ІІІ ст. Муровано-Куриловецького району. Чудові ландшафти і краєвиди Бронниці дуже вразили наших друзів. Наша творча зустріч розпочалась презентацією кожного з клубів, де вдало поєднувались усна інформація і демонстрація слайдів про діяльність євроклубівців за останній період своєї діяльності. Програма свята включала в себе не тільки питання підготовки України до підписання Угоди про Асоціацію з ЄС, але й інтелектуально – пізнавальну вікторину.

Учасників свята порадували своїми вдалимими виступами юні бронницькі таланти – шанувальники української пісні. Того ж дня для дорогих гостей була організована екскурсія в Лядівський монастир, якому виповнилось 1000 років. Цей скельний храм заснував монах Антоній, який пізніше на берегах Дніпра дав добрий початок Київським печерам, а пізніше – Київській Лаврі. Наступного дня ми запросили своїх друзів на ювілейний V міжрайонний фестиваль української пісні «Бронницький зорецвіт», метою проведення якого є пропаганда української народної і сучасної пісні серед талановитої учнівської молоді. Всім присутнім дуже сподобались виступи юних талантів з Миколаївки: вокального та танцювального ансамблів «Студенка», які достойно показали зразки чеської культури і народного мистецтва. Саме таке творче спілкування друзів приносить вагомі результати, адже учні не тільки знайомляться і стають надалі друзями, але й збагачують свої знання, в деякій мірі змінюють свої погляди і ставлення до тих чи інших подій, що мають місце в нашому суспільстві чи світі.

А надалі, як координатор євроклубу, хочу зробити висновок про те, що діяльність євроклубу (шкільного об'єднання) базується на залученні здібних й обдарованих дітей до пропаганди європейських принципів і цінностей в Україні, прагненні українців до самовизначення і кращого життя для кожного з нас. Саме ці питання хвилюють нас сьогодні найбільше і тому ми повинні всі разом про це говорити.

ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ НА ОСНОВНОМУ ЕТАПІ

*Дирда І. А.,
здобувач кафедри української мови,
ДВНЗ КНУ Криворізький педагогічний інститут,
м. Кривий Ріг, Україна
dyrdai@mail.ru*

Специфіка методики викладання української мови як іноземної полягає в тому, що сам предмет навчання стає засобом засвоєння фахових предметів, пізнання нового середовища, нової культури, нових традицій. Вивчення мови є засобом отримання професійної освіти та розвитку особистості, що може вести діалог культур.

Принципи навчання зумовлюють пріоритетні особливості навчального процесу, детермінують його зміст, уможливають доцільний вибір методів і прийомів навчання. Наукове обґрунтування принципів навчання було започатковане в працях Ф. Дистервега, Я. Коменського, Г. Песталоцці, К. Ушинського. На сучасному етапі українські дидакти та лінгводидакти (З. Бакум, О. Біляєв, О. Горошкіна, Т. Донченко, С. Карамана, Л. Паламар, М. Пентилюк, О. Семеног, Т. Симоненко) визначають принципи навчання як «першооснову», закономірність, за допомогою якої повинна функціонувати і розвиватися система навчання дисципліни; як вихідні положення, що в сукупності формулюють вимоги до навчального процесу та його складників: цілей, завдань, методів, засобів, процесу навчання. Окреслене поняття віддзеркалює та узагальнює природні закони, які людина пізнає і намагається їх ефективно використовувати.

Згідно з Концепцією мовної підготовки іноземців у ВНЗ України, оволодіння іноземними студентами мовою навчання (українською) регулюється загальнодидактичними та лінгводидактичними принципами, які забезпечують формування гармонійної вторинної мовної особистості [4]. На основному етапі навчання української мови виокремлюють такі загальнодидактичні та лінгводидактичні принципи.

Певні якості студента можуть бути (або не бути) сформованими залежно від того, в якому освітньому середовищі (психологічний клімат, матеріальна база, технології) здійснюється навчально-пізнавальна діяльність цього індивіда. Тому для того, щоб сприяти повноцінному розвитку кожного студента, зокрема іноземця, діяльність викладача повинна базуватися на принципах гуманізму, толерантного ставлення до особистості.

Принцип науковості, на думку деяких дослідників (В. Гумбольдт, В. Загороднова, Л. Щерба, А. Щукин), потребує насичення мовних знань достовірними фактами. Виокремлення лінгвокраїнознавчих матеріалів у мовному аспекті передбачає засвоєння студентами інформації, що залучає оволодіння безеквівалентною, фоновою лексикою, фразеологічними одиницями з культурним складником, що віддзеркалює норми, цінності, характер, життєвий досвід,

світосприйняття народу. За реалізації даного принципу навчання студент засвоює методи наукового пізнання, займається пошуковою та пізнавальною діяльністю, формує уміння спостерігати, порівнювати, класифікувати та узагальнювати.

Принцип систематичності та послідовності (Ю. Бабанський, П. Груздєв, М. Данилов, М. Казанський, Б. де Куртене, С. Ріверс, М. Скаткін) надає процесу навчання логічної спрямованості. Так, наприклад, навчання лексики на основному етапі навчання мови слід починати з окремого слова, фрази та пояснення його лексичного значення вже закріпленими лексичними одиницями, після чого ознайомити студентів із групою слів, потім вони визначають їх походження та функціонування.

Принцип свідомості (Б. Біляєв, В. Артемов, Н. Гальскова, Н. Гез, Н. Колеснікова, А. Щукін) передбачає розуміння студентами одиниць, які складають зміст іншомовного мовлення, та способи використання такими одиницями для побудови висловлювання. На думку З. Бакум, «опора на свідомість особливо важлива у процесі засвоєння мов із розвинутою морфологічною системою, до яких належить і українська. Тому, як на початковому, так і на основному етапі необхідно мінімум теорії, інакше процес навчання перетвориться на механічне зазубрювання кількох стандартних діалогів, якими не можна буде послуговуватися навіть у незначно зміненій ситуації» [2, С. 230].

Згідно думки О. Беляєва, В. Дороз, В. Загородної, М. Пентиліук, принципи наступності й перспективності потребують визначення взаємозв'язку між попередньо засвоєними знаннями та тими, що студенти набувають під час вивчення останнього матеріалу на поточному етапі. В результаті збагачення лексичного запасу ґрунтується на попередньому досвіді, що забезпечує його раціональне використання у процесі вивчення нової інформації.

Необхідність урахування принципу індивідуалізації при вивченні іноземної мови доведена у працях С. Барінової, Н. Гальскової, А. Щепилової, Г. Нойнера. Принцип індивідуалізації має особливе значення у розвитку особистості студента. Даний принцип передбачає урахування індивідуальних особливостей студентів, зокрема іноземців, під час здійснення комунікативних задач, надання можливості спиратися на свої потреби та інтереси і виконувати диференційовані завдання. У свою чергу виконання таких завдань розвиває навички самостійної роботи з мовою, уміння працювати з довідниками, самостійно оформити і передавати отриману інформацію, розвиває мислення та творчі здібності студентів.

Комунікативний принцип є провідний у навчанні іноземної мови, зокрема української. Комунікація означає слухання, сприйняття та розуміння мови співрозмовника, вплив на співбесідника, культурні аспекти, мовленнєву поведінку суб'єкта, мовні засоби вираження інформації. На думку В. Костомарова та О. Митрофанової, комунікація відіграє провідну роль у розв'язанні життєвих завдань, оскільки залучає партнерів до співпраці, коли постають важливі питання. Це передбачає активне втручання мови у процес

навчання задля спілкування, письмового й усного обміну інформацією, що сприяє формуванню практичних навичок володіння українською мовою [3].

Концентричний розподіл матеріалу є одним із головних принципів навчання іноземної мови на основному етапі. Комунікативність навчання передбачає розміщення навчального матеріалу по декільком замкнутим циклам. Такі цикли називають конценрами. Кожен концентр складає комунікативне ціле таким чином, щоб вже після першого конценра студенти мали змогу спілкуватися, ставити питання, читати тексти певних типів. Студенти отримують в кожному концентрі матеріал, достатній для побудови мовлення в певній сфері спілкування. Разом з ситуативно-тематичним ознайомленням з навчальним матеріалом концентричний принцип уможлиблює повторення граматичних явищ у процесі навчання [3]. Саме з принципом концентризму пов'язане виокремлення етапів навчання. Зазначимо, що згідно з Концепцією мовної підготовки іноземних студентів у ВНЗ України визначено початковий, поглиблений (основний) та завершальний етапи навчання.

У працях З. Бакум, Н. Голуб, О. Горошкіної, С. Карамана, Т. Ладиженської, М. Львової, М. Пентилюк, І. Рахманова знаходиться відображення принцип текстцентризму. Науковці наголошують, що в процесі читання відбувається аналіз різнопланової екстралінгвістичної та лінгвістичної інформації, засвоєння лексики та виокремлення необхідних граматичних структур, відпрацювання мовленнєвих навичок і формування умінь у різних видах мовленнєвої діяльності. За допомогою зв'язної структури тексту для студента стає можливим опанувати певні одиниці системи мови, яка вивчається у мовному оточенні без відриву від контексту. Це сприяє правильному вибору та вживанню слова у відповідному мовному середовищі, формує здатність інтуїтивно відчувати відповідність слова / словосполучення до змісту загалом [1].

Підсумовуючи, потрібно ще раз вказати на складність і багатоаспектність проблеми принципів навчання мови. Врахування зазначених у статті принципів навчання української мови іноземним студентам на основному етапі встановлює зв'язок між соціокультурним, мовним та мовленнєвим компонентами навчання.

Список літератури:

1. Бакум З.П. Принципи навчання фонетики української мови // Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: зб. наук. праць. – Вип. 3 / [заг. ред. Ж. В. Колоїз]. – Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. – С.131–138.
2. Бакум З. П. Українська мова як іноземна: Лінгводидактичні проблеми / З.П. Бакум // Філологічні студії: Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету: зб. наук. праць. – Вип. 5 / [заг. ред. Ж. В. Колоїз]. – Кривий Ріг : Видавничий дім, 2010. – С. 226–232.
3. Костомаров В.Г. Методика преподавания русского языка как иностранного / В.Г. Костомаров, О.Д. Митрофанова. – М. : «Русский язык». – 1990. – 269 с.

4. Ушакова Н. І. Концепція мовної підготовки іноземців у ВНЗ України [Текст] / Н.І. Ушакова, В.В. Дубичинський, О.М. Тростинська // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. Міжпредметні зв'язки: зб. наук. праць. – Х.: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2011. – Вип. 19. – С. 136–146.

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗНАНЬ ІЗ ЗАГАЛЬНОЇ ХІМІЇ СТУДЕНТІВ МЕТАЛУРГІЙНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Косцова І.Г.

*к.п.н., доцент кафедри хімічних технологій палива
та вуглецевих матеріалів
irengor@inbox.ru*

Ляхова І.А.,

*к.т.н., доцент, в.о. зав. каф. хімічних технологій палива
та вуглецевих матеріалів*

Кассім Д.О.,

к.т.н., доцент каф. металургійних технологій

Чупринов Є.В.,

*магістр, асистент каф. металургійних технологій
ДВНЗ «КНУ» Криворізький металургійний інститут,
м. Кривий Ріг*

Методичними засадами формування хімічних знань студентів металургійних спеціальностей у нашому дослідженні є такі:

- посилення інтеграції природничих знань;
- посилення практичної спрямованості навчання хімії;
- організація навчального процесу з використанням сучасних педагогічних технологій як модульна технологія навчання та рейтингового контролю знань;
- застосування індуктивно-дедуктивного підходу;
- оптимальне поєднання індивідуальної, групової та фронтальної форм роботи студентів;
- збільшення частки продуктивних і творчих форм роботи під час вивчення хімії за рахунок зменшення частки репродуктивної діяльності;
- вдосконалення системи контролю навчальних досягнень за допомогою систематичного використання тестів (навчальних, самоконтролю, контрольних) та модульних експериментальних робіт у навчальному процесі;
- збільшення частки завдань для перевірки різноманітних видів діяльності, завдань, які перевіряють експериментальні уміння студентів;
- впровадження диференційованих завдань у самостійній роботі студентів, при проведенні контрольних та лабораторних робіт;
- створення умов для формування та перевірки практичних умінь студентів трансформувати набуті теоретичні знання та експериментальні уміння на спеціальні дисципліни, а також на професійну діяльність.

Методику формування знань студентів металургійних спеціальностей із загальної хімії у процесі лабораторних занять розглянемо на прикладі теми «Розчини електролітів».

Готуючись до заняття, студенти знайомляться з метою та основними завданнями теми за дидактичними матеріалами лабораторного практикуму. Також вони мають змогу виокремити для себе ключові поняття, які необхідно засвоїти з цієї теми: розчини, електроліти, неелектроліти, електролітична дисоціація, ступінь електролітичної дисоціації, константа електролітичної дисоціації, добуток розчинності, гідроліз солей, рівняння електролітичної дисоціації, йонні рівняння.

Окреслення мети та основних завдань, а також ключових понять теми дає можливість студентам зосередити увагу на головному при підготовці до теми, свідомо ставитися до вивчення навчального матеріалу, міцно запам'ятовувати необхідні хімічні поняття.

Мотивація навчальної діяльності у цій темі здійснюється в усній формі фронтально за допомогою поставлених проблемних запитань студентам. Тема «Розчини електролітів» у шкільному курсі загальної хімії та на попередньому лекційному занятті розглядалась, тому студенти готові відповісти на запитання:

- Чому організм людини є провідником електричного струму?
- За яким критерієм усі речовини поділяються на електроліти та неелектроліти?
- Які умови перебігу процесу електролітичної дисоціації?
- Які особливості перебігу цього процесу?

На наступні запитання, поставлені викладачем, студенти зазвичай відповісти не можуть:

- Чому при приготуванні тіста харчову соду «гасять» розчином оцтової кислоти?
 - Як можна підсилити чи, навпаки, послабити дію розчину оцтової кислоти?
- Поставлені запитання є проблемними і потребують зв'язку теоретичних знань із загальної хімії з їх практичним застосуванням. Тому на цьому етапі вивчення теми такі запитання залишаються без відповідей. Щоб розв'язати поставлену проблему, студентам пропонується відповісти на такі запитання:
- Як довести, що процес електролітичної дисоціації оборотний?
 - Як на його перебіг можна впливати?

Таким чином окреслюється прикладне завдання заняття – дослідити особливості перебігу хімічних процесів у розчинах електролітів. Поставлені проблемні запитання, які викликають зацікавленість студентів, та формулювання прикладного завдання мотивують студентів до подальшої спільної колективної діяльності для досягнення поставлених перед ними дидактичної мети та основних завдань лабораторного заняття.

У ході наступного етапу заняття – актуалізації опорних знань студентів – у малих групах відбувається обговорення ключових понять теми. Під керівництвом лідера групи студенти відповідають на запитання, сформульовані у методичних вказівках до проведення лабораторного заняття під назвою

«Запитання для самоконтролю та контролю знань». У темі «Розчини електролітів» подано такі запитання:

1. Які речовини називаються електролітами, які – неелектролітами? Які класи речовин належать до електролітів, які – до неелектролітів?
2. Наведіть приклади речовин – електролітів та неелектролітів.
3. Дайте визначення електролітичній дисоціації.
4. Як кількісно характеризується процес електролітичної дисоціації?
5. Назвіть класифікацію кислот, основ, солей за ступенем електролітичної дисоціації. Наведіть приклади.
6. У чому полягають особливості електролітичної дисоціації сильних та слабких електролітів? Користуючись таблицею розчинності, напишіть рівняння електролітичної дисоціації сульфатної кислоти, барій гідроксиду, алюміній сульфату, сульфідної кислоти, алюміній гідроксиду, калій гідрогенортофосфату.
7. Як у хімії використовують величину «константа електролітичної дисоціації»? Складіть формули математичних виразів констант дисоціації оцтової кислоти, сульфідної кислоти. Знайдіть їхні чисельні значення в довідковому матеріалі.
8. За яких умов реакції йонного обміну проходять до кінця?
9. Який процес називають гідролізом солей? У чому його особливості? Які чинники впливають на зміщення рівноваги цього процесу?
10. Яка величина називається добутком розчинності? Як вона використовується в хімії?

Таким чином студенти удосконалюють уміння в роботі з довідковим матеріалом: таблицею розчинності, значеннями констант дисоціації та добутку розчинності слабких електролітів. Кожен із членів групи дає визначення ключовим поняттям. У разі необхідності студенти навчаються формулюванню визначень хімічних понять цієї теми. Нечисленність групи (3–5 осіб) дає змогу за нетривалий час (10–15 хв.) усім членам групи сформулювати визначення ключових хімічних понять, показати уміння складати рівняння електролітичної дисоціації, формули математичних виразів константи дисоціації. Завдяки груповій діяльності знання та вміння студентів проходять кількаразову перевірку. Окрім того, вони мають змогу попросити допомогу в інших членів групи чи в лідера групи для роз'яснення незрозумілого в навчальному матеріалі. Викладач у разі необхідності контролює процес у кожній групі. Спрацьовані групи рівнів А і В діють за принципом самоуправління й успішно справляються з вирішенням навчальних задач. Викладач має можливість більше уваги приділити конкретній групі зазвичай рівня А: послухати, як проходить опитування, з'ясувати, як лідер групи керує роботою групи, оцінює знання студентів, надати необхідну допомогу.

Наприкінці теоретичної частини лабораторного заняття проводиться поточний письмовий контроль знань студентів (15 хв.). Визначається рівень знань студентів зі складання рівнянь електролітичної дисоціації речовин, молекулярних та йонних рівнянь хімічних реакцій, рівнянь гідролізу солей.

Завдання для письмового контролю знань студентів укладаються за рівнями складності А, В, С.

Так, студентам рівня А у першому завданні пропонується скласти рівняння дисоціації сильних електролітів; у другому завданні – на підставі молекулярних рівнянь хімічних реакцій скласти йонні повні та скорочені рівняння; у третьому завданні на підставі йонних рівнянь гідролізу солей скласти молекулярні рівняння.

Студентам рівня В у першому завданні пропонується скласти рівняння ступінчатої дисоціації слабких електролітів, формули виразів констант дисоціації цих речовин; у другому завданні – скласти молекулярні, йонні повні та скорочені рівняння взаємодії запропонованих речовин; у третьому завданні – скласти молекулярні та йонні рівняння гідролізу солей.

Студентам рівня С у першому завданні пропонується на підставі скорочених йонних рівнянь скласти повні йонні та молекулярні рівняння; у другому завданні – із формул наведених декількох речовин вибрати ті, між розчинами яких пройдуть реакції йонного обміну, скласти молекулярні та йонні рівняння цих реакцій; у третьому завданні пропонується із переліку формул солей вибрати ті солі, які в розчинах підлягають гідролізу, скласти йонні та молекулярні рівняння реакцій гідролізу цих солей.

Розв'язання задач у теоретичній частині лабораторного заняття та в контрольній роботі не передбачається у зв'язку з відведенням на цю тему лише двох годин. Але в методичних вказівках до лабораторної роботи пропонуються зразки розв'язання задач та задачі для самостійної роботи студентів за рівнями складності А, В, С. Студенти, самостійно обравши для себе рівень складності задач, розв'язують запропоновані їм задачі та протягом одного тижня здають їх для перевірки викладачеві. На щотижневих консультаціях студенти мають змогу з'ясувати незрозумілі для себе моменти у розв'язанні задач.

Проведення експериментальної частини заняття здійснюється під керівництвом лідера групи, який розподіляє між студентами запропоновані в цій темі чотири досліди для виконання. У кожній з малих груп колективно обговорюється проведення дослідів, після чого проводиться експериментальна частина лабораторного заняття. Кожен зі студентів малої групи самостійно виконує доручений йому для проведення дослід, але студенти працюють поряд, мають можливість порадитись один з одним або з лідером групи. Використовуючи надану їм можливість для вільного спілкування, вони з радістю демонструють іншим членам групи власні досягнення, допомагають один одному. На закінчення експериментальної частини кожен зі студентів демонструє результати проведеного ним експерименту. Усі члени малої групи колективно формулюють та записують спостереження щодо кожного з дослідів, обговорюють та записують висновки. Таким чином, за 30 хвилин усі члени малої групи колективно встигають зробити всі досліди, проаналізувати та оформити результати проведеної роботи.

Результати впровадження обґрунтованих у дослідженні методичних підходів доводять, що розроблені матеріали формування знань із загальної хімії є

загальнометодичними і можуть застосовуватися викладачами хімії для формування цих знань та експериментальних умінь студентів не лише металургійних, а й інших спеціальностей, зокрема майбутніх учителів хімії, а також при вивченні інших хімічних дисциплін.

ЕЛЕМЕНТИ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ ЯК ДЖЕРЕЛО ПОЗИТИВНИХ ЗМІН В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Мандрика Т. П.,

викладач ПЦК програмної інженерії

*Дніпропетровський коледж ракетно-космічного машинобудування
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара,*

*м.Дніпропетровськ
Tmandrika@rambler.ru*

З огляду на сучасні світові тенденції Україною проголошено курс на інноваційний розвиток. Нові ідеї зосереджено навколо проблем оцінювання якості освіти, формування у науково-педагогічних кадрів індивідуальної відповідальності за позитивні зміни в освіті, подолання суперечностей між темпами соціально-культурного розвитку студентів та потребами сучасного суспільства, активізації соціально-педагогічних процесів для підвищення якості освіти. Для нашого часу характерним є утвердження пріоритету інноваційного розвитку освіти на основі модернізації всіх складових системи, нормативне забезпечення інноваційної політики галузі, формування інфраструктур, які підтримують та координують інноваційні процеси.[1]

Перехід до нового покоління галузевих стандартів вищої освіти, які ґрунтуються на застосуванні компетентнісного підходу, передбачає пошук нових технологій навчання, які мають супроводжуватися впровадженням елементів освітніх інновацій в навчально-виховний процес.

Основними завданнями коледжу є:

- забезпечення реалізації права громадян на здобуття вищої освіти, залучення до навчання в закладі здібної молоді;
- формування особистості студента, розвиток його здібностей і обдарувань, наукового світогляду, орієнтація на здобуття вищої освіти відповідного профілю в університеті, академії;
- створення умов для оволодіння системою наукових знань;
- розвиток природних задатків і нахилів в галузі природничо-математичних дисциплін, надання студентам можливостей для реалізації індивідуальних творчих потреб, створення умов для наукової та дослідницько-експериментальної діяльності;
- здійснення творчого підходу до процесу навчання, розробка, апробація та вдосконалення нових форм і методів навчально-виховного процесу;
- постійна орієнтація на вимоги і потреби вищих навчальних закладів;

– виховання патріотизму, любові до України, поваги до народних традицій і звичаїв, національних цінностей українського народу;

– використання в навчально-виховному процесі елементів освітніх інновацій, що сприяє виконанню завдань, які поставлені перед педагогічним колективом закладу.

В останні роки однією з основних проблем, над якою працює педагогічний колектив Дніпропетровського коледжу ракетно-космічного машинобудування Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, є роль інформаційних технологій навчання у формуванні професійно - ділових якостей фахівця.

Головні напрями розв'язання цієї проблеми:

- комп'ютеризація навчального процесу;
- нове в інформаційних технологіях навчання;
- інформаційна культура як складова професійної культури фахівця;
- роль і місце електронних підручників у самоосвіті студентів;
- організація самостійної роботи студентів з використанням персонального комп'ютера (ПК);
- робота підготовчого відділення в інформаційному полі;
- ефективність проведення навчальних практик з використанням ПК;
- досвід проведення комп'ютерного контролю знань;
- ефективність використання мультимедійних технологій у навчальному процесі;
- значення навчальних відеофільмів у підготовці фахівців.

Використання мультимедійних технологій переслідує, в основному, дві мети. Перша – полегшити засвоєння і запам'ятовування навчального матеріалу. Ще Костянтин Ушинський стверджував, що «чим більше органів чуттів беруть участь у сприйнятті будь-якого враження або групи вражень, тим міцніше лягають ці враження в нашу механічну нервову пам'ять, надійніше зберігаються нею і легше потім відтворюються». Друга мета – індивідуалізація процесу навчання. [2]

Мультимедійні технології в навчальному закладі повинні стати як способом оптимізації навчально-виховного процесу, так і об'єктом вивчення, для того, щоб майбутній фахівець міг оптимально їх використовувати. Навчальний відеофільм – проста, доступна і цікава форма викладу нового матеріалу, рисунок 1.

Рисунок 1– Використання навчального відеофільму

Використання навчального відеофільму доцільно:

- з метою закріплення тільки що вивченого матеріалу;
- під час повторення раніше вивченого матеріалу;
- під час узагальнення, систематизації знань;

– можна використовувати як вступ під час вивчення нового матеріалу.

39лш8У навчальному процесі коледжу використовуються як студійні відеофільми, так і навчальні фільми, створені викладачами. Створено ряд відеофільмів до популярних у коледжі уроків-презентацій «Введення в спеціальність», рисунок 2.

Рисунок 2 – Слайд презентації «Введення в спеціальність»

Рисунок 3 – VI Всеукраїнська олімпіада з математики

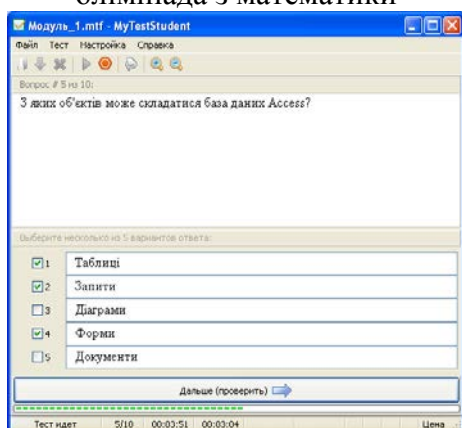

Рисунок 4 – Фрагмент тестової комп'ютерної програми

З метою методичного самовдосконалення створюється фільмотека відеозаписів відкритих занять, олімпіад (травень 2015 року перше місце на VI Всеукраїнській олімпіаді з математики), загальноколеджних заходів, засідань предметних гуртків, конкурсів профмайстерності, рисунок 3.

Тенденції розвитку сучасної системи освіти нерозривно пов'язані із широким впровадженням у навчальний процес різноманітних форм і способів активного навчання. Усе активніше впроваджуються комп'ютерні технології навчання.

Сьогодні застосовується комплекс тестових комп'ютерних програм з дисциплін. Це дозволяє оперативно і упереджено проводити контроль знань, умінь і навичок студентів при їхній підготовці до окремих занять, наприкінці навчального модуля, семестру, а також під час здачі іспитів, рисунок 4.

Досвід використання програмного контролю знань, дозволяє виділити позитивні моменти, а саме:

– підвищується об'єктивність оцінювання знань студента;

– змінюється роль викладача, що звільняється від функції «покарання», пов'язаної з виставлянням оцінок. Викладач перестає бути джерелом негативних емоцій, а здобуває роль консультанта, виникає стійкий зворотний зв'язок: викладач – студент – викладач;

– поліпшується психологічна атмосфера в навчальних групах;

– різко зростає оперативність одержання результатів оцінювання порівняно з іншими методами (усним і письмовим опитуванням);

– ліквідується можливість підказування і списування.

Для підвищення ефективності організації тестового контролю використовується кілька комп'ютерних програм, що дозволяє автоматизувати процес проведення контролю, оперативно і якісно проводити тестування. Ці програми використовуються і при підготовці студентів до занять, модульних заліків тощо. Складання завдань проводиться з урахуванням сучасних вимог і рекомендацій тестування, а також власного досвіду. Формат тестових завдань складається з умови, в якій описується визначена проблема (ситуаційна задача), ставиться завдання перед студентом і пропонується варіант 4-5 відповідей, серед яких один правильний, що змушує студента аналізувати кожний варіант відповідей. Складені тестові завдання перед широким застосуванням піддаються перевірці при пілотному тестуванні, що дозволяє оцінити валідність кожного тесту окремо і всього пакета в цілому.

Стало реальним здійснення на практиці принципу індивідуалізації навчання на базі створення електронних підручників як у бібліотеці, так і розмістивши їх на сайті коледжу, для чого виконується робота із забезпечення в достатній кількості комп'ютерної техніки, а також у підготовці методичної та інформаційної бази.

Застосування елементів особистісного підходу, врахування індивідуальних особливостей і потреб студентів дає змогу використовувати в роботі викладачів різноманітні передові педагогічні технології.

Так, з метою реалізації потенціалу технічної творчості у формуванні майбутнього фахівця, для забезпечення ініціативних студентів технологічною базою і технологічною консультацією для втілення (в рамках можливостей майстерні коледжу) ідей і проєктів, залучення їх до активної пошукової, дослідницької та організаційної роботи в коледжі було створено студентське конструкторське бюро експериментального технологічного моделювання (СКБЕТМ), рисунок 5.

Рисунок 5 – Авіаракетні модельні вироби СКБЕТМ

СКБЕТМ працює за такими напрямками:

- моделювання авіа-космічної техніки;
- вдосконалення і розширення можливостей технологічної бази коледжу;
- відтворення предметів матеріальної культури і побуту історичних епох;
- розвиток астрономічних спостережень і обладнання для них;
- моделювання і конструювання засобів переміщення по поверхні.

В роботі студентського конструкторського бюро беруть участь викладачі коледжу. Активна особистісно-орієнтована позиція керівника конструкторського бюро з переваженням організаційної і стимулюючої функцій, демократичним стилем поведінки, підтримкою ініціатив студентів, орієнтації обдарованої молодді на рішення творчих і продуктивних задач в

рамках майбутньої професії є запорукою успішної діяльності студентського конструкторського бюро.

Результати своєї технічної творчості та дослідницької діяльності СКБЕТМ презентує на засіданнях студентського наукового товариства «Апогей» та за межами коледжу – розробки студентів протягом кількох років отримують дипломи Регіональної студентської науково-практичної конференції ВНЗ І-ІІ р.а. «Авіація і космонавтика», Міжнародної молодіжної науково-практичної конференції «Людина і космос», в якій беруть участь викладачі та студенти вищих навчальних закладів III-VI рівнів акредитації, співробітники науково-дослідних інститутів, в Наукових читаннях «Дніпровська орбіта», в роботі яких беруть участь вчені, фахівці підприємств і організацій аерокосмічної галузі, викладачі, наукові співробітники, рисунки 6,7.

Рисунок 6 – Студенти коледжу – майбутні фахівці в дослідженні ракетно-космічної галузі

Весь цей комплекс дає змогу найбільш ефективно використовувати можливості коледжу, створити сприятливе освітнє середовище для здобуття студентами повноцінної освіти та власної самореалізації з подальшим продовженням навчання у вищому навчальному закладі III-IV рівня акредитації, забезпечує можливість педагогічним працівникам як найкраще проявити свої здібності і таланти.

Рисунок 7 – Дипломи студентів коледжу

Список літератури:

1. Даниленко, Л.І. Менеджмент інновацій в освіті [Текст] / Л.І. Даниленко. – Київ.: Шкільний світ, 2007. – 453с.
2. Софій, Н.З. Інноваційні методи навчання та викладання: теоретичне підґрунтя та методика використання [Текст] / Н.З. Софій. – Київ, 2008–564с.
3. Софій, Н.З. Підготовка педагогів до застосування інноваційних методів навчання [Текст] / Н.З. Софій – Київ; 2008–674с.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РАМКАХ ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Островська А.Л.,
заступник директора
з навчально-виховної роботи
Нововолинської загальноосвітньої
школи I-III ступенів № 2
м. Нововолинськ
novschool2@gmail.com

Освіта є основою розвитку особистості, визначальним чинником життєдіяльності суспільства, відтворює його потенціал. Відповідно має постійно оновлюватися її зміст, вимоги до її якості. Одним із найбільш дієвих засобів забезпечення цього процесу є інноваційність освітнього пошуку, який створює умови для розвитку особистості, реалізації її творчих здібностей, вдосконалює саморозвиток. Мета інноваційності полягає у постійному пошуку та впровадженні нових ефективних технологій навчання і виховання, результат яких – формування активної, діяльної, творчої особистості.

У педагогічній діяльності поняття «інновація» вживають у таких значеннях:

- 1) форма організації інноваційної діяльності;
- 2) сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно орієнтованої освіти;
- 3) зміни в освітній практиці;
- 4) комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в педагогіці, в наукових дослідженнях;
- 5) результат інноваційного процесу.

Сьогоднішня психолого-педагогічна наука вважає, що нове у педагогіці – це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які ще не використовувались, а й той комплекс елементів або окремі елементи педагогічного процесу, які дають змогу ефективно вирішувати завдання розвитку і саморозвитку творчої особистості. Однією з особливостей сучасної системи освіти є співіснування двох стратегій організації навчання – традиційної та інноваційної. У педагогічному середовищі ведуться розмови про неготовність значної частини вчителів включатися в інноваційні процеси. І для цього є певні підстави. Традиційна школа базується на перейнятливості ідей, що є надзвичайно складною проблемою і пов'язана із обмеженою здатністю до сприйняття новітніх ідей та їх поширення в освітній практиці, спроможністю здійснити перехід з формального, теоретичного рівня наукових знань на щабель вироблення і застосування педагогічних технологій.

Існує ряд взаємопов'язаних причин того, чому інновації важко поширювати. Одна з них – це складність у поєднанні новації з особистим

досвідом педагога. Позитивні освітні вміння, як правило, є здобутком окремого фахівця чи надбанням навчального закладу і ґрунтуються на багаторічному досвіді працівників, що робить їх важко перейнятими. Інновація має прорости з власного, апробованого роками досвіду. Інакше перспективні освітні ідеї формалізуються, не поширюються як очікувалося і поступово згасають з причин їх слабкої здатності до тиражування шляхом надання готових зразків моделей педагогічного процесу.

Не завжди ефективним є впровадження інновацій шляхом опрацювання детальних описів, перегляду узагальненого педагогічного досвіду, відвідування навчальних закладів, які використовують новітні технології й методики. Тут замало навіть відкритого обміну знань між працівниками, оскільки практики знають більше, аніж можна передати словами. Існує ряд нюансів, що пов'язані з особистісними рисами педагогів, учнів, умовами їх праці, Інноваційні освітні системи – це динамічний рух складної сукупності скоординованих місцевих умов, які мусять змінюватися.

Успіх наявний, коли новація спричинена добре усвідомленою місцевою потребою, більш того є вимогою часу й стала продуктом розвитку певної спільноти. Тоді вона ініціюється широким колом людей і має відповідне фінансування.

Жити в інформаційному суспільстві, не володіючи засобами ІКТ, неможливо, тому фундаментом шкільного навчання вже сьогодні має стати широке використання комп'ютерних технологій та залучення Інтернет-ресурсів. Часто зацікавленість школярів комп'ютерними технологіями є надмірною, але педагогічний колектив Нововолинської ЗОШ №2 скористався цим захопленням учнів для їх екологічної освіти. Спираючись на дві найбільші проблеми сучасності (екологію та необхідність оволодіння ІКТ), усвідомлюючи всі потреби сьогодення, заклад у 2011 році розпочав дослідно-експериментальну роботу з теми «Оптимізація мережевих ресурсів для забезпечення екологічної освіти школярів». Суть експерименту полягає у використанні дистанційних послуг у навчально-виховному процесі, забезпеченні вільного доступу школярам, вчителям та науковцям, що керують їх пізнавальною діяльністю, до відповідних інформаційних ресурсів.

Обрана проблема дослідно-експериментальної роботи актуальна, цікава, проте досить складна і потребує значних зусиль із боку вчителів.

Провідне місце відводиться членам педагогічного колективу, яким треба сприйняти та реалізувати педагогічні нововведення. Саме від їх готовності до інноваційної діяльності, від їх ставлення до цих нововведень залежать успіх, ефективність, результативність інноваційних освітніх проектів.

Щоб полегшити процес упровадження інновацій у практику, потрібно розв'язати окремі проблеми. Аспекти, які слід враховувати при впровадженні в практику педагогічних технологій:

- 1) психолого-педагогічна неготовність вчителя до інновацій;
- 2) відсутність мотивації та мотиваційного середовища;
- 3) недостатня пропаганда перспективного педагогічного досвіду;

4) застарілі механізми управління педагогічними системами та процесами.

Сучасній освіті потрібен конкурентоспроможний педагог. Сьогодні педагоги розуміють, що необхідно шукати ефективні форми, методи роботи з учнями, а коли така можливість надається вчителю, то він або не вміє приймати самостійно рішення, або не хоче щось змінювати в своїй роботі. Практика засвідчує, що батьки почали вибирати спочатку вчителя, а вже потім – школу. Отже, у ринкових умовах вчитель має бути конкурентоспроможним.

Науковці визначають складові конкурентоспроможного вчителя:

- когнітивний компонент: володіння науково-категоріальним апаратом та методами конкретної освітньої галузі; оволодіння змістовим і процесуальним компонентом педагогічної діяльності; рефлексивними вміннями;

- операціональний компонент: уміння та навички пізнавального, комунікативного, управлінського характеру; володіння сучасними інформаційними технологіями; володіння навичками самоосвіти та підвищення рівня кваліфікації, за необхідності – рекваліфікації;

- перцептивний компонент: здатність до самоаналізу; володіння навичками ділового, міжособистісного та педагогічного спілкування. Конкурентоздатність визначається як стійка особистісна властивість свідомо і творчо реалізувати професійні знання за достатнього рівня володіння комунікативними навичками, вміннями та наявністю особистісних характеристик.

Здатність конкурувати обумовлена, по-перше, індивідуально-психологічними ресурсами фахівця (психофізичне здоров'я, вік, зовнішність, здібності, таланти, рівень інтелекту, запас енергії) та морально-етичними аспектами.

По-друге, особистісна складова професійної компетентності – конкурентоздатність виявляється у рівнях розвитку таких компонентів:

- мотиваційно-ціннісного (спрямованість на морально-етичне самовдосконалення, позитивна установка на соціально значущу активність, потреба в самоствердженні, самореалізації, самодисципліні);

- емоційно-вольового (відповідальність, самостійність, ініціативність, впевненість у власних здібностях, співчуття, самоконтроль);

- оцінювально-регульовального (самооцінювання, саморегуляція, гнучкість, дослідницька особистісна позиція, стратегічність планування).

Таким чином, кваліфікаційно-особистісна готовність педагога складається з трьох структур: професійної готовності, психолого-педагогічних якостей та соціально-перцептивних навичок конкурентної боротьби.

Носіями педагогічних інновацій виступають учителі - творчі особистості, які здатні до самопізнання, самовизначення, саморозвитку і професійного самовдосконалення.

Педагогу потрібно створити сприятливе позитивне мотиваційне середовище у загальноосвітньому навчальному закладі для впровадження інновацій. Необхідний системний, планомірний підхід до пропаганди інновацій та визначення провідних тенденцій їх розвитку; виявлення ефективних методів

вивчення й експертизи результатів інновацій, розробка дієвих механізмів їх успішної реалізації; дослідження готовності до інноваційної діяльності; науково-методичне забезпечення здійснення інноваційних освітніх проектів.

Для ефективного управління процесом самовдосконалення підлеглих адміністрації закладу необхідно вирішити двоєдину задачу:

1) створити необхідні умови для повсякденної професійної діяльності, які будуть спонукати членів педагогічного колективу до самовдосконалення і тим самим формувати готовність до інноваційної діяльності;

2) формувати у членів педагогічного колективу відповідні потреби і мотиви.

Тобто керівництво навчального закладу повинно спочатку виявити найбільш схильних і найбільш готових до інноваційної діяльності педпрацівників, а потім створити соціально-психолого-педагогічні умови для самовдосконалення, саморозвитку, самоактуалізації членів педагогічного колективу. Але мотиваційного середовища недостатньо для інноваційної діяльності педагогічних працівників. Необхідна умова ефективного впровадження інновацій – психологічна (моральна) готовність самого вчителя. Щоб подолати внутрішній спротив перед невідомим і сприяти глибокому усвідомленню суті дослідно-експериментальної проблеми, потрібно правильно спланувати методичну роботу в школі. Першим кроком у нашому закладі стало проведення навчальних занять для вчителів-предметників із напрацювання навичок роботи із сучасними операційними системами й прикладним програмним забезпеченням («Microsoft PowerPoint», «Microsoft Office Excel», «Інтел. Навчання для майбутнього»). Їх організувала на базі школи вчитель інформатики. На сьогоднішній день ми виконали програму «100 відсотків володіння ІКТ» - кожен із педагогів закладу пройшов навчання за програмою «Інтел» чи «Цифрові технології» і отримав відповідний сертифікат. Паралельно з поглибленням комп'ютерної грамотності велося вивчення теоретичних засад поставленої проблеми, з цією метою проведено ряд заходів:

- організовано постійно діючий теоретично-практичний семінар з теми «Оптимізація мережевих ресурсів для забезпечення екологічної освіти школярів»;

- залучено педагогів до роботи в творчих і динамічних групах;

- на засіданнях шкільних методичних об'єднань вивчався передовий педагогічний досвід учителів України (В. М. Ралка, директора ЗОШ №1 м. Боровця з питання «Комп'ютерні технології і їх вплив на навчальну діяльність учнів», К.В. Шульги, заступника директора Іванівської ЗОШ I-III ступенів Чернігівської області з проблеми «Екологічне виховання як шлях до формування здорової свідомої особистості»);

- практичний психолог закладу організувала діагностичне опитування учнів: «Для чого мені комп'ютер?», «Що таке екологія?»;

- соціальним педагогом школи проводилося анкетування серед учителів із теми «Роль ІКТ в освітньому процесі».

Працюючи над упровадженням дослідно-експериментальної роботи з

теми «Оптимізація мережевих ресурсів для забезпечення екологічної освіти школярів», ми провели ряд педрад, в контексті яких розглядалося питання розвитку екологічної культури молоді й ролі ІКТ в здобутті системи знань: «Основи діяльності школи на першому етапі дослідно-експериментальної роботи», «Форми організації мережевої взаємодії як умова успішного розвитку інноваційної освітньої установи», «Шляхи формування та розвитку ключових компетентностей школяра», «Співпраця на уроках і в позаурочний час як умова самореалізації освітнього процесу», «Модель сучасного випускника: шляхи формування активної, соціальної зрілої особистості», «Система удосконалення педагогічної майстерності вчителя для забезпечення змісту й технологій освіти в навчально-виховному процесі».

Таким чином, через різні види роботи з кадрами і вивчалася суть експерименту. Педагоги прийшли до висновку, що на уроках необхідно систематично звертатися до питань екології з метою розвитку громадянської свідомості учнів і підвищення їх інтересу до цієї проблеми. Адже подальша дослідно-експериментальна робота буде побудована на основі спільної діяльності педагогічного та учнівського колективів і взаємообміні інформацією як на уроках чи позакласних заходах, так і через електронні навчальні майданчики.

Крім вивчення теоретичних засад, зроблено ряд дієвих кроків, щоб втілити здобуті знання в життя. Оформлено інформаційний стенд «Дослідно-експериментальна робота Нововолинської ЗОШ №2», розгорнуто гурткову роботу з екологічного виховання, проведені предметні тижні, де відбулися заходи, присвячені проблемі екології та комп'ютеризації.

За період роботи над дослідно-експериментальною проблемою на базі закладу тричі організовувалися зустрічі із представниками МАН України, які провели навчання для вчителів та учнів, під'єднали школу до сервера підтримки навчальної взаємодії середніх навальних закладів, допомогли в реєстрації учасникам експерименту, надали консультації щодо подальших кроків у втіленні експерименту.

Сьогодні Нововолинська ЗОШ №2 бере участь в проекті з енергозбереження «Україна – Грузія – Євросоюз». Учні спільно з педагогами та міською громадою не лише знайомляться зі шляхами збереження довкілля, а й навчаються раціонально використовувати природні ресурси. Нині ми – енергоефективний заклад, в якому є індивідуальний тепловий пункт та необхідне обладнання для збереження енергоносіїв.

До діяльності в напрямку реалізації дослідно-експериментальної проблеми підключився весь педагогічний колектив. Ми підготували ряд методичних розробок з екологічного виховання та використання засобів ІКТ у навчально-виховному процесі. Наші педагоги друкуються у фахових періодичних виданнях, висвітлюючи ці теми, беруть участь в онлайн-конференціях. Надалі плануємо накопичувати знання і досвід з використання мережевих ресурсів для забезпечення дистанційного навчання.

У висновку слід сказати, що для успішної реалізації завдань сучасної

освіти необхідно організувати тісну співпрацю науковців з учителями-практиками: розробити ефективні методики, методи, прийоми та технології, апробувати їх, створити відповідні умови в загальноосвітніх закладах, сприяти психолого-педагогічній підготовці керівників закладів, учителів. Наступний крок – познайомити з цими технологіями педагогів через педагогічну пресу, курсову підготовку, семінари, конференції, майстер-класи, тренінги тощо. Саме це створить можливість більш ефективно впроваджувати у практику інноваційні проекти.

Список літератури:

1. Баженова Л. Самовдосконалення вчителя (особистісно зорієнтований тренінг) // Психолог – 2002. – № 4.
2. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання – нова освітня філософія // Педагогіка толерантності. – 2001. – № 5.
3. Журнал «Відкритий урок». – №19-20, 2004. – 90 с.
4. Кушнір В. Рівні управління педагогічним процесом // Рідна школа. – 2001. – №11.
5. Освітній менеджмент: Навчальний посібник / За ред. Л.Даниленко, Л. Карамушки. – К., 2003.
6. Ситенко Н. Особистісно зорієнтований підхід до організації навчально-виховного процесу в початковій школі // Освіта і управління. – 2003. – Т. 6. – Ч.1
7. Чудакова В.П. Психологічні засоби самовдосконалення (розвитку творчого потенціалу особистості) // Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект. Науково-методичний посібник. – К.: ЛОГОС, 2001 – С. 144-168.
8. Химинець В.В., Кірик М.Ю. Інновації в початковій школі. – Ужгород, 2008. – 342 с.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧІВ КОЛЕДЖУ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сасімова І.А.,

к.т.н., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Немцова І.В.,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Тютюко С.М.,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

Немцова Т.Є.,

викладач, спеціаліст другої категорії

Коледж переробної та харчової промисловості

Харківського національного технічного університету сільського

господарства імені Петра Василенка,

м. Харків

kphphntusg@gmail.com

На початку ХХІ століття освіта перетворюється в одну з ключових сфер суспільства, у якій формується його майбутнє інтелектуальне багатство, у тому числі і основні ресурси. Освіта найбільш активно діє на оновлення і розвиток усіх галузей суспільного життя. Відбувається швидке зростання об'ємів інформації, що потребує оновлення змісту, форм, методів і засобів навчання, дотримання принципу неперервності освіти на протязі усього життя, всебічної технологізації освітнього процесу.

У сучасній педагогіці серед основних моделей навчання та виховання виділяють: традиційну або класичну, активну та інтерактивну. Якщо у традиційному навчанні увага акцентувалася на запам'ятовуванні і відтворенні інформації, то у нових умовах виникла потреба розвитку творчого (продуктивного) мислення студента, формування його комунікативних умінь та практичної підготовки до активної життєдіяльності у мінливому соціальному середовищі.

Педагогічна інновація (з лат. *in* – в, *povus* – новий, оновлення, зміна) – це введення нового в цілі, зміст, методи і форми навчання та виховання, в організацію діяльності викладача і студента. Інноваційна діяльність є специфічною і досить складною, потребує особливих знань, навичок, здібностей. Впровадження інновацій неможливе без педагога-дослідника, який володіє системним мисленням, розвиненою здатністю до творчості, сформованою й усвідомленою готовністю до інновацій. Педагогів-новаторів такого типу називають педагогами інноваційного спрямування, їм властиві чітка мотивація інноваційної діяльності та активна життєва позиція, здатність не лише бути провідниками, але й ініціювати новітні процеси в навчанні та вихованні студентської молоді.

Головним аспектом функціонування освіти має стати питання підготовки викладача до інноваційної роботи в коледжі, котра змінюється не лише за типом, але й за змістом освіти, формами організації навчально-виховного

процесу. Зміни мають глибинний характер і потребують розв'язання проблеми підготовки викладача, який володіє проектним мисленням, перспективними інноваційними технологіями, є суб'єктом особистісного й професійного зростання, уміє досягти нової педагогічної мети. Оволодіння та впровадження у навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій, що започаткує нові зразки діяльності викладачів, сприятиме їх професійному зростанню, виведе на принципово новий фаховий рівень.

Пошуки вирішення педагогічних проблем інноватики пов'язані з аналізом наявних результатів дослідження сутності, структури, класифікації і особливостей протікання інноваційних процесів у сфері освіти. Серед авторів публікацій із інноваційної проблематики сучасної вищої освіти слід зазначити таких вітчизняних науковців, як Н.П. Волкова, І.М. Дичківська, Ю.М. Жилиєва, Г.О. Ковальчук, Л.М. Новікова, І.П. Підласий, О.І. Січкарук та інші [1–6].

Дослідники проблем педагогічної інноватики (О. Арламов, М. Бургін, В. Журавльов, Н. Юсуфбекова, А. Ніколс та ін.) намагаються співвіднести поняття нового у педагогіці з такими характеристиками, як корисне, прогресивне, позитивне, сучасне, передове. Зокрема, В. Загвязинський вважає, що нове у педагогіці - це не лише ідеї, підходи, методи, технології, які у таких поєднаннях ще не висувались або ще не використовувались, а й той комплекс елементів чи окремі елементи педагогічного процесу, які несуть у собі прогресивне начало, що дає змогу в ході зміни умов і ситуацій ефективно розв'язувати завдання виховання та освіти.

Цілий ряд авторів, зокрема й В. Кукушкіна, вважають, що будь-яка педагогічна технологія повинна відповідати деяким основним методологічним вимогам (критеріям технологічності):

- Концептуальність. Кожній педагогічній технології повинна бути притаманна опора на певну наукову концепцію, що містить філософське, психологічне, дидактичне та соціально-педагогічне обґрунтування досягнення освітньої мети.

- Системність. Педагогічній технології мають бути притаманні всі ознаки системи: логіка процесу, взаємозв'язок всіх його частин, цілісність.

- Можливість управління. Передбачає можливість діагностичного цілепокладання, планування, проектування процесу навчання, поетапну діагностику, варіювання засобами та методами з метою корекції результатів.

- Ефективність. Сучасні педагогічні технології існують в конкурентних умовах і повинні бути ефективними за результатами й оптимальними за витратами, гарантувати досягнення певного стандарту освіти.

- Відтворюваність. Можливість використання (повторення, відтворення) педагогічної технології в інших ідентичних освітніх закладах, іншими суб'єктами.

- Візуалізація (характерна для окремих технологій). Передбачає використання аудіовізуальної та електронно-обчислювальної техніки, а також конструювання та застосування різноманітних дидактичних матеріалів і оригінальних наочних посібників

Інноваційний потенціал педагога — сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, яка виявляє готовність вдосконалювати педагогічну діяльність, наявність внутрішніх засобів та методів, здатних забезпечити цю готовність.

Основними причинами, які гальмують упровадження нових педагогічних ідей та технологій є: нестача часу, надмірна насиченість матеріалу, консерватизм в освіті, поспішне впровадження, психологічна неготовність студентів до сприйняття інновацій, недосконале володіння комп'ютером.

Викладачі Коледжу переробної та харчової промисловості ХНТУСГ здійснюють організацію освітнього процесу за допомогою певної системи способів, прийомів, методів, заснованих на паритетних стосунках викладача і студента, багатосторонній комунікації, конструюванні знань студентом, використанні самооцінки та зворотнього зв'язку, постійній активності студента. Інноваційна діяльність в освіті орієнтує на мобілізацію пізнавальних сил і прагнень студентської молоді, на посилення мотивації до навчання, на пробудження самостійного інтересу до пізнання, у розвитку вмінь концентруватися на творчому процесі й одержувати від нього задоволення.

Критеріями готовності викладачів до інноваційної діяльності виступають знання психологічних особливостей студентської молоді, вміння встановлювати контакт з кожним студентом і навчальною групою, налагоджувати позитивну психологічну атмосферу, створювати дух співробітництва, володіння методикою організації і проведення навчання та виховання.

Психолого-педагогічну готовність викладача до інноваційної діяльності визначають за такими показниками :

1. Усвідомлення ним потреби впровадження освітніх інноваційних технологій у власній педагогічній практиці.
2. Інформованість про новітні педагогічні технології, знання новаторських методик роботи.
3. Зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність.
4. Готовність до подолання труднощів, пов'язаних з новим змістом та організацією інноваційної діяльності.
5. Володіння практичними навичками освоєння педагогічних інновацій.

Основними шляхами формування психолого-педагогічної готовності до інноваційної діяльності є:

- діагностика особистості й діяльності викладача, особливо труднощів у його роботі, якісний аналіз поточних, кінцевих та перспективних наслідків;
- встановлення основних чітких напрямів інноваційної діяльності та зв'язків між ними;
- використання традицій, накопичення позитивного досвіду щодо впровадження інновацій;
- порівняння ефективності різних форм інноваційної роботи, вибір найоптимальніших;

- цілісність у використанні різних форм і методів роботи;
- створення найсприятливіших умов для самоосвіти і професійного самовдосконалення викладачів.

Основні етапи сприйняття нових ідей педагогічними працівниками наступні: ознайомлення з інновацією; поява зацікавленості; оцінки; апробації; етап кінцеве сприйняття, використання в повному обсязі.

Складові готовності викладача до інноваційної діяльності:

- мотиваційний компонент як сукупність мотивів, адекватних цілям та завданням педагогічної діяльності;
- когнітивний компонент, пов'язаний з пізнавальною сферою людини. Він являє собою сукупність знань, необхідних для продуктивної педагогічної діяльності;
- операційний компонент – сукупність вмінь та навичок практичного вирішення завдань у процесі педагогічної діяльності;
- особистісний компонент, тобто сукупність особистісних якостей, важливих для виконання професійної діяльності.

Існують три рівні прояву психолого-педагогічної готовності викладача до інноваційної діяльності: низький, середній, високий. Низький рівень означає, що викладач байдуже ставиться до проблеми, його теоретичні та практичні знання є недостатніми. У практиці роботи такого викладача впровадження інноваційних технологій відбувається епізодично.

Середній рівень прояву психолого-педагогічної готовності викладача до інноваційної діяльності: викладач певною мірою володіє питаннями педагогічної інноватики, в основному має необхідні теоретичні і практичні знання, періодично звертається до сучасних інноваційних технологій з метою використання їх в практичній діяльності. Таке використання носить продуктивний характер.

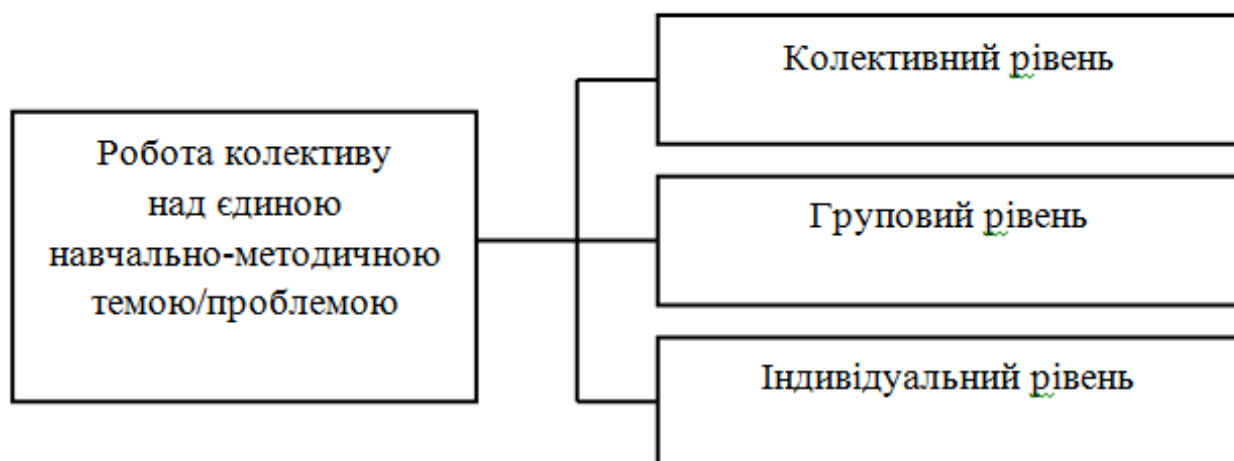
Високий рівень полягає в тому, що педагогічний працівник володіє глибокими знаннями про інноваційні технології навчання та практичними навичками їх впровадження у практику власної педагогічної діяльності. Професійна діяльність в інноваційному режимі стала внутрішньою потребою викладача і носить стійкий, дієвий характер.

Система організації освітнього процесу в Коледжі переробної та харчової промисловості ХНТУСГ направлена на формування в педагогів готовності до інноваційної діяльності та передбачає створення системи навчання викладачів через педагогічні тренінги, майстер – класи, вивчення й поширення перспективного педагогічного досвіду. У коледжі створений позитивний психологічний клімат та необхідні умови для самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення і самореалізації викладачів. Формування готовності педагогів до інноваційної діяльності є частиною методичної роботи коледжу, має найбільшу ефективність і результативність у постійній взаємодії та співпраці з навчально-методичним кабінетом, бібліотекою, психологічною службою.

Провідною ланкою в системі підготовки викладачів до інноваційної діяльності є внутрішньоколеджанська навчально-методична робота, якісна організація якої забезпечує не тільки функціонування, але й розвиток навчального закладу в цілому. Правильний підхід до вибору змісту і методів навчально-методичної роботи, до раціонального їх поєднання та взаємозв'язку може належним чином ліквідувати прогалини в теоретичних знаннях і практичних вміннях викладачів та формувати потребу в постійному професійному зростанні й пошуку.

Інноваційні форми методичної роботи (школа педагогічної майстерності, тренінги з інтерактивних форм навчання, обмін досвідом тощо) активізують ініціативу викладача, озброюють методикою педагогічної взаємодії, співробітництва, співтворчості й методами аналізу професійних досягнень. Моделювання проблемно-ситуаційної та імітаційно-ігрової діяльності в методичній роботі створює умови для цілеспрямованого й систематичного розвитку потреби в самовираженні, самоорганізації, закладеної в кожному її учаснику.

Внутрішньоколеджанську систему підготовки викладачів до інноваційної діяльності відображено на схемі:

Колективний рівень:	науково-практичні конференції; лекції; психолого-педагогічні семінари; практикуми; творчі семінари; педагогічні ради та ін.
Груповий рівень:	навчальні тренінги; методичні об'єднання викладачів за фахом; творчі групи; динамічні пошукові групи; рада класних керівників, керівників гуртків; школа молодого викладача; школа педагогічної майстерності; школа передового педагогічного досвіду; семінари та ін.

Індивідуальний самоосвіта;
рівень: самовиховання;
наставництво;
школа передового педагогічного досвіду;
індивідуальна робота над науково-методичною
темою/проблемою;
творча лабораторія викладача та ін.

Здатність викладача до інноваційної діяльності – інтегральна якість особистості педагога, яка характеризується рівнем сформованості професійно необхідних знань та вмінь. Ці знання та вміння інтегруються в цілісний професійно-особистісний комплекс, який включає такі складники:

- загальна культура педагога (моральна, естетична, духовна);
- професійно-педагогічна компетентність (фахова, методична, психологічна, дослідницька, творча);
- загальнопрофесійні вміння та здібності (пізнавальні, комунікативні, організаційні);
- педагогічна техніка, готовність до інноваційної діяльності та самовдосконалення.

Отже, формування у викладачів коледжу готовності до інноваційної діяльності передбачає, перш за все, глибоке вивчення теоретичних питань удосконалення навчально-виховного процесу, позитивних сторін педагогічних теорій, ідей та технологій, які вже досліджувалися і упроваджувалися в педагогічну практику [7].

Список літератури:

1. Волкова Н.П. Педагогіка [Текст]: Навч. посіб./ Н.П. Волкова – К.: Академвидав, 2007. – 616 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології [Текст]: Навчальний посібник/ І.М. Дичківська. – Київ: Академвидав, 2004. – 352 с.
3. Ковальчук Г.О., Бутенко Н.Ю., Артющина М.В. Тренінгові технології навчання з економічних дисциплін [Текст]: Навч. посіб. / Г.О. Ковальчук, Н.Ю. Бутенко, М.В. Артющина та ін.; За ред. Г.О. Ковальчук. – К.: КНЕУ, 2006. – 320 с.
4. Новікова Л.М. Сучасні технології практичних занять в системі вищої освіти [Текст]: Навч. посіб. / Л.М. Новікова – Павлоград: ЗПНЕУ, 2005. – 73 с.
5. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології [Текст]: Інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти/ І.П. Підласий. - Київ: Слово, 2004. – 616 с.
6. Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі [Текст]: Навч.-метод. посіб. / О. Січкарук – К.: Таксон, 2006. – 88 с.
7. Богданова І. М. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій / І. М. Богданова: дис. доктора пед. наук: 13.00.04. – О., 2003. – 440 с.

8. Коберник О. М., Коберник Г. І. Підготовка майбутніх учителів до інноваційної педагогічної діяльності [Електронний ресурс] / О. М.Коберник, Г. І. Коберник. – Режим доступу: <http://studentam.net.ua/content/view/7686/97>

T&D Manager существует на рынке с 2010 года и работает по трем направлениям:

Портал дистанционного обучения E-GUIDE by T&D

Некоторые из возможностей Портала рассмотрены в статье «6 мифов дистанционного обучения».

Для ВУЗов и школ наш портал – это прекрасная возможность задать на дом изучение материала и проконтролировать его прохождение. И тогда занятия в аудитории можно посвятить практической отработке данной темы. Так же это отличная возможность проверить полученные знания.

Мы создаем как закрытые курсы (то есть для ограниченного круга людей), так и открытые, на которые сможет подписаться любой желающий.

Кроме того, для выпускников школ мы готовим к выпуску открытый курс, который позволит им легче сориентироваться в выборе будущей профессии. Выпуск курса планируется на весну 2016 года. Следите за нашими анонсами, подписаться на их рассылку можно на сайте компании www.tdm.dp.ua.

Методические сборники HD by T&D

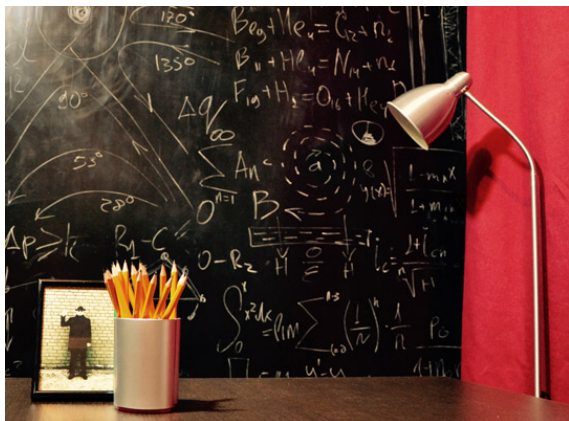
Периодически мы выпускаем в открытую продажу сборники, помогающие студентам, преподавателям и сотрудникам разных бизнесов в ежедневной работе. Примеры: Сборник КЕЙСОВ, сформированный по компетенциям; Сборник ИГР, сформированный по навыкам; Сборник ТЕСТОВ, сформированный по видам знаний; Сборник ЗАДАЧ, сформированный по темам; Сборник КОМПЕТЕНЦИЙ; Сборник ПСИХОЛОГИЧЕСКИХ тестов; Сборник КОНФЕРЕНЦ-ЗАЛОВ по конкретному городу.

Оценка персонала WAY by T&D

Одним из направлений работы является оценка персонала. Примеры: 360 градусов; Оценка уровня профессиональных знаний и навыков; Личностная оценка; Оценка психологического климата и проведение соцопросов; Оценка результативности; Оценка соответствия уровня зарплат с рыночным состоянием.

Відпочинь інтелектуально!

Після плідної наукової роботи хочеться відпочити і відновити свої сили для нових звершень. Кожний обирає для себе спосіб, як провести свій вільний час. Хтось полюбляє екстремальні види спорту, деяким до смаку танці до самого ранку або чашка каві та цікава книжка.

Останнім часом з'явився новий вид інтелектуального відпочинку, який відразу прийшовся до смаку майже всім. Це квести у реальності – інтелектуальна гра для будь-якого віку, де протягом 1 години треба знайти вихід з кімнати вирішуючи логічні задачки. Кожна з таких кімнат має свою історію, сценарій та інтер'єр. У квеструмах можна на 1 годину перетворитись у відомого доктора Ватсона і розгадати загадку самого Шерлока Холмса, відчути себе героєм відомого фільму, дізнатись куди подівся професор і завершити його експеримент, поблукати по зоряному небу і, навіть, відшукати таємний бункер у звичайній квартирі, а також багато іншого.

Для прихильників гострих відчуттів підготовані кімнати жахів, з яких необхідно дуже швидко втікати, бо рівно через 60 хвилин прийде голодний граф Дракула або учень самого Франкенштейна.

Збирайте команду однодумців та приходьте за новими емоціями та враженнями.

Детальну інформацію про квести у рідному місті та у інших містах можна дізнатись на сайті:

<http://q-room.com>.

Компанія SeKum Software

Об'єднання науковців GlobalNauka
Компанія SeKum Software
Рада Молодих Вчених ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний
університет» (м. Дніпропетровськ)
Рада Молодих Вчених Дніпродзержинського державного технічного
університету (м. Дніпродзержинськ)
Рада Молодих Вчених
Криворізького металургійного інституту КНУ (м. Кривий Ріг)
Кафедра Вищої математики та фізики
Таврійського державного агротехнологічного університету
(м. Мелітополь)
КЗО «Спеціалізована середня загальноосвітня школа №142
еколого-економічного профілю» (м. Дніпропетровськ)

Наукове видання

Збірник статей
Всеукраїнської наукової конференції
«Проблеми і перспективи розвитку освіти.
Організація дистанційної освіти у загальноосвітній та вищій школі»
(м. Дніпропетровськ, 15-16 січня 2016 року)

Віддруковано в Поліграфічному центрі Color.IT
м. Дніпропетровськ, вул. Короленко, 3, офіс 217.
Телефони: 056 734 47 27; 056 745 52 25; 096 755 18 75;
063 435 39 74; 066 484 46 52.
Skype: lyudmila2971
e-mail: colorit@ua.fm